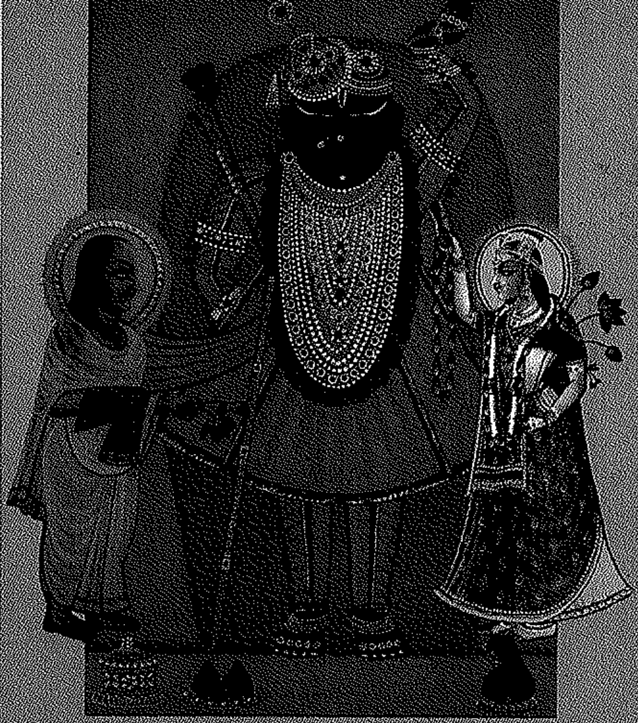

નિત્ય કે ગ્રન્થ-ઘોળ-પદ

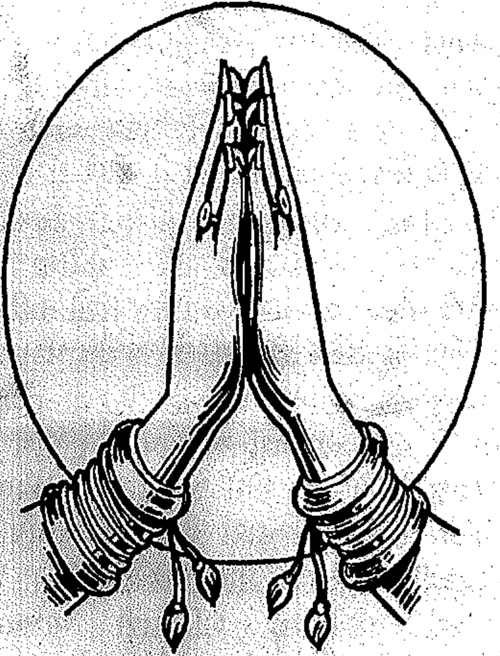

જયશ્રીકૃષ્ણ

શ્રીનાથજીની સ્તુતિ (વાંકે અંબોડે)

વાંકે અંબોડે શ્રીનાથજી ને સુંદર શ્યામ સ્વરૂપ
શ્રીવલ્લભ સુત સેવા કરે એ શ્રી ગોકુળના ભૂપ
પાઘ બાંધે વાલો જરકશી ને સુંદર વાઘા સાર
પટકા તે છે પંચ રંગના સજીઆ તે સોળે શૃંગાર. ૧

કેસરી તિલક સોહામણા નાસિકા વિશ્વાધાર
ચિબુકની અતિ કાન્તિ છે કંઠે મોતીના હાર
હડપચીએ હીરલો ઝગમગે એના તેજ તણો નહી પાર
અધર બિંબ એ રસિક છે ઝળકે છે જ્યોત પ્રકાશ. ૨

બાંહે બાજુબંધ બેરખાં હરિના ખિટળીઆળાકેશ
નીરખ્યાં ને વળી નીરખશું એનો પાર ન પામે શેષ
ડાબી બાજુએ ગિરિવર ધર્યો જમણે કટિ મધ્યભાગ
કૃપા કરો શ્રીનાથજી મ્હારાં હૈયા ટાઢાં થાય. ૩

પાયે ઘુઘરી રણઝણે મોજડીએ મોતીનો હાર
કૃપા કરો શ્રીનાથજી બલિહારી માધવદાસ
માધવદાસ કહે હરિ મારું માગ્યું આપો મહારાજ
લળી લળી કરું વિનંતિ મુને દેજો વ્રજમાં વાસ. ૪

* * *

।। શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ।।
।। શ્રી ગોપીજન વલ્લભાય નમઃ ।।
।। શ્રી આચાર્ય ચરણકમલે જ્યો નમઃ ।।

નિત્ય કે ગ્રન્થ-ધોળ-પદ

પાંચમી આવૃત્તિ
વીશેષ ઉમેરો સાથે પાના ૪૮૦

: મુદ્રક :
નરોતમ ભાટીયા
૭૦૨, કૃષ્ણ લીલા, ખોખાણી લેન,
ઘાટકોપર (પૂર્વ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭.
ફોન નં. : ૦૨૨ - ૨૫૦૧ ૧૮૧૩
(હીંગવાલા લેનમાં આવેલ રીલાયન્સ પાવર હાઉસની સામે)

શ્રીમહાપ્રભુજીનાં પદ

(રાગ ભૈરવ) ભોર ભયો ભાવસોં લે શ્રીવલ્લભનામ। હે રસના તૂ ઔર વૃથા બકેં ક્યોં નિકામ। સેવારસ સ્વાદ પાવેં ઈનહીકિ ગુણ ગાવેં। ઔર સબ બિસરાવેં યહ મન આઠોં જામ ।।૧।। હરિ વશ છિનહીમેં હોત સગરો ભક્તિમાર્ગ। રૂપ હૃદય બસેં અરુ રસ-સમૂહ-ધામ। રસિક ન કછુ ઔર કરેં ઈનહીમેં ભાવ ધરેં। અતિ રસ અનુપાન કરેં ઔર કપટ વામ ।।૨।।

(રાગ ભૈરવ) ભોર હી વલ્લભ કહિયે। આનંદ પરમાનંદ કૃષ્ણમુખ સુમર સુમર આઠોં સિદ્ધિ પૈયે।।૧।। અરુ સુમરો શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધર ગોવિન્દ દ્વિજવરભૂપ। બાલકૃષ્ણ ગોકુલ-રઘુ-યદુપતિ નવ ઘનશ્યામ સ્વરૂપ ।।૨।। પઢો સાર

વલ્લભવચનામૃત જપો અષ્ટાક્ષર નિત ધરી નેમ। અન્ય શ્રવણકીર્તન તજિ નિસદિન સુનો સુબોધિની જિય ધરિ પ્રેમ ।।૩।। સેવો સદા નંદયશોમતિસુત પદ પ્રેમ સહિત ભક્તિ જિય જાન। અન્યાશ્રય અસમર્પિત લેનો અસદ્ અલાપ અસત્ સંગ હાન ।।૪।। નયનન નિરખો શ્રીયમુનાજી ઔર સુખદ નિરખો વ્રજધામ। યહ સંપત્તિ વલ્લભતેં પૈયે રસિકનકો નહિ ઔરસોં કામ ।।૫।।

(રાગ ભૈરવ) ઉઠત પ્રાત રસના રસ પીજે। લીજે વલ્લભપ્રભુજીકો નામ। અનન્દમેં બીતત સબ નિસદિન। મનવાંછિત સુધરે સબ કામ ।।૧।। સુજસ ગાન મન ધ્યાન આન અરુ । જો રાખે દઢ આઠોં જામ। પરમાનન્દદાસકો ઠાકુર। જો વલ્લભ સોઈ સુન્દરસ્યામ ।।૨।।

(રાગ ભૈરવ) શ્રીવલ્લભ શ્રીવલ્લભ ગાઉં। નામ લેત

મન અતિ સચુ પાઊં। શ્રીવલ્લભકે નામ બિકાઊં। ઔરં ન કાહૂ મનમેં લાઊં।।૧।। શ્રીવલ્લભહીકિ ગુન ગાઊં। રૂપ નિરખ નૈનન ન અઘાઊં। શ્રીવલ્લભ તજ અનત ન જાઊં। ચરનસરોજ મૂલ ઘર છાઊં।।૨।। શ્રીવલ્લભકે મન જો આઊં। તન આનન્દ ફૂલ્યો ન સમાઊં। શ્રીવલ્લભકો જો હૌં ભાઊં। જસુમતીસુતકોં લાડ લડાઊં।।૩।। શ્રીવલ્લભકે સરન રહાઊં। મુક્તિ મહાસુખ યોં બિસરાઊં। શ્રીવલ્લભકો દાસ કહાઊં। રસિક સદા યહ નામ નિભાઊં ।।૪।।

(રાગ ભૈરવ) ગાઊં શ્રીવલ્લભ ધ્યાઊં શ્રીવલ્લભ। વલ્લભચરનરજ તન લપટાઊં। વલ્લભસંતતિ નિત પ્રતિ નિરખૂં। વલ્લભદાસકો દાસ કહાઊં ।।૧।। કૃષ્ણલીલા સેવા નિત કરકે। જગત સબૈ તૃણતુલ્ય ધરાઊં। વ્યાસદાસકી યહી પ્રતિજ્ઞા। શ્રીગોવિન્દકૃપાતેં પાઊં।।૨।।

• • •

(રાગ ભૈરવ) જપ તપ તીરથ નેમ ધરમ વ્રત। મેરે શ્રીવલ્લભ પ્રભુજીકો નામ । રસના યહી રટૌં નિસવાસર। દુરિત કટૈં સુધરૈં સબ કામ ।।૧।। આંગન બસૌં જસોદાસુતપદ। લીલાસહિત સકલ સુખધામ। રસિકન યે નિરધાર કિયો હૈ। સાધન તજ ભજ આઠોં જામ ।।૨।।

(રાગ ભૈરવ) ચરન લગ્યો ચિત મેરો શ્રીવલ્લભ ચરન લગ્યો ચિત મેરો । ઈન બિન ઔર કછું નહિ ભાવૈ। ઈન ચરનનકો ચેરો ।।૧।। ઈન્હિ છાંડ ઔરેકી જો ધાવૈ । સૌ મૂરખ જુ ઘનેરો। ગોવિન્દદાસ યહી નિશ્ચય કિયો સોઈ જ્ઞાન ભલેરો ।।૨।।

શ્રી ગુસાંઈજીનાં પદ

(રાગ બિભાસ) પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો। ઉઠત હિ રસના લીજૈ નામ।

આનંદકારી પ્રભુ મંગલકારી। અશુભહરન જનપૂરનકામ ।।૧।। યાહિ લોક પરલોકકે બંધુ। કો કહિ સકત તિહારે ગુનગ્રામ। નંદદાસ પ્રભુ રસિકસિરોમનિ। રાજ કરૌ શ્રી ગોકુલસુખધામ ।।૨।।

(રાગ બિભાસ) પ્રાતસમૈં શ્રીવલ્લભસુતકો। પુણ્ય પવિત્ર વિમલ જસ ગાઊં। સુંદર સુભગ વદન ગિરિધરકો। નિરખ-નિરખ દોઉ દગન સિરાઊં ।।૧।। મોહન મધુર વચન શ્રીમુખકે। સ્ત્રવનનિ સુન-સુન હૃદય બસાઊં। તન મન ધન જન પ્રાન નિવેદન યહી બિધ અપુનકોં સુફલ કરાઊં ।।૨।। રહૌં સદા ચરનનકે આગેં। મહાપ્રસાદ સો જૂઠન પાઊં। નંદદાસ પ્રભુ યહ માંગત હૌં। વલ્લભકુલકો દાસ કહાઊં ।।૩।।

(રાગ રામકલી) પ્રાતસમૈં સમરૂં શ્રીવલ્લભ।

શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પરમસુખકારી। ભવદુખહરન ભજનફલ પાવન। કલિમલહરન પ્રતાપ મહા રી ।।૧।। શરન આયે છાંડત નહિ કબહું। બાંહ ગહેકી લાજ વિચારી। તજ અન્યાશ્રય ભજ પદપંકજ। દ્વારકેશ પ્રભુકી બલિહારી ।।૨।।

(રાગ ભૈરવ) પ્રાતસમૈં ઉઠિ કરિયે । શ્રીલચ્છમનસુતગાન। પ્રગટ ભયે વલ્લભપ્રભુ। દેત ભક્તિ દાન ।।૧।। શ્રીવિઠ્ઠલેશ મહાપ્રભુ। રૂપકે નિધાન। શ્રીગિરિધર શ્રીગિરિધર। ઉદય ભયો ભાન ।।૨।। શ્રીગોવિન્દ આનન્દકન્દ। કહા બરનોં ગુન ગાન। શ્રીબાલકૃષ્ણ બાલકેલિ રૂપ હી સુહાન ।।૩।। શ્રીગોકુલનાથ પ્રગટ કિયો-મારગ બખાન। શ્રીરઘુનાથલાલ દેખિ। મનમથ હી લજાન ।।૪।। શ્રીજદુનાથ મહાપ્રભુ। પૂરન ભગવાન। શ્રીઘનશ્યામ પૂરનકામ। પોથી મેં ધ્યાન ।।૫।। પાંડુરંગ વિઠ્ઠલેશ।

કરત વેદગાન। પરમાનન્દ નિરખિ લીલા થકે સુરવિમાન ॥૬॥

(રાગ ભૈરવ) જૈ જૈ જૈ શ્રીવલ્લભપ્રભુ વિઠ્ઠલેશ સાથેં। નિજજન પર કરત કૃપા ધરત હાથ માથેં। દોષ સબૈ દૂર કરત ભક્તિભાવ હિયે ધરત। કાજ સબૈ સરત સદા ગાવત ગુણગાથેં ॥૧॥ કાહેકો દેહ દમત સાધન કર મૂરખજન। વિદ્યમાન આનન્દ તજ ચલત ક્યૂં અપાથેં। રસિક ચરનશરન સદા રહત હૈં બડભાગી જન। અપનો કર શ્રીગોકુલપતિ ભરત તાહિં બાથેં ॥૨॥

શ્રી યમુનાજીનાં પદ

(રાગ રામકલી) તિહારો દરસ મોહિ ભાવેં શ્રીયમુનાજી। શ્રીગોકુલકે નિકટ બહત હો લહરનકી છબિ આવેં ॥૧॥ દુખહરની સુખકરની

શ્રીયમુનાજી જે જન પ્રાત ઉઠ નહાવેં। મદનમોહનજૂકી અતિહી પિયારી પટારાનીજૂ કહાવેં ॥૨॥ વૃન્દાવનમેં રાસ રચ્યો હૈ મોહન મુરલી બજાવેં । સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે મિલનકોં વેદ વિમલ જસ ગાવેં ॥૩॥

(રાગ રામકલી) શ્રી યમુનાજી તિહારો પુલિન મોહિ ભાવેં સુરબ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરત હૈં સો સુપને નહિં પાવેં ॥૧॥ બિચબિચ કુંજસદન અતિ સુન્દર સ્યામા-સ્યામ સુહાવેં। ચહું દિશ સકલ ફૂલ અતિ ફૂલે ગુહિ-ગુહિ કંઠ ધરાવેં ॥૨॥ કુસુમનકે બિજના જુ સંવારે સખિયન બાંહ ઢુરાવેં। સૂરદાસ પ્રભુ સબ સુખસાગર દિન-દિન શોભા પાવેં ॥૩॥

(રાગ બિભાસ) દીન જાન મોહિ દીજે શ્રીયમુનાજી। નંદકુમાર સદા વર માંગોં ગોપિનકી ।

દાસી મોહિ કીજે ।।૧।। તુમ તો પરમ ઉદાર કૃપાનિધિ ચરનસરન સુખકારી। તિહારે વશ સદા લાડિલીવર તુવ તટ ક્રીડત ગિરિધારી ।।૨।। સબ વ્રજકે જન સંગ મિલ બિહરત અદ્‌ભુત રાસવિલાસી। તિહારે હિ પુલિન નિકટ કુંજન-દ્રુમ કોમલ સસિ સુખરાસી ।।૩।। જ્યોંમંડલમેં ચંદ વિરાજત ભર-ભર છિરકત નારી। શ્રમજલ હસત ન્હાત અતિ રસભર જલક્રીડા સુખકારી ।।૪।। રાનીજૂકે મંદિર પાય લગનિત ઉઠ ભવનકાજ સબ કીજે। પરમાનંદ દાસદાસી વ્હૈ નંદનંદન સુખ લીજે ।।૫।।

(રાગ રામકલી) શ્રીયમુનાજી યહ વિનતિ ચિત્ત ધરિયે। ગિરિધરલાલ મુખારવિન્દ-રતિ જનમ-જનમ નિત કરિયે ।।૧।। વિષસાગર સંસાર

વિષમ અતિ તાતેં મોહિ ઉદ્ધરિયે। કામ-ક્રોધ-અજ્ઞાન-તિમિર અતિ ઉરઅંતરતેં હરિયે ।।૨।। તુમરે સંગ બસોં નિજજન સંગ રૂપ દેખ મન ઠરિયે। ગાઊં ગુન ગોપાલલાલકે અષ્ટવ્યાધિતેં ડરિયે ।।૩।। ત્રિવિધ દોષ હરકે કાલિન્દી એક કૃપાકર ઢરિયે। ગોવિન્દાસ યહી વર માંગે તુમરે ચરન અનુસરિયે ।।૪।।

(રાગ રામકલી) યહ પ્રસાદ હોં પાઊં શ્રીજમુનાજી। તિહારે હિ નિકટ રહોં નિસવાસર રામ-કૃષ્ણ ગુન ગાઊં ।।૧।। મજ્જન કરોં વિમલ જલ પાવન ચિન્તા કલેશ બહાઊં। તિહારી કૃપાતેં ભાનુકી તનયા હરિપદપ્રીતિ બઢાઊં ।।૨।। વિનતિ કરોં યેહી વર માંગો અધમ-સંગ બિસરાઊં। પરમાનંદ પ્રભુ સબ સુખદાતા મદનગોપાલ લડાઊં ।।૩।।

• • •

શ્રી યમુના કવચ

માંધાતા ઉવાચ :-

યમુનાયાઃ કૃષ્ણરાજ્ઞાઃ કવચં સર્વતોડમલં
દોહે મહ્યં મહાભાગ ધારયિષ્યામ્યહં સદા. ૧

સૌરભિ ઋષિ ઉવાચ :-

યમુનાયાશ્ચ કવચં સર્વ રક્ષા કરં નૃણામ
ચતુષ્પદાર્થદં સાક્ષાત્ શૃણું રાજન્મહામતે. ૨

કૃષ્ણાં ચતુર્ભુજા શ્યામાં પુંડરીકદલેક્ષણામ્
રથસ્યાં સુન્દરી ધ્યાત્વા ધારયેત કવચં તતઃ ૩

સ્નાતઃ પૂર્વમુખો મૌનો કૃતસંધ્યઃ કુશાસને
કુશૈર્બદ્ધઃ શિખો વિપ્રઃ પઠે દ્વૈ સ્વસ્તિકાસન. ૪

યમુના મે શિરઃ પાતુ કૃષ્ણોઃ નેત્રદ્વયઃ સદા
શ્યામા ભ્રુભંગદેશં ચ, નાસિકાં નાકવાસિની. ૫

કપોલો પાતુ મે સાક્ષાત્ પરમાનન્દરૂપિણી
કૃષ્ણવામાંશ સંભૂતા પાતુ કર્ણ દ્વયં મમ. ૬

અધરૌ પાતુ કાલિન્દી ચિબુકં સૂર્યકન્યકા
યમસ્વસા કન્ધરાય, હૃદયં મેં મહાનદી. ૭

કૃષ્ણપ્રિયા પાતુ પુષ્ટિ તટિની મે ભુજદ્વયમ્
શ્રોણિતટં ચ સુશ્રીણી કટિ મે ચારૂદર્શના. ૮

ઉરુદ્વયં રમ્ભોરુ જાનુની ત્વંધ્રિભેદિની
ગુલ્ફૌ રાસેશ્વરી પાતુ પાદૌ પાપાપહારિણી. ૯

અન્તર્બહિરધશ્ચોર્દ્વ દિશાસુ વિદિશાસુ ચ
સમન્તાપાતુ જગતઃ પરિપૂર્ણ તમ પ્રિયા. ૧૦

ઈદં શ્રી યમુનાયાશ્ચ કવચં પરમાદ્ભુતં
દશવારં પઠેદ્ભકત્યા નિર્ધનો ધનવાન ભવેત. ૧૧

ત્રિભિઃ માસૈઃ પઠેદ્ધીમાન બ્રહ્મચારી મિતારભઃ
સર્વ રાજ્યાધિપત્યત્વં પ્રાપ્યતે નાગ સંશય. ૧૨

દશો-તરશતં નિત્યં ત્રિમાસાવધિ ભક્તિત
ય પઠેત્પ્રયતો ભૂત્વા તસ્ય કિં કિં ન જાયતે;
યઃ પઠેત પ્રાતરુત્થાય સર્વ તીર્થફલં લભેત
અન્તે વ્રજેત્પરં ધામ, ગોલોકં યોગિ દુર્લભમ્. ૧૩

* * *

: મુદ્રક :

નરોતમ ભાટીયા
૭૦૨, કૃષ્ણ લીલા, ખોખાણી લેન,
ઘાટકોપર (પૂર્વ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭.
ફોન : ૨૫૦૧૧૮૧૩ મોબાઈલ : ૯૮૩૩૮૯૬૦૮૪
(હીંગવાલા લેનમાં આવેલ રીલાયન્સ પાવર હાઉસની સામે)

મંગલ આરતીનાં પદ

(રાગ ભૈરવ) મંગલમંગલં વ્રજભુવિ મંગલમ્। મંગલમિહ શ્રીનંદયશોદા નામસુકીર્તન મેતદ્રુચિરોત્સંગસુલાલિત પાલિતરૂપમ ।।૧।। શ્રીશ્રીકૃષ્ણ ઈતિ શ્રુતિસારં નામ સ્વાર્ત જનાશવતાપાપહમિતિ મંગલરાવમ્ । વ્રજસુંદરીવયસ્યસુરભીવૃન્દ મૃગીગણનિરુપમભાવા મંગલસિંધુચયાય ।।૨।। મંગલ મીષત્સ્મિતયુત-વીક્ષણભાષણમુન્નતનાસાપુગટતમુક્તાફલચલનમ્। કોમલચલદંગુલિદલસંયુતવેણુનિનાદવિમોહિતવૃન્દાવન ભુવિ જાતાઃ ।।૩।। મંગલમખિલં ગોપીશિતુરિતિ મંથરગતિવિભ્રમમોહિત રાસસ્થિતગાનમ્। ત્વં જય સતતં ગોવર્ધનધારિ પાલય નિજદાસાન્ ।।૪।

• • •

"નિત્ય કે ગ્રન્થ - ધોળ - પદ"

વીશેષ ઉમેરો

ક્રમ	ઉમેરો	પાના નં.
૧.	શ્રીનાથજીની સ્તુતી	શરૂમાં
૨.	શ્રી મહાપ્રભુજીના પદ	૧
૩.	શ્રી ગુસાંઈજીના પદ	૪
૪.	શ્રી યમુનાજીના પદ	૭
૫.	શ્રી યમુના કવચ	૧૪
૬.	શ્રી મંગળા આરતી	૧૭
૭.	શ્રી કંઠસરીનો મહીમા	૪૦૪
૮.	શ્રી ગિરિરાજ નામાવલી	૪૦૮
૯.	શ્રી સુદર્શન કવચ (અર્થ સાથે)	૪૧૫
૧૦.	શ્રી નારાયણ કવચ	૪૩૦
૧૧.	શ્રી ગજેન્દ્ર મોક્ષ	૪૪૧

ઉપરોક્ત વીશેષ ઉમેરો ઘણા વૈષ્ણવોના સુચનથી કર્યો છે.

- મુદ્રક

નિત્ય કે ગ્રન્થ ધોળ-પદ

ક્રમ	અનુક્રમણિકા	પાના નં
૧	પ્રાત:સ્મરણ (શ્રી ગોવર્ધનાથ પાદ)	૧
૨	બર્હાપીડં નટવરવપુ:	૧
૩	સૌન્દર્ય નિજહૃદગતં	૨
૪	શ્રી વલ્લભપ્રતિનિધિં	૨
૫	સાયંકુજાલયસ્થાસન	૨
૬	મંગલાચરણ (ચીંતાસંતાનહન્તારો)	૨
૭	પ્રાત:સ્મરણમ્ (પ્રાત: સ્મરેદ્ ભગવતો)	૩
૮	શ્રી સર્વોતમ્ સ્તોત્રમ્	૫
૯	શ્રી સપ્ત શ્લોકી (સ્ફુરત્કૃષ્ણપ્રેમામૃત)	૧૦
૧૦	શ્રી વલ્લભાષ્ટકમ્ (શ્રીમદ્ વૃંદાવનેન્દુ)	૧૨
૧૧	શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્ર નામાવલી	૧૬
૧૨	શ્રી યમુનાષ્ટકમ્	૨૩
૧૩	બાલબોધ:	૨૫
૧૪	સિધ્ધાન્ત-મુક્તાવલી	૨૮
૧૫	શ્રી પુષ્ટિપ્રવાહ મર્યાદા-ભેદ:	૩૧
૧૬	સિધ્ધાંત-રહસ્યમ્	૩૪
૧૭	શ્રી નવરત્નમ્	૩૬

ક્રમ	અનુક્રમણિકા	પાના નં
૧૮	અન્તઃકરણ-પ્રબોધ	૩૭
૧૯	વિવેકધૈર્યાશ્રયઃ	૩૯
૨૦	શ્રી કૃષ્ણાશ્રયઃ	૪૧
૨૧	ચતુઃશ્લોકી	૪૩
૨૨	ભક્તિવર્ધિની	૪૩
૨૩	જલભેદઃ	૪૫
૨૪	પંચપદ્યાનિ	૪૮
૨૫	સન્યાસ નિર્ણયઃ	૪૮
૨૬	નિરોધ લક્ષણમ્	૫૧
૨૭	સેવાફલમ્	૫૪
૨૮	સેવાફલ વિવરણમ્ (ગદ્યમાં)	૫૫
૨૯	સિક્ષાશ્લોકાઃ	૫૭
૩૦	પંચ શ્લોકી	૫૮
૩૧	શ્રી મધુરાષ્ટકમ્	૫૯
૩૨	શ્રી વલ્લભાખ્યાન	૬૧
૩૩	મૂલ પુરુષ	૯૨
૩૪	શ્રી વનયાત્રાનું ધોળ (વ્રજ મેરે મન ભાઈ)	૧૦૪
૩૫	શ્રી યમુનાજીની આરતી (જય જય શ્રીયમુનામા)	૧૦૫
૩૬	શ્રી યમુનાજીનાં ૪૧ પદ	૧૦૭
૩૭	શ્રી યમુનાજીના પદ (૪૨ થી ૧૦૮)	૧૨૪

ક્રમ	અનુક્રમણિકા	પાના નં
૩૮	શ્રી યમુનાજી કી નામાવલી	૧૫૩
૩૯	શ્રી યમુનાજી-સ્તવન	૧૬૦
૪૦	શ્રી યમુનાષ્ટપદી (નમો દેવી યમુને)	૧૬૪
૪૧	શ્રી યમુનાજીનું પદ (શ્રીયમુને તુમ જાનત હો)	૧૬૫
૪૨	શ્રી યમુનાજી (પ્રાકટ્ય)	૧૬૬
૪૩	શ્રી યમુનાજીનું ધોળ (દરશન દ્યોને મા)	૧૬૮
૪૪	ધન્ય શ્રી યમુના કૃપા કરી	૧૬૯
૪૫	શ્રી યમુનાજીની આરતી (જય જય મહારાણી)	૧૭૦
૪૬	શ્રી યમુનાજીનું ધોળ (દુઃસ્વભાવથી જીતાડો)	૧૭૧
૪૭	શ્રી પુરુષોત્તમ સહસ્ર નામ સ્તોત્રમ્	૧૭૪
૪૮	શ્રી ગોકુલેશાષ્ટકમ્ (નંદ ગોપ ભૂપ)	૨૦૯
૪૯	શ્રી ગોકુલાષ્ટકમ્ (શ્રીમદ્ ગોકુલ સર્વસ્વં)	૨૧૧
૫૦	જન્મવૈફલ્ય નિરૂપણાષ્ટમ્ (નાશ્રીતો વલ્લભાધીશો)	૨૧૨
૫૧	શ્રી ગિરિરાજધાર્યષ્ટકમ (ભક્તાભિલાષા)	૨૧૩
૫૨	ભક્તિ યોગ (૧૨મો અધ્યાય)	૨૧૬
૫૩	પુરુષોત્તમ યોગ (૧૫મો અધ્યાય)	૨૧૯
૫૪	શ્રી નામરત્નાખ્ય સ્તોત્રમ્	૨૨૩
૫૫	રાસલીલામૃત (બજત કુંજ મેં)	૨૨૭
૫૬	શ્રી સર્વોતમજીનું ધોળ	૨૩૦

ક્રમ	અનુક્રમણિકા	પાના નં
૫૭	શ્રી નવરત્નનું ધોળ	૨૩૮
૫૮	ચતુઃ – શ્લોકીનું ધોળ	૨૪૪
૫૯	સિધ્ધાન્ત – રહસ્યનું ધોળ	૨૪૪
૬૦	બ્રમ્હ સબંધનો ભાવાર્થ	૨૪૭
૬૧	શ્રી કૃષ્ણાશ્રયનું ધોળ	૨૪૮
૬૨	શ્રી જન્માષ્ટમીનું ધોળ	૨૫૦
૬૩	શ્રી ગોવર્ધન નાથજીના પ્રાગટયનું ધોળ	૨૫૫
૬૪	પુષ્ટિ માર્ગના પાંચ તત્વનું ધોળ	૨૫૭
૬૫	ત્રિવિધ લીલા નામાવલી	૨૫૯
૬૬	શ્રી વેણુ ગીત	૨૮૩
૬૭	શ્રી ગોપી ગીત	૨૮૯
૬૮	શ્રી યુગલ – ગીત	૨૯૪
૬૯	શ્રી ભ્રમર – ગીત	૩૦૧
૭૦	શ્રી ઉધ્ધવ ગીત	૩૦૪
૭૧	શ્રી હરિ ચિન્તનિકા (કરાર વિન્દેન)	૩૦૬
૭૨	શ્રી વૃત્રાસુર ચતુઃશ્લોકી (અહં હરે તવ, પાદૈકમુલ)	૩૦૮
૭૩	શ્રી હરિરાયજી કૃત નિત્યલીલા	૩૧૦
૭૪	શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ	૩૩૨
૭૫	શ્રી બસોબાવન વૈષ્ણવનું ધોળ	૩૪૨

ક્રમ	અનુક્રમણિકા	પાના નંબર
૭૬	શ્ર વ્રજ ચોરાશી કોસની પરિક્રમાનું ધોળ (પ્રથમ શ્રીવલ્લભ પ્રભુજીને જાણું)	૩૫૬
૭૭	શ્રી વનયાત્રાનું ધોળ (જીરે પ્રથમ પ્રણામ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ)	૩૮૧
૭૮	શ્રી વ્રજપરિક્રમાનું ધોળ (ગુરુ પ્રતાપે પ્રેમ સહિત)	૩૮૯
૭૯	સાંઝીનું ધોળ	૩૯૨
૮૦	શ્રી ગોવર્ધન વાસીનું પદ	૩૯૮
૮૧	જય શ્રી વલ્લભ જય શ્રી વિઠ્ઠલ	૪૦૦
૮૨	શ્રી ગોવર્ધનકી રહીએ તરેટી	૪૦૧
૮૩	ગાયો ન ગોપાલ મન લાયો	૪૦૧–૧
૮૪	તજિ મન હરિ–વિમુખ કો સંગ	૪૦૧–૧
૮૫	જૈસો હોં તેસો તિહારો	૪૦૧–૨
૮૬	હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ધની	૧–૨
૮૭	દ્દઢ ઈન ચરનન કેરો ભરોસો	
૮૮	મેરે તો તુમહી હો શ્રી વલ્લભ સ્વામી	

નિત્ય-નિયમના સ્તોત્રો - ષોડશ ગ્રંથ (મૂલ)

॥ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ ॥

卐 પ્રાતઃ સ્મરણઃ 卐

શ્રી ગોવર્ધનનાથ-પાદયુગલં, હૈયંગવીનપ્રિયં
નિત્યં શ્રી મથુરાધિપં સુખકરં, શ્રી વિઠ્ઠલેશં મુદા
શ્રીમદ્દ્વારવતીશ-ગોકુલપતી, શ્રીગોકુલેન્દું વિભું
શ્રીમન્મન્મથમોહનં નટવરં, શ્રીબાલકૃષ્ણં ભજે ॥૧॥

શ્રીમદ્ વલ્લભવિઠ્ઠલૌગિરિધરં, ગોવિંદરાયાભિધં
શ્રીમદ્બાલકકૃષ્ણ-ગોકુલપતી, નાથં રઘૂણાં તથા
એવં શ્રીયદુનાયકં, કિલ ઘનશ્યામં ચ તદ્વંશજાન્
કાલિન્દીં સ્વગુરું ગિરિં ગુરુવિભૂન્,
સ્વીય પ્રભૂંશ્ચસ્મરેત્ ॥૨॥

* * *

બર્હાપીડં નટવરવપુઃ, કર્ણયોઃકર્ણિકારં
બિભ્રદ્વાસઃ કનકકપિશં, વૈજયન્તીં ચ માલામ્

રન્ધ્રાન્ વેણોરધરસુધયા, પૂરયન્ ગોપવૃન્દૈઃ
વૃન્દારણ્યં સ્વપદરમણં, પ્રાવિશદ્ ગીતકીર્તિઃ

સૌન્દર્યં નિજહૃદ્ગતં પ્રકટિતં, સ્ત્રીગૂઢભાવાત્મકં
પુંરૂપં ચ પુનસ્તદન્તરગતં, પ્રાવીવિશત્સ્વપ્રિયે ।

સંશ્લિષ્ટાવુભયોર્બભૌરસમયઃ, કૃષ્ણો હિયત્સાક્ષિકં
રૂપંતત્ ત્રિતયાત્મકં પરમભિધ્યેયં સદા વલ્લભમ્ ॥

* * *

શ્રી વલ્લભ પ્રતિનિધિં, તેજોરાશિં દયાર્ણવમ્ ।
ગુણાતીતં ગુણનિધિં, શ્રી ગોપીનાથમાશ્રયે ॥

* * *

સાયંકુંજાલયસ્થાસનમુપવિલસત્,સ્વર્ણ પાત્રંસુધૌતં
રાજદ્યજ્ઞોપવીતં, પરિતનુવસનં, ગૌરમમ્ભોજવક્ત્રમ્

પ્રાણાનાયમ્યનાસાપુનાસાપુરનિહિતકરં, કર્ણરાજદ્દ્વિમુક્તં
વન્દેર્ધોન્મીલિતાક્ષં, મૃગમદતિલકં, વિઠ્ઠલેશંસુકેશમ્

* * *

卐 મંગલાચરણમ્ 卐

ચિન્તાસન્તાનહન્તારો, યત્પાદામ્બુજરેણવઃ ।
સ્વીયાનાં તાન્નિજાચાર્યાન્, પ્રણમામિમુહુર્મુહુઃ ૧

યદનુગ્રહતો જન્તુઃ, સર્વદુઃખાતિગો ભવેત્ ।
તમહં સર્વદા વન્દે, શ્રીમદ્ વલ્લભનન્દનમ્ ૨

અજ્ઞાનતિમિરાન્ધસ્ય, જ્ઞાનાંજનશલાકયા ।
ચક્ષુરુન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ૩

નમામિ હૃદયે શેષે, લીલાક્ષીરાબ્ધિશાયિનમ્ !
લક્ષ્મીસહસ્રલીલાભિઃ, સેવ્યમાનં કલાનિધિમ્ ૪

ચતુર્ભિશ્ચ ચતુર્ભિશ્ચ, ચતુર્ભિશ્ચ ત્રિભિસ્તથા ।
ષડ્ભિર્વિરાજતે યોસૌ, પંચધા હૃદયે મમ ૫

* * *

卐 પ્રાતઃ સ્મરણમ્ 卐

પ્રાતઃ સ્મરેદ્ ભગવતો વરવિઠ્ઠલસ્ય,
પાદારવિંદ-યુગલં સકલાર્થ સિદ્ધ્યૈ ।
યો વૈ વિતર્ક-તમસા પિહિતં સ્વભક્તં,
પ્રીતઃ શમાદ્દિવ - પુરોદિત - તિગ્મરશ્મિઃ ॥૧॥
પ્રાતઃ સ્મરેન્ નમન - નિર્વૃતિદં મુરારેઃ,
પૂર્ણાવતારઃ - વર વિઠ્ઠલ પાદપદ્મમ્ ।

માયાવિકૃત્ય - ગહનં ગત બંધુલોકે,
યો વૈ સ્વમાર્ગ - મનયત્ કૃપયા પ્રપન્નમ્ ॥૨॥
પ્રાતર્ભજે - દમલ - મૂર્તિ મનંતશક્તેઃ,
શ્રી વિઠ્ઠલસ્ય જનતાપ - હરસ્ય નિત્યમ્ ।
યો વૈ જનસ્ય શતજન્મ - કૃતાપરાધં, ।
પાદાનતસ્ય કૃપયા - પનુનોદ સત્યમ ॥૩॥
પ્રાતર્નતા ભજત ભક્તજનાઃ સશિષ્યા,
નારાયણં નરવરં દ્વિજવિઠ્ઠલેશમ્ ।
ધર્માર્થ કામભવ - મોક્ષદમંહસોરિં,
સંસાર દુઃખ શમનં ગુરુ-માદિદેવમ્ ॥૪॥
પ્રાતર્જના, ગદત, નમ નરોત્તમસ્ય,
શ્રીવિઠ્ઠલસ્ય હરિ - વલ્લભ - વલ્લભસ્ય ।
ઈષ્ટાર્થદં સુખકરં મતિમાનદં ચ,
સર્વાઘ શોક શમનં ગદતો નરસ્ય ॥૫॥
યઃ શ્લોક પંચક-મિદં સતતં પઠેચ્ચેત્,
સ સ્યાત્સુખી, સુવિષયી વિદુષા વરિષ્ઠઃ ।
દેવોપદેવગણભીતિહરં ચ હારં,
સર્વાવતાર શમનં હરિતોષણં ચ ॥૬॥

॥ ઇતિ શ્રી હરિદાસોદિતં પ્રાતઃ સ્મરણં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્રમ્ 卐

પ્રાકૃતધર્માનાશ્રય-મપ્રાકૃતનિખિલધર્મરૂપમિતિ
નિગમપ્રતિપાદ્યં યત્ - તચ્છુદ્ધં સાકૃતિ સ્તૌમિ ૧
કલિકાલ તમશ્છન્ન - દૃષ્ટિત્વાદ્વિદુષામપિ ।
સંપ્રત્યવિષયસ્તસ્ય, માહાત્મ્યં સમભૂદ્ ભુવિ ૨
દયયા નિજમાહાત્મ્યં, કરિષ્યન્પ્રકટં હરિઃ ।
વાણ્યા યદા તદા સ્વાસ્યં, પ્રાદુર્ભૂતં ચકાર હિ ૩
તદુક્તમપિ દુર્બોધં, સુબોધં સ્યાદ્યથા તથા ।
તન્નામાષ્ટોત્તરશતં, પ્રવક્ષ્યામ્યખિલાઘહૃત્ ૪
ઋષિરગ્નિ કુમારસ્તુ નામ્નાં છંદો જગત્યસૌ ।
શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ, બીજં કરુણિકઃ પ્રભુઃ ૫
વિનિયોગો ભક્તિયોગ - પ્રતિબંધ વિનાશને ।
કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદ - સિદ્ધિરત્ર ન સંશયઃ ૬
આનંદઃ પરમાનંદઃ, શ્રી કૃષ્ણાસ્યં કૃપાનિધિઃ ।
દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મા, સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ૭

શ્રીભાગવતગૂઢાર્થ - પ્રકાશન પરાયણઃ ।
સાકારબ્રહ્મવાદૈક - સ્થાપકો વેદપારગઃ ૮
માયાવાદનિરાકર્તા, સર્વવાદિનિરાસકૃત્ ।
ભક્તિમાર્ગાબ્જ માર્તણ્ડઃ, સ્ત્રીશૂદ્રાદ્યુદ્ધૃતિક્ષમઃ ૯
અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશ - વલ્લભીકૃતમાનવઃ ।
અંગીકૃતૌ સમર્યાદો, મહાકારુણિકો વિભુઃ ૧૦
અદેયદાનદક્ષશ્ચ, મહોદારચરિત્રવાન્ ।
પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજ - મોહિતાસુરમાનુષઃ ૧૧
વૈશ્વાનરો વલ્લભાખ્યઃ, સદ્રૂપો હિતકૃત્સતામ્ ।
જનશિક્ષાકૃતે કૃષ્ણ - ભક્તિકૃન્નિખિલેષ્ટદઃ ૧૨
સર્વલક્ષણસંપન્નઃ, શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો ગુરુઃ ।
સ્વાનંદતુંદિલઃ પદ્મ - દલાયતવિલોચનઃ ૧૩
કૃપાદૃગ્વૃષ્ટિ સંહૃષ્ટ - દાસદાસીપ્રિયઃ પતિઃ ।
રોષદૃક્પાતસંપ્લુષ્ટ - ભક્તદ્વિટ્ ભક્તસેવિતઃ ૧૪
સુખસેવ્યો દુરારાધ્યો, દુર્લભાંઘ્રિસરોરુહઃ ।
ઉગ્રપ્રતાપો વાક્સીધુ - પૂરિતાશેષસેવકઃ ૧૫

શ્રી ભાગવતપીયૂષ - સમુદ્રમથનક્ષમઃ ।
તત્સારભૂતરાસસ્ત્રી - ભાવ પૂરિત વિગ્રહઃ ૧૬
સાન્નિધ્યમાત્રદત્ત શ્રી-કૃષ્ણપ્રેમા વિમુક્તિદઃ ।
રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ, કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ૧૭
વિરહાનુભવૈકાર્થ - સર્વ ત્યાગો પદેશકઃ ।
ભકત્યાચારોપદેષ્ટા ચ, કર્મમાર્ગપ્રવર્તકઃ ૧૮
યાગાદૌ ભક્તિમાર્ગૈક - સાધનત્વોપદેશકઃ ।
પૂર્ણાનંદઃ પૂર્ણકામો, વાક્‌પતિર્વિબુધેશ્વરઃ ૧૯
કૃષ્ણનામસહસ્રસ્ય, વકતા ભક્ત પરાયણઃ ।
ભક્ત્યાચારોપદેશાર્થ, નાનાવાક્યનિરુપકઃ ૨૦
સ્વાર્થોજ્જિઝતાખિલપ્રાણ - પ્રિયસ્તાદશવેષ્ટિતઃ ।
સ્વ-દાસાર્થ કૃતાશેષ-સાધનઃ સર્વશક્તિધૃક્ ૨૧
ભુવિ ભક્તિપ્રચારૈક-કૃતે સ્વાન્વયકૃત્ પિતા ।
સ્વવંશેસ્થાપિતાશેષ-સ્વમાહાત્મ્યઃસ્મયાપહઃ ૨૨
પતિવ્રતા પતિઃ પાર-લૌકિકૈહિકદાનકૃત્ ।
નિગૂઢહૃદયોનન્ય - ભક્તેષુ જ્ઞાપિતાશયઃ ૨૩

ઉપાસનાદિમાર્ગાતિ - મુગ્ધમોહનિવારકઃ ।
ભક્તિમાર્ગે સર્વમાર્ગ - વૈલક્ષણ્યાનુભૂતિકૃત્ ૨૪
પૃથક્‌શરણમાર્ગોપ - દેષ્ટા શ્રી કૃષ્ણહાર્દવિત્ ।
પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થ - લીલારસસુપૂરિતઃ ૨૫
તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્તદ્-વિસ્મૃતાન્યોવ્રજપ્રિયઃ ।
પ્રિયવ્રજસ્થિતિઃ પુષ્ટિ-લીલાકર્તા રહઃપ્રિયઃ ૨૬
ભક્તેચ્છાપૂરકઃ સર્વા-જ્ઞાતલીલોતિમોહનઃ ।
સર્વાસક્તો ભકતમાત્રા-સક્તઃ પતિતપાવનઃ ૨૭
સ્વયશોગાનસંહૃષ્ટ-હૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ ।
યશઃપિયૂષલહરી - પ્લાવિતાન્યરસઃ પરઃ ૨૮
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રી - કૃતાખિલશરીરભૃત્ ।
ગોવર્ધનસ્થિત્યુત્સાહઃ, તલ્લીલા પ્રેમપૂરિતઃ ૨૯
યજ્ઞભોક્તા યત્રકર્તા, ચતુર્વર્ગવિશારદઃ ।
સત્યપ્રતિજ્ઞસ્ત્રિગુણા - તીતો નયવિશારદઃ ૩૦
સ્વકીર્તિવર્ધનસ્તત્વ - સૂત્રભાષ્યપ્રદર્શકઃ ।
માયાવાદાખ્યતૂલાગ્નિ - બ્રહ્મવાદનિરુપકઃ ૩૧

અપ્રાકૃતાખિલાકલ્પ - ભૂષિતઃ સહજસ્મિતઃ ।
ત્રિલોકીભૂષણં ભૂમિ-ભાગ્યં સહજસુંદરઃ ૩૨
અશેષભક્તસંપ્રાર્થ્ય · ચરણાબ્જરજોધનઃ ।
ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તં, નામ્નામષ્ટોત્તરં શતમ્ ૩૩
શ્રદ્ધા વિશુદ્ધબુદ્ધિર્યઃ પઠત્યનુદિનં જનઃ ।
સતદેકમનાઃ સિદ્ધિ-મુક્તાં પ્રાપ્નોત્યસંશયઃ ૩૪
તદપ્રાપ્તૌ વૃથા મોક્ષ-સ્તદાપ્તૌ તદ્ગતાર્થતા ।
અતઃસર્વોત્તમં સ્તોત્રં, જપ્યં કૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ૩૫

ઇતિ શ્રીમદગ્નિકુમારપ્રોક્તં

શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્

卐 શ્રી સપ્ત-શ્લોકી 卐

સ્ફુરત્કૃષ્ણપ્રેમા-મૃતરસભરેણાતિભરિતા
વિહારાન્કુર્વાણા, વ્રજપતિવિહારાબ્ધિષુ સદા ।
પ્રિયા ગોપીભર્તુઃ, સ્ફુરતુ સતતં વલ્લભ ઇતિ
પ્રથાવત્યસ્માકં, હૃદિ સુભગમૂર્તિઃ સકરુણા ॥૧॥
શ્રી ભાગવત-પ્રતિ-પદ-મણિવર-
ભાવાંશુ-ભૂષિતા મૂર્તિઃ ।
શ્રીવલ્લભાભિધાન- સ્તનોસ્તુ નિજદાસસ્યસૌભાગ્યમ્ ॥૨॥
માયાવાદતમો નિરસ્ય મધુભિત્
સેવાખ્યવર્ત્માદ્ભુતમ્
શ્રીમદ્-ગોકુલનાથસંગમસુધા-સંપ્રાપકંતતક્ષણાત્
દુષ્પ્રાપં પ્રકટી ચકાર કરુણા-રાગાતિસંમોહનઃ
સ શ્રીવલ્લભભાનુરુલ્લસતિયઃ શ્રીવલ્લવીશાંતરઃ ॥૩॥
ક્વચિત્ પાણ્ડિત્યંચેન્-નનિગમગતિઃ સાપિયદિન
ક્રિયા સા ચાપિ સ્યાત્-યદિ ન હરિમાર્ગે પરિચયઃ

યદિસ્યાત્ સોપિ શ્રી વ્રજપતિરતિર્નેતિ નિખિલે-
ગુણૈરન્ય:કોવા, વિલસતિ વિના વલ્લભવરમ્ ॥૪॥
માયાવાદિકરીન્દ્રદર્પદલને-નાસ્યેન્દુરાજોદ્ગતઃ
શ્રીમદ્ભાગવતાખ્યદુર્લભસુધા-વર્ષેણ વેદોક્તિભિઃ
રાધાવલ્લભસેવયા તદુચિત-પ્રેમ્ણોપદેશૈરપિ
શ્રીમદ્-વલ્લભનામધેયસદૃશો,ભાવી ન ભૂતોસ્ત્યપિ
યદંઘ્રિનખમણ્ડલ - પ્રસૂતવારિપીયૂષયુગ્
વરાંગહૃદયૈઃ કલિ-સ્તૃણમિવેહ તુચ્છીકૃતઃ ।
વ્રજાધિપતિરિન્દિરા - પ્રભુતિમૃગ્યપાદામ્બુજઃ
ક્ષણેન પરિતોષિત - સ્તદનુગત્વમેવાસ્તુ મે ॥૬॥
અઘૌઘતમસાવૃતં, કલિભુજંગમાસાદિતં
જગદ્વિષયસાગરે, પતિતમસ્વધર્મે રતમ્ ।
યદીક્ષણસુધાનિધિઃ સમુદિતોનુકમ્પામૃતા -
દમૃત્યુમકરોત્ક્ષણા-દરેણ મસ્તુ મે તત્પદમ્ ॥૭॥
ઇતિ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતા શ્રીસપ્તશ્લોકી સમ્પૂર્ણા ॥

卐 શ્રી વલ્લભાષ્ટકમ્ 卐

શ્રીમદવૃંદાવનેન્દુ - પ્રકટિતરસિકા
નન્દસન્દોહરૂપ ।
સ્ફૂર્જદ્રાસાદિલીલા - મૃતજલધિભરા -
ક્રાન્તસર્વોપિ શશ્વત્ ।
તસ્યૈવાત્માનુભાવ-પ્રકટનહૃદય-
સ્યાજ્ઞયા પ્રાદુરાસીદ્ -
ભૂમૌ યઃ સન્મનુષ્યા-કૃતિરતિકરુણ-
સ્તં પ્રપદ્યે હુતાશમ્ ॥૧॥
નાવિર્ભૂયાદ્ ભવાંશ્ચે - દધિધરણિતલં,
ભૂતનાથોદિતાસન્
માર્ગધ્વાન્તાન્ધતુલ્યા, નિગમપથગતૌ,
દેવસર્ગેપિ જાતાઃ ।
ઘોષાધીશં તદેમે, કથમપિ મનુજાઃ,
પ્રાપ્નુયુર્નૈવ દૈવી

સૃષ્ટિર્વ્યર્થા ચ ભૂયાન્-નિજ ફલરહિતા,
દેવ વૈશ્વાનરૈષા ॥૨॥
ગ હ્યન્યો વાગધીશા - શ્રુતિગણ વચસાં,
ભાવમાજ્ઞાતુમીષ્ટે
યસ્માત્ સાધ્વી સ્વભાવં, પ્રકટયતિ
વધૂરગ્રતઃ પત્યુરેવ ।
તસ્માચ્છ્રીવલ્લભાખ્ય, ત્વદુદિતવચના-
દન્યથારૂપયન્તિ
ભ્રાંતા યે તે નિસર્ગ-ત્રિદશરિપુતયા,
કેવલાન્ધંતમોગાઃ ॥૩॥
પ્રાદુર્ભૂતેન ભૂમૌ, વ્રજપતિચરણાં-
ભોજસેવાખ્યવર્ત્મ-
પ્રાકટ્યં યત્કૃતં તે તદુત નિજકૃતે,
શ્રીહુતાશેતિ મન્યે ।
યસ્માદસ્મિન્ સ્થિતો યત્, કિમપિ કથમપિ
કવા પ્યુ પા હર્તુ મિચ્છ-

ત્યદ્ધા તદ્ ગોપિકેશઃ સ્વવદનકમલે,
ચારુહાસે કરોતિ ॥૪॥
ઉષ્ણત્વૈકસ્વભાવો - પ્યતિશિશિરવચઃ -
પુંજપીયૂષવૃષ્ટિ -
રાર્તેષ્વત્યુગ્રમોહા - સુરનૃષુ યુગપત્ -
તાપમપ્યત્રકુર્વન્ ।
સ્વસ્મિન્ કૃષ્ણસ્યતાં ત્વં, પ્રકટસિચનો,
ભૂતદેવત્વમેતદ્ -
યસ્માદાનંદદં શ્રી વ્રજજનનિચયે,
નાશકં ચા સુરાગ્નેઃ ॥૫॥
આમ્નાયોક્તં યદંભો-ભવનમનલત-
સ્તચ્ચ સત્યં વિભો યત્
સર્ગાદૌભૂતરૂપા-દભવદનલતઃ, પુષ્કરં ભૂતરૂપમ્
આનંદૈકસ્વરૂપાત્ - ત્વદધિભુ યદભૂત્-
કૃષ્ણ સેવારસાબ્ધિ -
શ્ચાનંદૈકસ્વરુપ - સ્તદખિલમુચિતં,
હેતુસામ્યં હિ કાર્યે ॥૬॥

સ્વામિન્ શ્રી વલ્લભાગ્ને, ક્ષણમપિ ભવતઃ,
સન્નિધાને કૃપાતઃ
પ્રાણપ્રેષ્ઠ વ્રજાધી-શ્વરવદનદિદૃ-
ક્ષાર્તિતાપો જનેષુ ।
યત્પ્રાદુર્ભાવમાપ્તો - ત્યુચિતતરમિદં
યત્તુ પશ્ચાદપીત્થં
દૃષ્ટેપ્યસ્મિન્મુખેન્દૌ, પ્રચુરતરમુદે
ત્યેવ તચ્ચિત્રમેતત્ ॥૭॥
અજ્ઞાનાદ્યંધકાર - પ્રશમનપટુતા-
ખ્યાપનાયત્રિલોક્યા -
મગ્નિત્વં વર્ણિતં તે, કવિભિરપિ સદા,
વસ્તુતઃ કૃષ્ણ એવ ।
પ્રાદુર્ભૂતો ભવાનિ - ત્યનુભવ નિગમા
દ્યુક્ત માનૈરવૈત્ય
ત્વાં શ્રી શ્રીવલ્લભેમે, નખિલબુધજના,
ગોકુલેશં ભજન્તે ॥૮॥

॥ ઇતિ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વર-વિરચિતં શ્રીવલ્લભાષ્ટકમ્ સમ્પૂર્ણમ્ ॥

શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્ર નામાવલી

૧ આનન્દાય નમઃ
૨ પરમાનન્દાય નમઃ
૩ શ્રીકૃષ્ણા સ્યાય નમઃ
૪ કૃપાનિધયે નમઃ
૫ દૈવોદ્ધાર પ્રયત્નાત્મને નમઃ
૬ સ્મૃતિમાત્રાર્તિ નાશનાય નમઃ
૭ શ્રીભાગવતગૂઢાર્થ પ્રકાશનપરાયણાય નમઃ
૮ સાકાર બ્રહ્મવાદૈકસ્થાપકાય નમઃ
૯ વેદપારગાય નમઃ
૧૦ માયાવાદનિરાકર્ત્રે નમઃ
૧૧ સર્વવાદિનિરાસકૃતે નમઃ
૧૨ ભક્તિમાર્ગાબ્જ માર્તણ્ડાય નમઃ
૧૩ સ્ત્રીશૂદ્રાદ્યુદધૃતિ ક્ષમાય નમઃ
૧૪ અંગીકૃત્યૈવગોપીશ વલ્લભીકૃતમાનવાય નમઃ

૧૫ અંગીકૃતૌસમર્યાદાય નમઃ
૧૬ મહકારૂણિકાય નમઃ
૧૭ વિભવે નમઃ
૧૮ અદેયદાનદક્ષાય નમઃ
૧૯ મહોદાર ચરિત્રવતે નમઃ
૨૦ પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજમોહિતાસુરમાનુષાય નમઃ
૨૧ વૈશ્વાનરાય નમઃ
૨૨ વલ્લભાખ્યાય નમઃ
૨૩ સુદ્દુપાય નમઃ
૨૪ સતાંહિતકૃતે નમઃ
૨૫ જનશિક્ષાકૃતેકૃષ્ણભક્તિકૃતે નમઃ
૨૬ નિખિલેષ્ટદાય નમઃ
૨૭ સર્વલક્ષણસંપન્નાય નમઃ
૨૮ શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદાય નમઃ
૨૯ ગુરવે નમઃ
૩૦ સ્વાનન્દતું દિલાય નમઃ

૩૧ પદ્મદલાયત વિલોચનાય નમઃ
૩૨ કૃપાદૃગ્વૃષ્ટિસંહૃષ્ટદાસદાસીપ્રિયાય નમઃ
૩૩ પતયે નમઃ
૩૪ રોષદૃક્પાતસંપ્લુષ્ટભક્તદ્વિષ્ટે નમઃ
૩૫ ભક્તસેવિતાય નમઃ
૩૬ સુખસેવ્યાય નમઃ
૩૭ દુરારાધ્યાય નમઃ
૩૮ દુર્લભ્રાંધ્રિસરોરૂહાય નમઃ
૩૯ ઉગ્રપ્રતાપાય નમઃ
૪૦ વાક્સીધુપૂરિતાશેષસેવકાય નમઃ
૪૧ શ્રીભાગવતીપૂયૂષસમુદ્રમથનક્ષમાય નમઃ
૪૨ તત્સાર ભૂતરાસસ્ત્રીભાવપૂરિતવિગ્રહાય નમઃ
૪૩ સાન્નિધ્યમાત્રદત્ત શ્રીકૃષ્ણપ્રેમ્ણે નમઃ
૪૪ વિમુક્તિદાય નમઃ
૪૫ રાસલીલૈક્તાત્પર્યાય નમઃ
૪૬ કૃપયૈતત્કથાપ્રદાવ નમઃ

૪૭ વિરહાનુભવૈકાર્થસર્વ ત્યાગો પદેશકાય નમઃ
૪૮ ભક્ત્યાચારોપદેષ્ટ્રે નમઃ
૪૯ કર્મમાર્ગપ્રવર્તકાય નમઃ
૫૦ યાગાદૌભક્તિમાર્ગૈક સાધનત્વોપદેશકાય નમઃ
૫૧ પૂર્ણાનન્દાય નમઃ
૫૨ પૂર્ણ કામાય નમઃ
૫૩ વાક્પતયે નમઃ
૫૪ વિબુધેશ્વરાય નમઃ
૫૫ કૃષ્ણનામસહસ્રસ્યવક્ત્રે નમઃ
૫૬ ભક્તપરાયણાય નમઃ
૫૭ ભક્ત્યાચારો પદેશાર્થનાનાવાક્યનિરૂપકાય નમઃ
૫૮ સ્વાર્થોજ્ઝિતાખિલપ્રાણપ્રિયાય નમઃ
૫૯ તાદૃશવેષ્ટિતાય નમઃ
૬૦ સ્વદાસાર્થકૃતાશેષસાધનાય નમઃ
૬૧ સર્વશક્તિધૃષે નમઃ
૬૨ ભુવિભક્તિપ્રચારૈકકૃતેસ્વાન્વયકૃતે નમઃ

૬૩ પિત્રે નમઃ
૬૪ સ્વવંશેસ્થાપિતાશેષસ્વમાહાત્મ્યાય નમઃ
૬૫ સ્મયાપહાય નમઃ
૬૬ પ્રતિવ્રતાપતયે નમઃ
૬૭ પારલૌકિકહિકદાનકૃતે નમઃ
૬૮ નિગુઢહૃદયાય નમઃ
૬૯ અનન્યયભક્તેષુજ્ઞાપિતાશકાય નમઃ
૭૦ ઉપાસનાદિમાર્ગાતિ મુગ્ધમોહનિવારકાય નમઃ
૭૧ ભક્તિમાર્ગે સર્વ માર્ગ વૈલક્ષણ્યાનું ભૂતિકૃતે નમઃ
૭૨ પૃથકશરણ માર્ગો પદેષ્ટ્રે નમઃ
૭૩ શ્રીકૃષ્ણ હાર્દવિદે નમઃ
૭૪ પ્રતિક્ષણ નિકુંજસ્થલીલા રસ સુપૂરિતાય નમઃ
૭૫ તત્કથાક્ષિપ્ત ચિત્તાય નમઃ
૭૬ તદ્વિસ્મૃતાંન્યો નમઃ
૭૭ વ્રજપ્રિયાય નમઃ
૭૮ પ્રિયવ્રજસ્થિહયે નમઃ

૭૯ પુષ્ટિલીલા કર્ત્રે નમઃ
૮૦ રહઃપ્રિયાય નમઃ
૮૧ ભક્તેચ્છા પૂરકાય નમઃ
૮૨ સર્વાજ્ઞાતલીલાય નમઃ
૮૩ અતિમોહનાય નમઃ
૮૪ સર્વાસક્તાય નમઃ
૮૫ ભક્ત માત્રાસક્તાય નમઃ
૮૬ પતિતપાવનાય નમઃ
૮૭ સ્વયશોગાનસંહૃષ્ટ હૃદયાં ભોજવિષ્ટરાય નમઃ
૮૮ યશ પીયૂષ લહરીપ્લાવિતાન્યરસાય નમઃ
૮૯ પરાય નમઃ
૯૦ લીલા મૃતરસાદ્રાદ્રી કૃતાખિલશરીરભૃતે નમઃ
૯૧ ગોવર્ધનસ્થિત્યુત્સાહાય નમઃ
૯૨ તલ્લીલાપ્રેમપૂરિતાય નમઃ
૯૩ યજ્ઞભોક્ત્રે નમઃ
૯૪ યજ્ઞકર્ત્રે નમઃ

૯૫ ચતુર્વર્ગવિશારદાય નમઃ
૯૬ સત્યપ્રતિજ્ઞાય નમઃ
૯૭ ત્રિગુણાતીતાય નમઃ
૯૮ નયવિશારદાય નમઃ
૯૯ સ્વકીર્તિવર્ધનાય નમઃ
૧૦૦ તત્ત્વસૂત્રભાષ્ય પ્રદર્શકાય નમઃ
૧૦૧ માયાવાદાખ્યતૂલાગ્નયે નમઃ
૧૦૨ બ્રહ્મવાદ નિરૂપકાય નમઃ
૧૦૩ અપાકૃતાખિલાકલ્પભૂષિતાય નમઃ
૧૦૪ સહજ સ્મિતાય નમઃ
૧૦૫ ત્રીલોકી ભૂષણાય નમઃ
૧૦૬ ભૂમિભાગ્યાય નમઃ
૧૦૭ સહજસુન્દરાય નમઃ
૧૦૮ અશેષભક્તસંપ્રાર્થ્યે ચરણાબ્જરજોધનાયનમઃ

ઇતિ શ્રીમદ્ વિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતસ્ય

શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્રસ્ય નામાવલી સમ્પૂર્ણા ॥

૧ ꕤ શ્રી યમુનાષ્ટકમ્ ꕤ

નમામિ યમુનામહં, સકલ સિદ્ધિ હેતું મુદા
મુરારિપદપકંજ - સ્ફુરદમન્દરેણૂત્કટામ્ ।
તટસ્થનવકાનન - પ્રકટમોદપુષ્પામ્બુના
સુરાસુરસુપૂજિત-સ્મરપિતુઃ શ્રિયંબિભ્રતીમ્ ॥૧॥
કલિન્દગિરિમસ્તકે, પતદમન્દપૂરોજ્જવલા
વિલાસગમનોલ્લસત્ - પ્રકટગણ્ડશૈલોન્નતા ।
સઘોષગતિદન્તુરા, સમધિરૂઢદોલોત્તમા
મુકુન્દરતિવર્ધિની, જયતિ પદ્મબન્ધોઃ સુતા ॥૨॥
ભુવંભુવનપાવની - મધિગતામનેકસ્વનૈઃ
પ્રિયાભિરિવ સેવિતાં, શુકમયૂરહંસાદિભિઃ ।
તરંગભૂજકંકણ - પ્રકટમુક્તિકાવાલુકા
નિતમ્બતટસુન્દરીં, નમત કૃષ્ણતુર્યપ્રિયામ્ ॥૩॥
અનન્તગુણભૂષિતે, શિવવિરંચિદેવસ્તુતે
ઘનાઘનનિભે સદા, ધ્રુવપરાશરાભીષ્ટદે ।

વિશુદ્ધમથુરાતટે, સકલગોપગોપીવૃતે
કૃપાજલધિસંશ્રિતે, મમ મનઃ સુખં ભાવય ॥૪॥
યયાચરણપદ્મજા, મુરરિપોઃ પ્રિયં ભાવુકા
સમાગમનતો ભવત્, સકલસિદ્ધિદા સેવતામ્ ।
તયા સદશતામિયાત્, કમલજા સપત્નીવ યત્
હરિપ્રિય કલિન્દયા, મનસિમેસદાસ્થીયતામ્ ॥૫॥
નમોસ્તુ યમુને સદા, તવ ચરિત્રમત્યભુતં
ન જાતુ યમયાતના, ભવતિ તે પયઃપાનતઃ ।
યમોપિભગિનીસુતાન્, કથમુહન્તિદુષ્ટાનપિ
પ્રિયો ભવતિ સેવનાત્ તવ હરેર્યથા ગોપિકાઃ ॥૬॥
મમાસ્તુ તવ સન્નિધૌ, તનુનવત્વમેતાવતા
ન દુર્લભતમા રતિ - મુરરિપૌ મુકુન્દપ્રિયે ।
અતોસ્તુ તવ લાલના, સુરધુની પરં સંગમાત્
તવૈવ ભુવિ કીર્તિતા, ન તુ કદાપિ પુષ્ટિ સ્થિતૈઃ ॥૭॥
સ્તુતિં તવ કરોતિ કઃ, કમલજા સપત્નિ પ્રિયે
હરેર્યદનુસેવયા, ભવતિ સૌખ્યમામોક્ષતઃ ।

ઈયં તવ કથાધિકા, સકલ ગોપિકા સંગમ-
સ્મરશ્રમજલાણુભિઃ, સકલગાત્રજૈઃ સંગમઃ ॥૮॥
તવાષ્ટકમિદં મુદા, પઠતિ સૂરસૂતે સદા
સમસ્તદુરિતક્ષયો, ભવતિ વૈ મુકુન્દે રતિઃ ।
તયા સકલસિદ્ધયો, મુરરિપુશ્ચ સંતુષ્યતિ
સ્વભાવવિજયો ભવેત્, વદતિ વલ્લભઃ શ્રી હરેઃ ॥૯॥
॥ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્યવિરચિતં શ્રીયમુનાષ્ટક-સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્ ॥

૨ 卐 બાલબોધઃ 卐

નત્વા હરિં સદાનન્દં, સર્વસિદ્ધાન્તસંગ્રહમ્ ।
બાલપ્રબોધનાર્થાય, વદામિ સુવિનિશ્ચિતમ્ ૧
ધર્માર્થકામમોક્ષાખ્યા - શ્ચત્વારોર્થામનીષિણામ્ ।
જીવેશ્વરવિચારેણ, દ્વિધા તે હિ વિચારિતાઃ ૨
અલૌકિકાસ્તુ વેદોક્તાઃ, સાધ્યસાધનસંયુતાઃ ।
લૌકિકા ઋષિભિઃ પ્રોક્તા-સ્તથૈવેશ્વરશિક્ષયા ૩
લૌકિકાંસ્તુ પ્રવક્ષ્યામિ, વેદાદાદ્યા યતઃ સ્થિતાઃ ।
ધર્મશાસ્ત્રાણિ નીતિશ્ચ, કામશાસ્ત્રાણિ ચ ક્રમાત્ ૪

ત્રિવર્ગ સાધકાનીતિ, ન તન્નિર્ણય ઉચ્યતે ।
મોક્ષે ચત્વારિ શાસ્ત્રાણિ, લૌકિકે પરતઃ સ્વતઃ ૫
દ્વિધા દ્વે દ્વે સ્વતસ્તત્ર, સાંખ્યયોગૌ પ્રકીર્તિતૌ ।
ત્યાગાત્યાગવિભાગેન, સાંખ્યે ત્યાગઃ પ્રકીર્તિતઃ ૬
અહંતામમતાનાશે, સર્વથા નિરહંકૃતૌ ।
સ્વરૂપસ્થો યદા જીવઃ કૃતાર્થઃ સ નિગદ્યતે ૭
તદર્થં પ્રક્રિયા કાચિત્, પુરાણેપિ નિરૂપિતા ।
ઋષિભિર્બહુધા પ્રોક્તા, ફલમેકમબાહ્યતઃ ૮
અત્યાગે યોગમાર્ગો હિ, ત્યાગોપિ મનસૈવ હિ ।
યમાદયસ્તુ કર્તવ્યાઃ, સિદ્ધે યોગે કૃતાર્થતા ૯
પરાશ્રયેણ મોક્ષસ્તુ, દ્વિધા સોપિ નિરૂપ્યતે ।
બ્રહ્મા બ્રાહ્મણતાં યાત-સ્તદ્રૂપેણ સુસેવ્યતે ૧૦
તે સર્વાર્થા ન ચાદ્યેન, શાસ્ત્ર કિં ચિદુદીરિતમ્ ।
અતઃ શિવશ્ચ વિષ્ણુશ્ચ, જગતો હિતકારકૌ ૧૧
વસ્તુનઃ સ્થિતિસંહારૌ, કાર્યૌ શાસ્ત્રપ્રવર્તકૌ ।
બ્રહ્મૈવ તાદૃશં યસ્માત્, સર્વાત્મકતયોદિતૌ ૧૨

નિર્દોષપૂર્ણગુણતા, તત્તચ્છાસ્ત્રે તયોઃ કૃતા ।
ભોગમોક્ષફલે દાતું, શક્તૌ દ્વાવપિ યદ્યપિ ૧૩
ભોગઃ શિવેન મોક્ષસ્તુ, વિષ્ણુનેતિ વિનિશ્ચયઃ ।
લોકેપિયત્ પ્રભુર્ભુંક્તે, તન્ન યચ્છતિ કર્હિચિત્ ૧૪
અતિ પ્રિયાય તદપિ, દીયતે કવચિદેવ હિ ।
નિયતાર્થ પ્રદાનેન, તદીયત્વં તદાશ્રયઃ ૧૫
પ્રત્યેકં સાધનં ચૈતદ્, દ્વિતીયાર્થે મહાન્ શ્રમઃ ।
જીવાઃ સ્વભાવતો દુષ્ટા-દોષાભાવાય સર્વદા ૧૬
શ્રવણાદિતતઃ પ્રેમ્ણા, સર્વં કાર્યં હિ સિદ્ધ્યતિ ।
મોક્ષસ્તુ સુલભો વિષ્ણો-ર્ભોગશ્ચ શિવતસ્તથા ૧૭
સમર્પણેનાત્મનો હિ, તદીયત્વં ભવેદ્ ધ્રુવમ્ ।
અતદીયતયા ચાપિ, કેવલશ્ચેત્ સમાશ્રિતઃ ૧૮
તદાશ્રયતદીયત્વ-બુદ્ધ્યૈ કિંચિત્ સમાચરેત્ ।
સ્વધર્મમનુતિષ્ઠન વૈ, ભારદ્વૈગુણ્યમન્યથા ૧૯
ઇત્યેવં કથિતં સર્વં નૈતજ્જ્ઞાને ભ્રમઃ પુનઃ ૧૯॥

ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય વિરચિતઃ બાલબોધગ્રંથઃ સંપૂર્ણઃ

૩ 卐 સિદ્ધાન્ત-મુક્તાવલી 卐

નત્વા હરિં પ્રવક્ષ્યામિ, સ્વસિદ્ધાન્તવિનિશ્ચયમ્ ।
કૃષ્ણ સેવા સદા કાર્યા, માનસી સા પરા મતા ૧
ચેતસ્તત્પ્રવણં સેવા, તત્ સિદ્ધ્યૈ તનુવિત્તજા ।
તતઃ સંસારદુઃખસ્ય, નિવૃત્તિર્બ્રહ્મબોધનમ્ ૨
પરં બ્રહ્મ તુ કૃષ્ણો હિ, સચ્ચિદાનન્દકં બૃહત્ ।
દ્વિરૂપં તદ્ધિ સર્વં સ્યા-દેકં તસ્માદ્ વિલક્ષણમ્ ૩
અપરં તત્ર પૂર્વસ્મિન્, વાદિનો બહુધા જગુઃ ।
માયિકં સગુણં કાર્યં, સ્વતન્ત્રં ચેતિ નૈકધા ૪
તદેવૈતત્પ્રકારેણ, ભવતીતિ શ્રુતેર્મતમ્ ।
દ્વિરૂપં ચાપિ ગંગાવજ્-જ્ઞેયં સા જલરૂપિણી ૫
માહાત્મ્યસંયુતા નૃણાં, સેવતાં ભુક્તિમુક્તિદા ।
મર્યાદામાર્ગવિધિના, તથા બ્રહ્માપિ બુધ્યતામ્ ૬
તત્રૈવ દેવતામૂર્તિ-ર્ભક્ત્યા યા દશ્યતે કવચિત્ ।
ગંગાયં ચ વિશેષેણ, પ્રવાહાભેદબુદ્ધયે ૭

પ્રત્યક્ષા સા ન સર્વેષાં, પ્રાકામ્યં સ્યાત્ તયા જલે ।
વિહિતાચ્ચ ફલાત્ તદ્ધિ, પ્રતીત્યાપિ વિશિષ્યતે ૮
યથા જલં તથા સર્વં, યથા શક્તા તથા બૃહત્ ।
યથા દેવી તથા કૃષ્ણ-સ્તત્રાપ્યેતદિહોચ્યતે ૯
જગત્તુ ત્રિવિધ પ્રોક્તં, બ્રહ્મવિષ્ણુશિવાસ્તતઃ ।
દેવતારૂપવત્પ્રોક્તા, બ્રહ્મણીત્થં હરિર્મતઃ ૧૦
કામચારસ્તુ લોકેસ્મિન્, બ્રહ્માદિભ્યો ન ચાન્યથા ।
પરમાનન્દરૂપે તુ, કૃષ્ણે સ્વાત્મનિ નિશ્ચયઃ ૧૧
અતસ્તુ બ્રહ્મવાદેન, કૃષ્ણે બુદ્ધિર્વિધીયતામ્ ।
આત્મનિ બ્રહ્મરૂપે હિ, છિદ્રા વ્યોમ્નીવ ચેતનાઃ ૧૨
ઉપાધિનાશે વિજ્ઞાને, બ્રહ્માત્મત્વાવબોધને ।
ગંગાતીરસ્થિતો યદ્વદ્ દેવતાં તત્ર પશ્યતિ ૧૩
તથા કૃષ્ણં પરંબ્રહ્મ, સ્વસ્મિન્ જ્ઞાની પ્રપશ્યતિ ।
સંસારી યસ્તુ ભજતે, સ દૂરસ્થો યથા તથા ૧૪
અપેક્ષિતજલાદીના - મભાવાત્ તત્ર દુઃખભાક્ ।
તસ્માચ્છ્રીકૃષ્ણમાર્ગસ્થો, વિમુક્તઃ સર્વલોકતઃ ૧૫

આત્માનન્દસમુદ્રસ્થં, કૃષ્ણમેવ વિચિન્તયેત્ ।
લોકોર્થીચેદ્ભજેતકૃષ્ણં ક્લિષ્ટો ભવતિ સર્વથા ૧૬
ક્લિષ્ટોપિચેદ્ભજેત્ કૃષ્ણં, લોકો નશ્યતિ સર્વથા ।
જ્ઞાનાભાવે પુષ્ટિમાર્ગી, તિષ્ઠેત્ પૂજોત્સવાદિષુ ૧૭
મર્યાદાસ્થસ્તુ ગંગાયાં, શ્રી ભાગવતતત્પરઃ ।
અનુગ્રહઃ પુષ્ટિમાર્ગે, નિયામક ઇતિ સ્થિતિઃ ૧૮
ઉભયોસ્તુ ક્રમેણૈવ, પૂર્વોક્તેવ ફલિષ્યતિ ।
જ્ઞાનાધિકોભક્તિમાર્ગ, એવં તસ્માત્ નિરૂપતિઃ ૧૯
ભક્ત્યભાવેતુ તીરસ્થો, યથા દુષ્ટૈઃ સ્વકર્મભિઃ ।
અન્યથા ભાવમાપન્ન-સ્તસ્માત્ સ્થાનાચ્ચનશ્યતિ૨૦
એવં સ્વશાસ્ત્રસર્વસ્વં, મયા ગુપ્તં નિરૂપિતમ્ ।
એતદ્બુદ્ધ્વા વિમુચ્યેત્, પુરૂષઃ સર્વસંશયાત્ ૨૧

॥ इति श्रीमद्वल्लभाचार्य प्रकटिता सिद्धान्त मुक्तावली समाप्त ॥

મુદ્રક : નરોતમ ભાટીયા, ઘાટકોપર,
બદલાયેલો ફોન : ૨૫૦૧ ૧૮૧૩

૪ 卐 શ્રી પુષ્ટિ પ્રવાહ મર્યાદા ભેદઃ 卐

પુષ્ટિ પ્રવાહ મર્યાદા, વિશેષેણ પૃથક્ પૃથક્ ।
જીવદેહક્રિયા ભેદૈઃ, પ્રવાહેણ ફલેન ચ ૧
વક્ષ્યામિ સર્વસંદેહા, ન ભવિષ્યન્તિ યચ્છ્રુતેઃ ।
ભક્તિમાર્ગસ્ય કથાનાત્, પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૨
દ્વૌ ભૂતસર્ગાવિત્યુક્તેઃ પ્રવાહોપિ વ્યવસ્થિતઃ ।
વેદસ્ય વિદ્યમાનત્વાન્ - મર્યાદાપિ વ્યવસ્થિતા ૩
કશ્ચિદેવ હિ ભક્તો હિ, યો મદ્ભક્ત ઈતીરણાત્ ।
સર્વત્રોત્કર્ષકથનાત્, પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૪
ન સર્વોતઃ પ્રવાહાદ્ધિ, ભિન્નો વેદાચ્ચ ભેદતઃ ।
'યદા યસ્યેતિ' વચનાત્, નાહં વેદૈરિતીરણાત્ ૫
માર્ગૈકત્વેપિ ચેદન્ત્યૌ, તનૂ ભક્ત્યાગમૌ મતૌ ।
ન તદ્યુક્તં સૂત્રતો હિ, ભિન્નો યુક્ત્યા હિ વૈદિકઃ ૬
જીવદેહકૃતીનાં ચ, ભિન્નત્વં નિત્યતા શ્રુતેઃ ।
યથા તદ્વત્ પુષ્ટિમાર્ગે, દ્વયોરપિ નિષેધતઃ ૭

પ્રમાણભેદાદ્ભિન્નો હિ, પુષ્ટિમાર્ગો નિરૂપિતઃ ।
સર્ગભેદં પ્રવક્ષ્યામિ, સ્વરૂપાંગક્રિયાયુતમ્ ૮
ઈચ્છામાત્રેણ મનસા, પ્રવાહં સૃષ્ટવાન્ હરિઃ ।
વચસા વેદમાર્ગં હિ, પુષ્ટિં કાયેન નિશ્ચયઃ ૯
મૂલેચ્છાતઃ ફલં લોકે, વેદોક્તં વૈદિકેપિ ચ ।
કાયેન તુ ફલં પુષ્ટૌ, ભિન્નેચ્છાતોપિ નૈકધા ૧૦
તાનહં દ્વિષતો વાક્યદ્ભિન્ના જીવાઃ પ્રવાહિણઃ ।
અત એવેતરૌ ભિન્નૌ, સાન્તૌ મોક્ષ પ્રવેશતઃ ૧૧
તસ્માજ્જીવાઃ પુષ્ટિમાર્ગે, ભિન્ન એવ ન સંશયઃ ।
ભગવદ્રૂપસેવાર્થં, તત્સૃષ્ટિર્નાન્યથા ભવેત્ ૧૨
સ્વરુપેણાવતારેણ, લિંગેન ચ ગુણેન ચ ।
તારતમ્યં ન સ્વરૂપે, દેહે વા તત્ક્રિયાસુ વા ૧૩
તથાપિ યાવતા કાર્યં, તાવત્ તસ્ય કરોતિ હિ ।
તે હિ દ્વિધા શુદ્ધમિશ્ર-ભેદાન્મિશ્રાસ્ત્રિધાપુનઃ ૧૪
પ્રવાહાદિવિભેદેન, ભગવત્કાર્યસિદ્ધયે ।
પુષ્ટ્યા વિમિશ્રાઃ સર્વજ્ઞાઃ, પ્રવાહેણ ક્રિયારતાઃ ૧૫

મર્યાદયા ગુણજ્ઞાસ્તે, શુદ્ધાં પ્રેમ્ણાતિ દુર્લભાઃ ।
એવં સર્ગસ્તુ તેષાં હિ, ફલં ત્વત્ર નિરૂપ્યતે ૧૬
ભગવાનેવ હિ ફલં, સ યથાવિર્ભવેદ્ ભુવિ ।
ગુણસ્વરૂપભેદેન, તથા તેષાં ફલં ભવેત્ ૧૭
આસક્તૌ ભગવાનેવ, શાપં દાપયતિ કવચિત્ ।
અહંકારેથવા લોકે, તન્માર્ગ સ્થાપનાય હિ ૧૮
ન તે પાષણ્ડતાં યાન્તિ, ન ચ રોગાદ્યુપદ્રવાઃ ।
મહાનુભાવાઃ પ્રાયેણ, શાસ્ત્રં શુદ્ધત્વહેતવે ૧૯
ભગવત્તારતમ્યેન, તારતમ્યં ભજન્તિ હિ ।
વૈદિકત્વં, લૌકિકત્વં, કાપટ્યાત્તેષુ નાન્યથા ૨૦
વૈષ્ણવત્વં હિ સહજં, તતોન્યત્ર વિપર્યયઃ ।
સમ્બન્ધિનસ્તુ યે જીવાઃ, પ્રવાહસ્થાસ્તથાપરે ૨૧
ચર્ષણીશબ્દવાચ્યાસ્તે, તે સર્વે સર્વવર્ત્મસુ
ક્ષણાત્સર્વત્વમાયાન્તિ, રુચિસ્તેષાં ન કુત્રચિત્ ૨૨
તેષાં ક્રિયાનુસારેણ, સર્વત્ર સકલં ફલમ્ ।
પ્રવાહસ્થાન્ પ્રવક્ષ્યામિ, સ્વરુપાંગક્રિયાયુતાન્ ૨૩

જીવાસ્તે હ્યાસુરાઃ સર્વે, પ્રવૃત્તિં ચેતિ વર્ણિતાઃ ।
તે ચ દ્વિધા પ્રકીર્ત્યન્તે, હ્યજ્ઞદુર્જ્ઞવિભેદતઃ ૨૪
દુર્જ્ઞાસ્તે ભગવત્પ્રોક્તા, હ્યજ્ઞાસ્તુનનુ યે પુનઃ ।
પ્રવાહેપિ સમાગત્ય, પુષ્ટિસ્થસ્તૈર્ન યુજ્યતે ૨૫
સોપિ તૈસ્તત્કુલે જાતઃ, કર્મણા જાયતે યતઃ ૨૫॥

॥ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય પ્રકટિતઃ પુષ્ટિ પ્રવાહ મર્યાદા ભેદઃ સંપૂર્ણઃ ॥

૫ 卐 સિદ્ધાન્ત-રહસ્યમ્ 卐

શ્રાવણસ્યામલે પક્ષે, એકાદશ્યાં મહાનિશિ ।
સાક્ષાદ્ ભગવતા પ્રોક્તં, તદક્ષરશ ઉચ્યતે ૧
બ્રહ્મસંબંધકરણાત્, સર્વેષાં દેહજીવયોઃ ।
સર્વદોષનિવૃત્તિર્હિ, દોષાઃ પંચવિધા સ્મૃતાઃ ૨
સહજા દેશકાલો ત્થા, લોકવેદનિરૂપિતાઃ ।
સંયોગજાઃ સ્પર્શજાશ્ચ, ન મન્તવ્યાઃ કથંચન ૩

અન્યથા સર્વદોષાણાં, ન નિવૃત્તિઃ કંથચન ।
અસમર્પિતવસ્તૂનાં, તસ્માદ્ વર્જનમાચરેત્ ૪
નિવેદિભિઃ સમર્પ્યૈવ, સર્વં કુર્યાદિતિ સ્થિતિઃ ।
ન મતં દેવદેવસ્ય, સામિભુક્તસમર્પણમ્ ૫
તસ્માદાદૌ સર્વકાર્યે, સર્વવસ્તુસમર્પણમ્ ।
દત્તાપહારવચનં, તથા ચ સકલં હરેઃ ૬
ન ગ્રાહ્યમિતિ વાક્યં હિ, ભિન્નમાર્ગ પરં મતમ્ ।
સેવકાનાં યથા લોકે, વ્યવહારઃ પ્રસિદ્ધ્યતિ ૭
તથા કાર્યં સમર્પ્યૈવ, સર્વેષાં બ્રહ્મતા તતઃ ।
ગંગાત્વં સર્વદોષાણાં, ગુણદોષદિવર્ણના ૮
ગંગાત્વેન નિરૂપ્યા સ્યાત્ - તદ્વદત્રાપિ ચૈવ હિ ૮॥

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય-વિરચિતં
સિદ્ધાન્તરહસ્યં સંપૂર્ણમ્ ॥

૬ 卐 શ્રી નવરત્નમ્ 卐

ચિન્તા કાપિ ન કાર્યા, નિવેદિતાત્મભિઃ કદાપીતિ
ભગવાનપિ પુષ્ટિસ્થો, ન કરિષ્યતિ લૌકિકીંચગતિમ્
નિવેદનં તુ સ્મર્તવ્યં, સર્વથા તાદૃશૈર્જનૈઃ ।
સર્વેશ્વરશ્ચ સર્વાત્મા, નિજેચ્છાતઃ કરિષ્યતિ ૨
સર્વેષાં પ્રભુસમ્બન્ધો, ન પ્રત્યેકમિતિ સ્થિતિઃ ।
અતોન્યવિનિયોગેપિ, ચિન્તા કા સ્વસ્યસોપિચેત્ ૩
અજ્ઞાનાદથ વા જ્ઞાનાત્, કૃતમાત્મનિવેદનમ્ ।
યૈઃ કૃષ્ણસાત્કૃતપ્રાણૈ - સ્તેષાં કા પરિદેવના ૪
તથા નિવેદને ચિન્તા, ત્યાજ્યા શ્રી પુરુષોત્તમે ।
વિનિયોગેપિ સાત્યાજ્યા, સમર્થો હિ હરિઃ સ્વતઃ ૫
લોકે સ્વાસ્થ્યં તથા વેદે, હરિસ્તુ ન કરિષ્યતિ ।
પુષ્ટિમાર્ગસ્થિતોયસ્માત્, સાક્ષિણો ભવતા ખિલાઃ ૬

સેવાકૃતિર્ગુરોરાજ્ઞા-બાધનં વા હરીચ્છયા ।
અતઃ સેવાપરં ચિત્તં, વિધાય સ્થીયતાં સુખમ્ ૭
ચિત્તોદ્વેગં વિધાયાપિ, હરિર્યદ્યત્ કરિષ્યતિ ।
તથૈવ તસ્ય લીલેતિ, મત્વા ચિન્તાં દ્રુતં ત્યજેત્ ૮
તસ્માત્ સર્વાત્મના નિત્યં શ્રી કૃષ્ણઃ શરણં મમ ।
વદદ્ભિરેવ સતતં, સ્થેયમિત્યેવ મે મતિઃ ૯

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં નવરત્નં સંપૂર્ણમ્ ॥

૭ 卐 અન્તઃકરણ-પ્રબોધ 卐

અન્તઃકરણ મદ્વાક્યં, સાવધાનતયા શૃણુ ।
કૃષ્ણાત્ પરં નાસ્તિ દૈવં, વસ્તુતો દોષવર્જિતમ્ ૧
ચાણ્ડાલી ચેદ્રાજ પત્ની, જાતા રાજ્ઞા ચ માનિતા ।
કદાચિદપમાનેપિ, મૂલતઃ કા ક્ષતિર્ભવેત્ ૨
સમર્પણાદહં પૂર્વ-મુત્તમઃ કિં સદા સ્થિતઃ ।
કા મમાધમતા ભાવ્યા, પશ્ચાત્તાપો યતો ભવેત્ ૩

સત્યસંકલ્પતો વિષ્ણુ-ર્નાન્યથા તુ કરિષ્યતિ ।
આજ્ઞૈવ કાર્યા સતતં, સ્વામિદ્રોહોન્યથા ભવેત્ ૪
સેવકસ્ય તુ ધર્મોયં, સ્વામી સ્વસ્ય કરિષ્યતિ ।
આજ્ઞા પૂર્વં તુ યા જાતા, ગંગા સાગર સંગમે ૫
યાપિ પશ્ચાન્ મધુવને, ન કૃતં તદ્ દ્વયં મયા ।
દેહ દેશ પરિત્યાગ-સ્તૃતીયો લોકગોચરઃ ૬
પશ્ચાતાપઃ કથં તત્ર, સેવકોહં ન ચાન્યથા ।
લૌકિકપ્રભુવત્ કૃષ્ણો, ન દ્રષ્ટવ્યઃ કદાચન ૭
સર્વં સમર્પિતં ભકત્યા, કૃતાર્થોસિ સુખી ભવ ।
પ્રૌઢાપિ દુહિતા યદ્વત્, સ્નેહાન્ ન પ્રેષ્યતે વરે ૮
તથા દેહે ન કર્તવ્યં, વરસ્તુષ્યતિ નાન્યથા ।
લોકવચ્ચેત્ સ્થિતિર્મે સ્યાત્, કિં સ્યાદિતિ વિચારય
અશક્યે હરિરેવાસ્તિ, મોહં મા ગાઃ કથંચન ।
ઈતિ શ્રી કૃષ્ણદાસસ્ય, વલ્લભસ્ય હિતં વચઃ ૧૦
ચિત્તં પ્રતિ યદા કર્ણ્ય, ભક્તો નિશ્ચિન્તતાંવ્રજેત્ ૧૦॥

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય પ્રકટિતઃ અન્તઃકરણ પ્રબોધઃ સંપૂર્ણઃ ॥

૮ 卐 વિવેકધૈર્યાશ્રયઃ 卐

વિવેકધૈર્યે સતતં, રક્ષણીયે તથાશ્રયઃ ।
વિવેકસ્તુ હરિઃ સર્વં, નિજેચ્છાતઃ કરિષ્યતિ ૧
પ્રાર્થિતે વા તતઃ કિં સ્યાત્, સ્વામ્યભિપ્રાય સંશયાત્
સર્વત્ર તસ્ય સર્વં હિ, સર્વ સામર્થ્યમેવ ચ ૨
અભિમાનશ્ચ સન્ત્યાજ્યઃ, સ્વામ્યધીનત્વભાવનાત્ ।
વિશેષતશ્ચેદાજ્ઞાસ્યા-દન્તઃ કરણગોચરઃ ૩
તદા વિશેષગત્યાદિ, ભાવ્યં ભિન્નં તુ દૈહિકાત્ ।
આપદ્ગત્યાદિ કાર્યેષુ હઠસ્ત્યાજ્યશ્ચ સર્વથા ૪
અનાગ્રહશ્ચ સર્વત્ર, ધર્માધ ર્માગ્રદર્શનમ્ ।
વિવેકોયં સમાખ્યાતો, ધૈર્યં તુ વિનિરૂપ્યતે ૫
ત્રિદુઃખસહનં ધૈર્ય - મામૃતેઃ સર્વતઃ સદા ।
તક્રવદ્ દેહવદ્ ભાવ્યં, જડવદ્ ગોપભાર્યવત્ ૬
પ્રતીકારો યદૃચ્છાતઃ, સિદ્ધશ્ચેન્નાગ્રહી ભવેત્ ।
ભાર્યાદીનાં તથાન્યેષા - મસતશ્ચાક્રમં સહેત્ ૭

સ્વયમિન્દ્રિયકાર્યાણિ, કાયવાઙ્મનસાત્યજેત્ ।
અશૂરેણાપિકર્તવ્યં, સ્વસ્યાસામર્થ્યભાવનાત્ ૮
અશક્યે હરિરેવાસ્તિ, સર્વમાશ્રયતો ભવેત્ ।
એતત્ સહનમત્રોક્ત - માશ્રયોતો નિરૂપ્યતે ૯
ઐહિકે પારલોકે ચ, સર્વથા શરણં હરિઃ ।
દુઃખહાનૌ તથા પાપે, ભયે કામાદ્યપૂરણે ૧૦
ભક્તદ્રોહે ભક્ત્યભાવે, ભક્તૈશ્ચાતિક્રમે કૃતે ।
અશક્યે વા સુશક્યે વા, સર્વથા શરણં હરિઃ ૧૧
અહંકારકૃતે ચૈવ, પોષ્ય પોષણરક્ષણે ।
પોષ્યાતિક્રમણે ચૈવ, તથાન્તેવાસ્યતિક્રમે ૧૨
અલૌકિકમનઃસિદ્ધૌ, સર્વાર્થે શરણં હરિઃ ।
એવં ચિત્તે સદા ભાવ્યં, વાચા ચ પરિકીર્તયેત્ ૧૩
અન્યસ્ય ભજનં તત્ર, સ્વતો ગમનમેવ ચ ।
પ્રાર્થના કાર્યમાત્રેપિ, તતોન્યત્ર વિવર્જયેત્ ૧૪
અવિશ્વાસો ન કર્તવ્યઃ, સર્વથા બાધકસ્તુ સઃ ।
બ્રહ્માસ્ત્રચાતકૌ ભાવ્યૌ, પ્રાપ્તં સેવેત નિર્મમઃ ૧૫

યથાકથંચિત્ કાર્યાણિ, કુર્યાદુચ્ચાવચાન્યપિ ।
કિં વા પ્રોક્તેન બહુના, શરણં ભાવયેદ્ધરિમ્ ૧૬
એવમાશ્રયણં પ્રોક્તં, સર્વેષાં સર્વદા હિતમ્ ।
કલૌ ભકત્યાદિ માર્ગા હિ, દુઃસાધ્યા ઈતિ મે મતિઃ ૧૭

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય પ્રકટિતો વિવેકધૈર્યાશ્રયઃ સંપૂર્ણઃ ॥

૯ 卐 શ્રી કૃષ્ણાશ્રયઃ 卐

સર્વમાર્ગેષુ નષ્ટેષુ કલૌ ચ ખલધર્મિણિ ।
પાખંડપ્રચુરે લોકે, કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૧॥
મ્લેચ્છાક્રાન્તેષુ દેશેષુ પાપૈકનિલયેષુ ચ ।
સત્પીડાવ્યગ્રલોકેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૨॥
ગંગાદિતીર્થવર્યેષુ દુષ્ટૈરેવાવૃતેષ્વિહ ।
તિરોહિતાધિદૈવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૩॥
અહંકારવિમૂઢેષુ સત્સુ પાપાનુવર્તિષુ ।
લાભ પૂજાર્થયત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૪॥

અપરિજ્ઞાનનષ્ટેષુ મંત્રેષ્વવ્રતયોગિષુ ।
તિરોહિતાર્થદેવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૫॥
નાનાવાદવિનષ્ટેષુ સર્વકર્મવ્રતાદિષુ ।
પાખડૈકપ્રયત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૬॥
અજામિલાદિદોષાણાં, નાશકોનુભવે સ્થિતઃ ।
જ્ઞાપિતા ખિલમાહાત્મ્યઃ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૭॥
પ્રાકૃતાઃ સકલા દેવા-ગણિતાનન્દકં બૃહત્ ।
પૂર્ણાનંદો હરિસ્તસ્માત્, કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૮॥
વિવેક ધૈર્ય ભકત્યાદિ - રહિતસ્ય વિશેષતઃ ।
પાપસક્તસ્ય દીનસ્ય, કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ ॥૯॥
સર્વસામર્થ્ય સહિતઃ, સર્વત્રૈવાખિલાર્થકૃત્ ।
શરણસ્થસમુદ્ધારં, કૃષ્ણ વિજ્ઞાપયામ્યહમ્ ॥૧૦॥
કૃષ્ણાશ્રયમિદં સ્તોત્રં, યઃ પઠેત્ કૃષ્ણ સન્નિધૌ ।
તસ્યાશ્રયોભવેત્ કૃષ્ણ, ઈતિ શ્રી વલ્લભોબ્રવીત્ ॥૧૧॥

॥ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય - વિરચિતં કૃષ્ણાશ્રય સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્ ॥

૧૦ 卐 ચતુઃશ્લોકી 卐

સર્વદા સર્વભાવેન, ભજનીયો વ્રજાધિપઃ ।
સ્વસ્યાયમેવ ધર્મોહિ, નાન્યઃ ક્વાપિ કદાચન ૧
એવં સદા સ્મ કર્તવ્યં, સ્વયમેવ કરિષ્યતિ ।
પ્રભુઃ સર્વસમર્થો હિ, તતો નિશ્ચિન્તતાં વ્રજેત્ ૨
યદિ શ્રી ગોકુલાધીશો, ધૃતઃસર્વાત્મના હૃદિ ।
તતઃ કિમપરં બ્રૂહિ, લૌકિકૈવૈદિકૈરપિ ૩
અતઃ સર્વાત્મના શશ્વદ્-ગોકુલેશ્વર પાદયોઃ ।
સ્મરણં ભજનં ચાપિ, ન ત્યાજ્યમિતિ મે મતિઃ ૪

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય-વિરચિતા ચતુઃશ્લોકી સમાપ્તા ॥

૧૧ 卐 ભક્તિવર્ધિની 卐

યથા ભક્તિ પ્રવૃદ્ધા સ્યાત્ તથોપાયો નિરૂપ્યતે ।
બીજભાવે દૃઢે તુ સ્યાત્ ત્યાગાચ્છ્રવણકીર્તનાત્ ૧

બીજદાર્ઢ્ય પ્રકારસ્તુ ગૃહે સ્થિત્વા સ્વધર્મતઃ ।
અવ્યાવૃત્તો ભજેત્ કૃષ્ણં, પૂજયા શ્રવણાદિભિઃ ૨
વ્યાવૃત્તોપિ હરૌ ચિત્તં, શ્રવણાદૌ યતેત્ સદા ।
તતઃ પ્રેમ તથા સક્તિ-ર્વ્યસનં ચ યદા ભવેત્ ૩
બીજં તદુચ્યતે શાસ્ત્રે, દૃઢં યન્નાપિ નશ્યતિ ।
સ્નેહાદ્ રાગવિનાશઃસ્યા - દાસક્ત્યાસ્યાદ્ગૃહારુચિઃ
ગૃહસ્થાનાં બાધકત્વ-મનાત્મત્વં ચ ભાસતે ।
યદા સ્યાદ્ વ્યસનં કૃષ્ણે, કૃતાર્થઃ સ્યાત્ તદૈવ હિ ૫
તાદૃશસ્યાપિ સતતં, ગૃહસ્થાનં વિનાશકમ્ ।
ત્યાગં કૃત્વા યતેદ્યસ્તુ તદાર્થાર્થૈકમાનસઃ ૬
લભતે સુદૃઢાં ભક્તિં, સર્વતોપ્યધિકાં પરામ્ ।
ત્યાગે બાધકભૂયસ્ત્વં, દુઃસંસર્ગાત્ તથાન્નતઃ ૭
અતઃ સ્થેર્યં હરિસ્થાને, તદીયૈઃ સહ તત્પરૈઃ !
અદૂરે વિપ્રકર્ષે વા, યથા ચિત્તં ન દુષ્યતિ ૮
સેવાયાં વા કથાયાં વા, યસ્યાસક્તિર્દૃઢા ભવેત્ ।
યાવજ્જીવં તસ્ય નાશો, ન ક્વાપીતિ મતિર્મમ ૯

બાધસમ્ભાવનાયાં તુ નૈકાન્તે વાસ ઈષ્યતે ।
હરિસ્તુ સર્વતો રક્ષાં કરિષ્યતિ ન સંશયઃ ૧૦
ઈત્યેવં ભગવચ્છાસ્ત્રં, ગૂઢતત્ત્વં નિરૂપિતમ્ ।
ય એતત્ સમધીયીત, તસ્યાપિ સ્યાદ્ દૃઢારતિઃ ૧૧

॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય પ્રકટિતા ભક્તિવર્ધિની સમ્પૂર્ણા ॥

૧૨ 卐 જલભેદઃ 卐

નમસ્કૃત્ય હરિં વક્ષ્યે, તદ્‌ગુણાનાં વિભેદકાન્ ।
ભાવાન્ વિંશતિધા ભિન્નાન્, સર્વસંદેહવારકાન્ ૧
ગુણભેદાસ્તુ તાવન્તો, યાવન્તો હિ જલે મતાઃ ।
ગાયકાઃ કૂપસંકાશા, ગન્ધર્વા ઈતિ વિશ્રુતાઃ ૨
કૂપભેદાસ્તુ યાવન્ત - સ્તાવન્તસ્તેપિ સમ્મતાઃ ।
કુલ્યાઃ પૌરાણિકાઃ પ્રોક્તાઃ, પારમ્પર્યયુતા ભુવિ ૩
ક્ષેત્રપ્રવિષ્ટાસ્તે ચાપિ, સંસારોત્પતિ હેતવઃ ।
વેશ્યાદિ સહિતા મતા, ગાયકા ગર્તસંજ્ઞિતાઃ ૪
જલાર્થમેવ ગર્તાસ્તુ, નીચા ગાનોપજીવિનઃ ।
હૃદાસ્તુ પણ્ડિતાઃ પ્રોક્તા, ભગવચ્છાસ્ત્ર તત્પરાઃ ૫

સન્દેહ વારકાસ્તત્ર, સૂદા ગમ્ભીર માનસાઃ ।
સરઃ કમલસમ્પૂર્ણાઃ, પ્રેમયુક્તાસ્તથા બુધાઃ ૬
અલ્પશ્રુતાઃ પ્રેમયુક્તાઃ, વેશન્તાઃ પરિકીર્તિતાઃ ।
કર્મશુદ્ધાઃ પલ્વલાનિ, તથાલ્પશ્રુતભક્તયઃ ૭
યોગધ્યાનાદિ સંયુક્તા, ગુણ વર્ષ્યાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।
તપોજ્ઞાનાદિભાવેન, સ્વેદજાસ્તુ પ્રકીર્તિતાઃ ૮
અલૌકિકેન જ્ઞાનેન, યે તુ પ્રોક્તા હરેર્ગુણાઃ ।
કદાચિત્કાઃ શબ્દગમ્યાઃ, પતચ્છબ્દાઃ પ્રકીર્તિતાઃ
દેવાદ્યુપાસનોદ્‌ભૂતાઃ પૃષ્વા ભૂમેરિવોદ્‌ગતાઃ ।
સાધનાદિપ્રકારેણ, નવધા ભક્તિમાર્ગતઃ ૧૦
પ્રેમપૂર્ત્યા સ્ફુરદ્ધર્માઃ સ્યન્દમાનાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।
યાદૃશાસ્તાદૃશાઃ પ્રોક્તા, વૃદ્ધિક્ષયવિવર્જિતાઃ ૧૧
સ્થાવરાસ્તે સમાખ્યાતા, મર્યાદૈકપ્રતિષ્ઠિતાઃ ।
અનેકજન્મસંસિદ્ધા, જન્મપ્રભૃતિ સર્વદા ૧૨
સંગાદિગુણદોષાભ્યાં, વૃદ્ધિક્ષયયુતા ભુવિ ।
નિરંતરોદ્‌ગમયુતા, નદ્યસ્તે પરિકીર્તિતાઃ ૧૩

એતાદશાઃ સ્વતંત્રાશ્ચેત્, સિંધવઃ પરિકીર્તિતાઃ ।
પૂર્ણા ભગવદીયા યે, શેષવ્યાસાગ્નિમારુતાઃ ૧૪
જડનારદમૈત્રાદ્યા-સ્તે સમુદ્રાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।
લોકવેદગુણૈર્મિશ્ર-ભાવેનૈકે હરેર્ગુણાન્ ૧૫
વર્ણયન્તિ સમુદ્રાસ્તે, ક્ષારાદ્યાઃષટ્ પ્રકીર્તિતાઃ ।
ગુણાતીતતયા શુદ્ધાન, સચ્ચિદાનન્દરૂપિણઃ ૧૬
સર્વાનેવ ગુણાન્ વિષ્ણો-ર્વર્ણયન્તિ વિચક્ષણાઃ ।
તે મૃતોદાઃસમાખ્યાતા - સ્તદ્વાકપાનંસુદુર્લભમ્ ૧૭
તાદશાનાં કવચિદ્ વાક્યં, દૂતાના મિવ વર્ણિતમ્ ।
અજામિલાકર્ણનવદ્, બિન્દુપાનં પ્રકીર્તિતમ્ ૧૮
રાગાજ્ઞાનાદિભાવનાં, સર્વથા નાશનં યદા ।
તદા લેહનમિત્યુક્તં, સ્વાનંદોદ્ગમકારણમ્ ૧૯
ઉદ્ધતોદકવત્ સર્વે, પતિતોદકવત્ તથા ।
ઉક્તાતિરિક્તવાક્યાનિ, ફલંચાપિ તથા તતઃ ૨૦
ઇતિ જીવેન્દિરયગતા, નાનાભાવં ગતા ભુવિ ।
રૂપતઃ ફલતશ્ચૈવ, ગુણા વિષ્ણોર્નિરૂપિતાઃ ૨૧

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય - વિરચિતો જલભેદઃ સમાપ્તઃ ॥

૧૩ 卐 પંચપધાનિ 卐

શ્રી કૃષ્ણ રસવિક્ષિપ્ત માનસા રતિવર્જિતાઃ ।
અનિર્વૃતા લોકવેદે, તે મુખ્યાઃ શ્રવણોત્સુકાઃ ૧
વિકિલન્નમનસો યે તુ ભગવત્સ્મૃતિવિહ્વલાઃ ।
અર્થૈકનિષ્ઠાસ્તે ચાપિ, મધ્યમાઃ શ્રવણોત્સુકાઃ ૨
નિઃસન્દિગ્ધં કૃષ્ણતત્ત્વં, સર્વભાવેન યે વિદુઃ ।
તે ત્વાવેશાત્ તુ વિકલા, નિરોધાદ્વા ન ચાન્યથા ૩
પૂર્ણભાવેન પૂર્ણાર્થાઃ, કદાચિન્ન તુ સર્વદા ।
અન્યાસક્તાસ્તુ યે કેચિ-દધમાઃ પરિકીર્તિતાઃ ૪
અનન્યમનસો મર્ત્યા, ઉત્તમાઃ શ્રવણાદિષુ ।
દેશકાલદ્રવ્યકર્તુ - મંત્ર કર્મપ્રકારતઃ ૫

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય - વિરચિતાનિ પંચપધાનિ સમ્પૂર્ણાનિ ॥

૧૪ 卐 સંન્યાસ નિર્ણયઃ 卐

પશ્ચાત્તાપનિવૃત્યર્થં, પરિત્યાગો વિચાર્યતે ।
સ માર્ગદ્વિતયે પ્રોક્તો, ભક્તૌ જ્ઞાને વિશેષતઃ ૧

કર્મમાર્ગે ન કર્તવ્યઃ, સુતરાં કલિકાલતઃ ।
અત આદૌ ભક્તિમાર્ગે, કર્તવ્યત્વાદ્ વિચારણા ૨
શ્રવણાદિ પ્રસિદ્ધ્યર્થં, કર્તવ્યશ્ચેત્ સ નેષ્યતે ।
સહાયસંગસાધ્યત્વાત્, સાધનાનાં ચ રક્ષણાત્ ૩
અભિમાનાન્નિયોગાચ્ચ, તદ્ધર્મૈશ્ચ વિરોધતઃ ।
ગૃહાદેર્બાધકત્વેન, સાધનાર્થં તથા યદિ ૪
અગ્રેપિ તાદૃશૈરેવ, સંગો ભવતિ નાન્યથા ।
સ્વયં ચ વિષયાક્રાન્તઃ, પાષણ્ડીસ્યાત્ તુ કાલતઃ ૫
વિષયાક્રાન્તદેહાનાં, નાવેશઃ સર્વદા હરેઃ ।
અતોત્ર સાધને ભક્તૌ, નૈવ ત્યાગઃ સુખાવહઃ ૬
વિરહાનુભવાર્થં તુ પરિત્યાગઃ પ્રશસ્યતે ।
સ્વીયબન્ધનિવૃત્યર્થં, વેષઃ સોત્ર ન ચાન્યથા ૭
કૌણ્ડિન્યોગોપિકાઃ પ્રોક્તા, ગુરવઃ સાધનં ચ તત્ ।
ભાવો ભાવનયા સિદ્ધઃ, સાધનં નાન્યદિષ્યતે ૮
વિકલત્વં તથા સ્વાસ્થ્યં, પ્રકૃતિઃ પ્રાકૃતં ન હિ ।
જ્ઞાનં ગુણાશ્ચ તસ્યૈવં, વર્તમાનસ્ય બાધકાઃ ૯

સત્યલોકે સ્થિતિર્જ્ઞાનાત્, સંન્યાસેન વિશેષિતાત્ ।
ભાવના સાધનં યત્ર, ફલં ચાપિ તથા ભવેત્ ૧૦
તાદૃશાઃ સત્યલોકાદૌ, તિષ્ઠન્ત્યેવ ન સંશયઃ ।
બહિશ્ચેત્પ્રકટઃ સ્વાત્મા વહ્નિવત્ પ્રવિશેદ્યદિ ૧૧
તદૈવ સકલો બન્ધો, નાશમેતિ ન ચાન્યથા ।
ગુણાસ્તુ સંગરાહિત્યાજ્-જીવનાર્થમ્ ભવન્તિહિ ૧૨
ભગવાન્ ફલરૂપત્વાન્-નાત્ર બાધક ઈષ્યતે ।
સ્વાસ્થ્યવાક્યં ન કર્તવ્યં, દયાલુર્ન વિરુધ્યતે ૧૩
દુર્લભોયં પરિત્યાગઃ પ્રેમ્ણા સિધ્યતિ નાન્યથા ।
જ્ઞાન માર્ગે તુ સંન્યાસો, દ્વિવિધોપિ વિચારિતઃ ૧૪
જ્ઞાનાર્થમુત્તરાંગં ચ, સિદ્ધિર્જન્મશતૈઃ પરમ્ ।
જ્ઞાનં ચ સાધનાપેક્ષં, યજ્ઞાદિ શ્રવણાન્ મતમ્ ૧૫
અતઃ કલૌ સ સંન્યાસઃ, પશ્ચાત્તાપાય નાન્યથા ।
પાષણ્ડિત્વં ભવેચ્ચાપિ, તસ્માજ્જ્ઞાને ન સંન્યસેત્ ૧૬
સુતરાં કલિદોષાણાં, પ્રબલત્વાદિતિ સ્થિતિઃ ।
ભક્તિમાર્ગેપિ ચેદ્દોષ-સ્તદા કિં કાર્યમુચ્યતે ૧૭

અત્રારમ્ભે ન નાશઃ સ્યાદ્-દૃષ્ટાન્તસ્યાપ્યભાવતઃ ।
સ્વાસ્થ્યહેતોઃ પરિત્યાગગાદ્-બાધઃ કેનાસ્ય સંભવેત્ ૧૮
હરિરત્ર ન શક્નોતિ, કર્તું બાધાં કુતોપરે ।
અન્યથા માતરો બાલાન્, ન સ્તન્યૈઃ પુપુષુઃ ક્વચિત્ ૧૯
જ્ઞાનિનામપિ વાક્યેન, ન ભક્તં મોહયિષ્યતિ ।
આત્મપ્રદઃ પ્રિયશ્ચાપિ, કિમર્થં મોહયિષ્યતિ ૨૦
તસ્માદુક્ત પ્રકારેણ, પરિત્યાગો વિધીયતામ્ ।
અન્યથાભ્રશ્યતેસ્વાર્થા-દિતિમે નિશ્ચિતા મતિઃ ૨૧
ઈતિ કૃષ્ણપ્રસાદેન, વલ્લભેન વિનિશ્ચિતમ્ ।
સંન્યાસવરણં ભક્તા-વન્યથા પતિતો ભવેત્ ૨૨

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય પ્રકટિતઃ સંન્યાસનિર્ણયઃ સંપૂર્ણઃ ॥

૧૫ 卐 નિરોધ લક્ષણમ્ 卐

યચ્ચ દુઃખં યશોદાયા, નન્દાદીનાં ચ ગોકુલે ।
ગોપિકાનાં તુ યદ્દુઃખં, તદ્દુઃખંસ્યાન્ મમ ક્વચિત્
ગોકુલે ગોપિકાનાં તુ સર્વેષાં વ્રજવાસિનામ્ ।
યત્ સુખં સમભૂત તન્મે, ભગવાન્કિં વિધાસ્યતિ ૨

ઉદ્ધવાગમને જાત - ઉત્સવઃ સુમહાન્ યથા ।
વૃંદાવને ગોકુલે વા, તથા મે મનસિ ક્વચિત્ ૩
મહતાં કૃપયા યાવદ્, ભગવાન્ દયયિષ્યતિ ।
તાવદાનન્દસન્દોહઃ, કીર્ત્યમાનઃ સુખાય હિ ૪
મહતાં કૃપયા યદ્વત્, કીર્તનં સુખદં સદા ।
ન તથા લૌકિકાનાં તુ સ્નિગ્ધભોજનરૂક્ષવત્ ૫
ગુણગાને સુખાવાપ્તિ - ર્ગોવિન્દસ્ય પ્રજાયતે ।
યથા તથા શુકાદીનાં, નૈવાત્મનિ કુતોન્યતઃ ૬
કિલશ્યમાનાન્ જનાન્ દૃષ્ટ્વા, કૃપાયુક્તોયદાભવેત્ ।
તદા સર્વં સદાનન્દં, હૃદિસ્થં નિર્ગતં બહિઃ ૭
સર્વાનન્દમયસ્યાપિ, કૃપા નન્દઃ સુદુર્લભઃ ।
હૃદગતઃ સ્વગુણાન્ શ્રુત્વા, પૂર્ણઃ પ્લાવયતે જનાન્ ૮
તસ્માત્ સર્વં પરિત્યજ્ય, નિરુદ્ધૈઃ સર્વદા ગુણાઃ ।
સદાનન્દપરૈર્ગેયાઃ, સચ્ચિદાનન્દતા તતઃ ૯
અહં નિરુદ્ધો રોધેન, નિરોધપદવીં ગતઃ ।
નિરુદ્ધાનાં તુ રોધાય, નિરોધં વર્ણયામિ તે ૧૦

હરિણા યે વિનિર્મુક્તા - સ્તે મગ્ના ભવસાગરે ।
યે નિરુદ્ધાસ્ત એવાત્ર, મોદમાયાન્ત્યહર્નિશમ્ ૧૧
સંસારાવેશદુષ્ટાના-મિન્દ્રિયાણાં હિતાય વૈ ।
કૃષ્ણસ્ય સર્વવસ્તૂનિ, ભૂમ્ન ઈશસ્ય યોજયેત્ ૧૨
ગુણેષ્વાવિષ્ટચિત્તાનાં, સર્વદા મુરવૈરિણઃ ।
સંસારવિરહક્લેશૌ, ન સ્યાતાં હરિવત્ સુખમ્ ૧૩
તદા ભવેદ્ દયાલુત્વ - મન્યથા ક્રૂરતા મતા ।
બાધશંકાપિ નાસ્ત્યત્ર, તદધ્યાસોપિ સિધ્યતિ ૧૪
ભગવદ્ધર્મસામર્થ્યાદ્-વિરાગો વિષયે સ્થિરઃ ।
ગુણૈર્હરેઃસુખસ્પર્શાન્ - ન દુઃખંભાતિકર્હિચિત્ ૧૫
એવં જ્ઞાત્વા જ્ઞાનમાર્ગા - દુત્કર્ષો ગુણવર્ણને ।
અમત્સરૈરલુબ્ધૈશ્ચ, વર્ણનીયાઃ સદા ગુણાઃ ૧૬
હરિમૂર્તિઃ સદા ધ્યેયા, સંકલ્પપાદપિ તત્ર હિ ।
દર્શનં સ્પર્શનં સ્પષ્ટં, તથા કૃતિગતી સદા ૧૭
શ્રવણં કીર્તનં સ્પષ્ટં, પુત્રે કૃષ્ણપ્રિયે રતિઃ ।
પાયોર્મલાંશત્યાગેન, શેષભાગં તનૌ નયેત્ ૧૮

યસ્ય વા ભગવત્ કાર્યં, યદા સ્પષ્ટં ન દૃશ્યતે ।
તદા વિનિગ્રહસ્તસ્ય, કર્તવ્ય ઈતિ નિશ્ચયઃ ૧૯
નાતઃ પરતરો મન્ત્રો, નાતઃ પરતરઃ સ્તવઃ ।
નાત- પરતરા વિદ્યા, તીર્થં નાતઃ પરાત્ પરમ્ ૨૦
॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિત નિરોધલક્ષણં સમાપ્તમ્ ॥

૧૬ 卐 સેવાફલમ્ 卐

યાદશી સેવના પ્રોક્તા, તત્ સિદ્ધૌ ફલમુચ્યતે ।
અલૌકિકસ્ય દાને હિ, ચાદ્યઃ સિધ્યેન્ મનોરથઃ ૧
ફલં વા હ્યધિકારો વા, ન કાલોત્ર નિયામકઃ ।
ઉદ્વેગઃ પ્રતિબન્ધો વા, ભોગો વા સ્યાત્તુ બાધકમ્ ૨
અકર્તવ્યં ભગવતઃ, સર્વથા ચેદ્ ગતિર્ન હિ ।
યથા વા તત્ત્વનિર્ધારો, વિવેકઃ સાધનં મતમ્ ૩
બાધકાનાં પરિત્યાગો, ભોગેપ્યેકં ત[illegible] પરમ્ ।
નિષ્પ્રત્યૂહં મહાન્ ભોગઃ, પ્રથમે વિશતે સદા ૪

સવિઘ્નોલ્પો ઘાતકઃ સ્યાદ્, બલાદેતૌ સદા મતૌ ।
દ્વિતીયે સર્વથા ચિન્તા, ત્યાજ્યા સંસાર નિશ્ચયાત્ ૫
નન્વાદ્યે દાતૃતા નાસ્તિ, તૃતીયે બાધકં ગૃહમ્ ।
અવશ્યેયં સદા ભાવ્યા, સર્વમન્યન્ મનોભ્રમઃ ૬
તદીયૈરપિ તત્ કાર્યં, પુષ્ટૌ નૈવ વિલમ્બયેત્ ।
ગુણક્ષોભેપિ દ્રષ્ટવ્ય-મેતદેવેતિ મે મતિઃ ૭
કુસૃષ્ટિરત્ર વા કાચિ-દુત્પદ્યેત સ વૈ ભ્રમઃ ૭૧॥

॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં સેવાફલમ્ સમાપ્તમ્ ॥

卐 સેવાફલ વિવરણમ્ 卐

ગદ્યમાં પાઠ છે

સેવાયાં ફલ ત્રયમ્, અલૌકિક સામર્થ્યમ્, સાયુજ્યમ્, સેવોપયોગિ-દેહો વા વૈકુણ્ઠાદિષુ ॥ સેવાયાં પ્રતિબંધત્રયમ્-ઉદ્વેગઃ પ્રતિબંધો વા ભોગો વા ॥ ત્રયાણાં સાધન પરિત્યાગઃ કર્તવ્યઃ ॥ ભોગો દ્વિવિધઃ ॥ લૌકિકઃ અલૌકિકશ્ચ ॥ તત્ર લૌકિકસ્ત્યાજ્ય એવ ॥

અલૌકિક ભોગસ્તુ ફલાનાં મધ્યે પ્રથમે પ્રવિશતિ ।. પ્રતિબન્ધોપિ દ્વિવિધઃ ॥ સાધારણો ભગવત્કૃતશ્ચેત્ પ્રતિબન્ધઃ તદા ભગવાન્ ફલં ન દાસ્યતીતિ મન્તવ્યમ્ ॥ તદા અન્ય સેવાપિ વ્યર્થા ॥ તદા આસુરોયં જીવ ઈતિ નિર્ધારઃ ॥ તદા જ્ઞાનમાર્ગેણ સ્થાતવ્યં શોકાભાવાયેતિ વિવેકઃ ॥ નનુ સાધારણો ભોગઃ કથં ત્યક્તવ્ય ॥ ઈત્યાકાંક્ષાયામાહ સવિઘ્નોલ્પો ઘાતકઃ સ્યાદિતિ ॥ સવિઘ્નત્વાદલ્પત્વાદ્, ભોગસ્ત્યાજ્યઃ ॥ એતૌ સદા પ્રતિબન્ધકૌ ॥દ્વિતીયો ભગવત્કૃતપ્રતિબન્ધઃ ॥ જ્ઞાનસ્થિત્ય ભાવે ચિન્તાભાવાર્થં માહ દ્વિતીય ઈતિ ॥ આદ્ય ફલાભાવે ભગવતોદાતૃત્વં નાસ્તિ ॥ તદા સેવા ના ધિ દૈવિકીત્યુક્તં ભવતિ ॥ ભોગાભાવસ્તદૈવ સિધ્યતિ યદા ગૃહપરિત્યાગઃ ॥

॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં સેવાફલ વિવરણં સમાપ્તમ્ ॥

卐 શિક્ષાશ્લોકાઃ 卐

યદા બહિર્મુખા યૂયં, ભવિષ્યથ કથંચન ।
તદા કાલપ્રવાહસ્થા, દેહ ચિત્તાદયો-પ્યુત ૧
સર્વથા ભક્ષયિષ્યન્તિ, યુષ્માનિતિ મતિર્મમ ।
ન લૌકિકઃ પ્રભુ· કૃષ્ણો, મનુતે નૈવ લૌકિકમ્ ૨
ભાવસ્તત્રાપ્યસ્મદીયઃ, સર્વસ્વશ્ચૈહિકશ્ચ સઃ ।
પરલોકશ્ચ તેનાયં, સર્વભાવેન સર્વથા ૩
સેવ્યઃ સ એવ ગોપીશો, વિધાસ્યત્યખિલં હિનઃ ૩૧॥

॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિતાઃ શિક્ષાશ્લોકાઃ સમાપ્તાઃ ॥

ઇદં શ્લોકત્રયં શ્રીમદાચાર્યૈઃ યદા કાશ્યામાસુરવ્યામોહલીલાવસરે સ્વાત્મજાભ્યાં શ્રી ગોપીનાથ શ્રી વિઠ્ઠલનાથાભ્યામુપદિષ્ટં તદૈવ ભગવતા પ્રાદુર્ભૂય અયં સાર્ધશ્લોક ઉપદિષ્ટઃ ॥

મયિ ચેદસ્તિ વિશ્વાસઃ, શ્રી ગોપીજનવલ્લભે ।
તદા કૃતાર્થા યૂયં હિ, શોચનીયં ન કર્હિચિત્ ૧
મુક્તિર્હિત્વાન્યથારૂપં, સ્વરૂપેણ વ્યવસ્થિતિઃ ૧॥

* * *

卐 પંચશ્લોકી 卐

ગૃહં સર્વાત્મના ત્યાજ્યં, તચ્ચેત્ ત્યક્તું ન શક્યતે ।
કૃષ્ણાર્થં તત્ પ્રયુંજીત, કૃષ્ણોનર્થસ્ય મોચકઃ ૧
સંગઃ સર્વાત્મના ત્યાજ્યઃ, સ ચેત્ ત્યક્તું ન શક્યતે ।
સ સદ્ભિઃ સહ કર્તવ્યઃ, સંતઃ સંગસ્ય ભેષજમ્ ૨
અનુકૂલે કલત્રાદૌ, વિષ્ણોઃ કાર્યાણિ કારયેત્ ।
ઉદાસીને સ્વયં કુર્યાત્, પ્રતિકૂલે ગૃહં ત્યજેત્ ૩
તત્ ત્યાગે દૂષણં નાસ્તિ, યતઃ કૃષ્ણ બહિર્મુખાઃ ।
અનુકૂલસ્ય સંકલ્પઃ, પ્રતિકૂલ વિસર્જનમ્ ૪
કરિષ્યતીતિ વિશ્વાસો, ભર્તૃત્વે વરણં યથા ।
આત્મનૈવેધકાર્પણ્યે, ષડ્વિધા શરણાગતિઃ ૫

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય કૃતા પંચશ્લોકી સમાપ્તા ॥

卐 શ્રી મધુરાષ્ટકમ્ 卐

અધરં મધુરં વદનં મધુરં,
નયનં મધુરં હસિતં મધુરમ્ ।
હૃદયં મધુરં ગમનં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૧॥
વચનં મધુરં ચરિતં મધુરં,
વસનં મધુરં વલિતં મધુરમ્ ।
ચલિતં મધુરં ભ્રમિતં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૨॥
વેણુ-ર્મધુરો રેણુ-ર્મધુરઃ,
પાણિ-ર્મધુરઃ પાદૌ મધુરૌ ।
નૃત્યં મધુરં સખ્યં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૩॥
ગીતં મધુરં પીતં મધુરં,
ભુક્તં મધુરં સુપ્તં મધુરમ્ ।
રૂપં મધુરં તિલકં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૪॥

કરણં મધુરં તરણં મધુરં,
હરણં મધુરં રમણં મધુરમ્ ।
વમિતં મધુરં શમિતં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૫॥
ગુંજા મધુરા માલા મધુરા,
યમુના મધુરા વીચી મધુરા ।
સલિલં મધુરં કમલં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૬॥
ગોપી મધુરા લીલા મધુરા,
યુક્તં મધુરં મુક્તં મધુરમ્ ।
દૃષ્ટં મધુરં શિષ્ટં મધુરં,
મધુરાધિપતે રખિલં મધુરમ્ ॥૭॥
ગોપા મધુરા ગાવો મધુરા,
યષ્ટિ-ર્મધુરા-સૃષ્ટિ-ર્મધુરા ।
દલિતં મધુરં ફલિતં મધુરં,
મધુરાધિપતે-રખિલં મધુરમ્ ॥૮॥

॥ ઇતિ શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં મધુરાષ્ટકં સમાપ્તમ્ ॥

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન અને મૂલ પુરુષ 卐

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન પહેલું 卐

રાગ-કેદારો

વંદું શ્રી વિઠ્ઠલવર સુંદર, નવ ઘન શ્યામ તમાલ;
જગતી તલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટ્યા પરમ દયાલ. ૧
શ્રી પુરુષોત્તમ સ્વતંત્ર ક્રીડા, લીલા દ્વિજ-તનુ ધારી;
સાત દિવસ ગિરિવર કર ધાર્યો, વાસવ વૃષ્ટિ નિવારી. ૨
તે પ્રગટ્યાનું કારણ કહીએ, જો સુરતા મન આણો;
કરો કૃપા હું કરું વિનંતિ, પોતાનો કરી જાણો. ૩
વ્યાપક રૂપ અદ્વૈત બ્રહ્મ જે, તેજોમય કહેવાય;
આર્યપંથ અધિકારી મુનિજન, તે માંહે લય થાય. ૪
અક્ષર આદિ અખંડ અનુપમ, ઉપમા કહી નવ જાય;
અસ્તિ-વસ્તુ સહુકો મળી બોલે, નિગમ નેતિ-નેતિ ગાય. ૫
નિર્ગુણનો નિર્દેશ અટપટો, રસના શી પેરે કહીએ ?
રૂપ, વર્ણ, વપુ દૃષ્ટ પદારથ, ત્યાં એકો નવ લહીએ. ૬

તેહ થકી, પુરુષોત્તમ અળગા, લીલા અચલ વિહાર;
બ્રહ્મ જ્ઞાની ને મુક્તિ મારગી, સ્વપ્ને નહિ વ્યવહાર. ૭
જ્યાં શ્રીવૃંદાવન આદિ અચલ શશિ, શરદ રેણ બહુ વેશ;
વનદેવી પદ કુમકુમ મુખ સુખ, પરસે રંગ વિશેષ. ૮
જ્યાં સરિતા ચામીકર મણિ ગણ, ઉભય બદ્ધ સોપાન;
કમલ, કુમુદ, નાના અલિ સુંદર, મધુર કરે ત્યાં ગાન. ૯
કનકલતા, માલતી, મલ્લિકા, વિવિધ કુસુમ મકરંદ;
શીતલ પવન ઝકોરે લહેરે, પરસે અતિ આનંદ. ૧૦
પદ્મરાગ, મરકત મણિ, સ્ફાટિક, શ્રી ગોવર્ધન સોહે;
બ્રહ્મા રુદ્ર ત્યાં કોણ બાપડા, શ્રી હરિનાં મન મોહે. ૧૧
નાના પક્ષીની શબ્દ માધુરી, શોભા તણો નહિ પાર;
વિવિધ પ્રકારે જૂજવા કહેતાં, ગ્રંથ થાય વિસ્તાર. ૧૨
શ્યામા શતદલ નયન સુંદરી, જુથ તણો નહિ પાર;
અનેક રાસ મંડલરચના રચી, ખેલે શ્રીનંદકુમાર. ૧૩
એણી પેરે નિત્ય નવલી લીલા, ઘોષ વાદ્ય ઝંકાર;
અંગ-સ્વેદ મકરંદે મોહ્યા, મધુપ કરે ગુંજાર. ૧૪

એ પ્રભુને મન ઈચ્છા ઉપની, યશ થાવા વિસ્તાર;
અધિકારી પાખે એ વાણી, નહિ કોને ઉચ્ચાર. ૧૫
ભ્રુભંગેથી સૃષ્ટિ નીપની, અતિ સુંદર બ્રહ્માંડ;
ચૌદ લોક નાના વૈચિત્ર્યે, ભૂમંડલ નવખંડ. ૧૬
પર, પોતાની વ્યક્તિ કરેવા, સૃષ્ટિ તે દ્વિધા પ્રકાર;
દૈવી-આસુરી બે ઉપજાવી, પ્રભુ મન કરી વિચાર. ૧૭
ભક્તિ સુંદરી ને માયા દાસી, બે મૂરત પ્રગટાવી;
તેમાં પહેલી નખશિખ સુભગા, શ્રીહરિને મન ભાવી. ૧૮
કૃપા કટાક્ષે હુવા અક્ષરમાં, ઉપન્યા સત્ત્વ અનંત;
ભક્તિ લીન હુવા સૌભાગી, તે વૈષ્ણવ ગુણવંત. ૧૯
બીજી કટાક્ષે જે જન ઉપન્યા, માયામાં થયા લીન;
કર્મજડ આસુર અન્ય ઉપાસક, ભજન ધર્મથી હીન. ૨૦
એણી પ્રકારે સૃષ્ટિ દ્વિધા ગુણ, મિશ્રિત ચાલી જાય;
ભક્તિ મારગી જીવ સ્વતંત્ર, કેવલ ભક્ત ન થાય. ૨૧
શ્રી પુરુષોત્તમે વળી વિચાર્યું, હવે પ્રકાર શો કરીએ;
મારી સેવા અને કથા રસ, નિરૂપવા તનુ ધરીએ. ૨૨

ભક્ત જીવનાં ભાગ્ય વિસ્તાર્યાં, ઈચ્છા કરી હરિ સાર;
તેણે હેતે આપો પેં પ્રગટ્યા, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૩
પૂર્ણબ્રહ્મ શ્રીલક્ષ્મણ-સુત, પુરુષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
શ્રી ગોકુલમાં પ્રગટ પધાર્યા, સ્વજન કીધાં સનાથ. ૨૪

વંદું શ્રી વિઠ્ઠલવર સુંદર, નવ ઘન શ્યામ તમાલ;
જગતી તલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટ્યા પરમ દયાલ. ૧

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન-બીજું 卐

રામ-રામકલી

લક્ષ્મણસુત શ્રી વલ્લભરાયજી,
સ્મરણ કરતાં દુષ્કૃત જાયજી;
કલિજન તરવા નહિ અવર ઉપાયજી.
યજ્ઞ પુરુષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી. ૧
ગાય શ્રુતિ ગુણ-રૂપ અહર્નિશ, ધરી ધ્યાન વિચાર;
આનંદરૂપ, અનુપમ, સુંદર, પામે નહિ કોઈ પાર. ૨
પ્રાણ પતિ-પ્રાગટ્ય કારણ, કાંઈક કહું મતિ મંદ;
હર, સુર, વિધાતા, નવ લહે, સાક્ષાત્ બ્રહ્માનંદ. ૩

શ્રી વૃંદાવન-ચંદ મુખ રુચિ, અગ્નિ તે અવતાર;
દ્વિજતિલક ત્રિભુવન, નામ-નિરૂપમ, રૂપ અંગીકાર. ૪
દેવલોક દુંદુભિ વાગિયાં, આનંદ કરે રે નિશંક;
અસુર તિમિર ઉચ્છેદવા, ભુવિ વલ્લભદેવ મયંક. ૫
પૂર્ણ પુરુષ પ્રમાણ પંથા, વ્યાખ્યાતા વેદાંત;
ગ્રંથ સર્વે રસરૂપ કીધા, પોતાને સિદ્ધાંત. ૬
રસિક રસના રસિક વાણી, જાણી નર નવ ખંડ;
ઊર્ધ્વ પંથે સુયશ પ્રસર્યો, વાધિયો બ્રહ્માંડ. ૭
એક બ્રહ્માંડે જેના જશ ન માયા, તેના હુવા કોટિ અનંત;
તોય ત્યાં થકી વાધિયો, જઈ વસ્યો મુખ ધીમંત. ૮
અતુલ અમલ ઉદ્યોત ઉદયો, ભૂતલ દ્વિજ માર્તંડ;
ભક્તિ મારગ-કેસરી, ગજ-માયિક-મત શતખંડ. ૯
દિગ્વિજય દશ દિશાએ કીધો, પરિક્રમાને વ્યાજ;
તીર્થ સકલ સનાથ કીધાં, ચરણરેણુ-સમાજ. ૧૦
પત્રાવલંબે પંડિત જીત્યા, માયિક-મત્ત-માતંગ;
શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ બ્રહ્મ સ્થાપ્યા, જેનાં રૂપ કોટિ અનંગ. ૧૧

સ્વ મારગ સ્થિર સ્થાપવા, આપવા ભજનાનંદ;
નામ આપ્યાં જીવને, શુભ મિષ્ટ મુખ-મકરંદ. ૧૨
અનેક જીવને કૃપા કરવા, દેશાંતર પ્રવેશ;
કોમલ પદ જ્યાં કમલ વિલસે, ધન્ય કહું તે દેશ. ૧૩
અંગ, બંગ, કલિંગ, કેકટ, મગધ, મરુ, સૂર, સિંધ;
તે તામસનાં અઘ હર્યાં, પરતાપ પદ રજ-ગંધ. ૧૪
કનક સ્નાન શતમણ સુવર્ણે, કરાવ્યું મહિપાળ;
તે મુકી વેગે ચાલિયા, રાય દૃષ્ટિ ન પાછી વાળ. ૧૫
ત્યાંથી દક્ષિણ પાંઉ ધારિયા, પાંડુરંગ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
નેત્ર મળતાં વાતકીધી, વચન દીધું હાથ. ૧૬
વચન નિશ્ચે શ્રીનાથે માગ્યું, કીધી શ્રીવલ્લભજી શું વાત;
અમને તે ઈચ્છા એહ છે જે, હું નંદ ને તમે તાત. ૧૭
તે પુરુષોત્તમ પ્રગટશે, શ્રી વિઠ્ઠલ રૂપ - નિધાન;
નેત્ર કમલે નાના ભાવે, દેશે ભક્તને સન્માન. ૧૮
ત્યાંથી વૃંદાવન પાંઉ ધારિયા, જ્યાં મધુપ કરે ઝંકાર;
કુસુમ દ્રુમ નવ મલ્લિકા, મકરંદનો નહિ પાર. ૧૯

તરુ તમાલ અતિ શોભતાં, હેમ જુથિકા સંઘોડ;
લલના તે સુભગા લટકતાં, હીંડે તે મોડા મોડ. ૨૦
તાન ધુનિ મુનિ મયૂર રૂપે, સાંભળે ધરી ધ્યાન;
નિત્ય લીલા ગાન શ્રવણે, કરે તે મધુ પાન. ૨૧
કુંજ સદન સોહામણાં, શોભા તણો નહિ પાર;
વિવિધ રાસ મંડલ રચના રચી, ખેલે શ્રી નંદકુમાર. ૨૨
રંગે તે રમતા દીઠડા, બલદેવ શ્રી ગોવિંદ;
તે પુત્ર ભાવે પ્રકટશે, મન ઉપન્યો આનંદ. ૨૩
બલદેવ શ્રી ગોપીનાથ કહીયે, શ્રી વિઠ્ઠલ નંદાનંદ;
તે વેદ પંથ વિસ્તારશે, જન આપશે આનંદ. ૨૪
ત્યાંથી કેશી ઘાટ પાંઉ ધારિયા, કહી કથા તત્ત્વ સમાધિ;
રસ પુંજ પુરુષોત્તમ પ્રમાણ્યા, સરસ્વતી તજી આધિ. ૨૫
ગિરિરાજને આશ્વાસ દીધો, ધરી કોમલ ચરણ;
હરખે તે સામા આવિયા, શ્રી ગોવર્ધન ઉદ્ધરણ. ૨૬
હળી મળીને ચાલિયા, ચરણાટ જ્યાં નિજધામ;
નવરંગ નાગર પ્રગટિયા, મન પૂરવા બહુ કામ. ૨૭

તત્ત્વ સંખ્યાયે કહ્યાં પદ, સાર માંહે સાર;
હવે કાંઈ એક સ્તુતિ કરું, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર. ૨૮

લક્ષ્મણસુત શ્રી વલ્લભરાયજી,
સ્મરણ કરતાં દુષ્કૃત જાયજી;
કલિજન તરવા નહિ અવર ઉપાયજી.
યજ્ઞ પુરુષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી. ૧

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન ત્રીજું 卐

રાગ-ધનાશ્રી

આ પોષ મધ્યાહ્ને નોમે શ્રીનાથજી,
અક્કાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ;
આ ચંદ શ્રી વૃંદાવન તણો પ્રગટિયો. ૧
આ સૌભાગ્ય સુંદરી મળી ધવલ ગાયે,
સુહાયે રૂડા કંઠના નાદ;
આહ્લાદ ઊપન્યો તે અંગોઅંગ ઘણો. ૨
આ સૂતિકા સદન સોહામણું, શોભા રૂડી લહેરડે જાય;
આ વાજિંત્ર વાજે તે સમે તણાં. ૩

આ સર્વસ્વદાન તેણે સમે, કરે રે શ્રી વલ્લભજી ઉદાર;
આ સુકુમાર સુત ઉદયો શ્રવણે સુણી. ૪
આ પાતાળે શેષ નાગ રીઝિયા, ઉપર ઈંદ્રાદિક દેવ;
આ તત ખેવ સુણી નિશાન વજડાવિયાં. ૫
આ સિદ્ધ ગંધર્વ ગુણી અપસરા, ઊલટિયાં નૃત્યને નાદ;
આહ્‌લાદ ભર્યાં શ્રી વલ્લભજીએ માનિયાં. ૬
આ બ્રહ્મા, મહાદેવ, મુનિ હરખિયા, વરખિયા કુસુમ સમૂહ;
આ મોહ ટાળ્યો જગતના જીવનો. ૭
આ નિગમ સામ તે શાખા સહસ્ત્રશું, કરે રે ભલા નિર્ઘોષ;
આ ઘોષપતિ ભગવંત (ભગવદી) ભેટતાં. ૮
આ વેદ વિહિત કૃત્ય સર્વે દીધાં, દીધાં બહુ પેરે ગૌદાન;
આ માનશું સ્વજન સંતોષિયા. ૯
આ કનક કચોળાં કુમકુમ ભર્યાં, અક્ષત દુર્વા ભર્યા રે સુથાળ;
આ માળ પારિજાતની મહમહે. ૧૦
આ તોરણ પર્ણ સહકારનાં, ધરણિયે ચંદન તણાં નીર;
આ વીર શ્રી ગોપીનાથ, શ્રી વિઠ્ઠલ પ્રગટિયા. ૧૧
આ દધિ દૂધ ઘૃત મધુ માંડવે, શેરડિયે વહે રે સુગંધ;

આ સુગંધે મોહ્યા અલિકુલ આવીયા. ૧૨
આ સૂત માગધ સાધુ સર્વે મળ્યા, મળિયા તે માંહો માંહે;
આ ઉત્સાહ ભર્યા કો' કોને જાણે નહીં. ૧૩
આ શુકદેવ સબળ આનંદિયા, વંદિયા શ્રી વલ્લભજીનાં ચરણ;
આ ગિરિરાજધરણ શ્રી ભાગવત મારું નિરખશે. ૧૪
આ સકલ કલા કલિકાલમાં, કલ્પદ્રુમ પ્રગટિયો આજ;
આ કાજ મન વાંછિત પૂરવા. ૧૫
આ તૈલંગ તિલક ત્રિભુવન ધણી, મણિ મરકત ધનવાન;
આ સમાન રૂપ નિરખતાં કોઈ નહીં. ૧૬
આ ગણક ગર્ગાદિક આવિયા, ભાવિયા દિયે રે આશિષ;
આ જગદીશ શ્રીવલ્લભ ઘેર પ્રગટિયા. ૧૭
આ 'ધવલ ધનાશ્રી' ગાન જે કરે, ઉચ્ચરે શ્રી વિઠ્ઠલજી અવતાર;
આ સારસ્વત લીલા તે જન લહે. ૧૮
આ દાસનો દાસ જાય વારણે, બારણે રહ્યો રે ઉત્સવ જુવે;
આ કો' એક ભાગ્યવાન (ભગવદી) તે સમે. ૧૯

આ પોષ મધ્યાહ્ને નોમે શ્રીનાથજી,

અક્કાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ;
આ ચંદ શ્રી વૃંદાવન તણો પ્રગટિયો. ૧

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન ચોથું 卐

રાગ-ભૂપ કલ્યાણ

તે પદ વંદું શ્રી વલ્લભનંદજી,
ત્રિભુવન મંગલ પરમાનંદજી;
સકલ જીવનો ટાળ્યો દ્વંદ્વજી,
જગમાં વ્યાપ્યો મુખ મકરંદજી. ૧

ઢાળ

સુખદ વંદું શ્રી વલ્લભસુતનાં, પાદામ્બુજ સુકુમાર;
નિગમ રહસ્ય વિચાર કીધો, સકલ જન નિસ્તાર. ૨
તે પદ વંદું
બ્રહ્મકુલ હરિ અવતર્યા તે, ટાળવા ભૂમિ ભાર;
શ્રીનાથ વિટ્ઠલ નામ નિરૂપમ, વૃંદાવન શૃંગાર. ૩
તે પદ વંદું
એક રસના કેમ કહું ગુણ, પ્રકટ વિવિધ પ્રકાર;

નિત્ય લીલા નિત્ય નૌતન, શ્રુતિ ન પામે પાર. ૪
તે પદ વંદું
સકલ શાસ્ત્ર પ્રમાણ બોલે, સાર માંહે સાર;
તત્ત્વ માંહે તત્ત્વ ત્રિભુવન, ભક્તનો આધાર. ૫
તે પદ વંદું
સર્વે અંગોઅંગ રસભર્યાં, રસભર્યાં લોચન ચાર;
ચલણ-વલણે બોધવ્યા, હૃદે ભાવ અનેક પ્રકાર. ૬
તે પદ વંદું
મુખ સુગંધે મોહ્યા અલિ સકલ તે, આવી કરે રે ગુંજાર;
સરસ વચન ઉચ્ચાર માત્રે, સંશયનો પરિહાર. ૭
તે પદ વંદું
નામ-વ્યાજે પ્રગટ કીધો, મુક્તિ શત્રુકાર;
ભુજદંડ-પરસે ભય હર્યા, એવા નાથ આમેત ઉદાર. ૮
તે પદ વંદું
સ્વ સ્વરૂપ-અર્થે પ્રોજ્જિઝયા, કૃત હુતા જે સંસાર;
રાજ-કાજે જોડિયા જન, ઉચ્ચાવચ નરનાર. ૯

તે પદ વંદું
આગળ અંશે પ્રગટિયા તે, ગ્રંથ કહ્યા બહુવાર;
શ્રી યશોદા-ઉત્સંગ-લાલિત, પૂરણ અતિ સુકુમાર. ૧૦
તે પદ વંદું
અનેક ધર્મ કહ્યા પ્રભુજીએ, નિગમને અનુસાર:
ગિરિરાજ ધરણનો તાપ ટાળ્યો, શ્રી લક્ષ્મણ સુત નિરધાર. ૧૧
તે પદ વંદું
પોતે ન પ્રાગટ્ય પોતા તણો, રસ તણો કર્યો રે ઉચ્ચાર;
પોતે અંગો અંગ સુખદ શોભા, સદન અંગીકાર. ૧૨
તે પદ વંદું
સ્કંધ સંખ્યાએ કહ્યાં પદ, શ્રી ભાગવત રસરાજ;
ભક્ત જન - પદરજ પ્રતાપે, સકલ સરિયાં કાજ. ૧૩
તે પદ વંદું

તે પદ વંદું શ્રી વલ્લભનંદજી,
ત્રિભુવન મંગલ પરમાનંદજી;
સકલ જીવનો ટાળ્યો દ્વંદ્વજી,
જગમાં વ્યાપ્યો સુખ મકરંદજી. ૧

શ્રી વલ્લભાખ્યાન : પાંચમું

રાગ-સામેરી

શ્રી વિઠ્ઠલ સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નર નારી;
દુર્ગતિ સકલ નિવારી,
પ્રગટ્યા શ્રી વ્રજપતિ રાસ વિહારી. ૧
માયિક-મત જેણે ખંડ્યો,
ભક્તિ મારગ જેણે બહુ પેરે મંડ્યો;
ઉત્પથ જન સર્વે દંડ્યો, મૂરખ હેતુ કુશબ્દ વિતંડ્યો. ૨
વદન-સુધાકર-જોતે, વચન સરસ રસ રાસ ઉદ્યોતે;
નવ જલ ઘન-વપુ પોતે, ભક્તિ સરસ કીધાં પ્રભુ હોતે. ૩
ભક્તિ પક્ષ દઢ કીધો, વચન સુધા રસ જન શ્રુતિ પીધો;
અર્થ સકલ તેનો સીધો, તે લીલા માંહે તાણીને લીધો. ૪

ઢાળ

જે લીલામાં અંગીકાર કરિયો રે, (ટેક)
તેનો સકલ તાપ નિસ્તરિયો રે;
જેને શ્રીવિઠ્ઠલનાથ વિચારે રે, (ટેક)
તેને પ્રગટ પદાર્થ ચારે રે. ૫
ઉપરાંત ભજન ફલ આપે રે, (ટેક)
વ્રજમંડલ સ્થિર કરી સ્થાપે રે;
તેને દેવ મુનિ સર્વે ગાયે રે, (ટેક)
તે તો સર્વ ઉપરાંત સુહાયે રે. ૬
તેને કાલ-કર્મ નવ બાધે રે, (ટેક)
યમ તે શિર ધનુષ ન સાંધે રે;
એવો માર્ગ શ્રીવલ્લભવરનો રે, (ટેક)
જ્યાં નહિ પ્રવેશ વિધિ-હરનો રે. ૭
જ્યાં નિત્ય રાસ બહુ પેરે રે, (ટેક)
મધ્ય નાયક નિરતત ઘેરે રે;

જ્યાં રત્નજટિત તટ સરિતા રે, (ટેક)
નવ પલ્લવ ભૂમિ હરિતા રે. ૮
જ્યાં રત્ન ધાતુ ગિરિરાજે રે, (ટેક)
વાજિંત્ર વિવિધ પેરે વાજે રે;
જ્યં યુવતી-યૂથ બહુ માંયે રે, (ટેક)
શ્રીજી-શ્યામલ વર્ણ સુહાયે રે. ૯
એણી પેરે શ્રીગુસાંઈજીને જાણો રે, (ટેક)
જાણી અહર્નિશ ગાઈ વખાણો રે;
જે જીવ જાતિ હોય કોઈ રે, (ટેક)
તેને તત્ ક્ષણ સર્વે સુખ હોય રે. ૧૦
સેવક જન 'દાસ' તમારો રે, (ટેક)
તેનો રૂપ વિયોગ નિવારો રે. ૧૧

શ્રી વિઠ્ઠલ સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નર નારી;
દુર્ગતિ સકલ નિવારી, પ્રગટ્યા શ્રી વ્રજપતિ રાસ વિહારી. ૧

શ્રી વલ્લભાખ્યાન : છઠ્ઠું

રાગ-પરજ

સગુણ સ્નેહી શામળા વ્હાલા, અહર્નિશ દર્શન આપો જી;
પરસ સુખ દેવાને કાજે, વ્રજ મંડલ સ્થિર કરી સ્થાપોજી. ૧
શ્રીવલ્લભ કુંવર કોડામણા, તમારું નામ નિરંતર લીજે જી;
રૂપ સુધારસ માધુરી તે, લોચન ભરી ભરી પીજે જી. ૨
તે પદ ક્યારે દેખશું, જે ગોધન પૂંઠે ધાયે જી;
વ્રજ સુંદરી મુખ સુખ પામીને, વારંવાર અઘાયે જી. ૩
દિવસે સર્વ શ્યામા મળી, રસ રૂપ તણો જશ ગાયે જી;
ગોપ મંડલી મધ્ય દેખીને, વારંવાર સુખ થાયે જી. ૪
વાસર નિર્વાહ એમ કરે, સખી સાયંકાળે પેખે જી;
અલક મુખ ખુર રજ લાગી તે, કમલ ભ્રમર વિશેખે જી. ૫
ગોપ બાલક મંડલી મધ્ય, રંગ અનેક ઉપજાવે જી;
મત્ત ગજ ગતિ મલપતા તે, શ્રી ગોકુલમાં આવે જી. ૬
લોચન-ભૃંગ પીયે ઘણું તે, પ્રગટ મુખ મકરંદ જી;
કમલ પત્ર શી આંખડી તે, જોઈ જોઈ ટાળ્યો દ્વંદ્વ જી. ૭

જોતાં તૃપ્તિ ન ઉપજે, પ્રભુ અધર - સુધારસ પાયે જી;
ભુજલતા ભીડી ભામિની, ત્યારે દિવસ તાપ બુઝાયે જી. ૮
પૂરણ સુખ દઈ ગોષ્ઠમાં, પ્રભુ આઘેરા પાંઉ ધારે જી;
યશોદાજી લે ભામણાં સુતને, રાઈ લૂણ, ઉતારે જી. ૯
વસ્ત્રાંચલ મુખરજ પોંછીને, રૂપ સકલ નિહાળે જી;
ઊભી થાય રોમાવલી, કર કોમળ અંગ સંભાળે જી. ૧૦
કરી પેરે પેરે વારણાં સુતને, સદનમાં પધરાવે જી;
સુંદરી ગૃહ કારજ મિષે વળી, નિરખવાને આવે જી. ૧૧
ઉષ્ણોદક સોંધો ભેળીને, અંગ અંઘોળ કરાવે જી;
અંગ વસ્ત્ર કરી સ્વચ્છ વપુને, પાછે તેલ લગાવે જી. ૧૨
અનેક સુગંધ વસન ભૂષણ, ફૂલ અંબોડે ફાવે જી;
ઠણઠણતો વ્હાલો લાડકડો તે,
ભોજન શાળાએ આવે જી. ૧૩
રાધા અધર-સુધા વિના પિયુને,
બીજું તે કાંઈ નવ ભાવે જી;
પ્રાતઃ પધારેને નિશાએ આવે વ્હાલો,
પ્રીતિ નવી ઉપજાવેજી. ૧૪

માતાનું મન રંજવા વ્હાલો, આરોગ્યા બહુ સ્વાદે જી;
સુગંધ બીડી કર ધરીને, ઊઠ્યા નૂપુરને નાદે જી. ૧૫
સકલ વ્રજમાં પોઢિયા વ્હાલો, વિવિધ રસ સુખદાન જી;
એ લીલા મારે મન વસો, જે ભક્ત માગે માન જી. ૧૬
શ્રી વિઠ્ઠલ દ્વિજ રૂપ તમારી, લીલા એણી પેરે ઝાઝી જી;
ઓળવ્યે કેમ ચાલશે, જે પ્રીત અમશું બાઝી જી. ૧૭
સગુણ સ્નેહી શામળા વ્હાલા, અહર્નિશ દર્શન આપો જી;
પરમ સુખ દેવાને કાજે, વ્રજ મંડલ સ્થિર કરી સ્થાપોજી. ૧

શ્રી વલ્લાભાખ્યાન : સાતમું

રાગ-સામેરી

આપ સેવા કરી શીખવે શ્રીહરિ,
ભક્તિ પક્ષ વૈભવ સુદૃઢ કીધો;
આપની લીલા તે વદન પોતે કહી,
ઉચ્ચાર આનંદ તે અધિક દીધો. ૧

વેદ દધિ મધ્ય નવનીત જે ભજન રસ,
મથિત આધુરી જીવે શ્રવણ પીધો;
તક્ર સમ કર્મ - પથ સ્નેહ - રસ - હીન જે,
શ્વેત જાણી વિમુખ તાણી લીધો. ૨
એ ચરણ શરણ વિના લોક દશ ચારમાં,
કહોને કોનો કાંઈ અર્થ સીધો ?
શું કહું ચતુર થઈ થઈ અને વિસ્તરે,
ભજે નહિ પશુ જેમ વિષય કીધો. ૩
બોલ વલ્લભ સુવન વિમલ વાણી,
જેની ગતિ બ્રહ્માદિ દેવે ન જાણી;
ગૂઢ રસ તત્ત્વ જે વેદની વાણી તે,
પ્રગટ કીધી ભક્ત હેત જાણી. ૪
નંદનંદનરૂપે 'રાસલીલા' કરી,
પોતે ન ઉચ્ચરી છાની રાખી;
દિવસ એકાદની ઉત્તરા કુંવર પ્રતિ,
વ્યાસનંદન વિમલ વદન ભાખી. ૫

બ્રહ્માદિ મહા મુનિ અતિ જ્ઞાન પારંગતા,
તે મધુ સિંધુની કહિયે માખી;
ન કોઈ હુવો, ન હોય એ રૂપ સમ,
તેહના સકલ નિજ નિગમ સાખી. ૬
એ પ્રભુ રસપુંજ તે ભૂમિ પર રુચિ કરી,
ભાગ્ય હીન જીવ જેણે કણિકા ન ચાખી;
તેને દેવ ઉપર રહ્યા ધિક્કાર બોલે,
મંદમતિ કહી અને નિંદા દાખી. ૭
વિબુધ વાંછે વાસ વસુમતી ઉપરે,
શ્રીવલ્લભકુંવરની ટહેલ કરવા;
ઘોષથી વેગે પાંઉ ધારિયા ગિરિ ભણી,
શ્રી ગિરિરાજધરણનો તાપ હરવા. ૮
ફૂલ ફેંટે ભર્યાં વસન વાઘા તણાં,
વિવિધ ભૂષણ તે અંગ ધરવા;
તુરંગ ચાલે વાયુ વેગે ઉતાવળો,
જાણે નૌકા ચાલી સિંધુ તરવા. ૯

દિવસ એકાર્ધનો વિરહ તે યુગ સમો,
નિરંજન મિષે રૂપ હૃદય ધરવા;
જીવને એ કૃત્ય નિત્ય પ્રતિ ક્ષણું ક્ષણું,
'શ્રીવિઠ્ઠલનાથ' એવા ઉચ્ચરવા. ૧૦
રૂપ બેઉ એક તે ભિન્ન થઈ વિસ્તરે,
વિવિધ લીલા કરે ભજન સાર;
વિવિધ વચનાવલી નયન સેને કરી,
સંજ્ઞા સૂચવે નિશિ વિહાર. ૧૧
રત્ન મુક્તાવલિ પાટસૂત્રે કરી,
ગલસરી શોભિતા કરે શૃંગાર;
વિવિધ કુસુમાવલી ગ્રથિત હાથે કરી,
એક એકને કંઠે આરોપે હાર. ૧૨
વિવિધ મેવા ભોગ મધુર મિષ્ટાન્ન રસ,
રસમસ્યા અર્પે તે બહુ પ્રકાર;
વિવિધ બીડાં, સુગંધ, કર્પુર, એલચી,
લવીંગ-પૂંગી અને ખેરસાર. ૧૩

વ્યંજન શીતલ વાયુ મુકુર કર-કમલ ધરી,
દેખાડતાં મોહે સકલ સંસાર;
એહ સેવારસ પ્રગટ પોતે કરી,
નિજ સેવક તણી કીધી સાર. ૧૪
એ અહર્નિશ ધ્યાન શ્રી વિઠ્ઠલાધીશનું,
સકલ કલિમલ દુરિત કોટિ ક્ષાલે;
એ પ્રભુ ભુવિ પ્રગટ વિપ્રવર તનુ ધરી,
દીઠડે ત્રિભુવન તણાં ચિત્ત ચાલે. ૧૫
જાલરંધ્રે સખી જાણે ચિત્રે લખી,
વાંછિતા નાથની છબિ નિહાળે;
કમલ, ખંજન, મીન, મધુપ જ્યાં ત્યાં થકી,
વક્ર લોચન પાંત પાછાં વાળે. ૧૬
હાવ ભાવાદિક કોટિ-કોટિ કરે,
મદન-જ્વર વ્યથા તે વેગે ટાળે;
દાસનો 'દાસ' ભણે, સકલ સજ્જન સુણે,
શ્રીવિઠ્ઠલ આપનું બિરદ પાળે. ૧૭

આપ સેવા કરી શીખવે શ્રીહરિ,
ભક્તિ પક્ષ વૈભવ સુદૃઢ કીધો;
આપની લીલા તે વદન પોતે કહી,
ઉચ્ચાર આનંદ તે અધિક દીધો. ૧

卐 શ્રી વલ્લભાખ્યાન : આઠમું 卐

રાગ-ધનાશ્રી

લલિત મનોહર, શ્રીવલ્લભ સુવન સુજાણ;
નખશિખ સુંદર, વ્રજજન જીવન પ્રાણ. ૧
વદન કાંતિ જાણે, ઉદયા કોટિક ભાણ;
દ્વિજકુલ મંડન, પ્રગટ્યા પુરુષ પ્રમાણ. ૨
નામ નિરુપમ, ઉચ્ચરે સકલ કલ્યાણ;
તેના સાખી, ચારે વેદ-પુરાણ. ૩
અસુર હણેવા, બ્રહ્મવાદ-કરપાણ;
ભક્તિ કરે સૌ, વાજંતે રે નિશાણ. ૪
વૈષ્ણવ જનને, આપે પદ-નિર્વાણ;
મારગ મુક્તો, કોઈ ન માગે દાણ. ૫

ચરણ ચાખડી, વંદે રાણો રાણ;
સરસ થયા જે, હુતા પ્રેત-પાષાણ. ૬
હતિત-પતિતનું જુઓ તમે પ્રગટ એંધાણ;
શેષ સહસ્ર મુખ, ઉચ્ચરે જેનાં વખાણ. ૭
ચૌદ લોકમાં, વર્તે જેની આણ;
ત્રાસ તિમિરનું, જાણે સકલ વિહાણ. ૮
અધર્મ સકલનું, પેરે પેરે કીધું વિત્રાણ;
ધર્મ સકલનું પ્રભુજીએ કીધું ત્રાણ. ૯
સન્મુખ કીધા, જે હુતા ભ્રષ્ટ અજાણ;
નિર્ભય કીધા, શિર પર ભરી નિજ પાણ. ૧૦
નિગમ તત્ત્વરસ, યશ ભર્યાં અમૃત સંધાન;
રૂપ સુંદરતા શું કહું ? નહિ કો'એ સમાન. ૧૧
કૃપા કરી હરિ, રાખી બહુ વિધ કા'ન;
સેવક-જનને, રાખી લ્યો એ લ્હાણ. ૧૨

ઢાળ

એવા તે ગુણનિધિ નાથ ગાતાં, બ્રહ્મ હત્યાદિક અઘ ટળે;
લીલા તે લહરી સિંધુ ઝીલે, રાસ-રસિકને જઈ મળે. ૧૩
નિઃસાધન જન હિત કરેવા, શ્રીનાથ-વિઠ્ઠલ આવિયા;
વ્રજમાં તે હીંડે મલપતા તે, વ્રજ સખી મન ભાવિયા. ૧૪
કમલ નેણે ને અમૃત વેણે, વાક્ય માધુરી રેડતા;
વેદ-ધ્વનિ મિષ હસ્ત ચલણે, શોભે સૌને તેડતા. ૧૫
ભાંતિ-ભાંતિ લીલા કરે પ્રભુ, સાતે સ્વરૂપ સોહામણાં;
એક એકથી અધિક શોભા, વ્રજસખી લે ભામણાં. ૧૬
પેરે પેરે પરિવાર સોહે, દેવ મોહે નિરખતાં;
ઉત્સાહ આનંદ અધિક વાધ્યો, કુસુમ વરખે હરખતાં. ૧૭
રંગે તે રમતા રસભર્યા, પ્રભુ ઘોષમાં લીલા કરે;
અધિક-અધિક પ્રતાપ પૂરણ, યશ દશો દિશ વિસ્તરે. ૧૮
અંતઃપુર લીલા કરે પ્રભુ સકલ જન સંતોષતા;
જાણે તે મત્ત માતંગ છૂટ્યા, નૂપુરને નિર્ઘોષતા. ૧૯

હાર - કંકણ - કર્ણ ભૂષણ, નાદ નાના હીંડતાં
ગાનગાયે નેસ્વરસુહાયે,
'શ્રીનવનીતપ્રિયાજીને'પોઢતાં. ૨૦
સંધ્યા સંમે શૃંગાર નૌતન, ફૂલ ગૂંથે સૌ મળી;
સદન-શોભા નિરખતાં તે, લક્ષ્મી મન પામ્યાં રળી. ૨૧
વાસ વાંછે વ્રજ વસેવા, એણી પેરે સુખ પામવા;
શ્રી પુરુષોત્તમ ઉત્તમ વરને, સમય જોઈ શિર નામવા. ૨૨
પ્રતિ સદન શોભા અતિ ઘણી, ભણી વેદ વદને ન જાય
મકરંદ - માતા ભ્રમર ગુંજે, પક્ષી - નાદ સોહાય. ૨૩
લીલાને અનુસાર કલરવ, કૂજતા દ્વિજ શોભતા;
સ્વ સ્વભાવ ત્યાગી, ધ્યાન રાગી, કોઈક ભાવે લોભતા. ૨૪
સહચરી રત્ન સુકંઠ નાદે, ગાન સુયશ પ્રકાર;
રસિક જન સૌ સંગ મલીને, કરે તે ઉચ્ચાર. ૨૫
એણી પેરે લીલા કરે, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર;
ભક્ત જનના કોડ પૂરો, આપો ચરણ-વિહાર. ૨૬

લલિત મનોહર, શ્રીવલ્લભ સુવન સુજાણ;
નખશિખ સુંદર, વ્રજજન જીવન પ્રાણ. ૧

શ્રી વલ્લભાખ્યાન : નવમું

રાગ-બિભાસ

નિત્ય પ્રતિ ક્ષણું ક્ષણું સમરિયે,
શ્રી વલ્લભનો પરિવાર રે રસના;
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટિયા,
જગત્નો કરવા ઉદ્ધાર રે રસના. ૧
કલિમાં કારણ એહ છે,
બીજુ સર્વે ભૂમિનો ભાર રે રસના;
એ વિના બીજું સર્વે બાદલું,
ચૌદ લોકનો શણગાર રે રસના. ૨
'ગોપીનાથજી' સોહામણા,
નવ જલ ઘન તનુ ભાણ રે રસના
સુખદાતા લઘુભ્રાતના,
પૂરણ પુરુષ પ્રમાણ રે રસના. ૩
કમલ લોચન કરુણા ભર્યાં,
'શ્રી વિઠ્ઠલ' સુખ-રાશ રે રસના;

દીઠડે તાપ ત્રિવિધ ટળે,
સ્મરણ માત્ર અઘ નાશ રે રસના. ૪
'શ્રી ગિરિધર' નર ભૂષણ,
ભ્રાત સકલ ધુરિધાર રે રસના;
વક્તા વેદ-શાસ્ત્ર તણા,
'શ્રી ભામિનીજી' ભરથાર રે રસના. ૫
'શ્રી ગોવિંદજી' આનંદમય,
ધર્મ સકલનું ધામ રે રસના;
'શ્રી રાણીજી' રંજન રૂડલા,
ભક્ત સકલ વિશ્રામ રે રસના. ૬
શ્રી બાલકૃષ્ણજી બાલુડા,
સુંદર ભીનલે વાન રે રસના;
કમલ - લોચન કમલા - પતિ,
છબિ નહિ કો' એ સમાન રે રસના. ૭
શ્રીગોકુલપતિ અતિ ગુણનિધિ,
તાત તણો પ્રતિબિંબ રે રસના;

શ્રી પારવતી પતિ પ્રેમશું,
શોભા સકલ કુટુંબ રે રસના. ૮
શ્રી રઘુપતિ અતિ - ગજ ગતિ,
રતિ - પતિ કરું બલિહાર રે રસના;
શ્રી જાનકી જીવન એ સદા,
મધ્ય મણિ રત્નમય હાર રે રસના. ૯
'શ્રી યદુપતિ' જીવન જગતના,
સદા મન પ્રસન્ન ઉલ્લાસ રે રસના;
નાથ તે 'શ્રી મહારાણી' તણા,
મુખ માધુરી વિલાસ રે રસના. ૧૦
શ્રી ઘનશ્યામજી સિંચે સુધા,
જીવન સકલ બ્રહ્માંડ રે રસના;
નાથ તે શ્રીકૃષ્ણાવતી તણા,
લીલા નિત્ય અખંડ રે રસના. ૧૧
શ્રી લક્ષ્મી - સત્યભામા બેહુ
વ્રજની અનુહાર રે રસના;

શ્રી [illegible]પ્રિયાજીને રીઝવ્યા,
સેવ્યા વિવિધ પ્રકાર રે રસના. ૧૨
શોભા, યમુના, કમલા, દેવકા,
જેને સાત બાંધવ સૌભાગ્ય રે રસના;
એહુના ચરણ-સ્મરણ કરી,
શ્રી વિઠ્ઠલ પદ-રજ-રતિ માગ્ય રે રસના. ૧૩
પુત્ર-પૌત્રાદિક સુખ શું કહું,
જો તું મુખમાં એક રે રસના;
શ્રી વિઠ્ઠલ-કલ્પદ્રુમ ફળ્યો,
તેની શાખા પ્રસરી અનેક રે રસના. ૧૪
નિત્ય પ્રતિ ક્ષણું ક્ષણું સમારિયે, શ્રી વલ્લભનો પરિવાર રે રસના;
શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટિયા, જગત્નો કરવા ઉદ્ધાર રે રસના. ૧

* * *

પુ.ગો. શ્રીદ્વારકેશજી મહારાજકૃત

卐 'મૂલ પુરુષ' 卐

રાગ - બિલાવલ

મૂલ પુરુષ નારાયણ યજ્ઞ,
શ્રુતિ અવતાર ભયે સર્વજ્ઞ;
શાખા તૈત્તિરીય ગોત્ર ભારદ્વાજ,
તૈલંગ કુલ ઉદિત દ્વિજરાજ.

છંદ

દ્વિજરાજતેં હરિ આય પ્રગટે, સોમયજ્ઞ કિયો જબેં,
કુંડતેં હરિ કહી બાની, જન્મ કુલ તુમ્હારે અબેં;
ચકિત તત્ ક્ષણ ભયે સબજન, ઐસી અબલોં ન ભઈ કબે,
સુનત હી મન હરખ કીનો, ધન્ય ધન્ય કહ્યો સબેં. ૧
તિન કે પુત્ર ભયે ગંગાધર,
તિન કે ગણપતિ સુત વલ્લભવર;

શ્રી લક્ષ્મણ ભટ્ટ અનુભવ ટેવ,
શુદ્ધ સત્ત્વ જ્યોં શ્રી વસુદેવ.
સત્ત્વ ગુણ વિદ્યા પયો નિધિ, વિશદ કીર્તિ પ્રકટઈ,
ગામ કાંકરવારમેં રહી, જાતિ સબ હરખિત ભઈ;
પર્વ પર સકુટુંબ લેકેં, ચલે પ્રાગકૂં, સાથ લે,
સ્નાન-દાન દિવાય દ્વિજકૂં, ચલે કાશી પાત લે. ૨
કછુક દિન રહીકે ચલે સબ દક્ષણ,
આનંદિત તનુ સકુન સુલક્ષણ;
ચંપારણ્યમેં જબ આયે,
ઈલ્લમાગારુ ગર્ભ સ્રવિત જતાયે.
સ્રાવ જાનિ ચલે તહાંતે, નગર ચૌડામેં બસે,
જગતમેં આનંદ ફેલ્યો, દશ દિશા માનો હસે;
ચેન હે સુનિ ચલે કાશી, ફેર વહી બન આવહીં,
અગ્નિ ચહુંધા મધ્ય બાલક, દેખિ સન્મુખ ધાવહીં. ૩
મારગ દિયો જાનિ જિય માતા,
લિયે ઉછંગ મોહે દિયો હે વિધાતા;

તાત સુનત દૌરી કંઠ લગાયે,
તિહીં છિન મંગલ હોત બધાયે.
મંગલ બધાયો હોત તિહું પુર, દેવ દુંદુભિ બાજહીં,
જોતસીકો લગ્ન પૂછત, પ્રથમ સમયો સાધહીં;
ધન્ય સંવત પંદ્રહા, પૈંતીસ માધવ માસ હે,
કૃષ્ણ એકાદશી શ્રી વલ્લભ, પ્રકટ વદન વિલાસ હે. ૪
શ્રી વલ્લભકું લે આયે કાશી,
સુંદર રૂપ નયન સુખ રાશિઃ
સાત વરસ ઉપવિત ધરાયે,
તબતેં વિદ્યા પઢન પઠાયેં.
પઢેં ચારોં વેદ અરુ, ખટ શાસ્ત્ર મહિના ચારમેં,
તાતકૂં અચરજ ભયો, યહ કોન રૂપ બિચારમેં;
નિંદ આઈ કહ્યો પ્રભુ, સંદેહ ક્યોં તુમ કરત હો,
પ્રથમ બાનિ ભઈ હે સો, પ્રકટ જાનો અબ ભયો. ૫
જાગ પરી કહ્યો પત્ની આગે,
યે હેં પૂરણ બ્રહ્મ અનુરાગે;

શ્રીમુખ વચન કહે શ્રી વલ્લભ,
માયામત ખંડન ભયો સુલભ.
સુલભતેં દક્ષિણ પધારે, ગ્યારે બરસકો વપુ ધરે,
દેખ મામા હરખકેં, આદર કિયો - 'આવે ઘરે';
વિદ્યાનગર કૃષ્ણદેવ રાજા, બહુત મતહી જહાં મિલે,
જીતવે 'કનકાભિષેક' સૂં, પઢે આવત ઈહાં પહિલે. ૬
રામાનુજ અરુ મધ્વાચાર્ય,
વિષ્ણુસ્વામી, નિમાદિત્ય, હરિભજ;
શંકરમેં અનુસરત ઔર મત,
યુક્તિ બલતેં આજ સબલ અતિ.
સબલ સુન આપુહિ પધારે, દ્વારપેં પહુંચે જબેં,
ભૃત્ય દૌરી પ્રતાપ બરન્યો, 'રાય આવો યહાં અબેં;
રાય આય પ્રણામ કીનો, 'સભામેં જુ પધારિયે,'
સુનહો બિનતી કૃપા સાગર, દુષ્ટ મતહિ વિદારિયે.' ૭
ગજગતિ ચાલ ચલે શ્રી વલ્લભ,
ઈનકી કૃપા ભયે સબ સુલ્લભ;

રવિકે ઉદય કિરણ જ્યોં બાઢી,
તૈસી સભા પાંત ઉઠિ ઠાડી.
ઠાડે સબ સ્તુતિ કરે જબ, કિયો 'માયામત' ખંડન,
શબ્દ 'જે જે' હોત સબ મુખ, ભક્તિ પથ ભુવ મંડન;
સ્તુતિ કરે દ્વિજ હાથ જોરેં, રાય મસ્તક નાવહીં.
પરત મંગલ હોત હૈ, 'કનકાભિષેક' કરાવહીં. ૮
પાછે જલસોં ન્હાય બિરાજે,
વિનતી કરી રાય મન સાજે;
'દ્રવ્ય સબે અંગીકૃત કરિયે'
પ્રભુ બોલે 'યહ નાંહી ગ્રહિયે'.
'ગ્રહિયે નાહિન સ્નાન જલવત, બાંટ સબકોં દીજિયે',
બાંટ દીનો કરી બિનતિ, 'મોહિ શરણ જુ લીજિયે;
કૃપા કરિ કે શરણ લીનો, થાર ભરિ મહોરેં ધર્યો,
સપ્ત લેકેં કહ્યો, 'દેવી-દ્રવ્ય અંગીકૃત કર્યો.' ૯
તહાંતે પંઢરપુર જુ સિધારે,
શ્રી વિઠ્ઠલનાથ મિલનકું પધારે;

ભીમરથી કે પાર મિલે જબ,
દોઉ તનમેં આનંદ બઢ્યો તબ.
બઢ્યો આનંદ કરી બિનતી, આપકો યહ શ્રમ ભયો,
કહિ શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીને મિત્રતા - પથ પ્રકટિયો;
ફેર શ્રી ગોકુલ પધારે, નિરખ યમુના હરખહીં,
સંગ દમલાદિક હતે, તિનપેં કૃપા રસ બરખહીં. ૧૦
એક સમે ચિંતા ચિત્ત આઈ,
દૈવી કિહિં બિધ જાની જાઈ ?
આસુરીસૂં મિલિત સદાહી,
ભિન્ન હોય સો કૌન ઉપાઈ.
ભિન્નકો જબ ચિત્ત ધર્યો, તબ પ્રભુ પધારે તિહિં સમે,
મધુર રૂપ અનંગ મોહિત, કહત સુધ કીને હમેં;
કરો અબતેં બ્રહ્મ કો, સંબંધ દૈવ સૃષટિ કો,
પાંચ દોષ ન રહે તાકે, 'નિવેદન' કરો વૃષ્ટિ કો. ૧૧
વચન સુનિ હરખેશ્રીવલ્લભ,
યહ આજ્ઞાતેં પરમ અતિ સુલ્લભ;

કંઠ પવિત્રા લે પહરાયે,
મિસરી ભોગ ધરિ મન ભાયે.
ભયો ભાયો ચિત્તકો, તબ પુષ્ટિપથકૂં અનુસરે,
શરણ જે આવત નિરંતર,' કાલ-ભયતેં ના ડરે;
પ્રકટ સબ લીલા દિખાવત, નંદ-નંદન જે કરી,
અવનિ પર પદ પદ્મ રાખી, પરિક્રમા મિષ ઉર ધરી. ૧૨
ફેરિ પંઢરપુર જબ આયે,
શ્રીવિઠ્ઠલનાથ કહિ મન ભાયે;
'કરિ વિવાહ બહુ રૂપ દિખાઓ,
મેરો નામ સુવનકો ધરાઓ.
ધરો ચિરામેં બાત યહ, કાશી વિવાહ જુ હોયગો,
મૈં કહ્યો દ્વિજ આય બિનતી, કરે ચરણ સમોયગો;'
આય વહાંતે વિવાહ કીનો, અધિક મંગલ તબ ભયો,
નામ ધર્યો 'શ્રી મહાલક્ષ્મી', દેખિ જોરિ દુઃખ ગયો. ૧૩
પરિક્રમા ત્રીજી ચિત્ત આઈ,
નિકસ ચલે શ્રી વલ્લભરાઈ;

ઝારખંડમેં પ્રભુને જતાઈ,
અબકે મોહિં મિલો મન ભાઈ,
મિલેંગે હરિદાસપેં, જહાં તીન દમન કહાવહી,
ઈંદ્ર, નાગ જુ દેવદમન, સો મેરો નામ ધરાવહી,
ફેરકે જબ વ્રજ પધારેં, પાંચ સેવક સંગ હૈં,
સદૂ હે આન્યોરમેં, તહાં દ્વારપેં ઠાડે રહે. ૧૪
સદૂ કહિ 'સ્વામી કછુ ખૈહેં ?'
મેઘન કહિ 'સેવકકો લૈહેં;
ઈતને પ્રભુ ગિરિ ઉપર બોલે,
'લાઈન નરો દૂધ' રહે અનબોલે.
બોલી નરો 'યહ પાહુને આયે', 'તિનહીં કો બૈઠારિયે,
પ્રભુ કહત 'મોહે બેર લાગત, ભલી ચિત્ત બિચારિયે';
લે ગઈ પય પ્યાય આઈ, દેખ શ્રી વલ્લભ કહ્યો,
'બચ્યો હોય કછુ હમેં દીજે', બોલ પહેલો હી ગહ્યો. ૧૫
દેખ નરો બોલી 'હોં વારી,
નામ દીજિયે ગર્વ પ્રહારી;

નામ દીનો પૂછિ 'વે કહાં ?'
કહિ-પર્વત પર જાઓ તહાં હૈ.
તહાં દેખે પ્રાણપતિ તબ, હુલસિ દોઉ તન ફૂલહી,
વહી સમે સુખ કહિ ન આવે, પંગુ ગતિ-મતિ ભૂલહી;
હસિ કહ્યો 'સકુટુંબ આવો, નિકટ રહી સેવા કરો.'
માનિ બચન પ્રમાણ કીનો, સાસરે દિશ પગ ધર્યો. ૧૬
કછુક દિન રહી સંગ લે આયે,
બસે અડેલમેં નિજ હરખાયે;
સંવત પંદ્રહા સડસઠ આયો,
આસો વદિ દ્વાદશી શુભ ગાયો.
ગાયો શ્રી ગોપીનાથજી, જબ જન્મ લીનો આયકે,
જાનિ બલકો રૂપ હરખિત, દેત દાન બઢાયકે;
ફેરકે ચરણાટ આયે, કછુક દિન રહે જાનકે,
ધન્ય સંવત પંદ્રહા, ધન બહોંતરા શુભ માનકે. ૧૭
પોષ કૃષ્ણ નવમી જબ આઈ,
ઘર ઘર મંગલ હોત બધાઈ;

શ્રીવિઠ્ઠલનાથ પ્રકટ ભયે સુનિ કે,
કહત ફિરત આનંદ ગણ ગુનિ કે.
આનંદ બાઢ્યો ચહું દિશા, છબી નિરખી શ્રી વલ્લભ હસે,
બેઉ કછુ મુસકાય ચિતયે, દોઉ હસન મેરે મન બસે,
તિલક મૃગમદ છિપ્યો હરખિત, કહાંલો ગુણ ગાઈયે,
કૃપાતેં ઉછલિત નિજ રસ, છિપત નાહીં છિપાઈયે. ૧૮
શ્રી ગોકુલમેં વાસ સુહાયો,
શ્રી રુક્ મિણી, પદ્માવતી-પતિ ગાયો;
શ્રી ગિરિધરવર જિનહીં છબિલો,
શ્રી નવનિતપ્રિય અરવિલો.
પ્રિય શ્રી મથુરેશ, શ્રી વિઠ્ઠલેશ, શ્રી દ્વારકેશ જુ
શ્રી ગોવર્ધનધર, શ્રી ગોકુલચંદ્રમા, શ્રી મથુરેશ જુ;
શ્રી મદન મોહન અષ્ટ, યહ વિધિરમણશ્રી વિઠ્ઠલનાથકે,
તાતકો ચિત્ત જાનિ સેવા, વિસ્તરી સબ સાથકે. ૧૯
પંદ્રહસેં સત્તાણું કાર્તિક,
વિમલ દ્વાદશી મંગલ નિત ઢિંગ;

પ્રથમ પુત્ર પ્રકટે શ્રી ગિરિધર,
ષટ્ ગુણ ધર્મી, ધર્મ ધુરંધર.
ધુરંધર ઐશ્વર્ય શ્રી ગોવિંદ, પંચદશ નિન્યાનવેં,
ઊર્જ શામલ અષ્ટમી શુભ, ગુરુ સુદિન પ્રકટે જબેં;
ઋતુ વિયત શૃંગાર આશ્વિન, અસિત તેરસ ભ્રાઁ જહી,
શ્રી બાલકૃષ્ણજી મહા પરાક્રમી, વ સુખ સોલેં રાજહી. ૨૦
કવિ સહ સુદિ સાતેં શ્રીગોકુલપતિ,
યશ સ્વરૂપ માલા સ્થાપિત રતિ;
સોરહસેં ગ્યારહ કાર્તિક સિત,
અર્ક બુધ રઘુનાથ શ્રીસહિત.
હેતુ નિજ અભિધાન પ્રકટે, તાત આજ્ઞા માનકે,
તિથિ કલા બુધ મધુ છઠ, વિમલ જ્ઞાન બખાનકેં;
શ્રી યદુનાથ પ્રકટે રહ્યો, વિરહ શ્રી ઘનશ્યામ સ્વરૂપકે,
સહ કૃષ્ણ તેરસ રવિજ રિક્ષ, સત કલા શ્રી વિઠ્ઠલ ભૂપકે. ૨૧
ભામિની, રાની, કમલાબખાની,
પારવતી, જાનકી, મહારાની

કૃષ્ણાવતી મિલિ સાતોં કહાયે,
યહ અલૌકિક રૂપ મહાયે.
મહા અલૌકિક અગ્નિ કુલ સબ, અલૌકિક અષ્ટ છાપ હે,
અલૌકિક સબ ભક્ત જન જો, શરણ લીને આપ હે,
યથા મતિ કછુ બરનિ આઈ, જાનિયો યહ દાસ હે,
'શ્રી દ્વારકેશ' નિરોધ માગે, યહી ફલકી આશ હે. ૨૨

॥ ઇતિ શ્રી પુ.ગો. શ્રીદ્વારકેશજી
મહારાજકૃત મૂલપુરુષ સમ્પુર્ણ ॥

: મુદ્રક :
નરોતમ ભાટીયા
૭૦૨, કૃષ્ણ લીલા, ખોખાણી લેન,
ઘાટકોપર (પૂર્વ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૭૭.
બદલાયલો ફોન નં. : ૨૫૦૧ ૧૮૧૩
(હીંગવાલા લેનમાં આવેલ રીલાયન્સ પાવર હાઉસની સામે)

卐 શ્રી વનયાત્રાનું ધોળ 卐

વ્રજ મેરે મન ભાઈ, એસી વ્રજ મેરે મન ભાઈ,
વિશ્રાન્ત ઘાટ શ્રીયમુનાજી ન્હાયકે, નીકે નેમ લિવાઈ;
કેશવરાયકે દર્શન કરકે, શ્રી મહાપ્રભુજી દર્શાઈ-વ્રજ ૧
મધુવન તાલ કમોદ બહુલા વન, સાન્તન કુંડપે ન્હાઈ;
રાધાકૃષ્ણ કુંડકી મહિમા, મોપેં, બરની ન જાઈ-વ્રજ ૨
ગોવર્ધનકી દે પરિક્રમા, માનસી ગંગા ન્હાઈ;
કુસુમોખર ઓર ચંદ્રસરોવર, ગોવિંદ કુંડમેં ન્હાઈ-વ્રજ ૩
આન્યોર ઓર અપ્સરા કુંડ હોય, જતિપુરામેં આઈ;
પરમંદરા ઓર આદિ બદ્રિ, અલક ગંગા પ્રકટાઈ-વ્રજ ૪
કામાકામ સકલ પરિપૂરણ, ચિત્ર વિચિત્ર મન ભાઈ;
બરસાનો ઓર નંદગામ હોય, કોકિલા વનમેં આઈ-વ્રજ ૫
જાઓ બઠેન ઓર અંજન વન હોય, ગામ કરેલા આઈ;
પ્રેમ સરોવર ઓર પીસાયો, પાંડવ ગંગા ન્હાઈ-વ્રજ ૬
બટ સંકેત ખીદ્ર વન હોય કે, જબ તન તપત બુજાઈ;
શેષ નાગ છાયા હરિ ઉપર, પોઢે યાદવ રાઈ-વ્રજ-૭

ખેલન વન ઓર ચીર ઘાટ હોય, નંદ ઘાટ ગૌ પ્યાઈ;
બચ્છ વન બેલ ભદ્ર ભાંડીર વન, માન સરોવર આઈ-વ્રજ ૮
કર સ્નાન લોહવન હોય કે, શ્રી બલદાઉ સુખદાઈ;
ફેર મહાવન શ્રી ગોકુલકી, ગત શારદ નહીં પાઈ-વ્રજ ૯
ધન્ય મથુરા ધન્ય શ્રીવૃંદાવન, ધન્ય ધન્ય યશોદા માઈ;
જાકી મહિમા અગમનિગમ હૈ, પ્રગટે કુંવર કન્હાઈ-વ્રજ ૧૦
બારે વન બારે ઉપવનકી, લીલા ગાય સુનાઈ;
શ્રીપુરુષોત્તમ પ્રભુ કરત સકલ બન, આવા ગમન મિટાઈ. ૧૧

卐 શ્રી યમુનાજીની આરતી 卐

જય જય શ્રી યમુનામા, જય જય શ્રી યમુના મા
જોતાં જન્મ સુધાર્યો, ધન્ય ધન્ય તમો મા...જય જય
શામલડી સૂરત મા, મૂરત માધુરી મા, (૨)
પ્રેમ સહિત પટરાણી મા, પરાક્રમે પુરાં મા...જય જય
ગહવર વન ચાલ્યાં મા (૨) ગંભીરે ઘેર્યા મા (૨)
ચુંદડીએ ચટકાળાં મા, પહેર્યાં નવ લહેર્યાં મા...જય જય
ભુજ કંકણ રૂડાં મા (૨), ગુજરીયા ચુડી મા (૨)

બાજુબંધને બેરખાં, પહોંચી રત્ન જડી મા....જય જય
ઝાંઝરને ઝમકે મા (૨) વિંછિયા ને ઠમકે મા (૨)
નૂપુરને નાદે મા ઘુઘરીને ઘમકે મા....જય જય
સોળ શણગાર સજ્યા મા (૨) નકવેસર મોતી મા (૨)
આભરણમાં ઓપો છો મા, દર્પણ મુખ જોતાં...જય
તટ અંતર રૂડાં મા (૨) શોભિત જળ ભરિયાં મા (૨)
મન વાંછીત મુરલીધર મા, સુંદર વતવરિયાં માં...જય
લાલ કમલ લપટાણાં મા (૨) જોવાને ગ્યાતાં મા (૨)
કહે 'માધવ' પરિક્મ્મા, વ્રજની કરવાને ગ્યાંતા મા...જય
શ્રી યમુનાજીની આરતી મા, વિશ્રામ ઘાટે થાયે મા (૨)
તેત્રીસ કરોડ દેવતા, દર્શન કરવા જાય મા...જય
શ્રી યમુનનાજીની આરતી મા, જે કોઈ ગાશે મા (૨)
તેના મન વાંછિત ફળ પામી, વાસ વ્રજમાં થાશે મા...જય જય
તેના જન્મ મરણના સંકટ સર્વે દૂર થાશે મા (૨)
તેને યમુના પાન થાસે મા, તેનો વ્રજમાં વાસ થાશે મા...જય જય

* * *

૮

卐 શ્રી યમુનાજીનાં ૪૧ પદ 卐

卐 "શ્રી યમુનાજીનાં ૪૧ પદ" 卐

(રાગ-રામકલી)

પદ ૧લું : પિય સંગ, રંગ ભરિ કરિ કલોલેં, સબનકોં, સુખ દેન, પિય સંગ કરત સેન; ચિત્તમેં તબ પરત ચેન, જબહી બોલેં. (૧) અતિહિ વિખ્યાત, સબ બાત ઈનકે હાથ, નામ લેત હી, કૃપા કરિ અતોલેં; દરસ કર પરસ કર, ધ્યાન હિયમેં ધરે, સદા બ્રજનાથ, ઈન સંગ ડોલેં. (૨) અતિહિ સુખ કરન, દુઃખ સબન કે હરન, ગેહી લીનો પરન, દે જુ કોલેં; એસી શ્રી યમુને જાન, તુમ કરો ગુનગાન, 'રસિક'-પ્રીતમ પાયે, નગ અમોલેં. (૩)

પદ ૨જું : શ્યામ સુખધામ, જડાં નામ ઈનકે, નિસદિના પ્રાણપતિ, આય હિયમેં મસેં; જોઈ ગાવે, સુજસ ભાગ્ય તિનકેં. (૧) યહી જગમેં સાર, કહત વારંવાર; સબનકે આધાર, ધન નિર્ધનન કેં; લેત શ્રી યમુને નામ, દેત અભય પદ દાન, 'રસિક'- પ્રીતમ - પિયા, બસ જુ ઈનકે. (૨)

પદ ૩જું : કહત શ્રુતિ સાર, નિરધાર કરકેં, ઈન બિના કોન, એસી કરે હે સખિ; હરત દુઃખ-દ્વંદ્વ, સુખકંદ બરખેં. (૧) 'બ્રહ્મ સંબંધ' જબ, હોત યા જીવકોં, તબહીં ઈનકી, ભુજા વામ ફરકેં; દોર કર સોર કર, જાય પિયસોં કહે, અતિહી આનંદ, મનમેં જુ હરખેં. (૨) નામ નિરમોલ નગ, લે કોઉ ના સકે, ભક્ત રાખત, હિયેં હાર કરકેં; 'રસિક'-પ્રીતમજુકી, હોત જા પર કૃપા, સોઈ શ્રી યમુનાજીકો, રૂપ પરખેં. (૩)

પદ ૪થું : નેનભર દેખ, અબ ભાનુ-તનયા, કેલિ પિયસોં કરે, ભ્રમર તબહી પરે; શ્રમ-જલ ભરત, આનંદ મનયા. (૧) ચલત ટેઢિ હોઈ, લેત પિયકો મોહિ, ઈન બિના, રહત નહીં એક છિનયા;

'રસિક' પ્રીતમ રાસ કરત શ્રીયમુના પાસ, માનો નિર્ધનનકી, હે જુ ધનયા. ૨

પદ ૫મું : શ્યામ સંગ શ્યામ, વ્હે રહી શ્રી યમુને, સુરત શ્રમ બિંદુતે, સિંધુસી બહી ચલી; માનો આતુર અલી, રહી ન ભવને. (૧) કોટિ કામહિ વારોં, રૂપ નેનન નિહારોં, લાલ ગિરિધરન, સંગ કરત રમને; હરખિ 'ગોવિંદ' પ્રભુ, નિરખિ ઈનકી ઓર, માનો નવ દુલહની, આઈ ગવને. (૨)

પદ ૬ઠું : ચરણ-પંકજ-રેણુ શ્રીયમુને જુ દેની, કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારન કારન; કાટત પાપ અબ ધાર પેની. (૧) પ્રાણ પતિ, પ્રાણ-સુત, આયે ભક્તન હિત, સકલ સુખકી તુમ હો જુ શ્રેની; 'ગોવિંદ' પ્રભુ બિના રહત નહીં એક છિનુ અતિહીં આતુર ચંચલ જુ નેની. (૨)

પદ ૭મું : શ્રી યમુનાસી નાહીં કોઊ ઓર દાતા, જો ઈનકી શરણ જાત હેં દોરકેં; તાહિકોં તિહિ છિનુ

કર સનાથા. (૧) યેહિ ગુનગાન રસખાન રસના એક, સહસ્ત્ર રસના ક્યોં ન દઈ વિધાતા; 'ગોવિંદ' પ્રભુ તન, મન, ધન વારને, સબહિંકો જીવન ઈનકે જુ હાથા. (૨)

પદ ૮મું : શ્રી યમુના-જસ જગતમેં જોઈ ગાવે, તાકે આધિન વ્હે રહત હેં પ્રાણ પતિ; નેન અરુ બેનમેં રસ જુ છાવે. (૧) વેદ પુરાનતેં બાત યહ અગમ હે, પ્રેમકો ભેદ કોઊ ન પાવે; કહત 'ગોવિંદ' શ્રી યમુનેકી જા પર કૃપા, સોઈ 'શ્રીવલ્લભ કુલ' શરન આવે. (૨)

પદ ૯મું : ધાયકે જાય જો શ્રી યમુના તીરે, તાકી મહિમા અબ કહાં-લગ બરનિયે; જાય પરસત અંગ પ્રેમ-નીરે. (૧) નિસદિના કેલિ કરત મનમોહન, પિયા સંગ ભક્તનકી હે જુ ભીરે; 'છીતસ્વામી' ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, ઈન બિના નેક નહીં ધરત ધીરે. (૨)

પદ ૧૦મું : જા મુખતેં શ્રી યમુને યહ નામ આવે, તાપર કૃપા કરે શ્રી વલ્લભ પ્રભુ; સોઈ શ્રીયમુનાજીકો ભેદ પાવે. (૧) તન, મન, ધન સબ, લાલ ગિરિધરનકોં, દેકેં ચરણ જબ ચિત્ત લાવે; 'છીતસ્વામી' ગિરિધરન શ્રીવિઠ્ઠલ, નેનન પ્રગટ લીલા દિખાવે. (૨)

પદ ૧૧મું : ધન્ય શ્રીયમુને નિધિ દેનહારી, કરત ગુણગાન, અજ્ઞાન-અઘ દૂર કરિ; જાય મિલવત પિય પ્રાણ પ્યારી. (૧) જિન કોઉ સંદેહ કરો, બાત ચિત્તમેં ધરો, પુષ્ટિ પથ અનુસરો, સુખ જુ કારી; પ્રેમકે પુંજમેં; રાસ-રસ કુંજમેં, તાહી રાખત, રસ-રંગ ભારી. (૨) શ્રી યમુને અરુ પ્રાણ પતિ, પ્રાણ અરુ પ્રાણ સુત, ચહું જન જીવ પર દયા વિચારી; 'છીતસ્વામી' ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, પ્રીતકે લિયે અબ સંગ ધારી. (૩)

પદ ૧૨મું : ગુણ અપાર, મુખ એક, કહાંલોં કહિયે,

તજો સાધન ભજો, નામ શ્રી યમુનાજીકો; લાલ ગિરિધરનવર તબહિં પૈયે. (૧) પરમ પુનિત પ્રીતકી, રીત સબ જાનકે, દૃઢ કરિ ચરન-કમલ જુ ગ્રહિયે; 'છીતસ્વામી' ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, એસી નિધિ છાંડિ અબ કહાં જુ જૈયે. (૨)

પદ ૧૩મું : ચિત્તમેં શ્રી યમુના નિસદિન જુ રાખો, ભક્તકે વસ કૃપા કરત હેં સર્વદા; એસો શ્રી યમુનાજી કો હે જુ સાખો. (૧) જા મુખતેં શ્રી યમુને યહ નામ આવે, સંગ કીજે અબ જાય તાકો; 'ચતુરભુજદાસ' અબ કહત હેં સબનસોં, તાતેં શ્રી યમુને-યમુને જુ ભાખો. (૨)

પદ ૧૪મું : પ્રાણપતિ વિહરત શ્રી યમુના કૂલેં, લુબ્ધ મકરંદકે, ભ્રમર જ્યોં બસ ભયે; દેખ રવિ ઉદય, માનો કમલ ફૂલેં. (૧) કરત ગુંજાર મુરલી જુ લે સાંવરો, સુનત બ્રજબધૂ તન સુધ જુ ભૂલેં; 'ચતુર્ભુજદાસ' યમુને પ્રેમ-સિંધુમેં, લાલ

ગિરિધરનવર હરખિ ઝૂલેં. (૨)

પદ ૧૫મું : વારંવાર શ્રીયમુને ગુણગાન કીજેં, યેહી રસનાતેં જો નામ-રસ અમૃત; ભાગ્ય જાકે હેં સોઈ જુ પીજેં. (૧) ભાનુ-તનયા દયા અતિહીં કરુણામયા, ઈનકી કર આસ, અબ સદાહી જિજેં; 'ચતુર્ભુજદાસ' કહે, સોઈ પ્રિય પાસ રહે, જોઈ શ્રી યમુનાજીકે રસ જુ ભીજેં. (૨)

પદ ૧૬મું : હેત કરિ દેત શ્રીયમુને વાસ કુંજે, જહાં નિસવાસર રાસમેં રસિકવર; કહાંલગ બરનિયેં, પ્રેમ-પુંજે. (૧) થકિત-સરિતા-નીર; થકિત બ્રજબધૂ ભીર, કોઊ ન ધરત ધીર, મુરલી સુનિજે; 'ચતુર્ભુજદાસ' યમુને પંકજ જાનિ, મધુપકી નાંઈ ચિત્ત લાય ગુંજે. (૨)

પદ ૧૭મું : ભક્ત પર કરિ કૃપા શ્રી યમુને જુ એસી, છાંડિ નિજ ધામ વિશ્રામ ભૂતલ કિયો; પ્રકટ લીલા દિખાઈ જુ તેસી. (૧) પરમ પરમારથ કરત હેં

સબનકોં, દેત અદ્‌ભુત રૂપ આપ જેસી; 'નંદદાસ' યોં જાની દઢ કરિ ચરણ ગહે, એક રસના કહા કહોં વિસેસી. (૨)

પદ ૧૮મું : નેહ કારન શ્રી યમુને પ્રથમ આઈ, ભક્તકે ચિત્તકી વૃત્તિ સબ જાનકે; તહાંતે અતિહિ આતુર જુ ધાઈ. (૧) જાકે મન જેસી, ઈચ્છા હતી તાહીકી, તેસીહી આય સાધ જુ પૂજાઈ; નંદદાસ' પ્રભુ તા પર રિઝિ રહે, જોઈ શ્રી યમુનાજીકો જસ જુ ગાઈ. (૨)

પદ ૧૯મું : તાતેં શ્રીયમુને-યમુને જુ ગાઓ, શેષ સહસ્ર મુખ નિસદિન ગાવત; પાર નહીં પાવત તાહી પાઓ. (૧) સકલ સુખ દેનહાર તાતેં કરો ઉચ્ચાર, કહતહોં વારંવાર જિન ભૂલાઓ; 'નંદદાસ' કી આસ શ્રીયમુને પૂરણ કરી, તાતેં ઘરી ઘરી ચિત્ત લાઓ. (૨)

પદ ૨૦મું : ભાગ્ય સૌભાગ્ય શ્રી યમુને જુ દેઈ,

બાત લૌકિક તજો, પુષ્ટિ યમુને ભજો; લાલ ગિરિધરનવર તબ મિલેઈ. (૧) ભગવદીય સંગ કર બાત ઈનકી લહેં, સદા સાનિધ્ય રહે કેલિમેંઈ; 'નંદદાસ'જા પર કૃપા શ્રી વલ્લભ કરે, તાકે શ્રીયમુને સર્વસ જુ દેઈ. (૨)

પદ ૨૧મું : નામ મહિમા એસી જુ જાનો, મર્યાદાદિક કહે, લૌકિક સુખ લહે; પુષ્ટિકોં પુષ્ટિપથ, નિશ્ચે માનો. (૧) સ્વાતિ જલ-બુંદ જબ પરત હે જાહિમેં, તાહિમેં હોત તેસો જુ વાનો; શ્રી યમુને કૃપા સિંધુ જાનિ, સ્વાતિ જલ બહુ માનિ, 'સૂર' ગુણ-પૂર, કહાંલો બખાનોં. (૨)

પદ ૨૨મું : ભક્ત કોં સુગમ, શ્રી યમુને અગમ ઓરેં, પ્રાતહીં નહાત, અઘ જાત તાકે સકલ; યમહૂં રહત તાહિ હાથ જોરે. (૧) અનુભવી બિના અનુભવ કહા જાનહિ, જાકો પિયા નહીં ચિત્ત ચોરે; પ્રેમકે સિંધુકો મરમ જાન્યો નહીં, 'સૂર' કહે, કહા ભયો દેહ બોરે. (૨)

પદ ૨૩મું : ફલ ફલિત હોય ફલરૂપ જાને, દેખીહું ના સુની, તાહીકી આપુની; તાહિકે હાથ નિરમોલ નગ દીજિયે, જોઈ નીકે કરિ પરખિ જાને; 'સૂર' કહે કૂરતેં દૂર બસિયે સદા, શ્રી યમુનાજીકોં નામ લીજેં જુ છાને.

પદ ૨૪મું : શ્રી યમુને - પતિ - દાસકે ચિન્હ ન્યારે, ભગવદીકોં ભગવત્સંગ મિલિ રહે; જાકે હિયે બસત પ્રાણ પ્યારે. (૧) ગૂઢ શ્રી યમુને બાત સોઈ અબ જાનહીં, જાકે મનમોહન નેન તારે; 'સૂર' સુખસાર નિરધાર વે પાવહીં, જા પર હોય શ્રીવલ્લભ કૃપા રે. (૨)

પદ ૨૫મું : શ્રી યમુને રસખાનકોં શિષ નાઊં, એસી મહિમા જાન, ભકતકોં, સુખદાન; જોઈ માંગોં સોઈ જુ પાઊં. (૧) પતિત પાવન કરન, નામ લીનો તરન, દૃઢ કર ગહિ ચરન. કહૂં ન જાઊં; 'કુંભનદાસ' લાલ ગિરિધરન મુખનિરખત, યહી

ચાહત, નહીં પલક લાઊં. (૨)

પદ ૨૬મું : શ્રી યમુને અગનિત ગુન, ગિને ન જાઈ, યમુને તટ-રેણુતેં, હોત હે નવીન તનુ; ઈનકે સુખ દેનકી, કહા કરોં બડાઈ. (૧) ભક્ત માંગત જોઈ, દેત હે તિહીં છિનુ સો એસી કો, કરે પ્રણ નિવાઈ; 'કુંભનદાસ' લાલ ગિરિધરન મુખ નિરખત, કહો કેસેં કરિ મન અઘાઈ. (૨)

પદ ૨૭મું : શ્રી યમુને પર તન, મન, ધન, પ્રાણ વારોં જાકી કિરતિ વિસદ, કોન અબ કહિ સકે; તાહિ નેનનતેં ન નેક ટારોં. (૧) ચરણ કમલ ઈનકે જુ ચિંતત રહોં, નિસદિના નામ મુખતેં ઉચ્ચારોં; 'કુંભનદાસ' કહે, લાલ ગિરિધરન મુખ, ઈનકી કૃપા ભઈ તબ નિહારોં. (૨)

પદ ૨૮મું : ભક્ત ઈચ્છા પૂરન શ્રી યમુને જુ કરતા, બિના માંગેહુ દેત, કહાંલોં કહોં હેત; જેસેં કાહુકો કોઊ હોય ધરતા. (૧) શ્રીયમુના પૂલિન રાસ,

વ્રજ-બધૂ લિયે પાસ, મંદ-મંદ હાસ કર મન જુ હરતા; 'કુંભનદાસ' લાલ ગિરિધરન મુખ નિરખત, યહી જિય લેખત શ્રીયમુને જુ ભરતા. (૨)

પદ ૨૯મું : રાસ-રસ-સાગર શ્રી યમુને જુ જાની, બહત ધારા તન પ્રતિ છિન નૌતન; રાખત અપને ઉરમેં જુ ઠાની. (૧) ભક્તકો સહે ભાર, દેત જુ પ્રાણ-આધાર, અતિહીં બોલત મધુર-મધુર બાની; 'શ્રી વિઠ્ઠલ' - ગિરિધરનવર બસ કિયે, કોનપેં જાત મહિમા બખાની. (૨)

પદ 30મું : ભક્ત-પ્રતિપાલ, જંજાલ ટારે, અપને રસ-રંગમેં, સંગ રાખત સદા; સર્વદા જો શ્રીયમુને નામ ઉચ્ચારે. (૧) ઈનકી કૃપા અબ કહાં લગ બરનિયે, જેસેં રાખત જનની પુત્ર પ્યારેં; 'શ્રી વિઠ્ઠલ' - ગિરિધરન સંગ વિહરત, ભક્તકોં એક છિનુ ના બિસારે. (૨)

પદ ૩૧મું : શ્રી યમુનાજીકો નામ લે સોઈ સુહાગી, ઈનકે સ્વરૂપકો સદા ચિંતન કરત; કલ ન પરત, જાય લેહ લાગી. (૧) પુષ્ટિ-મારગ મરમ, અતિહી દુર્લભ, કરમ છાંડ સગરે, પરમ પ્રેમ પાગી; 'શ્રી વિઠ્ઠલ-ગિરિધરન' એસી નિધિ, ભક્તકોં દેત હેં બિના માગી. (૨)

પદ ૩૨મું : કોનપેં જાત શ્રીયમુને જુ બરની, સબહીકો મન મોહત મોહન; સો પિયાકો મન હે જુ હરની. (૧) ઈન બિના એક છિન, રહત નહિ જીવન ધન, બ્રજચંદ મન આનંદ કરની; 'શ્રી વિઠ્ઠલ' - ગિરિધરન સહિત આય, ભક્તકે હેત અવતાર ધરની. (૨)

પદ ૩૩મું : શ્રી યમુને તુમસી, એક હો જુ તુમહીં, કરિ કૃપા દરસ, નિસવાસર દીજિયે; તિહારે ગુનગાનકોં, રહે ઉદ્યમહીં. (૧) તિહારે પાયેતેં, સકલ નિધિ પાવહીં, ચરણ કમલ ચિત્ત, ભ્રમર ભ્રમહી; 'કૃષ્ણદાસાને' કહેં, કોન યહ તપ કિયો, તિહારે ઢિંગ રહત હેં, લતા દ્રુમહીં. (૨)

પદ ૩૪મું : એસી કૃપા કીજિયેં, લીજિયે નામ, શ્રી યમુને જગવંદની, ગુણન જાત કાહુ ગિની; જિનકે એસે ધની, સુંદર શ્યામ. (૧) દેત સંયોગ રસ, એસે પિયુ હે જુ બસ, સુનત તિહારો સુજસ, પૂરે સબ કામ; 'કૃષ્ણદાસનિ' કહે, ભક્ત હિત કારને, શ્રી યમુને એક છિન, નહિ કરે વિશ્રામ. (૨)

પદ ૩૫મું : શ્રી યમુનાકે નામ અઘ દૂર ભાજે, જિનકે ગુન સુનન કોં લાલ ગિરિધરન પિય; આય સન્મુખ તાકે બિરાજે. (૧) તિહિં છિનું કાજ, તાકે સગરે સરે, જાયકે મિલત બ્રજબધૂ સમાજે; 'કૃષ્ણદાસનિ' કહે તાહિ અબ કોન ડર, જાકે ઉપર શ્રી યમુનેસી ગાજે. (૨)

પદ ૩૬મું : શ્રી યમુનાજીકો નામ તેઈ જુ લેહેં, જાકી લગન લગી નંદલાલ સોં; સર્વસ્વ દેકેં નિકટ રહે

હેં. (૧) જિનહીં સુગમ જાનિ, બાત મનમેં જુ માનિ, બિના પહેચાનિ કૈસે જુ પૈયે; 'કૃષ્ણદાસનિ' કહે શ્રીયમુને નામ નૌકા, ભક્ત ભવ-સિંધુતેં યોંહિ તરિયે. (૨)

પદ ૩૭મું : શ્રી યમુનેકી આસ, સબ કરત હેં દાસ, મન-કર્મ-વચન, કર જોરિકેં માગત; નિસદિના રાખિયે, અપને જુ પાસ. (૧) જહાં પિય રસિકવર, રસિકનિ રાધિકા, દોઊ જન, સંગ મિલ કરત રાસ; 'દાસ પરમાનંદ', પાય અબ બ્રજચંદ, દેખિ સિરાને નેન મંદ હાસ. (૨)

પદ ૩૮મું : શ્રી યમુનેકે સાથ, અબ ફિરતહેં નાથ, ભક્તકે મનકે, મનોરથ પૂરન કરત; કહાંલો કહિયે ઈનકી જુ ગાથ. (૧) વિવિધ શૃંગાર આભૂષણ પહેરેં, અંગ-અંગ શોભા, બરની ન જાત; 'દાસ પરમાનંદ' પાયે અબ બ્રજચંદ, રાખે અપને શરણ, બહે જુ જાત. (૨)

પદ ૩૯મું : શ્રી યમુને પિયકોં, બસ તુમ જુ કીને, પ્રેમકે ફંદતેં, ગહિ જુ રાખે નિકટ; એસે નિરમોલ, નગ મોલ લીને. (૧) તુમ જુ પઠાવત, તહાં અબ ધાવત, તિહારે રસ-રંગમેં, રહત ભીને; 'દાસ પરમાનંદ' પાયે અબ બ્રજચંદ, પરમ ઉદાર, શ્રી યમુને જુ દીને. (૨)

પદ ૪૦મું : શ્રી યમુને સુખકારની-પ્રાણપતિકે, જિન્હે ભૂલી જાત પિય, તિન્હે સુધિ કરિ દેત; કહાંલોં કહિયેં, ઈનકે જુ હિતકેં. (૧) પિય સંગગાન કરે, ઉમગિ જ્યોં રસ ભરે, દેત તારી કર, લેત ઝટકે; 'દાસ પરમાનંદ' પાયે અબ બ્રજચંદ, યેહી જાનત, સબ પ્રેમ ગતિકે. (૨)

પદ ૪૧મું : શરણ-પ્રતિપાલ, ગોપાલ રતિ-વર્ધિની, દેત પતિ-પંથ, પિય-કંથ સન્મુખ કરત; અતુલ કરુણામયી, નાથ-અંગ અર્ધિની. (૧) દીનજન જાન, રસ-પુંજ કુંજેશ્વરી, રમત રસ-રાસ, પિય-સંગ નિશ-શરદની; ભક્તિ દાયક, સકલ ભવસિંધુ-તારિણી, કરન વિદ્વંસ, જન અખિલ

અઘ-મર્દિની. (૨) રહત નંદ સૂનુ તટ નિકટ નિસદિન સદા, ગોપ-ગોપી રમત, મધ્ય રસ-કંદની; કૃષ્ણ તન-વર્ણ, ગુણ-ધર્મ-શ્રી કૃષ્ણ કે, કૃષ્ણ-લીલામયી કૃષ્ણ-સુખકંદની. (૩) પદ્મજા પાય, તુ-સંગ હી મુરરિપુ સકલ સામર્થ્યમયી, પાપકી ખંડની; કૃપા-રસ-પૂર, વૈકુંઠ-પદકી સિઢી, જગત વિખ્યાત, શિવ-શેષ શિર મંડની. (૪) પર્યો પદ-કમલ-તર, ઔર સબ છાંડકે, દેખ દૃગ કર દયા, હાસ્ય-મુખ-મંદની; ઉભય કર જોર, ‘કૃષ્ણદાસ’ વિનતિ કરે, કરો અબ કૃપા કલિંદ-ગિરિ-નંદિની. (૫)

* * *

શ્રી યમુનાજીના (૪૨ થી ૧૦૮) પદ

પદ ૪૨મું : દીન જાન મોહે દીજેં શ્રીમુનાજી, નંદકુમાર સદા વર માંગો; ગોપિનકી દાસી મોહે કીજેં (૧) તુમતો પરમ ઉદાર કૃપા નીધિ, ચરણ શરણ સુખકારી; તિહારે વશ સદા લાડિલી વર્તત, તત ક્રીડત ગિરિધારી. (૨) સબ બ્રજ જન વિહરત સંગ મિલ, અદ્‌ભૂત રાસ વિલાસી; તુમારે પુલિન નિકટ કુંજન, દ્રુમ કોમલ શશી સુવાસી. (૩) જયોં મંડલમેં ચંદ બિરાજત, ભર ભર છિરકત નારી; શ્રમ જલ હસત ન્હાત અતિ રસભર જલ ક્રીડા સુખકારી, (૪) રાનીજીકેં મંદિરમેં નિત્ય ઉઠ, પાય લાગ ભુવન, કાજ સબ કીજેં; પરમાનંદ દાસ દાસી હોય, નંદનંદન સુખ દીજે, (૫)

પદ ૪૩મું : દોઉ કૂલ ખંભ તરંગ સીઢી, શ્રીયમુના જગત. વૈકુંઠ નિશ્રેની; અતિ અનુકૂલ કલોલન કે

ભરલિયેં, જાત હરિકેં ચરણન સુખ દેની. (૧) જન્મ જન્મકે પાપ દૂર કર, કાટત કર્મ ધાર પેની; છીતસ્વામી ગિરિધર - જૂકી પ્યારી, સાંવરે અંગ કમલ દલ નેની. (૨)

પદ ૪૪મું : મેરે કુલ કલમષ સબહીં નાશે, દેખ પ્રાપ્ત પ્રભાકર કન્યા; વે દેખો પાપજાત જિત તિતતેં, જ્યોં મૃગરાજ દેખમૃગ સન્યા. (૧) પોષત દેપય પાન પુત્રલોં હેં. જગજનની ધન્ય સુધન્યા; દિયો ચાહે ગદાધર હુંકો, ચરણ કમલ નિજ, ભક્તિ અનન્યા. (૨)

પદ ૪૫મું : અતિ મંજુલ જલપ્રવાહ મનોહર સુખાવગાહ, નવિદિત રાજત અતી તરણી નંદની શ્યામ વરણ ઝલકરૂપ લોલ લહર પર, અનૂપ સેવિત સતંતિ મનોજ વાયુ મંદિની. (૧) કુમુદ કુંજ વન વિકાસ મંડિત દિશ દિશ સુવાસ કૂજત અલિહંસ કોક મધુર છંદિની, પ્રફુલ્લિત અર્વિન્દ

પુંજ કોકિલ કલસાર ગુંજ, ગાવત અલિ મંજુ પુંજ વિવિધ વંદની. (૨) નારદ શીવ સનક વ્યાસ ધ્યાવત મુની ધરત આસ, ચાહત પુલિનવાસ સકલદુઃખ નિકંદની, નામ લેત કટત પાપ મુની કિન્નર ઋષિ, કલાપ કરત જાપ પરમાનંદ મહા આનંદિની (૩)

પદ ૪૬મું : પ્રફુલ્લીત વનવિવિધ રંગ જલક્ત યમુના, તરંગ સૌરભ ધન આમોદિત અતિ સોહાવનો ચિંતામણી કનક ભુમિ છબિ અદ્‌ભુત લતા ભુમિ શીતલમંદ અતિ સુગંધ મરુત આવતો. (૧) સારસ હંસ શુક ચકોર ચિત્રિત નૃત્યસુમોર, કલ કપોત કોકિલા કલમધુર ગાવનો, યુગલ રસિક વર વિહાર પરમાનંદ છબી અપાર, જયતિ ચારુ વૃન્દાવન પરમ ભાવનો (૨)

પદ ૪૭મું : અધમ ઉદ્ધારની મેં જાની શ્રીયમુનાજી, ગોધન સંગ શ્યામ ઘન સુંદર તીર ત્રિભંગી દાની.

(૧) ગંગા ચરણ પરસતે પાવન હરશિર ચિકુર સમાની. સાત સમુદ્ર ભેદ યમ ભગિની, હરિનખ શિખ લપટાતી ૨ રાસ રસિક મણિ નૃત્ય પરાયણ પ્રેમપુંજ ઠકુરાની, આલિંગન ચુંબન રસ વિલસત, કૃષ્ણ પુલિન રજધાની. (૩) ગ્રીષ્મ ઋતુ સુખ દેત નાથકું. સંગ રાધિકા રાણી, ગોવિંદ પ્રભુ રવીતનયા પ્યારી, ભક્તિ મુક્તિની ખાણી. (૪)

પદ ૪૮મું : શ્રયમુનાજી યહ પ્રસાદ હો પાઉં તુમ્હારે નિકટ રહો, નિશવાસર, રામકૃષ્ણ ગુણ ગાઉ. (૧) મજ્જન કરો વિમલ જલ પાવન, ચિંતા કલેશ બહાઉ; તિહારી કૃપાતેં ભાનુકી તનયા, હરિપદ પ્રીતી બઢાઉં. (૨) વિનંતી કરો યહી માંગો. મદન ગોપાલ લડાઉં. (૩)

પદ ૪૯મું : યમુના યમુના ગોપાલહીં ભાવે, યમુના યમુનાકો નામ ઉચ્ચારત, ધર્મરાજ તાકી ન ચલાવે. (૧) જે યમુનાકો જાન મહાતમ વારંવાર પ્રણામ કરે, તેં યમુના અવગાહન મજ્જત ચિંતિત તાપ તન કે જુ હરે. (૨) પદમ પુરાણ કથા યહ પાવન, ધરણી પ્રતિ વારાહ કરૂ. તીર્થ મહાત્મય જાન જગત ગુસ્સો પરમાનંદદાસ લહી. (૩)

પદ ૫૦મું : શ્રીયમુનાજી પતિત પાવન કરે, પ્રથમહીં જબ દીયો દર્શન, સકલ પાતક હરે. (૧) જલ તરંગન પરસ કર, પય પાનસો મુખ ભરે. નામ સ્મરત ગઇ દુર્મતિ, કૃષ્ણ યશ વિસ્તરે. (૨) ગોપ કન્યા કીયો મજ્જન, લાલ ગિરિધર વરે, સૂર શ્રી ગોપાલ સ્મરત, સકલ કાર્ય સરે. (૩)

પદ ૫૧મું : તિહારો દરસ મોહિ ભાવે શ્રીયમુનાજી, શ્રી ગોકુલકે નિકટ બહતહેં; લહરનકી છબી આવે. (૧) સુખ દેની દુઃખ હરની શ્રીયમુનાજી, જે જન પ્રાતઃ ઉઠ ન્હાવે. મદન મોહન જુકી ખરી હે પ્યારી; પટરાણી જુ કહાવે. (૨) વૃદાંવનમેં રાસ રચ્યોં હેં મોહન મુરલી બજાવે. સૂરદાસ પ્રભુ તિહારે

મિલનકું, વેદ વિમલ યશ ગાવે. (૩)

પદ ૫૨મું : તિહારો દરસ હો પાઉં શ્રીયમુનાજી. શ્રીગોવર્ધન શ્રીવૃદાંવન વ્રજરજ અંગ લગાઉં. (૧) દિન દશ પાંચ રહો, શ્રી ગોકુલ ઠકરાણી ઘાટ હો ન્હાઉં, દાસન કે ઉપર કરો કૃપા સંતનકે સંગ આવું. (૨)

પદ ૫૩મું : શ્રયમુનાજીકી મહિમા મોપેં વરણી ન જાઈ, સૂર સુતા ઘનશ્યામ વરણ પ્રફુલ્લિત રૂપ નિકાઈ. (૧) શ્રી હરિ ગોપવધૂ દ્વિજ-સબ, શ્રીગોકુલકે લરકાઈ, વ્રજાધીશ પ્રભુ આદિભક્તનકો, સકલ સિદ્ધિ સુખદાઈ. (૨)

પદ ૫૪મું : શ્રીયમુનાજી તુમ સમ ઓર ન કોઈ, કરો કૃપા મોહિ દીન જાન કેં નિજ વ્રજવાસો હોઈ. (૧) રાખો ચરણ શરણ તરણિ તનયા જન્મ આપદા ખોઈ. યહ સંસાર સબ સ્વાર્થકો સબવિધ, સુત બંધુ સગો ન કોઈ. (૨) પ્રેમ ભજનમેં કરત

વિઘ્નતા સંત સંતાપે સોઈ, તાકો સંગ મોહિ સપને ન દીજે, માંગત નયન ભર રોઈ. (૩) ગરલ પાન ડારત અમૃતમેં, વિષયા રસસોં મોહી, રસિક કહે દીન હોય માંગું, લહેર સમુદ્ર સમોહી. (૪)

પદ ૫૫મું : શ્રી યમુના યમુના નામ ભજો, હરખત કરો આરાધન ઈનકો, ઓરકો પંથ તજો. (૧) દેહે સકલ પદારથ તુમકો ઈનકે નામ ભજો, વ્રજ પતિકી અતિહીં પ્યારી તાતે સકલ શૃંગાર સજો. (૨)

પદ ૫૬મું : નિરખતહી મન અતિ આનંદ ભયો દેખ પ્રભાત પ્રભાકર કન્યા, જલ પરસતહી સકલ અઘ ભાજે જ્યોં હરિ દેખ હરણકી સૈન્યા. (૧) ઓરં જીવનકો ઓરનકી ગતિ મેરી, ગતિ હો તુમહીં અનન્યા; વ્રજપતિકી તુમ અતી હીં પ્યારી, તુમ સંગમતે જાન્હવી ધન્યા. (૨)

પદ ૫૭મું : શ્રીયમુનાજીસી નહીં કોઈ દુઃખ હરની, જા કે સ્નાનતેં મિટત હેં પાપ, હોત હે આનંદ સુખકી

જુ કરની (૧) મહિમા અગાધ અપાર, ઈનકે ગુણવેદ પુરાણ ન વરણી, કહત વ્રજપતિ તુમ સબનકો સમજાય, છૂટે યમ ડર જો આવે ઈનકી શરણી. (૨)

પદ ૫૮મું : શ્રીયમુનાજી તિહારો પુલિન મોહિ ભાવે સુરબ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરત હૈ સો સુપને નહિં પાવે. (૧) બિચ બિચ કુંજ સદન અતિ સુંદર શ્યામા શ્યામ સુહાવે. ચહું દીશ સકલ ફૂલ અતિ ફૂલે ગુહીગુહી કંઠ ધરાવે. (૨) કુસુમનકે વિંજનાજો સંવારે, સખિયન બાંહ ઢુરાવે, સૂરદાસ પ્રભુ સબસુખ સાગર, દિનદિન શોભા પાવે. (૩)

પદ ૫૯મું : જયતિ ભાનુ તનયા ચરણયુગલ વંદે, જયતિ વ્રજરાજ નંદ પ્રિયે સર્વદા, દેત આનંદ જ્યોં શરદ ચંદે. (૧) જયતિ સકલ સુખ કારિણી કૃષ્ણ મન હારિની, શ્રીગોકુલ નિકટ વહત મંદે; જાકે તટ નિકટ હરિ રાસ મંડલ રચ્યો. તહાં નૃત્ય તાતા થેઈ

થંદે. (૨) જયતિ કલિંદ ગિરિનંદીની દેત આનંદીની, ભક્તકે હરત સબ દુઃખ દ્વંદે; ચિતમેં ધ્યાન ધર મુદિત વ્રજપતિ કહે. જયતિ યમુને જયતિ નંદ નંદે. (૩)

પદ ૬૦મું : જગતમેં શ્રીયમુનાજી પરમ કૃપાલ, વિનતી કરત તુરત સુન લીની ભયે મોપેં દયાલ. (૧) જો કોઉ મજ્જન કરત નિરંતર તાતે ડરપતહેં યમકાલ, વ્રજ પતિકી અતિ પ્યારી, કાલિંદી સ્મરત હોતે નિહાલ. (૨)

પદ ૬૧મું : શ્રી યમુનાજી યહ વિનતી ચિત્ત ધરીયેં, શ્રીગિરિધરલાલ મુખારવિંદ રતિ, જન્મ જન્મ નિત કરિયેં. (૧) વિષ સાગર સંસાર વિષમ સંગતે, મોહી ઉદ્ધરિયે, કામ ક્રોધ અજ્ઞાન તિમિર અતિ, ઉર અંતરમેં હરિયે. (૨) તુમારે સંગ બસો નિજજન સંગરૂપ દેખ મન ઠરિયેં, ગાઉં ગુણ ગોપાલ લાલકે, અષ્ટ વ્યાધિતેં ડરીયેં (૩) ત્રિવિધ

દોષ હરકે કાલિંદી એક કૃપા કર ઢરિયેં, ગોવિંદદાસ યહ વર માગો તુમારે ચરણ અનુસરિયેં. (૪)

પદ ૬૨મું : નમોતરણી તનયા પરમ પુનીત જગ પાવની, કૃષ્ણમન ભાવની રૂચિર નામા, અખિલ સુખદાયિની સબ સિદ્ધિ હેતુ શ્રીરાધિકા રમણ રતિ કરણ શ્યામા. (૧) વિમલ જલ સુમન કાનન મોદ યુત. પુલિન અતિ રમ્ય પ્રિય વ્રજ-કિશોરા, ગોપગોપી નવલ પ્રેમ રતિ વંદિતા, તટ મુદિત રહેત જૈસેં ચકોરા. (૨) લહરિ ભાવ લાલિત વાલુકા સુગમ, વૃજ બાલ વૃત પૂરણ રાસ ફલદા, લલિત ગિરિવરધરણ, પ્રિય કલિંદનંદિની, નિકટ કૃષ્ણદાસ વિહરત પ્રબલદા. (૩)

પદ ૬૩મું : પિય સંગ રંગ ભર કર વિલાસે, સુરત રસ સિંધુમેં અતિહી હરખિત ભઈ, કમલ જ્યોં ફૂલતે રવી પ્રકાશે. (૧) તનતેં મનતેં પ્રાણતે સર્વદા

કરતહેં, મૃદુલ હાસેં, કહત વૃજપતિ તુમ સબનકો સમજાય, મિટ યમ ત્રાસ ઈનહી ઉપાસે. (૨)

પદ ૬૪મું : જયતિ શ્રીયમુને પ્રકટ કલ્પ લતિકે, અષ્ટ વિધ સિદ્ધિ અદ્‌ભૂત વૈભવ સકલ, સ્વજન વિખ્યાત સ્વાધીન પતિકે, (૧) કેલી શ્રમ સુરત પય રૂપ વ્રજ ભૂપકો, પુત્ર પય પાનદે વિશ્વમાતા, અંગ નૂતન કરત પુષ્ટિ તબ અનુસરત, ત્રિદલ રસ કેલિકી અમિત દાતા. (૨) રહત યમ દ્વારતેં મુક્ત સુખ ચારતેં, નામ ત્રય અક્ષર ઉચ્ચાર કીનેં, ઉભયલીલા વિષ્ટ વૃજ પ્રિય કુમારિકા, તુર્ય પ્રિયા વદત રસ રંગી ભીનેં, (૩) અનાવૃત બ્રહ્મ તેં સદાવ્રત હોય રહી, કનક શાખા વિટપ શ્યામ વલ્લી, સદા પ્રફુલ્લિત દ્વારિકેશ અવલોકકે, નિત્ય આનંદ આ ભીર પલ્લી. (૪)

પદ ૬૫મું : હમ લઈ શ્યામ-ચરણ યમુનાકી, તિહારે ચરણમૈયા લાગોરી ધ્યાન, માતા તિહારી

સંજયા તારન, પિતા તાહરે સૂરજ ભાનુ ધર્મરાયસે બંધુ તિહારે; પતિ તિહારે શ્રી ભગવાન. (૧) ઉંચે નીચે પર્વત કહિયે પર્વતરાયે પાષાણ, સાત સુમુદ્ર ભેંદકે, નીકસી એસી હેં શ્રી યમુનાજી બલવાન. (૨) બ્રહ્મા જાકો ધ્યાન ધરત હેં પંડિત વાંચત વેદ પુરાણ, જોગી જતી સતી સંન્યાસી મગ્નભયે, તિહારે ગુણગાન (૩) જેસેં તુરંગ ચલત ધરણી પર, તેંસે ભંવરા કરત ગુંજાર, સૂર શ્યામ આધીન તિહારે, જયજનની મૈયા કરની કલ્યાણ. (૪)

પદ ૬૬મું : જય જય શ્રી સૂરજા કલિંદ નંદની, ગુલ્મલતા તરુ સુવાસ કુંજ કુસુમ મોદમત્ત ગુંજત અલિ સુભગ પુલિન વાયુ મંદિની. (૧) હરિ સમાન ધર્મ શીલ કાંતિ મંજુલ જલદ નીન, કટિ નિતંબ ભેદત નિત ગતિ ઉતંગની. (૨) સિકતા જનુ મુક્તા કંકણ યુત ભુજ તરંગ, કમલ ઉપહાર લેત, પિયા ચરણ વંદિની. (૩) શ્રી ગોપેન્દ્ર ગોપીસંગમ, શ્રમ જલકણ સિક્ત અંગ અતિ તરંગ નિરખ, રસ સુફંદિની. (૪) છીતસ્વામી શ્રીગિરીવર નંદનંદન આનંદકંદ શ્રીયમુને જન દુરિત હરણ દુઃખ નિકંદિની (૫)

પદ ૬૭મું : જય જય શ્રીયમુના આનંદ કંદની દરશ સ્પરશ ત્રિવિધ તાપ જાત દુઃખ નિકંદની. (૧) અંગ અંગ છબી તરંગ શોભા સિંધુની, તાહિકે અઘકુઠાર જાકે વંદિની. (૨) અક્ષય આનંદ ગોવિંદ અગમ ગામિની, હરિદાસ તટ નિવાસ જન્મ જન્મની. (૩)

પદ ૬૮મું : બલ વામન હો જગ પાવન કરણ, કહિન પરત શોભા નીલ મણિનકી શી, શોભા ગગન ભયો જબ સુંદર ચરણ (૧) બન્યો હેં ભેદ અતિ ઉતતેં ગંગાકી ધાર ધસી, હેં ધરણી ઉજ્જવલ વરણં, ઈતતેં પદકી જ્યોતિ માનો કાલિંદિકી ધાર, ચઢી હેં અમરપુર પાપ હરણ. (૨) રહ હેં

ચક્તિચાહિ સુરનર મુનિવર, દુહુ દિશનેહ આન કિયે વરણ. નંદદાસ જાકે ચરિત્ર દુરિતદવન, રંચક શ્રવણ મિટે જન્મમરણ. (૩)

પદ ૬૯મું : શ્રીયમુને કરુણામયિ વિનંતી સુન લીજે, દર્શનતે પાવન સદા સ્મરત અઘ છીજે, (૧) મજ્જન તુવ જલ પાવની, મન સુધ કર લીજે, ગાવત વેદ પુરાણ મેં, શ્રી યમુને સુખ જીજે ભાવ ભક્તિ વરદાનકી, મોકોં વર દીજે શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન કે ગાઉં, ગુન રસ ભીંજે. (૨)

પદ ૭૦મું : તપત મિટે દેખે ભાનુ સુતાતેં, સ્નાનકિયેં તે કલિમલ નાસે, ગાન કિયેં તે જ્ઞાન હોય તાતે. (૧) પાન કિયે તેં પ્રેમ પ્રકાશે, ધ્યાનધરેં તેં દંપતિ દે તાતેં, તીર બસે બલવીર હીયે આવે, વૃંદાવન વૈભવ લહે તાતેં (૨) વ્રજ ભૂષણસે પ્રભુ જાનકે દુઃખ ન હોય કોઈ છીન તાતેં, પ્રસન્ન હોય યમુના જગતરણી, નંદદાસ યાચત હેં તાતેં (૩)

પદ ૭૧મું : અંધ સંહારિણી શ્રીયમુનાજી પુરણ પુરૂષોત્તમજીકી પ્યારી, જે જન તકી ચરણન ચિતલાવત, તાપર કૃપા અનુગ્રહ ભારી. (૧) સોલે સહસ્ત્ર રાજકન્યાકે, પ્રતિબંધક મુર દૈત્ય મહારી. તાહિ નિહાર કીયે અંગીકૃત પાણિગ્રહે સબકે જુ મુરારી (૨) એસે પ્રભુસો કેલિ નિરંતર ચરણરેણું ફરકત સુખકારી, સેવા યોગ્ય દેહકે કારણ કરત દયા નિજ પ્રાણ આધારી. (૩) ચમક્ત રેણું સંબંધ કરત જો, સિદ્ધ અલૌકિક દેહ સુખારી, હરિદાસ યમુનાજીકી શોભા નિરખતહી તન મન ધન વારી. (૪)

પદ ૭૨મું : સોહત યમુના ફલ ફૂલન, રાસ રમણ કીનો વ્રજનાયક યહ વન યમુના કૂલન (૧) મોહન ધર્યો રૂપ મોહની કો, અસુર રહે મતિ ભૂલન, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, યહિ યમુના ભૂજ મૂલન (૨)

પદ ૭૩મું : સબ હિનતે યમુના અધકીરી, કિહી કારણ ભૂતલ પાઉં ધારી, ચિત્ત દે સુનિ સબ યા વિધકીરી (૧) વ્યાપિ વૈકુંઠ તે આઈ વ્રજમેં, કો જાને સખી યા નિધિ કી રી, હરિદાસ પ્રભુ નિરખત, રંક મિલિ ગઠિયાં નિધિ કારી. (૨)

પદ ૭૪મું : નમો દેવી યમુને, નમો દેવી, યમુને મન વચન કર્મ કર શરણ તેરી, સકલ સુખકારિની, ભવ સિંધુ-તારિની દરસતે કટત હેં પાપ વેરી. (૧) ભક્ત-વરદાયિની, ભક્ત-મનભાવિની, ભક્ત સહાયિની, ભક્ત ભેરી દીજિયે ભક્તિ અબ લાલ ગિરિધરનકી, કાટિયેં વિષય કૃષ્ણદાસ કેરી. (૨)

પદ ૭૫મું : નમો નમો જયતિ શ્રીયમુને, જય કાલિંદી પુલિન મનોહર, શ્યામા શ્યામ કરત હેં રવને (૧) જલ ક્રીડા કરત તેરે તટ, તુમ સમ કોઈ નહિ તીનો ભવને, સુર નુર મુનિકે ધ્યાન ન આવે, સો પ્રભુ તિહારે ગ્રહ ગવને. (૨) તુમતો પરમ

કૃપાલ જગ જનની, પતિતનકો પાવન ભવ તરણી, શાખા નિગમ પુરાણનવરણી, સુર પ્રભુ કે મનકો હરની. (૩)

પદ ૭૬મું : જય જય શ્રીયમુને માતા જગત વંદીની, ત્રિવિધ તાપ દૂર કરત પાપ ખંડની. (૧) સકલ વ્રજભૂમિ વિહાર કલિંદ નંદિની, ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધરનલાલ કામ કંદની (૨)

પદ ૭૭મું : જય યમુને જનની મહારાણી, શેષ સનકાદિ નારદ ગુન ગાવત, ચતુરાનન મુખ વેદ વખાની. (૧) શુક મુની આદિ પરાસર કે સુત, ધૃવકો દઈ અટલ રાજધાની, ચતુર્ભુજ પ્રભુ ગિરિધર ઇનકે વશ, કેલિ કલા રસ રૂપકી ખાણી. (૨)

પદ ૭૮મું : પ્રાતઃ સમે રસના જુ રટિયેં કલિંદ સુતા હરિ કે સુખ દેની; સાંવરે અંગ તરંગ અનંગન, મોતિન માંગભરી મૃગ નયની. (૧) હાવ ભાવ

વિલોકનમેં, મનમોહન કે મનકો હર લેની, પ્રેમ કહે જગ પાવની, ભૂતલમાં જ વૈકુંઠ નિશ્રેનિ. (૨)

પદ ૭૯મું : કાલિંદી તૂ કૃષ્ણ જુકી પ્યારી, જેસી કૃપા કરત હરિ હમ ઉપર, તેસી તુમ જો રાખત હી ન્યારી. (૧) જમુના જલ વિલાસ ચહું દિશ, જેમ બેઠી સબહિતકી મહતારી, સૂરદાસ હિલગન મનકી કહા કહું, કુલ પ્રકૃતિ તિહારી. (૨)

પદ ૮૦મું : જગમેં એસી સાર ભજ તું વારંવાર, શ્રીયમુનાજીકો નામ જપત નિશદિન, તાતેં ઉતર ભવસાગર પાર. (૧) જેસે હરિ ભજે તેં હરિ હિયમેં બસે, કરે કૃપા સર્વદા અપને કહત વ્રજપતિ તુમ સબનકોં સમજાય; પર્યો ઈનકી શરણ ઓર નહિ આધાર. (૨)

પદ ૮૧મું : કાલિંદી કલિ કલ્મમષ હરણી. યમનુજા શ્યામા મહા સુંદરી ગોવિંદ ધરણી. (૧) જયયમુના જયકૃષ્ણ વલ્લભા, પતિતનકોં પાવન

ભવતરણી, શરણા ગતકો દેત અભય પદ, જનની કરત જેસેં સુતકી કરણી, (૨) શીતલ મંદ સુગંધ સુધા નિધિ, ધારાધરી વપુ ઉતરી ધરણી, પરમાનંદદાસ કહે પરમ પાવની, જુગ જુગ સાંખ નિગમ નિતવરણી. (૩)

પદ ૮૨મું : શ્રીયમુનાજી નિરખ સુખ ઉપજત, સન્મુખ વૃન્દા વિપિન સુહાયે, શ્રી વિશ્રાંત શ્રી વલ્લભ જુકી બેઠક, નિર્મલ જલ યમુનાકે નહાયે. (૧) ભુજ તરંગ સોહત અતિ નીકે ભવર કંકણ સિરાયે, વૃજપતિ કેલિ કહા કવી વરણે. શેષ સહસ્ત્ર મુખ પાર ન પાવે. (૨) શ્રમ જલ સહિત અગાધ મહા રસ, લીલા સિંધુ તરંગન છાયે, સકલ સિદ્ધિ અલૌકિક દાતા, જે જન તાકિ ચરણનન ચિત્ત લાયે. (૩) રવી મંડલ દ્વારા હોય પ્રકટી, ગિરિ કલિંદ શિરતેં વૃજ ધાયે, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, મન કર્મ વચન ઈનકે ગુણ ગાયે. (૪)

પદ ૮૩મું : કેલિ કલ્લોલન દેખ યમુને, નંદનંદન કુંવર કે કલિ રસમત્તહી, સુંદરી સંગ લે સુગમ ભવને. (૧) અધર મધુપાન કર, સુરત રસદાન કર, પિય પ્યારી નિતકરત રવને, તાહિ સમે રસભરી ભાનુતનયા ખરી, પ્રેમ આનંદમેં કરત પૂણ્ય પૂર્ણ ફલે સકલ જનકે સરે, તાહિ હિત ભૂતલ યમુને અવને જુગલ જોડી શોભા હરિદાસ નિરખ, દુંહું કર જોર કરત નમને. (૩)

પદ ૮૪મું : આજ આનંદમેં સૂરતનયા સુભગ, શ્યામ સુંદર સંગ કેલિઠાની, મધુર મુસકાન અરસાન રસમગ્ન મન, કરત કોકિલ શબ્દ મધુરી વાની. (૧) વહત ગોકુલ પાસ કરત પૂરણ આસ, સકલ સામર્થ્ય જન અભય દાની; નંદ નંદન કુંવર નવલ જોરી, હરિદાસ પ્રભુ નિરખ શોભા વખાની. (૨)

પદ ૮૫મું : નિરખોં શ્રીયમુના સુખદાયક, સબ તજ

આસ ગહું ઈનકી મન, કર્મ અરૂ ભજ વાચક, (૧) લહેર તરંગ બઢત જ્યોં ઈનકી, ત્યોં હરિ સ્નેહ બઢાયક, અતિ ઉદાર કલિંદ નંદની, નિજ રસ સર સહાયક. (૨) શેષ સહસ્ત્ર મુખ પાર ન પાવે, કો કવિ વરણન લાયક, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, પ્રિય પદ પ્રતિ સહાયક. (૩)

પદ ૮૬મું : શ્રીયમુના મોહન કો મનમોહે જ્યોં પ્રભુ ધર્યો સ્વરૂપ મોહિની, ત્યોં શ્રમ સલિલ સોહે. (૧) હોત સહાય સબનકો નિશદિન, કેલિ કરત પ્રભુ જોહેં. હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, વર્ણન કરે કવી કોં હેં. (૨)

પદ ૮૭મું : ભાનુસુતા ગુણ ગાવે પ્રેમ ભરી, સોઈ અલૌકિક સિદ્ધિ જો પાવે, યમુના તટ કિત હરિ લીલા. પરમકૃપા કરી દરશ સો પાવે. (૧) અનુભવ હોત લીલા રસકો, તબઅરૂ સર્વાત્મક ભાવ હિયે આવે, હરિદાસ પ્રભુ શોભા સરિતા, નિરખ નયન ચિત્ત જિન વિસરાવે. (૨)

પદ ૮૮મું : શ્રીયમુનાજીકી રેણું એસી, સકલ જીવન કે દોષ નિવારે, તેહું રેણુ બહુત હે ભીતર, જા પરસે સબ પાપ નિવારે. (૧) હરિસોં વિહાર કરત વ્રજ સુંદરી, તિન ચરણકી રેણુ સુ- તારે, હરિદાસ યહ શોભા નિરખત, શ્રીયમુના ચિત્ત રહો હમારે. (૨)

પદ ૮૯મું : શ્રીયમુનાજી રેણું બહુત તુવ માઈ તાકી મહિમા કહાં લગે-બરનો રસના કોટિક નાહિ. (૧) વૃંદાવન સ્થિત દોઉ કરારે, ફુલ સુમનન જલ નાંઈ, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, ચિત્ત અરૂઝયોં તેહી ઠાઈ. (૨)

પદ ૯૦મું : શ્રી યમુનાજી સોહત મન મોહની, સુર અસુર મિલ પૂજા કીની, કૈસી લાગત સોહની. (૧) યાતે યહ દ્દષ્ટાંત જુ દીનો, ભાવ અનેક દિખોહની, હરિદાસ શોભા ચિત્ત ઉર જ્યોં લાગી ચરણન ગોહની. (૨)

પદ ૯૧મું : કરિ પ્રણામ જમના જલ લહિયે, શ્રીવલ્લભ પદ રજ પ્રતાપતેં, શ્રીયમુના મુખ કહિયે. (૧) પૂરણ પુરૂષોત્તમ વ્રજ પ્રકટે, ઈન હું પ્રકટ્યોં ચહિયેં, જોજન લક્ષ ધરાતેં ઉંચો રવી મંડલતે બહિયેં. (૨) નંદ સુવન અરૂ કલિંદ નંદની, દર્શન રિપુ તનદહિયેં, હરિદાસ પ્રભુ યહ સુખ શોભા, નેનન હીં મે રહિયે. (૩)

પદ ૯૨મું : ગિરિ કલિંદ પર જલજુ પરે, તાતે ઉઠત પ્રવાહ ફેનમેં ઉજ્જવલતા જુ ભરે. (૧) સહજ સ્વરૂપ પ્રાણ પ્યારી કો ઉજ્જવલ ક્યોં જુ કરે, હરિદાસ શોભા પિય કારણ સહજ શૃંગાર ધરે. (૨)

પદ ૯૩મું : શ્રીયમુનાજી પિયકે પાસ ચલી, યહ વિલાસગિરિ ચઢી પુનિ ઉતરત, યહ ગતિ અતિજુ ભલી. (૧) ઉછલત હેં પ્રવાહ વેગતે ઉંચે યહ જુ અલી, હરિદાસ શોભા નિત નિરખત આતુર ઉમંગ રલિ. (૨)

પદ ૯૪મું : ચલત ન્યારી નવલ યમુને, ગાય વ્રજભક્તકે ભાવકોં દેખિકેં, ભાવ સહિત તહાં

ગવને. (૧) આઈ વ્રજભુપ પ્રિય ભાવ ઉપજાવહી, જસ સ્થલ સિદ્ધ દેહ કરત રવને, નિરખ શોભા હરિદાસ નિશ દિન યહ, મન કર્મ વચન કરી શીશ નવને. (૨)

પદ ૯૫મું : યહ રૂપ હેં ભાનુકી નંદની, કંજ રસ રૂપકે મિત્રકી યહ સૂતા, દેત રસદાન કરિ. દૂર દુઃખ દ્વંદની. (૧) ગૂઢરસ રીતકે ભાવ કેસે કહો, નંદ નંદન વિરહ તાપ નિકંદની, નિરખ શોભા હરિદાસ નયન સદા, રાખિયેં નિકટ મોહિ જગતકી વંદની. (૨)

પદ ૯૬મું : શ્યામ વરણ શ્રીયમુનાજીકી શ્યામ વરણ સમતૂલરી, તવ પ્રણ મેઘ ઘટા જ્યોં ઉમંગી, સબહિનકી સુખ મૂલરી. (૧) ધૃવ વ્હેંકો મધુવન યમુના તટ, ગઈ દુઃખનકી સૂલરી, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, ગઈ ભવ વેદના ભૂલરી. (૨)

પદ ૯૭મું : શ્રમ સરિતા તુંજે જન નિત્ય પ્રતિ કરત તુવ ગુન ગાનરી, કૃપાસિંધુ સો તાહી મિલાવો, યહી

તુમારી હેં બાનરી. (૧) કૃપા જલધિ પૂરણ પુરૂષોત્તમ, પૂરણ પ્રકટ પ્રમાણરી, નિશદિન મિલિ રહેત તિન સૌહી, તુમહીં રસકી ખાનરી, (૨) એસે પ્રભુસોં હમહીં મિલાવો, વિનતી સુન ધર કાનરી, સબહિન તેં મુખ્ય શ્રીગંગા તિનહું તે, અધીક કહાનરી. (૩) તુમારે મીલે મહીમા અતિ બાઢી, સો સબ સુનહો સુજાન રી, હરિદાસ પ્રભુ શોભા નિરખત, હિયેં વસો યહ ધ્યાનરી. (૪)

પદ ૯૮મું : યમુના તીર પર તરંગ ફેલત જબે, માનહું કર કમલ પર ભમરીહેં કંકણ, પ્રભુ કટિ રૂપ તટ નિરખ ઠાડે પ્રીયા, થાંમકે યમુને તહા ભરત હેં અંકન. (૧) અતિહીં શોભિત ખરી વિવિધ ભૂષણ ભરી, શ્યામતન ચિતવન યમુને દગ બંકન, રેણુમૂક્તા પરે પોઈ કંકણ કરે, હરિદાસ શોભા નિરખ પાઈ નિધિ રંકન. (૨)

પદ ૯૯મું : અનંત ગુણ ભૂષિતે પ્રભાકર નંદની, સકલ ગુણ વાંછિત હેં પ્રભુ સમાને, ધૃવકો અચલ

રાજ ઔર વાંછિત ફલ, સોઈ સબ દેનકો અદેય દાને. (૧) શિવ વિરંચાદિ સબદેવ સ્તુતિ કરે, અરૂ નારદાદિ મુનિ કરત ગાને, યમુને મોહે પ્રાણપતિ બેગ મિલવો, હરિદાસ પ્રભુ નિરખત શોભા બખાને. (૨)

પદ ૧૦૦મું : વિશુદ્ધ મથુરા તટ કૃષ્ણ મમ વાસ હેં, દિવસમેં ગોપલીલા સહિત નિશામેં નાથ, વ્રજભક્ત સબ પાસ હેં. (૧) આંઈ નિજધામતેં કાંમપૂરે સખે ઓર વૃંદા, વિપિન કિયો પ્રભુ રાસ હેં, તિનહીંસો બેગ હમહીં મિલવો પ્રિય, નિરખ હરિદાસ શોભા યહીં આસ હેં. (૨)

પદ ૧૦૧મું : શ્રીયમુને મો મન મિલાવોં નાથસો, તુમહીં નિજ સંગ શોભિત સદા ભામિની, ઓર વૃજભામિની લીયેં સબ સાથસોં. (૧) અનંત ગુણ ભૂષિત પૂરણ પુરૂષોત્તમ, મોહીં સોંપ્યો પ્યારી તાહી ગ્રહી હાથસોં. (૨) શિવ વિરંચાદિ સ્તુતિ કરત

તુમારી, હરિદાસ પ્રભુ નિરખ શોભા ગહિ બાથસોં. (૩)

પદ ૧૦૨મું : શ્રીયમુનાજી તુમ હો પરમ ઉદાર, તુમારી કૃપા ભઈ જાન કૃષ્ણજુ કરત તાહિ અધિકાર (૧) શ્યામલ વરન સમાનશીલ ગુણઢ્ય લીલા અધિકાર, ક્રીડા રાસ વિલાસ રસ ભરે પ્રિયે પરિશ્રમ પરિહાર. (૨) લીલા ગૂઢ ઘોર કલિયુગમેં રૂપ પ્રકટ વિસ્તાર, અતુલ પ્રતાપ પુન્ય પુરણ જલ અખિલ વિશ્વ ઉદ્ધાર. (૩) યદ્યપિ પ્રતિત નાહીં જલ બરસત, દરસપરસ પિઓવાર, હરિદાસકો ત્રાસ નિવારો જિન ડારો સંસાર. (૪)

પદ ૧૦૩મું : શ્રીયમુના કરત કૃપાકો દાન, જો કોઉ આવત દરશ તિહારે, સબકો રાખત માન. (૧) કલિકે જીવદોષ ભંડારી, કરત તિહારો પાન, ભયે અનન્ય સબહી ઓરતે સુર મનિ કરત બખાન. (૨) જે જન હરિ-લીલા અધિકારી, કરત તિહારો

ગાન, મેં મતિ મંદ કહાંલો બરનો, રસિકદાસ જનજાન. (૩)

પદ ૧૦૪મું : શ્રીયમુના પરમ કૃપાલ કહાવે, દર્શન તે અઘ દૂર જાત હેં, હરિલીલા સુધિ આવે. (૧) જે જન તેરે નિકટ બસતહેં, નંદ નંદન રસ પાવે, જીવ કૃત્ય દેખત નહીં કબહું, અપનો પક્ષ બઢાવે. (૨) કર્તું અકર્તું અન્યથા કર્તું, યહ સુન મન લલચાવે, રસિકદાસકો દાસ જાનિયો, તાતે યહ યશ ગાવે. (૩)

પદ ૧૦૫મું : શ્રીયમુના જગત પાવન કરન, પ્રથમ જાકો નામ સ્મરત, કોટિ કલિ મલ હરન. (૧) પેઠિકેં જલ પરસ કરી રહે મિટત જિય કી જરન, નામ સ્મરત ગઈ દુર્મતિ વિવિધ પોષણ ભરણ. (૨) ઉપજત ઉગ્ર વૈરાગ્ય જાતેં લે ચલે વાહી શરણ, સૂર હરિકી ભક્તિ દાતા વિશ્વતારન તરન. (૩)

પદ ૧૦૬મું . એક રસના ગુણ અપાર ક્યોં કરિ વરણોં, સાધન સર્વે તજો-ભજો ઈનકો નામ, જાકે સ્મરણતે હોયગો તરણો. (૧) એક મનમેં નિરધાર કરકે, કરો રાસ ઈનકે તટ નિકટ રહનો, કહત વ્રજપતિ તુમ સબનકો સમજાય, જપો હરિનામ ઔર કછુ ન કરનો. (૨)

પદ ૧૦૭મું : શ્રીયમુનાજી હમસે પતિત ઉદ્ધારો, પતિતપાવન શ્રીકૃષ્ણજુકી ઘરની, દોઉ મિલ બાત બિચારો, સૂરદાસ હૃદય વસો નિરંતર, શ્રીયમુનાજી નંદ દુલારો. (૨)

પદ ૧૦૮મું : શ્રીયમુને જગ વંદની, યશ વેદ હીં ગાયો, જે જન તટ સેવન કરે સો હરિપદ પાયો. (૧) સ્નાન દાનકી કહા કહું, મહિમા નિર્ધારી, નામ લેત શીઘ્ર હી પાવે, યદ્યપિ કર્મચારી. ૨ સુખ કરની દુઃખ હરની, પતિતન પદ દાની, વહે જાત કૃષ્ણદાસ, સુમુનિ ઓર જ્ઞાની. (૩)

* * *

॥ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ ॥

અથ શ્રીયમુનાજી કી નામાવલી

૧. શ્રી યમુનાયૈ નમઃ
૨. અષ્ટવિધૈશ્વર્યદાયિકાયૈ નમઃ
૩. સુરાસુરસુપૂજિતાયૈ નમઃ
૪. મુકુન્દરતિવર્ધિન્યૈ નમઃ
૫. પદ્મબન્ધુસુતાયૈ નમઃ
૬. ભુવનપાવિન્યૈ નમઃ
૭. કૃષ્ણતુર્યપ્રિયાયૈ નમઃ
૮. અનંતગુણભૂષિતાયૈ નમઃ
૯. શિવવિરંચિદેવસ્તુતાયૈ નમઃ
૧૦. ઘનાઘનનિભાયૈ નમઃ
૧૧. ધ્રુવપરાશરાભીષ્ટદાયૈ નમઃ
૧૨. કૃપાજલધિસંશ્રિતાયૈ નમઃ
૧૩. સકલગોપગોપીવૃત્તાયૈ નમઃ

૧૪. હરિપ્રિયૈ નમઃ
૧૫. કલિંદજાયૈ નમઃ
૧૬. અત્યદ્‌ભુતચરિત્રાયૈ નમઃ
૧૭. પયઃ પાન દૂરીકૃતયમયાતનાયૈ નમઃ
૧૮. તનુનવત્કારિણ્યૈ નમઃ
૧૯. મુકુંદપ્રિયાયૈ નમઃ
૨૦. કમલજાસપત્ન્યૈ નમઃ
૨૧. પ્રિયાય નમઃ
૨૨. સુરસુતાયૈ નમઃ
૨૩. સકલસિદ્ધિદાત્ર્યૈ નમઃ
૨૪. સ્વભાવિજયકારિકાયૈ નમઃ
૨૫. કૃષ્ણાયૈ નમઃ
૨૬. કૃષ્ણાસમાયૈ નમઃ
૨૭. શ્રીકૃષ્ણરૂપાય નમઃ
૨૮. કૃષ્ણરસાત્મિકાયૈ નમઃ
૨૯. કૃષ્ણલીલામૃતજલાયૈ નમઃ

૩૦. કૃષ્ણસમ્બન્ધકારિણ્યૈ નમઃ
૩૧. કૃષ્ણપ્રિયાયૈ નમઃ
૩૨. કૃષ્ણમુગ્ધરસસંગમદાયિન્યૈ નમઃ
૩૩. કૃષ્ણક્રીડાશ્રયાયૈ નમઃ
૩૪. શ્રીકૃષ્ણપદવીપ્રાપ્તિકાયૈ નમઃ
૩૫. શ્રીકૃષ્ણસ્થિતાયૈ નમઃ
૩૬. કૃષ્ણવાસહૃદયાયૈ નમઃ
૩૭. કૃષ્ણકામુકાયૈ નમઃ
૩૮. કૃષ્ણપ્રિયાયૈ નમઃ
૩૯. કૃષ્ણસ્થાયિભાવસમુદ્ભાવાયૈ નમઃ
૪૦. કૃષ્ણમિલનૈકસ્થાન ભૂતાયૈ નમઃ
૪૧. કૃષ્ણસુખાર્થિન્યૈ નમઃ
૪૨. કૃષ્ણગોપીસહચર્યૈ નમઃ
૪૩. કૃષ્ણસન્માનવર્ધિન્યૈ નમઃ
૪૪. કૃષ્ણકાર્યપરાયૈ નમઃ
૪૫. કૃષ્ણલીલાસ્થલવિશુદ્ધિકાયૈ નમઃ

૪૬. કૃષ્ણક્રીડાકું કુમાંદિયુતાયૈ નમઃ
૪૭. કૃષ્ણરસાતુરાયૈ નમઃ
૪૮. કૃષ્ણગોપીપૂજ્યેદેવેયૈ નમઃ
૪૯. કૃષ્ણવ્રતફલપ્રદાયૈ નમઃ
૫૦. કૃષ્ણલીલાર્થ માયાતાયૈ નમઃ
૫૧. કૃષ્ણનીરધિસંગતાયૈ નમઃ
૫૨. કૃષ્ણપાદસ્પર્શકામાયૈ નમઃ
૫૩. કૃષ્ણમાનસ સંશ્રિતાયૈ નમઃ
૫૪. કૃષ્ણસકતાયૈ નમઃ
૫૫. કૃષ્ણંધિરેણુબહુલાયૈ નમઃ
૫૬. કૃષ્ણસેવકસન્મુખાયૈ નમઃ
૫૭. સ્વદાસાનાંકૃષ્ણભાવવિરોધિ પ્રકૃતિનાશિન્યૈ નમઃ
૫૮. તરણિતનયાયૈ નમઃ
૫૯. કૃષ્ણ હૃદયંગમાયૈ નમઃ
૬૦. નીલધામયૈ નમઃ
૬૧. કૃષ્ણજીવનવહાગૈ નમઃ

૬૨. કૃષ્ણમિલનાંતરાયહરિણ્યૈ નમઃ
૬૩. નિજનાથમાર્ગદાત્યિન્યૈ નમઃ
૬૪. કુમારિકા કામપૂરિકાયૈ નમઃ
૬૫. ધર્માનજાયૈ નમઃ
૬૬. મુનિજનસ્તુતાયૈ નમઃ
૬૭. શ્રી ગોકુલવાસિન્યૈ નમઃ
૬૮. કેલીસલિલાયૈ નમઃ
૬૯. મૃદુવાલુકાયૈ નમઃ
૭૦. દલીતાંજનચિકકર્ણાયૈ નમઃ
૭૧. ઈન્દીવરસુખસ્પર્શાયૈ નમઃ
૭૨. કૃષ્ણવદનપંકજાયૈ નમઃ
૭૩. મુદાલસવિલોચનાયૈ નમઃ
૭૪. કંકણાગદકેયુર મુદ્રિકાવિલસદ્‌ભૂજાયૈ નમઃ
૭૫. મુક્તાહારોલ્લસદ્વક્ષસ્થલાયૈ નમઃ
૭૬. પરમાનંદરૂપિણ્યૈ નમઃ
૭૭. ગોલોકતટિન્યૈ નમઃ

૭૮. વૃંદાવનવિનોદિન્યૈ નમઃ
૭૯. રાસમણ્ડલમણ્ડિતાયૈ નમઃ
૮૦. નિકુંજતલનિવાસિન્યૈ નમઃ
૮૧. પુષ્પપલ્લવ વાહિન્યૈ નમઃ
૮૨. પરિપૂર્ણતમાયૈ નમઃ
૮૩. પૂર્ણબ્રહ્મપ્રિયાયૈ નમઃ
૮૪. પરાયૈ નમઃ
૮૫. નિકુંજદ્વારનિર્ગતાયૌ નમઃ
૮૬. રત્નબદ્ધોભયતટયૈ નમઃ
૮૭. હંસપદ્માદિસંકુલાયૈ નમઃ
૮૮. બ્રહ્માણ્ડવ્યાપિન્યૈ નમઃ
૮૯. ગોલોકવાસિન્યૈ નમઃ
૯૦. વૃંદાવનવિહારિણ્યૈ નમઃ
૯૧. સપ્તસમુદ્રભેદિન્યૈ નમઃ
૯૨. ગોવિંદકુણ્ડનિલયાયૈ નમઃ
૯૩. શ્રીકૃષ્ણદેહસમુદ્‌ભવાયૈ નમઃ

૯૪. શ્રીકૃષ્ણવામાંસભૂતાયૈ નમઃ
૯૫. રસિકાયૈ નમઃ
૯૬. રસિકેશ્વર્યૈ નમઃ
૯૭. સર્વતીર્થમય્યૈ નમઃ
૯૮. ગોલોકધામધનિન્યૈ નમઃ
૯૯. સર્વોત્તમાયૈ નમઃ
૧૦૦. સર્વપુણ્યાયૈ નમઃ
૧૦૧. સર્વ સૌંદર્ય શૃંખલાયૈ નમઃ
૧૦૨. સર્વતિર્થોપરિગતાયૈ નમઃ
૧૦૩. સર્વતીર્થાધિદેવાયૈ નમઃ
૧૦૪. શ્યામાયૈ નમઃ
૧૦૫. અમ્ભોજનેત્રાયૈ નમઃ
૧૦૬. રાધાસખ્યૈ નમઃ
૧૦૭. માર્તણ્ડતનુજાયૈ નમઃ
૧૦૮. કાલિન્દૈય નમઃ

॥ ઈતિ શ્રી યમુનાજીની નામાવલી સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી યમુનાજી-સ્તવન 卐

શ્રી યમુનાષ્ટક-અનુવાદ

શ્રી કૃષ્ણના ચરણારવિંદની, રજ થકી શોભી રહ્યાં;
સિદ્ધિ અલૌકિક આપનારાં, વંદુ શ્રી યમુનાંજીને.:.
સુપુષ્પની સુવાસથી, જંગલ બધું મહેંકી રહ્યું,
ને મંદ શીતલ પવનથી, જલ પણ સુગંધિત થઈ રહ્યું;
પૂજે સુરાસુર સ્નેહથી, વળી સેવતાં દૈવી જીવો,
વંદન કરું શ્રી યમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૧)

મા ! સૂર્યમંડળ છોડીને, બહુ વેગથી આવી રહ્યાં,
ત્યાં કલિન્દના શિખર ઉપર, શોભા અતિ સુંદર દીસે;
એ વેગમાં પત્થર ઘણા, હરખાઈને ઉછળી રહ્યાં,
ને આપ પણ ઉલ્લાસપૂર્વક ઉછળતાં શોભી રહ્યાં.
હરિ હેતના ઝૂલા ઉપર, જાણે બિરાજ્યાં આપ હો,
વંદન કરું શ્રીયમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો....(૨)

શુક મોર સારસ હંસ આદિ, પક્ષીથી સેવાયેલાં,
ગોપીજનોનાં સેવ્ય ભુવન, સ્વજન પાવન રાખતાં;
તરંગ રૂપ શ્રીહસ્તમાં, રેતી રૂપી મોતી તણાં,
કંકણ સરસ શોભી રહ્યાં, શ્રીકૃષ્ણને બહુ પ્રિય જે;
નિતમ્બ રૂપ શ્રી તટતણું, અદ્‌ભુત દર્શન થાય જો,
વંદન કરું શ્રી યમુનાંજીને, શ્રી કૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૩)

અનન્ત ગુણથી શોભતાં, સ્તુતિ દેવ બ્રહ્મા શિવ કરે,
ઘનશ્યામ જેવું મેઘ સમ છે, સ્વરૂપ સુંદર આપનું;
વિશુદ્ધ મથુરાં આપનાં, સાનિધ્યમાં શોભી રહ્યાં,
સહુ ગોપ ગોપી વૃન્દને, ઈચ્છિત ફળ આપી રહ્યાં;
મમ કોડ સૌ પૂરા કરો, જ્યમ ધ્રુવ પરાશરના કર્યા,
વંદન કરું શ્રી યમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૪)

શ્રીકૃષ્ણના ચરણો થકી, શ્રી જાહ્નવી ઉત્પન્ન થયાં,
સત્સંગ પામ્યાં આપનો ને, સિદ્ધિ દાયક થઈ રહ્યાં;

એવું માહાત્મ્ય છે આપનું, સરખામણી કોઈ શું કરે,
સમ કક્ષમાં આવી શકે, સાગર સુતા એક જ ખરે;
એવાં પ્રભુને પ્રિય ! મારા, હૃદયમાં આવી વસો,
વંદન કરું શ્રી યમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૫)

અદ્‌ભુત ચરિત્ર છે આપનું, વંદન કરું હું પ્રેમથી,
યમયાતના આવે નહિ, મા ! આપના પય પાનથી;
કદી દુષ્ટ હોઈએ તોય પણ, સંતાનછીએ અમે આપનાં,
સ્પર્શે ન અમને કોઈ ભય, છાયા સદા છે આપની;
ગોપીજનો પ્રભુ પ્રિય બન્યાં, એવી કૃપા બસ રાખજો,
વંદન કરું શ્રીયમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૬)

શ્રીકૃષ્ણને પ્રિય આપ છો, મમ દેહ સુંદર રાખજો,
ભગવદ્ લીલામાં થાય પ્રિતી, સ્નેહ એવો આપજો;
જ્યમ આપના સંસર્ગથી, ગંગાજી પુષ્ટિમાં વહ્યાં,
મમ દેહ મન શ્રીકૃષ્ણને, પ્રિય થાય એવાં રાખજો;

વિરહાર્તિમાં હે માત ! મારા, હૃદયમાં બિરાજજો,
વંદન કરું શ્રી યમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૭)

હું આપની સ્તુતિ શું કરું, માહાત્મ્ય અપરંપાર છે,
શ્રી લક્ષ્મી વિષ્ણુ સેવવાથી, મોક્ષનો જ અધિકાર છે;
પણ આપની સેવા થકી, અદ્‌ભુત જલ ક્રીડા તણાં,
જલનાં અણુની પ્રાપ્તિ થાયે, ગોપીજનોનાં સ્નેહનાં;
એ સ્નેહનું સુખ દિવ્ય છે, મન મારું એમાં સ્થાપજો,
વંદન કરું શ્રીયમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૮)

કોઈ સ્નેહથી કરશે સદા, આ પાઠ યમુનાષ્ટક તણો,
નિશ્ચય પ્રભુને પ્રિય થશે, ને નાશ થાશે પાપનો;
સિદ્ધિ સકલ મળશે અને, શ્રીકૃષ્ણમાં વધશે પ્રિતી,
આનંદ સાગર ઉમટશે ને, સ્વભાવ પણ જાશે જીતી;
જગદીશને વ્હાલા અમારા, શ્રી વલ્લભાધીશ ઉચ્ચરે,
વંદન કરું શ્રીયમુનાંજીને, શ્રીકૃષ્ણ આશ્રય આપજો...(૯)

* * *

(શ્રી પ્રભુચરણ શ્રી ગુસાંઈજી વિરચિત)

શ્રી યમુનાષ્ટપદી

નમો દેવી યમુને ! નમો દેવી યમુને ! હર કૃષ્ણ મિલનાન્તરાયમ્ ।
નિજનાથ માર્ગ દાયિની કુમારિ કામપૂરિકે કુરુ ભક્તિરાયમ ॥ધ્રુવ॥
મધુપફુલકલિતકમલાવલી વ્યદેશધારિત શ્રીકૃષ્ણયુત ભક્તહૃદયે ।
સતત મતિશયિત હરિભાવના જાતત્સારૂપ્ય ગદિત હૃદયે ॥૧॥
નિજકૂલભવવિવિધ તરુકુસુમયુતનીરશોભયા વિલસદલિવૃંદે ।
સ્મર યસિ ગોપીવૃંદ પૂજિત સરસ મીશવ પુરાનન્દકન્દે ॥૨॥
ઉપરિચલદમલ કમલારુણદ્યુતિરેણુ પરિમલિતજલભરેણામુના ।
વ્રજયુવતિ કુચકુંભ કુંકુમારુણમુરઃ સ્મરયસિ મારપિતુ રઘુના ॥૩॥
અધિરજનિહરિવિહૃતિમીક્ષીતું કુવલયામિષ, સુભગનયનાન્યુશતિ તનુષે ।
નયનયુગમલ્યમિતિ બહુતરાણી ચ તાની રસિક્તાનિધિં તયા કુરૂષે ॥૪॥
રજનિજાગરજનિતરાગરંજિતનયન, પંકજૈ રહનિ હરિમીક્ષસે ।
મકરંદભરનિષેણાનંદપૂરિતા, સતતમિહ હર્ષાશ્રુ મુંચસે ॥૫॥

તટગતાનેક શુકસારિકામુનિગણસ્તુતવિવિધ ગુણસીસુસાગરે ।
સંગતા સતતમિહ ભક્તજનતાપહ્યતિ રાજસે રાસ રસસાગરે ॥૬॥
રતિભરશ્રમજલોદિત કમલપરિમલ વ્રજ યુવતિજનવિહ્યતિમોદે ।
તાટંકચલનસુનિરસ્ત સંગિતયુતમદમુદિત મધુપકૃત વિનોદે ॥૭॥
નિજવ્રજજનાવનાતગોવર્ધને રાધિકા હૃદયગત હ્યદ્ય કરકમલે ।
રતિમતિશયિત રસવિઠ્ઠલસ્યાશુ કુરુ વેણુનિનાદાહત સરલે ॥૮॥
વ્રજપતિ પરિવૃઢવલ્લભે કદા ત્વચ્ચરણં સરોરુહસીક્ષણાસ્પંદ મે ।
તવ તટગતવાલુકા કદાહં સકલનિજાંગત્રતા મુદા કરિષ્યે ॥૯॥
વૃંદાવને ચારૂબ્રહ્મને મન્મનોરથં પૂરયં સૂરસૂતે ।
દ્રગ્ગોચરઃ કૃષ્ણવિહાર એવ, સ્થિતિસ્ત્વદીયે તટ એવ ભૂયાત ॥૧૦॥
ઇતિ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતા શ્રી યમુનાષ્ટપદી સમાપ્ત ॥

શ્રી યમુનાજીનું પદ

શ્રીયમુને તુમ જાનત હો સબ ઘટકી,
હાં હાંરે લાગી દરસ પરસ ચિત્ત ચટકી... શ્રીયમુને.
શ્રવણ તપત વચનામૃત કારન, પ્રેમ સુધારસ ગટકી,
દેહો વાસ તટ નિકટ કુંજમેં, આસ હે અંતર ઘટકી... શ્રીયમુને.

પરમાનંદ સ્વરૂપ કૃપા નિધિ, વા મૂરત મન અટકી,
પ્રેમ સુધારસ સિંચે અચાનક, જ્યોં દ્રુમ વેલિ હે તટકી...શ્રીયમુને.
વસન સુરંગ સાંવરી શ્રીયમુને, શ્યામ અલક રહી લટકી,
શ્યામ ગિરિતેં શ્યામ જુ અંગન, દબ રહી રવિ, તન સટકી...શ્રીયમુને
તુમારી કૃપાતેં મૈયા ! શ્યામ મિલત હેં, લીલા બંસી બટકી,
નિજ જનકે પ્રભુ કી સંયોગિન, પ્રિય તુમ નાગર નટકી...શ્રીયમુને

શ્રી યમુનાજી

પ્રાકટ્ય ચૈત્ર સુદ છઠ (૬)

શ્રી યમુનાજી શ્રીઆદિનારાયણના આનંદમય હૃદયમાંથી પ્રકટ થઈ રસસ્વરૂપે તાપાત્મક સૂર્યમંડલમાં થઈ કલિંદ પર્વતને પાવન કરતાં ભૂતલ ઉપર પધાર્યા તેથી કાલિંદી પણ કહેવાય છે. શ્રી ઠાકોરજીના ચતુર્થ પ્રિયા શી યમુનાજી ત્રણ સ્વરૂપે દર્શન આપે છે.

આધિદૈવિક : ચિત્રજીમાં કમળની માળા લઈ બિરાજે છે.

આધિભૌતિક : જલસ્વરૂપે
આધ્યાત્મિક : મહાત્મ્ય સ્વરૂપે

શ્રી યમુનાજી અષ્ટસિદ્ધિઓનું દાન કરે છે, તથા આઠ ઐશ્વર્ય તેમનામાં બિરાજમાન છે.

શ્રી ઠાકોરજી અને શ્રીયમુનાજીના છ ગુણ સમાન છે.

ભગવાનનીદ્વાદશ શક્તિઓમાં પુષ્ટિ (કૃપા) શક્તિ શ્રીયમુનાજી છે.

ભક્તિરસનું દ્રવીભૂત-રસાત્મક સ્વરૂપ શ્રીયમુનાજી છે.

સંવત ૧૫૪૯ના શ્રાવણ સુદ ત્રીજના દિવસે શ્રીમદ્ ગોકુલમાં શ્રીમહાપ્રભુજીને ઉદ્ભવેલ ઘાટસંબંધી સંદેહ શ્રીયમુનાજીએ સાક્ષાત્ પધારી દૂર કર્યો. તે વખતે શ્રી આચાર્યજીએ શ્રીયમુનાષ્ટકસ્તોત્રની રચના કરી.

* * *

શ્રી યમુનાજીનું ધોળ

દરશન ધ્યોને મા શ્રીયમુનાજી
હું તો બીજા કશાથી નથી રાજી....દરશન. ૧
પાન કરાવો અમૃતજળનું, જોર હટાવો માયાદળનું,
રટણ કરાવો શ્રીરાધાવરનું....દરશન. ૨
શરણ પડ્યો છું દુઃખડાં કાપો, તાપ નિવારો
સુખડાં આપો, યુગલ સ્વરૂપ મારા હૃદયે સ્થાપો. ૩
માયા જાળ ટાળો ઓ મહારાણી, માજી લીલામાં
લ્યો તાણી, દૈવી જીવતણી કરુણા જાણી....દરશન. ૪
અહર્નિશ સેવામાં દિન ભાગું, કૃષ્ણ કૃપાને દિનતા
માગું, અવિચલ પદ આપો પાયે લાગું....દરશન. ૫
છોડાવી દ્યો વિષયાશક્તિ, માનસી સેવામાં
અનુરક્તિ, શ્યામ ચરણમાં દ્યો મા દૃઢ ભક્તિ....દરશન. ૬
દુર્ગુણ મારા કાઢી નાખો, વાંક હમારો હોય તો
આપો વ્રજમાં વાસ મળે, એમ સુખ ભાખો....દરશન. ૭

લાલાલહેરી સેવક ત્હારો દીન થઈ જાયે અતિ
દુ:ખિયારો ઊગરવાનો બીજો નથી આરો.....દરશન. ૮

ધન્ય શ્રી યમુના કૃપા કરી

ધન્ય શ્રી યમુના કૃપા કરી શ્રી ગોકુળ વ્રજ સુખ આપજો
વ્રજની રજમાં અહર્નીશ અમને સ્થીર કરીને સ્થાપજો (૧)
તમે મોટા છો શ્રી મહારાણી, તમે જીવ તણી કરૂણા જાણી
શરણે અમને લેજો તાણી, ધન્ય શ્રી યમુના (૨)
શ્રી વૃંદાવનની વાટમાં, ન્હાવું શ્રી યમુનાના ઘાટમાં
વાલે રાસ રમાડ્યા એક રાતમાં... ધન્ય શ્રી (૩)
ચાલો તો થઈએ વૃજવાસી, પરિક્રમા કરીએ ચોર્યાશી
મારા જનમ જનમની ટળી ફાંસી... ધન્ય શ્રી (૪)
પધરાવો સાત સ્વરૂપસેવા, આરોગાવો મીઠા મેવા
વૈષ્ણવને લાભ ઘણો લેવા... ધન્ય શ્રી (૫)
શ્રી ગોકુલ મથુરાની ગલીઓમાં મહારાજ મુજને ત્યાં મળીયા
મારા સકલ મનોરથ સફળ થયા... ધન્ય શ્રી (૬)

નંદજીનો લાલો વનમાળી, કાલીંદીને કાંઠે ધેનુ ચારી
વહાલો હસી હસી અમશું લે તાળી... ધન્ય શ્રી (૭)
ચાલો તો શ્રી યમુના નાહિયે, એવા અખંડ વ્રજવાસી થઈએ
એવી નૌતમ લીલા નિત્ય ગાઈએ... ધન્ય શ્રી (૮)
સખી સમરોને સારંગપાણી, વૈષ્ણવોને વહાલી એ વાણી
એ લીલા હરિદાસે જાણે.... ધન્ય શ્રી (૯)

શ્રી યમુનાજીની આરતી

જય જય મહારાણી યમુના, જય જય પટરાણી યમુના,
સુંદર સતવાદી નાર, તપ કરી પ્રભુને આરાધિયા;
પ્રીતે પરણ્યા મોરાર....................જય જય.
સૂરજ દેવતાની દીકરી, વેદ પુરાણે વખાણ;
ભાઈને વ્હાલી બ્હેનડી, પસલી આપી છે સાર. જય જય.
રૂપે રૂડાં જળ શામળાં, વેગે ચાલે ગંભીર;
તીરે તરંગ ઓપતાં, વ્રજ વાધ્યો વિસ્તાર....જય જય.

ચરણાં ચોળીને ચૂંદડી, ઉર પર લટકંતા હાર;
કણ કુંડળને ટીલડી, સજ્યા માએ સોળે શણગાર....જય.
વૃંદાવન વીંટાઈ રહ્યું, મથુરાં જળ સ્થળ આધાર;
ગોકુળ મહાવન પાસે વસ્યા, વહાલો મારો નંદકુમાર. જય.
જળ જમુનાનાં ઝીલતાં, તૂટ્યો નવસર હાર;
મોતી સર્વે વેરાઈ ગયાં, હીરલો લાગ્યો છે હાથ....જય.
રામ ઘાટ શ્યામ ઘાટ ઠકુરાણી ઘાટ, બીજા ઘાટ અપાર;
અજાણે અધર્મી નાહી ગયો, તેનો માએ કર્યો રે ઉદ્ધાર. જય.
અઠ્ઠાવીશ કુંડ ઉજ્જ્વલ થયા, ભાઈનો ભાગ્યો ભણકાર;
પરાક્રમે ગેલ ચલાવીયાં, વ્રજમાં કીધો વિસ્તાર....જય.
નાહાય ગાય પયપાન જે કરે, તેને જમનો નહિ ભણકાર;
કર જોરી કહે હરિદાસ, ન્હાજો વારંવાર....જય જય.

* * *

શ્રી યમુનાજીનું ધોળ

દુઃસ્વભાવથી જીતાડો દુર્મતિ ટાળો માજી,
શ્રી ગોપીજનવલ્લભ અતિ વલ્લભ મુને કૃપા કરો શ્રી યમુનાજી.

અખંડ અનપાયિની આપો મા સુદૃઢ પ્રેમ-ભક્તિ.
પ્રાપચ વિસ્મૃતિ પૂર્વક દ્યો મા શ્રીકૃષ્ણાસક્તિ;
માનસી સેવા મુખ્ય વ્યસન દ્યો શરણાગત સાચી,
શ્રીકૃષ્ણ કૃપા હેતુ દ્યો દીનતા નહિ કિંચિત્ કાચી;
દૃઢ આશ્રય શ્રી વલ્લભવરનો અચલિત ગુણ ગાઉં.
સતત રહે શ્રી કૃષ્ણ નામ મુખ દુઃખી નવ થાઉં;
આપ સમાગમથી મા સકળ સિદ્ધિદા ગંગાજી. **શ્રી ગો.**
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ મત્સર કરો દૂરા,
શ્રીકૃષ્ણ મિલનમાં અંતરાય જે તે કરિયે ચૂરા,
અસુર દુષ્ટ કલિકાલ કર્મ પ્રતિબંધક ભય ટાળો;
કુતર્ક કુભાવ કુવાસના કુકૃતિ ઝટ બાળો.
દુઃસંગ દોષ મને જળ પંકજ પ્રમાણ નવ લાગે,
બલિ વિભીષણ પ્રહ્‌લાદની પેરે ભય પામી ભાગે;
કરો કૃપા એવી થૈ મુજ પર બિરદ બળે રાજી. **શ્રી ગો.**
મારી ચૂર્ણ કરો સહુ ચિંતા જન્મ મરણ ભય કાપી,
માયા મોહ થકી મૂકાવો નિજાનંદ આપી;

સાધન ધર્મ ન કિંચિત્ છે અનુચિત કૃતિ તન મનની
સેવાને સ્મરણ તમારું કરવા અશક્ત છું જનની;
જેવો તેવો દાસ ક્ષમા અપરાધ કરો મા એ,
કુપુત્ર તો કદિ હોય કુમાતા કદાપિ નવ થાઓ;
શરણ પડ્યો સંતાપ હરો મા વિનતિ કરું ઝાઝી. શ્રીગો.
તુર્ય પ્રિયા શ્રી કૃષ્ણ વલ્લભા યમુને જગમાતા,
નરક નિવારણી યમ ભય હરણી ભવ તારણી ખ્યાતા;
સ્વભાવ દુર્જય વિજય કરણી નિજદાસ દુઃખ હરણી,
સકળ પાપ સંતાપ નિવારણી અતિ અદ્ભુત કરણી;
શ્રી વલ્ભ શરણાગત લહિ મારી પૂર્ણ કરો તૃષ્ણા,
યુગલ રૂપ મુજ હૃદે વસાવો કૃપા કરી કૃષ્ણા;
દાસ દયો મારો સુત શ્રી મુખ સકૃત કહો ગાજી. શ્રી ગો.

* * *

卐 શ્રી પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્રમ્ 卐

શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્યજી (શ્રી મહાપ્રભુજી)ને શ્રી ગોપીનાથજી અને શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી (શ્રી ગુસાંઈજી) નામે બે પુત્રો હતા.

શ્રી ગોપીનાથજીને એવો નિયમ હતો કે એક વાર આખા શ્રીમદ્ ભાગવતનો પાઠ કર્યા પછી ભોજન કરવું. આથી ઘણો સમય પસાર થતો અને ભોજનમાં વિલંબ થતો. આ રીતનું કષ્ટ જોઈ શ્રી મહાપ્રભુજીએ સમગ્ર ભાગવતના સાર રૂપે શ્રી પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ રચ્યા અને તેનો પાઠ કરવા આજ્ઞા કરી. આ પાઠ કરવાથી આખા ભાગવતના પાઠની બરાબર ફલ મળે છે.

“આ સ્તોત્રનો કોઈ પાઠ કરે તો અર્થજ્ઞાન

થતાં અજ્ઞાનથી પ્રકટ થયેલા અંધકારનો નાશ અને શ્રી કૃષ્ણની ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે." આ પ્રમાણે શ્રી મહાપ્રભુજી આ ગ્રંથમાં છેવટે આજ્ઞા કરે છે.

દરરોજ નિયમિત પાઠ જરૂર કરવો

શ્રી ગોપીજન વલ્લભાય નમઃ

॥ શ્રી પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્રમ્ ॥

પુરાણ પુરુષો વિષ્ણુઃ, પુરુષોત્તમ ઉચ્યતે ।
નામ્નાં સહસ્ત્રં વક્ષ્યામિ, તસ્ય ભાગવતોદ્ધૃતમ્ ૧
યસ્ય પ્રસાદાદ્વાગીશાઃ, પ્રજેશા વિભવોન્નતાઃ ।
ક્ષુદ્રા અપિ ભવન્ત્યાશુ શ્રીકૃષ્ણં તં નતોસ્મ્યહમ્ ૨
અનંતા એવ કૃષ્ણસ્ય, લીલા નામ પ્રવર્તિકાઃ ।
ઉક્તા ભાગવતે ગૂઢાઃ, પ્રકટા અપિ કુત્રચિત્ ૩
અતસ્તાનિ પ્રવક્ષ્યામિ, નામાનિ મુરવૈરિણઃ ।
સહસ્ત્રં યૈસ્તુ પઠિતૈઃ, પઠિતં સ્યાચ્છુકામૃતમ્ ૪

કૃષ્ણ નામ સહસ્ત્રસ્ય, ઋષિ રગ્નિ ર્નિરૂપિતઃ ।
ગાયત્રી ચ તથા છંદો, દેવતા પુરુષોત્તમઃ ૫
વિનિયોગઃ સમસ્તેષુ પુરુષાર્થેષુ વૈ મતઃ ।
બીજં ભક્તિ પ્રિયઃ શક્તિઃ, સત્યવાગુચ્યતે હરિઃ ૬
ભક્તોદ્ધરણયત્નસ્તુ મંત્રોત્ર પરમો મતઃ ।
અવતારિત ભક્તાંશઃ, કીલકં પરિકીર્તિતમ્ ૭
અસ્ત્રં સર્વ સમર્થશ્ચ, ગોવિન્દઃ કવચં મતમ્ ।
પુરુષો ધ્યાન મત્રોક્તઃ, સિદ્ધિઃ શરણ સંસ્મૃતિઃ ૮

卐 પ્રથમ સ્કન્ધ નામાનિ 卐 અધિકાર લીલા 卐

શ્રીકૃષ્ણઃ સચ્ચિદાનંદો, નિત્યલીલા વિનોદકૃત્ ।
સર્વાગમ વિનોદી ચ, લક્ષ્મીશઃ પુરુષોત્તમઃ ૯
આદિ કાલઃ સર્વ કાલઃ, કાલાત્મા માયયા વૃતઃ ।
ભક્તોદ્ધાર પ્રયત્નાત્મા, જગત્ કર્તા જગન્મયઃ ૧૦
નામ લીલા પરો વિષ્ણુ-વ્યાસાત્મા શુક મોક્ષદઃ ।
વ્યાપિ વૈકુણ્ઠ દાતા ચ, શ્રીમદ્ ભાગવતા ગમઃ ૧૧

શુક વાગ મૃતાબ્ધીન્દુઃ, શૌનકાદ્ય ખિલેષ્ટદઃ ।
ભક્તિ પ્રવર્તક સ્ત્રાતા, વ્યાસ ચિન્તાવિનાશકઃ ૧૨
સર્વ સિદ્ધાન્તવાગાત્મા, નારદાદ્યખિલેષ્ટદઃ ।
અન્તરાત્મા ધ્યાનગમ્યો, ભક્તિ રત્નપ્રદાયકઃ ૧૩
મુક્તોપસૃપ્યઃ પૂર્ણાત્મા, મુક્તાનાં રતિ વર્ધનઃ ।
ભક્ત કાર્યૈક નિરતો, દ્રૌણ્ય સ્ત્રવિનિવારકઃ ૧૪
ભક્તસ્મય પ્રણેતા ચ, ભક્ત વાક્ પરિ પાલકઃ ।
બ્રહ્મણ્ય દેવો ધર્માત્મા, ભક્તાનાં ચ પરીક્ષકઃ ૧૫
આસન્ન હિત કર્તા ચ, માયા હિત કરઃ પ્રભુઃ ।
ઉત્તરા પ્રાણ દાતા ચ, બ્રહ્માસ્ત્ર વિનિવારકઃ ૧૬
સર્વતઃ પાણ્ડવ પતિઃ, પરીક્ષિચ્છુદ્ધિ કારણમ્ ।
ગૂઢાત્મા સર્વ વેદેષુ ભક્તૈક હૃદયં ગમઃ ૧૭
કુંતી સ્તુત્યઃ પ્રસન્નાત્મા, પરમાદ્ભુત કાર્ય કૃત્ ।
ભીષ્મ મુક્તિ પ્રદઃ સ્વામી, ભક્ત મોહ નિવારકઃ ૧૮
સર્વા વસ્થાસુ સંસેવ્યઃ, સમઃ સુખહિત પ્રદઃ ।
કૃત કૃત્યઃ સર્વ સાક્ષી, ભક્ત સ્ત્રી રતિવર્ધનઃ ૧૯

સર્વ સૌભાગ્ય નિલયઃ, પરમાશ્ચર્ય રૂપધૃક્ ।
અનન્ય પુરુષ સ્વામી, દ્વારકા ભાગ્ય ભાજનમ્ ૨૦
બીજ સંસ્કાર કર્તા ચ, પરીક્ષિજ્જ્ઞાન પોષકઃ ।
સર્વત્ર પૂર્ણ ગુણકઃ, સર્વ ભૂષણ ભૂષિતઃ ૨૧
સર્વ લક્ષણ દાતા ચ, ધૃતરાષ્ટ્ર વિમુક્તિદઃ ।
સન્માર્ગ રક્ષકો નિત્યં, વિદુર પ્રીતિ પૂરકઃ ૨૨
લીલા વ્યામોહકર્તા ચ, કાલધર્મપ્રવર્તકઃ ।
પાણ્ડવાનાં મોક્ષ દાતા, પરીક્ષિદ્ભાગ્યવર્ધનઃ ૨૩
કલિ નિગ્રહ કર્તા ચ, ધર્માદીનાં ચ પોષકઃ ।
સત્સંગ જ્ઞાન હેતુશ્ચ, શ્રીભાગવત કારણમ્ ૨૪
પ્રાકૃતા દૃષ્ટ માર્ગશ્ચ, ...

॥ ઇતિ પ્રથમસ્કંધ નામાનિ 卐 અધિકાર લીલા 卐 ॥

卐 દ્વિતીય સ્કન્ધ નામાનિ 卐 જ્ઞાન (સાધન) લીલા

... ... શ્રોતવ્યઃ સકલાગમૈઃ ।
કીર્તિતવ્યઃ શુદ્ધ ભાવૈઃ, સ્મર્તવ્ય શ્ચાત્મવિત્તમૈઃ ૨૫
અનેક માર્ગ કર્તા ચ, નાના વિધ ગતિ પ્રદઃ ।
પુરુષઃ સકલાધારઃ, સત્ત્વૈક નિલયાત્મભૂઃ ૨૬

સર્વ ધ્યેયો યોગ ગમ્યો, ભકત્યા ગ્રાહ્યઃ સુર પ્રિયઃ ।
જન્માદિ સાર્થક કૃતિ-લીલા કર્તા પતિઃ સતામ્ ૨૭
આદિ કર્તા તત્ત્વ કર્તા, સર્વ કર્તા વિશારદઃ ।
નાના વતાર કર્તા ચ, બ્રહ્માવિર્ભાવ કારણમ્ ૨૮
દશ લીલા વિનોદી ચ, નાના સૃષ્ટિ પ્રવર્તકઃ ।
અનેક કલ્પ કર્તા ચ, સર્વદોષ વિવર્જિતઃ ૨૯

॥ ઇતિ દ્વિતીયસ્કંધ નામાનિ 卐 જ્ઞાન(સાધન) લીલા 卐 ॥

卐 તૃતીય સ્કંધ નામાનિ 卐 સર્ગલીલા 卐

વૈરાગ્ય હેતુ સ્તીર્થાત્મા, સર્વ તીર્થ ફલ પ્રદઃ ।
તીર્થ શુદ્ધૈક નિલયઃ, સ્વમાર્ગ પરિપોષકઃ ૩૦
તીર્થ કીર્તિ ર્ભકત ગમ્યો, ભક્તાનુશય કાર્ય કૃત્ ।
ભક્ત તુલ્યઃ સર્વ તુલ્યઃ, સ્વેચ્છા સર્વ પ્રવર્તકઃ ૩૧
ગુણાતીતો નવધાત્મા, સર્ગલીલા પ્રવર્તકઃ ।
સાક્ષાત્ સર્વ જગત્ કર્તા, મહદાદિ પ્રવર્તકઃ ૩૨
માયા પ્રવર્તકઃ સાક્ષી, માયા રતિ વિવર્ધનઃ ।
આકાશાત્મા ચતુર્મૂર્તિ - શ્ચતુર્ધા ભૂત ભાવનઃ ૩૩
રજઃ પ્રવર્તકો બ્રહ્મા, મરીચ્યાદિ પિતામહઃ ।
વેદકર્તા યજ્ઞકર્તા, સર્વકર્તા મિતાત્મકઃ ૩૪

અનેક સૃષ્ટિ કર્તા ચ, દશધા સૃષ્ટિ કારકઃ ।
યજ્ઞાંગો યજ્ઞ વારાહો, ભૂધરો ભૂમિ પાલકઃ ૩૫
સેતુર્વિધરણો જૈત્રો, હિરણ્યાક્ષાન્તકઃ સુરઃ ।
દિતિ કશ્યપ કામૈક - હેતુ સૃષ્ટિ પ્રવર્તકઃ ૩૬
દેવાભય પ્રદાતા ચ, વૈકુણ્ઠાધિપતિર્મહાન્ ।
સર્વ ગર્વ પ્રહારી ચ, સનકાદ્ય ખિલાર્થદઃ ૩૭
સર્વાશ્વાસનકર્તા ચ, ભક્ત તુલ્યાહવ પ્રદઃ ।
કાલ લક્ષણ હેતુશ્ચ, સર્વાર્થ જ્ઞાપકઃ પરઃ ૩૮
ભક્તોન્નતિ કરઃ સર્વ - પ્રકાર સુખ દાયકઃ ।
નાના યુદ્ધ પ્રહરણો, બ્રહ્મ શાપ વિમોચકઃ ૩૯
પુષ્ટિ સર્ગ પ્રણેતા ચ, ગુણ સૃષ્ટિ પ્રવર્તકઃ ।
કર્દમેષ્ટપ્રદાતા ચ, દેવ હૂત્ય ખિલાર્થદઃ ૪૦
શુક્લ નારાયણઃ સત્ય-કાલ ધર્મ પ્રવર્તકઃ ।
જ્ઞાના વતારઃ શાન્તાત્મા, કપિલઃ કાલ નાશકઃ ૪૧
ત્રિગુણાધિપતિઃ સાંખ્ય-શાસ્ત્ર કર્તા વિશારદઃ ।
સર્ગ દુષણહારી ચ, પુષ્ટિ મોક્ષ પ્રવર્તકઃ ૪૨

લૌકિકાનન્દ દાતા ચ, બ્રહ્માનન્દ પ્રવર્તકઃ ।
ભક્તિ સિદ્ધાન્ત વક્તા ચ, સગુણ જ્ઞાન દીપકઃ ૪૩
આત્મ પ્રદઃ પૂર્ણકામો, યોગાત્મા યોગ ભાવિતઃ ।
જીવન્ મુક્તિ પ્રદઃ શ્રીમા-નન્ય ભક્તિ પ્રવર્તકઃ ૪૪
કાલ સામર્થ્ય દાતા ચ, કાલ દોષ નિવારકઃ ।
ગર્ભો ત્તમ જ્ઞાન દાતા, કર્મ માર્ગ નિયામકઃ ૪૫
સર્વ માર્ગ નિરાકર્તા, ભક્તિ માર્ગૈક પોષકઃ ।
સિદ્ધિ હેતુઃ સર્વ હેતુઃ, સર્વા શ્ચર્યૈક કારણમ્ ૪૬
ચેતના ચેતન પતિઃ, સમુદ્ર પરિ પૂજિતઃ ।
સાંખ્યાચાર્ય સ્તુતઃ સિદ્ધ-પૂજિતઃ સર્વ પૂજિતઃ ૪૭

॥ ઇતિ તૃતીયસ્કંધ નામાનિ 卐 સર્ગ લીલા 卐 ॥

卐 ચતુર્થ સ્કન્ધ નામાનિ 卐 વિસર્ગ લીલા 卐

વિસર્ગ કર્તા સર્વેશઃ, કોટિ સૂર્ય સમ પ્રભઃ ।
અનન્ત ગુણ ગંભીરો, મહા પુરુષ પૂજિતઃ ૪૮
અનન્ત સુખ દાતા ચ, બ્રહ્મ કોટિ પ્રજાપતિઃ ।
સુધા કોટિ સ્વાસ્થ્ય હેતુઃ, કામધુક્ કોટિ કામદઃ ૪૯

સમુદ્રકોટિ ગંભીર - સ્તીર્થ કોટિ સમાહ્વયઃ ।
સુમેરુ કોટિ નિષ્કમ્પઃ, કોટિ બ્રહ્માણ્ડ વિગ્રહઃ ૫૦
કોટ્યશ્વમેધ પાપઘ્નો, વાયુ કોટિ મહા બલઃ ।
કોટીન્દુ જગદાનન્દી, શિવ કોટિ પ્રસાદ કૃત્ ૫૧
સર્વ સદ્ગુણ માહાત્મ્યઃ, સર્વ સદ્ગુણ ભાજનમ્ ।
મન્વાદિ પ્રેરકો ધર્મો, યજ્ઞનારાયણઃ પરઃ ૫૨
આકૂતિ સૂનુ ર્દેવેન્દ્રો, રુચિ જન્માભય પ્રદઃ ।
દક્ષિણા પતિ રોજસ્વી, ક્રિયા શક્તિઃ પરાયણઃ ૫૩
દત્તાત્રેયો યોગ પતિ - ર્યોગ માર્ગ પ્રવર્તકઃ ।
અનસૂયા ગર્ભ રત્ન - મૃષિ વંશ વિવર્ધનઃ ૫૪
ગુણ ત્રય વિભાગજ્ઞ - શ્ચતુર્વર્ગ વિશારદઃ ।
નારાયણો ધર્મ સૂનુ - મૂર્તિ પુણ્ય યશસ્કરઃ ૫૫
સહસ્ત્ર કવચચ્છેદી, તપઃસારો નર પ્રિયઃ ।
વિશ્વાનંદ પ્રદઃ કર્મ - સાક્ષી ભારત પૂજિતઃ ૫૬
અનન્તાદ્ ભુત માહાત્મ્યો, બદરી સ્થાન ભૂષણમ્ ।
જિત કામો જિત ક્રોધો, જિત સંગો જિતેન્દ્રિયઃ ૫૭

ઉર્વશી પ્રભવઃ સ્વર્ગ - સુખદાયી સ્થિતિ પ્રદઃ ।
અમાની માનદો ગોપ્તા, ભગવચ્છાસ્ત્ર બોધકઃ ૫૮
બ્રહ્માદિવન્દ્યો હંસઃ, શ્રી-માયા વૈભવ કારણમ્ ।
વિવિધાનન્ત સર્ગાત્મા, વિશ્વ પૂરણ તત્પરઃ ૫૯
યજ્ઞ જીવન હેતુશ્ચ, યજ્ઞ સ્વામીષ્ટ બોધકઃ ।
નાના સિદ્ધાન્ત ગમ્યશ્ચ, સપ્ત તન્તુશ્ચષડગુણઃ ૬૦
પ્રતિ સર્ગ જગત્ કર્તા, નાના લીલા વિશારદઃ ।
ધ્રુવ પ્રિયો ધ્રુવ સ્વામી, ચિન્તિતા ધિક દાયકઃ ૬૧
દુર્લભાનન્તફલદો, દયા નિધિ રમિત્ર હા ।
અંગ સ્વામી કૃપા સારો, વૈન્યો ભૂમિ નિયામકઃ ૬૨
ભૂમિ દોગ્ધા પ્રજા પ્રાણ - પાલનૈક પરાયણઃ ।
યશો દાતા જ્ઞાન દાતા, સર્વ ધર્મ પ્રદર્શકઃ ૬૩
પુરંજનો જગન્ મિત્રં, વિસર્ગાન્ત પ્રદર્શકઃ ।
પ્રચેતસાં પતિશ્ચિત્ર - ભક્તિ હેતુ ર્જનાર્દનઃ ૬૪
સ્મૃતિ હેતુ બ્રહ્મ ભાવ - સાયુજ્યાદિ પ્રદઃ શુભઃ ।
વિજયી ... ...

॥ ઇતિ ચતુર્થસ્કંધ નામાનિ 卐 વિસર્ગ લીલા 卐 ॥

卐 પંચમ સ્કન્ધ નામાનિ 卐 સ્થાન લીલા 卐

... સ્થિતિ લીલાબ્ધિ - રચ્યુતો વિજય પ્રદઃ ૬૫
સ્વ સામર્થ્ય પ્રદો ભક્ત - કીર્તિ હેતુ રધોક્ષજઃ ।
પ્રિયવ્રત પ્રિય સ્વામી, સ્વેચ્છા વાદ વિશારદઃ ૬૬
સંગ્ય ગમ્યઃ સ્વ પ્રકાશઃ, સર્વ સંગ વિવર્જિતઃ ।
ઇચ્છાયાં ચ સમર્યાદ-સ્ત્યાગ માત્રો પલમ્ભનઃ ૬૭
અચિન્ત્ય કાર્ય કર્તા ચ, તર્કા ગોચર કાર્ય કૃત્ ।
શૃંગાર રસ મર્યાદા, આગ્નીધ્ર રસ ભાજનમ્ ૬૮
નાભીષ્ટ પૂરકઃ કર્મ - મર્યાદા દર્શનોત્સુકઃ ।
સર્વ રૂપોદ્ભુત તમો, મર્યાદા પુરુષોત્તમઃ ૬૯
સર્વ રૂપેષુ સત્યાત્મા, કાલ સાક્ષી શશિ પ્રભઃ ।
મેરુ દેવી વ્રત ફલ - મૃષભો ભગલક્ષણઃ ૭૦
જગત્ સંતર્પકો મેઘ-રૂપી દેવેન્દ્રદર્પહા ।
જયન્તી પતિ રત્યન્ત - પ્રમાણા શેષલૌકિકઃ ૭૧
શતધાન્યસ્ત ભૂતાત્મા, શતા નન્દો ગુણ પ્રસૂઃ ।
વૈષ્ણવોત્પાદન પરઃ, સર્વ ધર્મો પદેશકઃ ૭૨

પરહંસ ક્રિયા ગોપ્તા, યોગચર્યા પ્રદર્શકઃ ।
ચતુર્થાશ્રમ નિર્ણેતા, સદાનન્દ શરીર વાન્ ૭૩
પ્રદર્શિતાન્ય ધર્મ શ્ચ, ભરત સ્વામ્ય પાર કૃત્ ।
યથા વત્ કર્મ કર્તા ચ, સંગા નિષ્ટ પ્રદર્શકઃ ૭૪
આવશ્યક પુનર્જન્મ - કર્મ માર્ગ પ્રદર્શકઃ ।
યજ્ઞરૂપ મૃગઃશાન્તઃ, સહિષ્ણુઃ સત્ પરાક્રમઃ ૭૫
રહૂગણ ગતિજ્ઞશ્ચ, રહૂગણ વિમોચકઃ ।
ભવાટવી તત્ત્વ વક્તા, બહિર્મુખ હિતે રતઃ ૭૬
ગય સ્વામી સ્થાન વંશ - કર્તા સ્થાન વિભેદ કૃત્ ।
પુરુષા વયવો ભૂમિ-વિશેષ વિનિરૂપકઃ ૭૭
જમ્બૂદ્વીપ પતિ મેરુ - નાભિ પદ્મ ગુહાશ્રયઃ ।
નાના વિભૂતિ લીલા ઢ્યો, ગંગોત્પત્તિ નિદાન કૃત્ ૭૮
ગંગા માહાત્મ્ય હેતુ શ્ચ, ગંગા રૂપો તિગૂઢકૃત્ ।
વૈકુણ્ઠ દેહ હેત્વમ્બુ - જન્મ કૃત્ સર્વ પાવનઃ ૭૯
શિવ સ્વામી શિવો પાસ્યો, ગૂઢઃ સંકર્ષણાત્મકઃ ।
સ્થાન રક્ષાર્થ મત્સ્યાદિ-રૂપઃ સર્વૈક પૂજિતઃ ૮૦

ઉપાસ્ય નાના રૂપાત્મા, જ્યોતિ રૂપો ગતિ પ્રદઃ ।
સૂર્યનારાયણો વેદ-કાન્તિ રુજ્જવલ વેષ ધૃક્ ૮૧
હંસોન્તરિક્ષ ગમનઃ, સર્વ પ્રસવ કારણમ્ ।
આનન્દ કર્તા વસુદો, બુધો વાક્પતિ રુજ્જવલઃ ૮૨
કાલાત્મા કાલ કાલ શ્ચ, કાલચ્છેદ કૃદુત્તમઃ ।
શિશુ મારઃ સર્વ મૂર્તિ - રાધિ દૈવિક રૂપ ધૃક્ ૮૩
અનન્ત સુખ ભોગાઢ્યો, વિવરૈશ્વર્ય ભાજનમ્ ।
સંકર્ષણો દૈત્ય પતિઃ, સર્વા ધારો બૃહદ્ વપુઃ ૮૪
અનન્ત નરક ચ્છેદી, સ્મૃતિ માત્રાર્તિ નાશનઃ ।
સર્વાનુગ્રહકર્તા ચ, ...

॥ ઇતિ પંચમસ્કંધ નામાનિ 卐 સ્થાન લીલા 卐 ॥

卐 ષષ્ઠ સ્કન્ધ નામાનિ 卐 પોષણ (પુષ્ટિ) લીલા 卐

... ... મર્યાદા ભિન્ન શાસ્ત્ર કૃત્ ૮૫
કાલાન્તક ભયચ્છેદી, નામ સામથ્ય રૂપ ધૃક્ ।
ઉદ્ધારા નર્હ ગોપ્તાત્મા, નામાદિ પ્રેરકો ત્તમઃ ૮૬
અજામિલ મહા દુષ્ટ - મોચ કોઘ વિમોચકઃ ।
ધર્મ વકતા ઽંજનષ્ટ વકતા, વિષ્ણુ ધર્મ સ્વરૂપ ધૃક્ ૮૭

સન્માર્ગ પ્રેરકો ધર્તા, ત્યાગ હેતુ રઘો ક્ષજઃ ।
વૈકુણ્ઠપુરનેતા ચ, દાસસંવૃદ્ધિ કારકઃ ૮૮
દક્ષ પ્રસાદ કૃદ્દ્હંસ - ગુહ્ય સ્તુતિ વિભાવનઃ ।
સ્વાભિપ્રાય પ્રવક્તા ચ, મુક્ત જીવ પ્રસૂતિ કૃત્ ૮૯
નારદપ્રેરણાત્મા ચ, હર્યશ્વબ્રહ્મ ભાવનઃ ।
સુબલાશ્વહિતો ગૂઢ - વાક્યાર્થ જ્ઞાપન ક્ષમઃ ૯૦
ગૂઢાર્થ જ્ઞાપનઃ સર્વ - મોક્ષાનન્દ પ્રતિષ્ઠિતઃ ।
પુષ્ટિ પ્રરોહ હેતુશ્ચ, દાસૈક જ્ઞાત હૃદ્ગતઃ ૯૧
શાન્તિકર્તા સુહિતકૃત્ - સ્ત્રી પ્રસૂઃ સર્વ કામધુક્ ।
પુષ્ટિવંશ પ્રણેતા ચ, વિશ્વ રૂપેષ્ટ દેવતા ૯૨
કવચાત્મા પાલનાત્મા, વર્મો પચિતિકારણમ્ ।
વિશ્વરૂપ શિરશ્છેદી, ત્વાષ્ટ્રવિનાશકઃ ૯૩
વૃત્ર સ્વામી વૃત્ર ગમ્યો, વૃત્ર વ્રત પરાયણઃ ।
વૃત્ર કીર્તિ વૃત્ર મોક્ષો, મઘવત્ પ્રાણ રક્ષકઃ ૯૪
અશ્વમેધ હવિ ર્ભોક્તા, દેવેન્દ્રા મીવ નાશકઃ ।
સંસાર મોચક શ્ચિત્ર - કેતુ બોધન તત્પરઃ ૯૫

મંત્ર સિદ્ધિઃ સિદ્ધિ હેતુઃ, સુસિદ્ધિ ફલ દાયકઃ ।
મહાદેવ તિરસ્કર્તા, ભક્ત્યૈ પૂર્વાર્થ નાશકઃ ૯૬
દેવ બ્રાહ્મણ વિદ્વેષ - વૈમુખ્ય જ્ઞાપકઃ શિવઃ ।
આદિત્યો દૈત્ય રાજશ્ચ, મરુત્ પતિ રચિન્ત્ય કૃત્ ૯૭
મરુતાં ભેદક સ્ત્રાતા, વ્રતાત્મા પું પ્રસૂતિ કૃત્ ।

॥ ઇતિ ષષ્ઠ સ્કંધ નામાનિ 卐 પોષણ(પુષ્ટિ) લીલા 卐 ॥

卐 સપ્તમ સ્કંધ નામાનિ 卐 ઊતિ લીલા 卐

કર્માત્મા વાસનાત્મા ચ, ઊતિ લીલા પરાયણઃ ૯૮
સમ દૈત્ય સુરઃ સ્વાત્મા, વૈષમ્ય જ્ઞાન સંશ્રયઃ ।
દેહા દ્યુ પાધિ રહિતઃ, સર્વજ્ઞઃ સર્વ હેતુ વિદ્ ૯૯
બ્રહ્મ વાક્ સ્થાપન પરઃ, સ્વ જન્મા વધિ કાર્ય કૃત્ ।
સદસદ્ વાસના હેતુ-સ્ત્રિ સત્યો ભક્ત મોચકઃ ૧૦૦
હિરણ્ય કશિપુ દ્વેષી, પ્રવિશ્ટાત્માતિ ભીષણઃ ।
શાન્તિજ્ઞાનાદિહેતુશ્ચ, પ્રહ્લાદોત્પત્તિ કારણમ્ ॥
દૈત્ય સિદ્ધાન્ત સદ્ વક્તા, તપઃ સાર ઉદાર ધીઃ ।
દૈત્ય હેતુ પ્રકટનો, ભક્તિ ચિહ્ન પ્રકાશકઃ ૧૦૨

સદ્દ્વેષ હેતુઃ સદ્દ્વેષ - વાસનાત્મા નિરંતરઃ ।
નૈષ્ઠુર્ય સીમા પ્રહ્લાદ - વત્સલઃ સંગ દોષ હા ૧૦૩
મહાનુભાવઃ સાકારઃ, સર્વા કારઃ પ્રમાણ ભૂઃ ।
સ્તમ્ભ પ્રસૂતિ ર્નૃહરિ-ર્નૃસિંહો ભીમ વિક્રમઃ ૧૦૪
વિકટાસ્યો લલજ્ જિહ્વો - નખ શસ્ત્રો જવોત્કટઃ ।
હિરણ્યકશિપુચ્છેદી, ક્રૂર દૈત્ય નિવારકઃ ૧૦૫
સિંહાસનસ્થઃ ક્રોધાત્મા, લક્ષ્મી ભય વિવર્ધનઃ ।
બ્રહ્મા દ્યત્યન્ત ભય ભૂ - ર પૂર્વાચિન્ત્ય રૂપ ધૃક્ ૧૦૬
ભક્તૈક શાન્ત હૃદયો, ભક્ત સ્તુત્યઃ સ્તુતિ પ્રિયઃ ।
ભક્તાંગ લેહનો દ્ધૂત-ક્રોધ પુંજઃ પ્રશાન્ત ધીઃ ૧૦૭
સ્મૃતિ માત્ર ભય ત્રાતા, બ્રહ્મ બુદ્ધિ પ્રદાયકઃ ।
ગો રૂપ ધાર્યમૃત પાઃ, શિવ કીર્તિ વિવર્ધનઃ ૧૦૮
ધર્માત્મા સર્વકર્માત્મા, વિશેષાત્માશ્રમપ્રભુઃ ।
સંસારમગ્ન સ્વો દ્ધર્તા, સન્ માર્ગા ખિલ તત્ત્વવાક્ ॥
આચારાત્મા સદા ચારઃ, ...

॥ ઇતિ સપ્તમ્ સ્કંધ નામાનિ 卐 ઊતિ લીલા 卐 ॥

卐 અષ્ટમ સ્કન્ધ નામાનિ 卐 મન્વન્તર લીલા 卐

... ... મન્વન્તર વિભાવનઃ ।
સ્મૃત્યાશેષાશુભહરો, ગજેન્દ્રસ્મૃતિ કારણમ્ ૧૧૦
જાતિ સ્મરણ હેત્વૈક - પૂજા ભક્તિ સ્વરૂપ દઃ ।
યજ્ઞો ભયાન્ મનુ ત્રાતા, વિભુ ર્બ્રહ્મ વ્રતા શ્રયઃ ૧૧૧
સત્ય સેનો દુષ્ટ ઘાતી, હરિર્ગજ વિમો ચકઃ ।
વૈકુણ્ઠો લોક કર્તા ચ, અજિતો મૃત કારણમ્ ૧૧૨
ઉરુ ક્રમો ભૂમિ હર્તા, સાર્વ ભૌમો બલિ પ્રિયઃ ।
વિભુઃ સર્વ હિતૈકાત્મા, વિષ્વક્સેનઃ શિવ પ્રિયઃ ૧૧૩
ધર્મ સેતુ ર્લોક ધૃતિઃ, સુધામાન્તર પાલકઃ ।
ઉપ હર્તા યોગ પતિ - ર્બૃહદ્ ભાનુઃ ક્રિયા પતિઃ ૧૧૪
ચતુર્દશ પ્રમાણાત્મા, ધર્મો મન્વાદિ બોધકઃ ।
લક્ષ્મી ભોગૈક નિલયો, દેવ મન્ત્ર પ્રદાયકઃ ૧૧૫
દૈત્ય વ્યામોહકઃ સાક્ષાદ્ - ગરુડ સ્કન્ધ સંશ્રયઃ ।
લીલા મન્દર ધારી ચ, દૈત્ય વાસુકિ પૂજિતઃ ૧૧૬

સમુદ્રોન્ મથનાયત્તો - વિઘ્ન કર્તા સ્વ વાક્ય કૃત્ ।
આદિ કૂર્મઃ પવિત્રાત્મા, મંદરા ઘર્ષણોત્સુકઃ ૧૧૭
શ્વાસૈજ દબ્ધિ વાર્વીચિઃ, કલ્પાન્તા વધિ કાર્ય કૃત્
ચતુર્દશ મહા રત્નો, લક્ષ્મી સૌભાગ્ય વર્ધનઃ ૧૧૮
ધન્વન્તરિઃ સુધા હસ્તો, યજ્ઞ ભોક્તા ર્તિ નાશનઃ ।
આયુર્વેદ પ્રણેતા ચ, દેવ દૈત્યા ખિલાર્ચિતઃ ૧૧૯
બુદ્ધિ વ્યામોહકો દેવ - કાર્ય સાધન તત્પરઃ ।
સ્ત્રી રૂપો માયયા વક્તા, દૈત્યાન્તઃ કરણ પ્રિયઃ ૧૨૦
પાયિતા મૃત દેવાંશો, યુદ્ધ હેતુ સ્મૃતિ પ્રદઃ ।
સુમાલિ માલિ વધ કૃન્ - માલ્યવત્ પ્રાણ હારકઃ ૧૨૧
કાલ નેમિ શિરચ્છેદી, દૈત્ય યજ્ઞ વિનાશકઃ ।
ઇન્દ્ર સામર્થ્ય દાતા ચ, દૈત્ય શેષ સ્થિતિ પ્રિયઃ ૧૨૨
શિવ વ્યામોહકો માયી, ભૃગુ મંત્ર સ્વ શક્તિદઃ ।
બલિ જીવન કર્તા ચ, સ્વર્ગ હેતુ ર્વ્રતા ર્ચિતઃ ૧૨૩
અદિત્યા નંદ કર્તા ચ, કશ્યપાદિતિ સંભવઃ ।
ઉપેન્દ્ર ઇન્દ્રો વરજો, વામન બ્રહ્મ રૂપ ધૃક્ ૧૨૪

બ્રહ્માદિ સેવિત વપુ - ર્યજ્ઞ પાવન તત્પરઃ ।
યાંચો પદેશ કર્તા ચ, જ્ઞાપિતા શેષ સંસ્થિતિઃ ૧૨૫
સત્યાર્થ પ્રેરકઃ સર્વ-હર્તા ગર્વ વિનાશકઃ ।
ત્રિ વિક્રમ સ્ત્રિ લોકાત્મા, વિશ્વ મૂર્તિ પૃથુ શ્રવાઃ ॥
પાશ બદ્ધ બલિઃ સર્વ - દૈત્ય પક્ષોપ મર્દકઃ ।
સુતલ સ્થાપિત બલિઃ, સ્વર્ગાધિક સુખ પ્રદઃ ૧૨૭
કર્મ સંપૂર્તિ કર્તા ચ, સ્વર્ગ સંસ્થાપિતામરઃ ।
જ્ઞાત ત્રિવિધ ધર્માત્મા, મહા મીનોબ્ધિસંશ્રયઃ ૧૨૮
સત્ય વ્રત પ્રિયો ગોપ્તા, મત્સ્ય મૂર્તિધૃત શ્રુતિઃ ।
શૃંગ બદ્ધ ધૃત ક્ષોણિઃ, સર્વાર્થ જ્ઞાપકો ગુરુઃ ૧૨૯

॥ ઇતિ અષ્ટમ્ સ્કંધ નામાનિ 卐 મન્વતર લીલા 卐 ॥

卐 નવમ સ્કંધ નામાનિ 卐 ઈશાનુ કથા લીલા 卐

ઈશ સેવક લીલા ત્મા, સૂર્ય વંશ પ્રવર્તકઃ ।
સોમ વંશોદ્ભવ કરો, મનુ પુત્ર ગતિ પ્રદઃ ૧૩૦
અમ્બરીષ પ્રિયઃ સાધુ - ર્દુર્વાસા ગર્વ નાશકઃ ।
બ્રહ્મ શાપો પ સંહર્તા, ભક્ત કીર્તિ વિવર્ધનઃ ૧૩૧

ઈક્ષ્વાકુવંશજનકઃ, સગરાદ્ય ખિલાર્થદઃ ।
ભગીરથ મહા યત્નો, ગંગા ધૌતાં ઘ્રિ પંકજઃ ૧૩૨
બ્રહ્મ સ્વામી શિવ સ્વામી, સગરાત્મજ મુક્તિ દઃ ।
ખટ્ વાંગ મોક્ષ હેતુશ્ચ, રઘુવંશ વિવર્ધન : ૧૩૩
રઘુનાથો રામચંદ્રો, રામભદ્રો રઘુપ્રિયઃ ।
અનંત કીર્તિઃ પુણ્યાત્મા, પુણ્યશ્લોકૈક ભાસ્કરઃ ॥
કોશલેન્દ્રઃ પ્રમાણાત્મા, સેવ્યો દશરથાત્મજઃ ।
લક્ષ્મણો ભરતશ્ચૈવ, શત્રુઘ્નો વ્યૂહ વિગ્રહઃ ૧૩૫
વિશ્વામિત્ર પ્રિયો દાન્ત - સ્તાડકાવધ મોક્ષ દઃ ।
વાયવ્યા સ્ત્રાબ્ધિ નિક્ષિપ્ત - મારીચ શ્ચ સુબાહુ હા ॥
વૃષ ધ્વજ ધનુ ર્ભંગ - પ્રાપ્ત સીતા મહોત્સવઃ ।
સીતા પતિ ર્ભૃગુ પતિ - ગર્વ પર્વત નાશકઃ ૧૩૭
અયોધ્યાસ્થ મહા ભોગ - યુક્ત લક્ષ્મી વિનોદવાન્ ।
કૈકેયી વાક્ય કર્તા ચ, પિતૃ વાક્ પરિ પાલકઃ ૧૩૮
વૈરાગ્ય બોધકો નન્ય-સાત્વિક સ્થાન બોધકઃ ।
અહલ્યા દુઃખ હારી ચ, ગુહ સ્વામીસ લક્ષ્મણઃ ૧૩૯

ચિત્રકૂટ પ્રિય સ્થાનો, દણ્ડકારણ્ય પાવનઃ ।
શરભંગસુતીક્ષ્ણાદિ - પૂજિતો ગસ્ત્યભાગ્યભૂઃ ૧૪૦
ઋષિ સંપ્રાર્થિત કૃતિ - ર્વિરાધ વધ પણ્ડિતઃ ।
છિન્ન શૂર્પણખાનાસઃ, ખર દૂષણ ઘાતકઃ ૧૪૧
એક બાણ હૃતા નેક - સહસ્ર બલ રાક્ષસઃ ।
મારીચ ઘાતી નિયત - સીતા સંબંધ શોભિતઃ ૧૪૨
સીતા વિયોગ નાટ્યશ્ચ, જટાયુ વધ મોક્ષ દઃ ।
શબરી પૂજિતો ભક્ત - હુનમત્ પ્રમુખા વૃત્તઃ ૧૪૩
દુન્દુભ્યસ્થિ પ્રહરણઃ, સપ્ત તાલ વિભેદનઃ ।
સુગ્રીવ રાજ્યદો વાલી-ઘાતી સાગર શોષણઃ ૧૪૪
સેતુ બંધન કર્તા ચ, વિભીષણ હિત પ્રદઃ ।
રાવણા દિ શિર શ્છેદી, રાક્ષસા ઘૌઘ નાશકઃ ૧૪૫
સીતા ભય પ્રદાતા ચ, પુષ્પકા ગમનોત્સુકઃ ।
આયોધ્યા પતિરત્યન્ત-સર્વ લોક સુખ પ્રદઃ ૧૪૬
મથુરાપુર નિર્માતા, સુકૃતજ્ઞસ્વરુપદઃ ।
જનક જ્ઞાન ગમ્યશ્ચ, ઐલાન્ત પ્રકટ શ્રુતિઃ ૧૪૭

હેહયાન્ત કરો રામો, દુષ્ટ ક્ષત્ર વિનાશકઃ ।
સોમ વંશ હિતૈકાત્મા, યદુવંશ વિવર્ધનઃ ૧૪૮

॥ ઇતિ નવમ સ્કંધ નામાનિ 卐 ઈશાનુ કથા લીલા 卐 ॥

卐 દશમ સ્કન્ધ પૂર્વાર્ધ નામાનિ 卐 નિરોધ લીલા 卐

પરબ્રહ્મા વતરણઃ, કેશવઃ ક્લેશ નાશનઃ ।
ભૂમિ ભારા વતરણો, ભક્તાર્થા ખિલ માનસઃ ૧૪૯
સર્વ ભક્ત નિરોધાત્મા, લીલાનંત નિરોધ કૃત્ ।
ભૂમિષ્ઠ પરમાનન્દો, દેવકી શુદ્ધિ કારણમ્ ૧૫૦
વસુદેવ જ્ઞાન નિષ્ઠ - સમ જીવ નિવારકઃ ।
સર્વ વૈરાગ્ય કરણ - સ્વ લીલા ધાર શોધકઃ ૧૫૧
માયા જ્ઞાપન કર્તા ચ, શેષ સંભાર સંભૃતિઃ ।
ભક્ત ક્લેશ પરિજ્ઞાતા, તન્નિ વારણ તત્પરઃ ૧૫૨
આવિષ્ટ વસુદેવાંશો, દેવકી ગર્ભ ભૂષણમ્ ।
પૂર્ણ તેજોમયઃ પૂર્ણઃ, કંસા ધૃષ્ય પ્રતાપવાન્ ૧૫૩
વિવેક જ્ઞાન દાતા ચ, બ્રહ્મા દ્ય ખિલ સંસ્તુતઃ ।
સત્યો જગત્ કલ્પતરુ - ર્નાના રૂપ વિમોહનઃ ૧૫૪
ભક્તિ માર્ગ પ્રતિષ્ઠાતા, વિદ્વન્ મોહ પ્રવર્તકઃ ।
મૂલ કાલ ગુણ દ્રષ્ટા, નયનાનન્દ ભાજનમ્ ૧૫૫

વસુદેવ સુખાબ્ધિશ્ચ, દેવકી નયના મૃતમ્ ।
પિતૃ માતૃ સ્તુતઃ પૂર્વ-સર્વ વૃત્તાન્ત બોધકઃ ૧૫૬
ગોકુલા ગતિ લીલાપ્ત - વસુદેવ કર સ્થિતિઃ ।
સર્વે શત્વ પ્રકટનો, માયા વ્યત્યય કારકઃ ૧૫૭
જ્ઞાન મોહિત દુષ્ટેશઃ, પ્રપંચા સ્મૃતિ કારણમ્ ।
યશોદાનન્દનો નન્દ - ભાગ્ય ભૂ ગોકુલોત્સવઃ ૧૫૮
નન્દ પ્રિયો નન્દ સૂનુ - ર્યશોદાયાઃ સ્તનંધયઃ ।
પૂતના સુપયઃ પાતા, મુગ્ધભાવાતિ સુંદરઃ ૧૫૯
સુન્દરી હૃદયાનન્દો, ગોપી મન્ત્રાભિ મન્ત્રિતઃ ।
ગોપાલાશ્ચર્ય રસ કૃત્, શકટાસુર ખણ્ડનઃ ૧૬૦
નન્દ વ્રજજનાનન્દી, નન્દ ભાગ્ય મહોદયઃ ।
તૃણાવર્ત વધોત્સાહો, યશોદા જ્ઞાન વિગ્રહઃ ૧૬૧
બલભદ્રપ્રિયઃ કૃષ્ણઃ, સંકર્ષણ સહાય વાન્ ।
રામાનુજો વાસુદેવો, ગોષ્ઠાંગણ ગતિ પ્રિયઃ ૧૬૨
કિંકણી રવ ભાવજ્ઞો, વત્સ પુચ્છા વલમ્બનઃ ।
નવનીત પ્રિયો ગોપી-મોહ સંસાર નાશકઃ ૧૬૩

ગોપ બાલક ભાવજ્ઞ - શ્રૌર્ય વિદ્યા વિશારદઃ ।
મૃત્સ્ના ભક્ષણ લીલાસ્ય-માહાત્મ્ય જ્ઞાન દાયકઃ ૧૬૪
ધરા દ્રોણ પ્રીતિ કર્તા, દધિ ભાણ્ડ વિભેદનઃ ।
દામોદરો ભક્ત વશ્યો, યમલાર્જુન ભંજનઃ ૧૬૫
બૃહદ્ વન મહાશ્ચર્યો, વૃન્દાવન ગતિ પ્રિયઃ ।
વત્સઘાતી બાલકેલિ - બકાસુર નિષૂદનઃ ૧૬૬
અરણ્ય ભોક્તા, પ્યથવા, બાલ લીલા પરાયણઃ ।
પ્રોત્સાહજનકશ્ચૈવ - મઘાસુર નિષૂદનઃ ૧૬૭
વ્યાલ મોક્ષપ્રદઃ પુષ્ટો, બ્રહ્મ મોહ પ્રવર્ધનઃ ।
અનન્ત મૂર્તિઃ સર્વાત્મા, જંગમ સ્થાવરા કૃતિઃ ૧૬૮
બ્રહ્મ મોહન કર્તા ચ, સ્તુત્ય આત્મા સદા પ્રિયઃ ।
પૌગણ્ડ લીલા ભિ રતિ - ગૌચારણ પરાયણઃ ૧૬૯
વૃન્દાવન લતા ગુલ્મ - વૃક્ષ રૂપ નિરૂપકઃ ।
નાદ બ્રહ્મ પ્રકટનો, વયઃ પ્રતિ કૃતિ સ્વનઃ ૧૭૦
બર્હિ નૃત્યાનુકરણો, ગોપાલાનુકૃતિ સ્વનઃ ।
સદાચાર પ્રતિષ્ઠાતા, બલ શ્રમ નિરાકૃતિઃ ૧૭૧

તરુમૂલ કૃતા શેષ - તલ્પશાયી સખિ સ્તુતઃ ।
ગોપાલ સેવિત પદઃ,શ્રી લાલિત પદામ્બુજઃ ૧૭૨
ગોપ સંપ્રાર્થિત ફલ - દાન નાશિત ધેનુકઃ ।
કાલીય ફણિ માણિક્ય - રંજિત શ્રી પદામ્બુજઃ ૧૭૩
દષ્ટિ સંજીવિતા શેષ-ગોપ ગો ગોપિકા પ્રિયઃ ।
લીલા સંપીત દાવાગ્નિઃ, પ્રલમ્બ વધ પણ્ડિતઃ ૧૭૪
દાવાગ્ન્યા વૃત ગોપાલ - દષ્ટ્યા ચ્છાદન વહ્નિપઃ ।
વર્ષા શરદ્ વિભૂતિ શ્રી - ગૌપી કામ પ્રબોધકઃ ૧૭૫
ગોપી રત્ન સ્તુતા શેષ - વેણુ વાદ્ય વિશારદઃ ।
કાત્યાયની વ્રત વ્યાજ - સર્વ ભાવા શ્રિતાંગનઃ ૧૭૬
સત્ સંગતિ સ્તુતિ વ્યાજ - સ્તુત વૃન્દાવનાં ઘ્રિપઃ ।
ગોપ ક્ષુચ્છાન્તિ સંવ્યાજ - વિપ્ર ભાર્યા પ્રસાદ કૃત્ ॥
હેતુ પ્રાપ્તેન્દ્ર યાગ સ્વ - કાર્ય ગોસવ બોધકઃ ।
શૈલ રૂપ કૃતા શેષ - રસ ભોગ સુખા વહઃ ૧૭૮
લીલા ગોવર્ધનોદ્ધાર - પાલિત સ્વ વ્રજ પ્રિયઃ ।
ગોપ સ્વચ્છન્દ લીલાર્થ - ગર્ગ વાક્યાર્થ બોધકઃ॥ ૧૭૯

ઈન્દ્ર ધેનુ સ્તુતિ પ્રાપ્ત-ગોવિન્દેન્દ્રા ભિધાન વાન્ ।
વ્રતાદિ ધર્મ સંસક્ત - નન્દ ક્લેશ વિનાશકઃ ૧૮૦
નન્દાદિ ગોપ માત્રેષ્ટ - વૈકુણ્ઠ ગતિ દાયકઃ ।
વેણુ વાદ સ્મર ક્ષોભ - મત્ત ગોપી વિમુક્તિદઃ ૧૮૧
સર્વ ભાવ પ્રાપ્ત ગોપી - સુખ સંવર્ધન ક્ષમઃ ।
ગોપી ગર્વ પ્રણાશાર્થ - તિરોધાન સુખ પ્રદઃ ૧૮૨
કૃષ્ણ ભાવ વ્યાપ્ત વિશ્વ - ગોપી ભાવિત વેષ ધૃક્ ।
રાધા વિશેષ સંભોગ - પ્રાપ્ત દોષ નિવારકઃ ૧૮૩
પરમ પ્રીતિ સંગીત - સર્વાદ્ભુત મહાગુણઃ ।
માના પનોદનાક્રન્દ - ગોપી દૃષ્ટિ મહોત્સવઃ ૧૮૪
ગોપિકા વ્યાપ્ત સર્વાંગ, સ્ત્રી સંભાષા વિશારદઃ ।
રાસોત્સવ મહા સૌખ્ય - ગોપી સંભોગ સાગરઃ ૧૮૫
જલસ્થલ રતિ વ્યાપ્ત - ગોપી દૃષ્ટ્યભિપૂજિતઃ ।
શાસ્ત્રા નપેક્ષ કામૈક - મુક્તિ દ્વાર વિવર્ધનઃ ૧૮૬
સુદર્શન મહાસર્પ - ગ્રસ્ત નન્દ વિમોચકઃ ।
ગીતમોહિત ગોપી ધૃક્ - શંખચૂડ વિનાશકઃ ૧૮૭

ગુણ સંગીત સંતુષ્ટિ-ગોપી સંસાર વિસ્મૃતિઃ ।
અરિષ્ટ મથનો દૈત્ય - બુદ્ધિ વ્યામોહ કારકઃ ૧૮૮
કેશી ઘાતી નારદેષ્ટો, વ્યોમાસુર વિનાશકઃ ।
અક્રૂર ભક્તિ સંરાદ્ધ - પાદ રેણુ મહા નિધિઃ ૧૮૯
રથા વરોહ શુદ્ધાત્મા, ગોપી માનસ હારકઃ ।
હ્રદ સંદર્શિતાશેષ - વૈકુણ્ઠા ક્રૂર સંસ્તુતઃ ૧૯૦
મથુરા ગમનોત્સાહો, મથુરાભાગ્ય ભાજનમ્ ।
મથુરા નગરીશોભા - દરશનોત્સુક માનસઃ ૧૯૧
દુષ્ટ રંજક ઘાતી ચ, વાયકાર્ચિત વિગ્રહઃ ।
વસ્ત્ર માલા સુશોભાંગઃ, કુબ્જા લેપન ભૂષિતઃ ૧૯૨
કુબ્જા સુ રૂપ કર્તા ચ, કુબ્જા રતિ વર પ્રદાઃ ।
પ્રસાદ રૂપ સંતુષ્ટ - હર કોદણ્ડ ખણ્ડનઃ ૧૯૩
શકલા હત કંસાપ્ત - ધનૂ રક્ષક સૈનિકઃ ।
જાગ્રત્ સ્વપ્ન ભય વ્યાપ્ત - મૃત્યુ લક્ષણ બોધકઃ ૧૯૪
મથુરા મલ્લ ઓજસ્વી, મલ્લ યુદ્ધ વિશારદઃ ।
સદ્યઃ કુવલયા પીડ - ઘાતી ચાણૂર મર્દનઃ ૧૯૫

લીલા હત મહા મલ્લઃ, શલ તોશલ ઘાતકઃ ।
કંસાન્તકો જિતા મિત્રો, વસુદેવ વિમોચકઃ ૧૯૬
જ્ઞાત તત્ત્વ પિતૃ જ્ઞાન - મોહનામૃત વાઙ્મયઃ
ઉગ્રસેન પ્રતિષ્ઠાતા, યાદવાધિ વિનાશકઃ ૧૯૭
નન્દાદિ સાન્તવન કરો, બ્રહ્મચર્ય વ્રતે સ્થિતઃ ।
ગુરુ શુશ્રૂષણ પરો, વિદ્યા પાર મિતેશ્વરઃ ૧૯૮
સાન્દીપનિ મૃતાપત્ય-દાતા કાલાન્ત કાદિ જિત્ ।
ગોકુલા શ્વાસન પરો, યશોદાનન્દ પોષકઃ ૧૯૯
ગોપિકા વિરહ વ્યાજ - મનોગતિ રતિપ્રદઃ ।
સમોદ્ધવ ભ્રમર વાક્, ગોપિકા મોહ નાશકઃ ૨૦૦
કુબ્જા રતિ પ્રદો ક્રૂર - પવિત્રીકૃત ભૂ ગૃહઃ ।
પૃથા દુઃખ પ્રણેતા ચ, પાણ્ડવાનાં સુખ પ્રદઃ ૨૦૧

॥ ઇતિ શ્રી દશમ સ્કંધ પૂર્વાધ નામાનિ 卐 (નીરોધ લીલા) 卐 ॥

卐 દશમ સ્કંધ ઉત્તરાર્ધ નામાનિ 卐

જરાસંધ સમાનીત - સૈન્ય ઘાતી વિચારકઃ ।
યવન વ્યાપ્ત મથુરા - જનદત્ત કુશ સ્થલિઃ ૨૦૨

દ્વારકાદ્ભુત નિર્માણ - વિસ્માપિત સુરાસુરઃ ।
મનુષ્ય માત્ર ભોગાર્થ - ભૂમ્યા નીતેન્દ્ર વૈભવઃ ૨૦૩
યવન વ્યાપ્ત મથુરા - નિર્ગમા નન્દ વિગ્રહઃ ।
મુચુકુન્દ મહા બોધ - યવન પ્રાણ દર્પહા ૨૦૪
મુચુકુન્દ સ્તુતા શેષ - ગુણ કર્મ મહોદયઃ ।
ફલ પ્રદાન સંતુષ્ટિ - જન્માન્તરિત મોક્ષદઃ ૨૦૫
શિવ બ્રાહ્મણ વાક્યાપ્ત - જય ભીતિ વિભાવનઃ ।
પ્રવર્ષણ પ્રાર્થિ તાગ્નિ - દાન પુણ્ય મહોત્સવઃ ૨૦૬
રુક્મિણી રમણઃ કામ - પિતા પ્રદ્યુમ્ન ભાવનઃ ।
સ્યમન્તક મણિ વ્યાજ-પ્રાપ્ત જામ્બવતી પતિઃ ॥
સત્યભામા પ્રાણ પતિઃ, કાલિન્દી રતિ વર્ધનઃ ।
મિત્રવિન્દા પતિઃ સત્યા - પતિર્વૃષ નિષૂદનઃ ૨૦૮
ભદ્રા વાંછિત ભર્તા ચ, લક્ષ્મણા વરણ ક્ષમઃ ।
ઈન્દ્રાદિ પ્રાર્થિત વધ - નરકાસુર સૂદનઃ ૨૦૯
મુરારિઃ પીઠ હન્તા ચ, તામ્રાદિ પ્રાણ હારકઃ ।
ષોડશ સ્ત્રી સહસ્ત્રેશઃ, છત્ર કુણ્ડલ દાન કૃત્ ૨૧૦

પારિજાતા પહરણો, દેવેન્દ્ર મદ નાશકઃ ।
રુક્મિણી સમ સર્વ સ્ત્રી - સાધ્ય ભોગરતિ પ્રદઃ ૨૧૧
રુક્મિણી પરિહાસોક્તિ - વાક્ તિરોધાન કારકઃ ।
પુત્ર પૌત્ર મહાભાગ્ય - ગૃહધર્મ પ્રવર્તકઃ ૨૧૨
શમ્બરાન્તક સત્પુત્ર - વિવાહ હત રુક્મિકઃ ।
ઉષા પહૃત પૌત્ર શ્રી - બાણ બાહુ નિવારકઃ ૨૧૩
શીત જ્વર ભય વ્યાપ્ત - જ્વર સંસ્તુત ષડ્ગુણઃ ।
શંકર પ્રતિ યોદ્ધા ચ, દ્વન્દ્વ યુદ્ધ વિશારદઃ ૨૧૪
નૃગ પાપ પ્રભેત્તા ચ, બ્રહ્મસ્વ ગુણ દોષદક્ ।
વિષ્ણુ ભક્તિ વિરોધૈક - બ્રહ્મસ્વ વિનિવારકઃ ૨૧૫
બલભદ્રાહિત ગુણો, ગોકુલ પ્રીતિ દાયકઃ ।
ગોપી સ્નેહૈક નિલયો, ગોપી પ્રાણ સ્થિતિ પ્રદઃ ૨૧૬
વાક્યાતિગામિ યમુના - હલાકર્ષણ વૈભવઃ ।
પૌંડ્રક ત્યાજિત સ્પર્ધઃ, કાશીરાજ વિભેદનઃ ૨૧૭
કાશી નિદાહ કરણઃ, શિવ ભસ્મ પ્રદાયકઃ ।
દ્વિવિદ પ્રાણ ઘાતી ચ, કૌરવા ખર્વ ગર્વનૂત્ ૨૧૮

લાંગલાકૃષ્ટ નગરી - સંવિગ્નાખિલ નાગરઃ ।
પ્રપન્નાભયદઃસામ્બ-પ્રાપ્ત સન્માન ભાજનમ્ ૨૧૯
નારદાન્વિષ્ટ ચરણો, ભક્ત વિક્ષેપ નાશકઃ ।
સદાચારૈક નિલયઃ, સુધર્મા ધ્યાસિતાસનઃ ૨૨૦
જરાસંધા વરુદ્ધેન - વિજ્ઞાપિત નિજકલમઃ ।
મન્ત્યુદ્ધવાદિવાક્યોક્ત - પ્રકારૈક પરાયણઃ ૨૨૧
રાજસૂયાદિ મખકૃત્ - સંપ્રાર્થિત સહાય કૃત્ ।
ઈન્દ્રપ્રસ્થ પ્રયાણાર્થ - મહત્ સંભાર સંભૃતિઃ ૨૨૨
જરાસંધ વધ વ્યાજ - મોચિતાશેષ ભૂમિપઃ ।
સન્માર્ગ બોધકો યજ્ઞ- ક્ષિતિ વારણ તત્પરઃ ૨૨૩
શિશુપાલ હતિ વ્યાજ - જય શાપ વિમોચકઃ ।
દુર્યોધનાભિનાબ્ધિ - શોષ બાણ વૃકોદરઃ ૨૨૪
મહાદેવ વર પ્રાપ્ત - પુર શાલ્વ વિનાશકઃ ।
દન્તવક્ત્ર વધ વ્યાજ - વિજયાઘૌઘ નાશકઃ ૨૨૫
વિદૂરથ પ્રાણ હર્તા, ન્યસ્ત શસ્ત્રાસ્ત્ર વિગ્રહઃ ।
ઉપધર્મ વિલિપ્તાંગ - સૂત ઘાતી વર પ્રદઃ ૨૨૬

બલ્વલ પ્રાણ હરણ - પાલિતર્ષિ શ્રુતિ ક્રિયઃ ।
સર્વ તીર્થાઘ નાશાર્થ - તીર્થ યાત્રા વિશારદઃ ૨૨૭
જ્ઞાન ક્રિયા વિભેદેષ્ટ - ફલ સાધન તત્પરઃ ।
સારથ્યાદિ ક્રિયા કર્તા, ભક્ત વશ્યત્વ બોધકઃ ૨૨૮
સુદામા રંક ભાર્યાર્થા - ભૂમ્યા નીતેન્દ્ર વૈભવઃ ।
રવિગ્રહ નિમિત્તાપ્ત - કુરુક્ષેત્રૈક પાવનઃ ૨૨૯
નૃપગોપી સમસ્ત સ્ત્રી - પાવનાર્થાખિલ ક્રિયઃ
ઋષિ માર્ગ પ્રતિષ્ઠાતા, વસુદેવ મખક્રિયાઃ ૨૩૦
વસુદેવ જ્ઞાનદાતા, દેવકી પુત્ર દાયકઃ ।
અર્જુન સ્ત્રી પ્રદાતા ચ, બહુલાશ્વસ્વરૂપદઃ ૨૩૧
શ્રુતદેવેષ્ટ દાતા ચ, સર્વ શ્રુતિ નિરૂપતિઃ ।
મહાદેવાદ્યતિ શ્રેષ્ઠો, ભક્તિ લક્ષણ નિર્ણયઃ ૨૩૨
વૃક ગ્રસ્ત શિવ ત્રાતા, નાના વાક્ય વિશારદઃ ।
નરગર્વ વિનાશાર્થ - હત બ્રાહ્મણ બાલકઃ ૨૩૩
લોકાલોક પર સ્થાન - સ્થિત બાલક દાયકઃ ।
દ્વારકાસ્થ મહાભોગ - નાના સ્ત્રી રતિ વર્ધનઃ ૨૩૪
મન સ્તિરોધાન કૃત - વ્યગ્ર સ્ત્રી ચિત્ત ભાવિતઃ ।

॥ ઇતિ શ્રી દશમ સ્કંધ ઉતરાર્ધ નામાનિ 卐 નિરોધ લીલા 卐 ॥

卐 એકાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 મુક્તિ લીલા 卐

મુક્તિ લીલા વિહરણો, મૌશલ વ્યાજ સંહૃતિઃ ૨૩૫
શ્રી ભાગવત ધર્માદિ - બોધકો ભક્તિ નીતિ કૃત્ ।
ઉદ્ધવ જ્ઞાન દાતા ચ, પંચ વિંશતિધા ગુરુઃ ૨૩૬
આચારમુક્તિ ભક્ત્યાદિ - વક્તા શબ્દોદ્‌ભવ સ્થિતિઃ
હંસો ધર્મ પ્રવક્તા ચ, સનકાદ્યુપદેશ કૃત ૨૩૭
ભક્તિ સાધન વક્તા ચ, યોગ સિદ્ધિ પ્રદાયકઃ ।
નાના વિભૂતિ વક્તા ચ, શુદ્ધ ધર્મા વબોધકઃ ૨૩૮
માર્ગ ત્રય વિભેદાત્મા, નાના શંકા નિવારકઃ ।
ભિક્ષુગીતા પ્રવક્તા ચ, શુદ્ધ સાંખ્ય પ્રવર્તકઃ ૨૩૯
મનો ગુણ વિશેષાત્મા, જ્ઞાપકોક્ત પુરૂરવાઃ ।
પૂજા વિધિ પ્રવક્તા ચ, સર્વ સિદ્ધાન્ત બોધકઃ ૨૪૦
લઘુ સ્વમાર્ગ વક્તા ચ, સ્વ સ્થાન ગતિ બોધકઃ ।
યાદવાં ગોપ સંહર્તા, સર્વાશ્ચર્ય ગતિક્રિયઃ ૨૪૧

॥ ઇતિ એકાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 મુક્તિ લીલા 卐 ॥

卐 દ્વાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 આશ્રય લીલા 卐

કાલ ધર્મ વિભેદાર્થ-વર્ણ નાશન તત્પરઃ ।
બુદ્ધો ગુપ્તાર્થ વક્તા ચ, નાના શાસ્ત્ર વિધાયકઃ ૨૪૨
નષ્ટ ધર્મ મનુષ્યાદિ - લક્ષણ જ્ઞાપનોત્સુકઃ ।
આશ્રયૈક ગતિ જ્ઞાતા, કલ્કિઃ કલિ મલાપહઃ ૨૪૩
શાસ્ત્ર વૈરાગ્ય સંબોધો, નાના પ્રલય બોધકઃ ।
વિશેષતઃ શુક વ્યાજ - પરીક્ષિજ્ જ્ઞાન બોધકઃ ૨૪૪
શુકેષ્ટ ગતિ રૂપાત્મા, પરીક્ષિદ્ દેહ મોક્ષદઃ ।
શબ્દ રૂપો નાદ રૂપો, વેદ રૂપો વિભેદનઃ ૨૪૫
વ્યાસઃ શાખા પ્રવક્તા ચ, પુરાણાર્થ પ્રવર્તકઃ ।
માર્કણ્ડેય પ્રસન્નાત્મા, વટ પત્ર પુટેશયઃ ૨૪૬
માયા વ્યાપ્ત મહા મોહ-દુઃખ શાન્તિ પ્રવર્તકઃ ।
મહાદેવ સ્વરૂપશ્ચ, ભક્તિદાતા કૃપાનિધિઃ ૨૪૭
આદિત્યાન્તર્ગતઃ કાલઃ, દ્વાદશાત્મા સુપૂજિતઃ ।
શ્રીભાગવતરૂપશ્ચ, સર્વાર્થ ફલદાયકઃ ૨૪૮

॥ ઇતિ દ્વાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 આશ્રય લીલા 卐 ॥

ઇતીદં કીર્તનીયસ્ય, હરે ર્નામ સહસ્ત્રકમ્ ।
પંચસપ્તતિવિસ્તીર્ણં, પુરાણાન્તર ભાષિતમ્ ૨૪૯

ય એતત્ પ્રાતરુત્થાય, શ્રદ્ધાવાન્ સુસમાહિતઃ ।
જપેદર્થાહિતમતિઃ સ ગોવિન્દ પદં વ્રજેત્ ૨૫૦
સર્વ ધર્મ વિનિર્મુક્તઃ, સર્વ સાધન વર્જિતઃ ।
એતદ્ ધારણ માત્રેણ, કૃષ્ણસ્ય પદવીં વ્રજેત્ ૨૫૧
હર્યાવેશિતચિત્તેન, શ્રી ભાગવતસાગરાત્ ।
સમુદ્ધૃતાનિ નામાનિ, ચિન્તામણિ નિભાનિ હિ
કણ્ઠ સ્થિતાન્યર્થ દીપ્ત્યા, બાધન્તે જ્ઞાનજં તમઃ ।
ભક્તિં શ્રીકૃષ્ણદેવસ્ય, સાધયન્તિ વિનિશ્ચિતમ્ ૨૫૩
કિં બહૂક્તેન ભગવાન્, નામભિઃ સ્તુત ષડ્ ગુણઃ ।
આત્મભાવં નયત્યાશુ ભક્તિં ચ કુરુતે દૃઢામ્ ૨૫૪
યઃ કૃષ્ણ ભક્તિમિહ, વાંછતિ સાધનૌઘૈ-
ર્નામાનિ ભાસુરયશાંસિ, જપેત્ સ નિત્યમ્ ।
તં વૈ હરિઃ સ્વપુરુષં, કુરુતેતિ શીઘ્ર-
માત્માર્પણં સમધિ ગચ્છતિ ભાવતુષ્ટઃ ૨૫૫
શ્રીકૃષ્ણ કૃષ્ણસખ વૃષ્ણિ વૃષાવનીધૃક્
રાજન્ય વંશ દહના - નપવર્ગવીર્ય ।
ગોવિન્દ ગોપ વનિતા - વ્રજ ભૃત્ય ગીત
તીર્થ શ્રવઃ શ્રવણ મંગલ પાહિ ભૃત્યાન્ ૨૫૬

॥ ઇતિ શ્રી ભાગવત સાર સમુચ્ચયે વૈશ્વાનરોક્તં શ્રી
પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી ગોકુલેશાષ્ટકમ્ 卐

નંદ ગોપ ભૂપ વંશ - ભૂષણમ્ વિદૂષણં
ભૂમિ ભૂતિ ભૂરિ ભાગ્ય - ભાજનં ભયા પહમ્ ।
ધેનુ ધર્મ રક્ષણા-વતીર્ણ પૂર્ણ વિગ્રહં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૧॥
ગોપ બાલ સુંદરી-ગણાવૃતં કલાનિધિં
રાસ મંડલી વિહાર-કારિ કામ સુંદરમ્ ।
પદ્મ યોનિ શંકરાદિ-દેવ વૃંદ વંદિતં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૨॥
ગોપ રાજ રત્ન રાજિ-મંદિરાનું રિંગણં
ગોપ બાલ બાલિકા-કલાનુરુદ્ધ ગાયનમ્ ।
સુંદરી મનોજ ભાવ-ભાજનાં બુજાનનં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૩॥
કંસ કેશિ કુંજરાજ-દુષ્ટ દૈત્ય દારણમ્
ચેન્દ્ર સૃષ્ટવૃષ્ટિ વારિ-વારણોદ્‌ધૃતા ચલમ્ ।

કામ ધેનુ કારિતા-ભિધાન ગાન શોભિતં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૪॥
ગોપિકા ગૃહાંત ગુપ્ત-ગવ્ય ચૌર્ય ચંચલં
દુગ્ધ ભાંડ ભેદ ભીત-લજ્જિતાસ્ય પંકજમ્ ।
ધેનુ ધૂલિ ધૂસરાંગ-શોભિ હાર નૂપુરં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૫॥
વત્સ ધેનુ ગોપ બાલ-ભીષણાસ્ય વહ્નિપં
કેકિ પિચ્છ કલ્પિતા-વતંસ શોભિ તાનનમ્ ।
વેણુ વાદ્ય મત્ત ઘોષ-સુંદરી મનોહરં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૬॥
ગર્વિતા મરેન્દ્ર કલ્પ-કલ્પિતાન્ન ભોજનં
શારદાર વિંદ વૃંદ-શોભિ હંસ જારતમ્ ।
દિવ્ય ગંધ લુબ્ધ ભૃંગ-પારિજાત માલિનં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૭॥
વાસરા વસાન ગોષ્ઠ-ગામિ ગો ગણાનુગં
ધેનુ દોહ દેહ ગેહ-મોહ વિસ્મય ક્રિયમ્ ।

સ્વીય ગોકુલેશ દાન-દત્ત ભક્ત રક્ષણં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૮॥

॥ ઇતિ શ્રી રઘુનાથજી કૃતં શ્રીગોકુલેશાષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી ગોકુલાષ્ટકમ્ 卐

શ્રીમદ્ ગોકુલ સર્વસ્વં, શ્રીમદ્ ગોકુલ મંડનમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દક્તારા, શ્રીમદ્ ગોકુલ જીવનમ્ ૧
શ્રીમદ્ ગોકુલ માત્રેશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ પાલકઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ લીલાબ્ધિઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંશ્રયઃ ૨
શ્રીમદ્ ગોકુલ જીવાત્મા, શ્રીમદ્ ગોકુલ માનસમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દુઃખઘ્ન, શ્રીમદ્ ગોકુલ વીક્ષિતઃ ૩
શ્રીમદ્ ગોકુલ સૌંદર્ય, શ્રીમદ્ ગોકુલ સત્ ફલમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ગોપ્રાણં, શ્રીમદ્ ગોકુલ કામદઃ ૪
શ્રીમદ્ ગોકુલ રાકેશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ તારકઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ પદ્માલિઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંસ્તુતઃ ૫

શ્રીમદ્ ગોકુલ સંગીતઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ લાસ્યકૃત ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ભાવાત્મા, શ્રીમદ્ ગોકુલ પોષકઃ ૬
શ્રીમદ્ ગોકુલ હૃત્ સ્થાનં, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંવૃતઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દૃક્ પુષ્ટં, શ્રીમદ્ ગોકુલ મોદિતઃ ૭
શ્રીમદ્ ગોકુલ ગોપીશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ લાલિતઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ભોગ્યશ્રી, શ્રીમદ્ ગોકુલ સર્વકૃત ૮
ઈમાનિ શ્રીગોકુલેશ-નામાનિ વદને મમ ।
વસન્તુ સતતં ચૈવ, લીલાશ્ચ હૃદયે સદા ૯

॥ ઇતિ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતં શ્રી ગોકુલાષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 જન્મવૈફલ્યનિરૂપણાષ્ટકમ્ 卐

નાશ્રિતો વલ્લભાધીશો, ન ચ દૃષ્ટા સુબોધિની ।
નારાધિ રાધિકાનાથો, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૧
ન ગૃહીતં હરેર્નામ, નાત્માદ્યખિલમર્પિતમ્ ।
ન કૃષ્ણસેવા વિહિતા, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૨

ઈન્દ્ર ધેનુ સ્તુતિ પ્રાપ્ત-ગોવિન્દેન્દ્રા ભિધાન વાન્ ।
વ્રતાદિ ધર્મ સંસક્ત - નન્દ ક્લેશ વિનાશકઃ ૧૮૦
નન્દાદિ ગોપ માત્રેષ્ટ - વૈકુણ્ઠ ગતિ દાયકઃ ।
વેણુ વાદ સ્મર ક્ષોભ - મત્ત ગોપી વિમુક્તિદઃ ૧૮૧
સર્વ ભાવ પ્રાપ્ત ગોપી - સુખ સંવર્ધન ક્ષમઃ ।
ગોપી ગર્વ પ્રણાશાર્થ - તિરોધાન સુખ પ્રદઃ ૧૮૨
કૃષ્ણ ભાવ વ્યાપ્ત વિશ્વ - ગોપી ભાવિત વેષ ધૃક્ ।
રાધા વિશેષ સંભોગ - પ્રાપ્ત દોષ નિવારકઃ ૧૮૩
પરમ પ્રીતિ સંગીત - સર્વાદ્ભુત મહાગુણઃ ।
માના પનોદનાક્રન્દ - ગોપી દૃષ્ટિ મહોત્સવઃ ૧૮૪
ગોપિકા વ્યાપ્ત સર્વાંગ, સ્ત્રી સંભાષા વિશારદઃ ।
રાસોત્સવ મહા સૌખ્ય - ગોપી સંભોગ સાગરઃ ૧૮૫
જલસ્થલ રતિ વ્યાપ્ત - ગોપી દૃષ્ટ્યભિપૂજિતઃ ।
શાસ્ત્રા નપેક્ષ કામૈક - મુક્તિ દ્વાર વિવર્ધનઃ ૧૮૬
સુદર્શન મહાસર્પ - ગ્રસ્ત નન્દ વિમોચકઃ ।
ગીતમોહિત ગોપી ધૃક્ - શંખચૂડ વિનાશકઃ ૧૮૭

ગુણ સંગીત સંતુષ્ટિ-ગોપી સંસાર વિસ્મૃતિઃ ।
અરિષ્ટ મથનો દૈત્ય - બુદ્ધિ વ્યામોહ કારકઃ ૧૮૮
કેશી ઘાતી નારદેષ્ટો, વ્યોમાસુર વિનાશકઃ ।
અક્રૂર ભક્તિ સંરાદ્ધ - પાદ રેણુ મહા નિધિઃ ૧૮૯
રથા વરોહ શુદ્ધાત્મા, ગોપી માનસ હારકઃ ।
હૃદ સંદર્શિતાશેષ - વૈકુણ્ઠા ક્રૂર સંસ્તુતઃ ૧૯૦
મથુરા ગમનોત્સાહો, મથુરાભાગ્ય ભાજનમ્ ।
મથુરા નગરીશોભા - દરશનોત્સુક માનસઃ ૧૯૧
દુષ્ટ રંજક ઘાતી ચ, વાયકાર્ચિત વિગ્રહઃ ।
વસ્ત્ર માલા સુશોભાંગઃ, કુબ્જા લેપન ભૂષિતઃ ૧૯૨
કુબ્જા સુ રૂપ કર્તા ચ, કુબ્જા રતિ વર પ્રદાઃ ।
પ્રસાદ રૂપ સંતુષ્ટ - હર કોદણ્ડ ખણ્ડનઃ ૧૯૩
શકલા હત કંસાપ્ત - ધનૂ રક્ષક સૈનિકઃ ।
જાગ્રત્ સ્વપ્ન ભય વ્યાપ્ત - મૃત્યુ લક્ષણ બોધકઃ ૧૯૪
મથુરા મલ્લ ઓજસ્વી, મલ્લ યુદ્ધ વિશારદઃ ।
સદ્યઃ કુવલયા પીડ - ઘાતી ચાણૂર મર્દનઃ ૧૯૫

લીલા હત મહા મલ્લ:, શલ તોશલ ઘાતક: ।
કંસાન્તકો જિતા મિત્રો, વસુદેવ વિમોચક: ૧૯૬
જ્ઞાત તત્ત્વ પિતૃ જ્ઞાન - મોહનામૃત વાઙ્મય:
ઉગ્રસેન પ્રતિષ્ઠાતા, યાદવાધિ વિનાશક: ૧૯૭
નન્દાદિ સાન્તવન કરો, બ્રહ્મચર્ય વ્રતે સ્થિત: ।
ગુરુ શુશ્રૂષણ પરો, વિદ્યા પાર મિતેશ્વર: ૧૯૮
સાન્દીપનિ મૃતાપત્ય-દાતા કાલાન્ત કાદિ જિત્ ।
ગોકુલા શ્વાસન પરો, યશોદાનન્દ પોષક: ૧૯૯
ગોપિકા વિરહ વ્યાજ - મનોગતિ રતિપ્રદ: ।
સમોદ્ધવ ભ્રમર વાક્, ગોપિકા મોહ નાશક: ૨૦૦
કુબ્જા રતિ પ્રદો ક્રૂર - પવિત્રીકૃત ભૂ ગૃહ: ।
પૃથા દુ:ખ પ્રણેતા ચ, પાણ્ડવાનાં સુખ પ્રદ: ૨૦૧

॥ ઇતિ શ્રી દશમ સ્કંધ પૂર્વાધ નામાનિ 卐 (નીરોધ લીલા) 卐 ॥

卐 દશમ સ્કંધ ઉત્તરાર્ધ નામાનિ 卐

જરાસંધ સમાનીત - સૈન્ય ઘાતી વિચારક: ।
યવન વ્યાપ્ત મથુરા - જનદત્ત કુશ સ્થલિ: ૨૦૨

દ્વારકાદ્ભુત નિર્માણ - વિસ્માપિત સુરાસુર: ।
મનુષ્ય માત્ર ભોગાર્થ - ભૂમ્યા નીતેન્દ્ર વૈભવ: ૨૦૩
યવન વ્યાપ્ત મથુરા - નિર્ગમા નન્દ વિગ્રહ: ।
મુચુકુન્દ મહા બોધ - યવન પ્રાણ દર્પહા ૨૦૪
મુચુકુન્દ સ્તુતા શેષ - ગુણ કર્મ મહોદય: ।
ફલ પ્રદાન સંતુષ્ટિ - ર્જન્માન્તરિત મોક્ષદ: ૨૦૫
શિવ બ્રાહ્મણ વાક્યાપ્ત - જય ભીતિ વિભાવન: ।
પ્રવર્ષણ પ્રાર્થિ તાગ્નિ - દાન પુણ્ય મહોત્સવ: ૨૦૬
રુક્મિણી રમણ: કામ - પિતા પ્રદ્યુમ્ન ભાવન: ।
સ્યમન્તક મણિ વ્યાજ-પ્રાપ્ત જામ્બવતી પતિ: ॥
સત્યભામા પ્રાણ પતિ:, કાલિન્દી રતિ વર્ધન: ।
મિત્રવિન્દા પતિ: સત્યા - પતિર્વૃષ નિષૂદન: ૨૦૮
ભદ્રા વાંછિત ભર્તા ચ, લક્ષ્મણા વરણ ક્ષમ: ।
ઇન્દ્રાદિ પ્રાર્થિત વધ - નરકાસુર સૂદન: ૨૦૯
મુરારિ: પીઠ હન્તા ચ, તામ્રાદિ પ્રાણ હારક: ।
ષોડશ સ્ત્રી સહસ્ત્રેશ:, છત્ર કુણ્ડલ દાન કૃત્ ૨૧૦

પારિજાતા પહરણો, દેવેન્દ્ર મદ નાશકઃ ।
રુક્મિણી સમ સર્વ સ્ત્રી - સાધ્ય ભોગરતિ પ્રદઃ ૨૧૧
રુક્મિણી પરિહાસોક્તિ - વાક્ તિરોધાન કારકઃ ।
પુત્ર પૌત્ર મહાભાગ્ય - ગૃહધર્મ પ્રવર્તકઃ ૨૧૨
શમ્બરાન્તક સત્પુત્ર - વિવાહ હત રુક્મિકઃ ।
ઉષા પહૃત પૌત્ર શ્રી - બાણ બાહુ નિવારકઃ ૨૧૩
શીત જ્વર ભય વ્યાપ્ત - જ્વર સંસ્તુત ષડ્ગુણઃ ।
શંકર પ્રતિ યોદ્ધા ચ, દ્વન્દ્વ યુદ્ધ વિશારદઃ ૨૧૪
નૃગ પાપ પ્રભેત્તા ચ, બ્રહ્મસ્વ ગુણ દોષદૃક્ ।
વિષ્ણુ ભક્તિ વિરોધૈક - બ્રહ્મસ્વ વિનિવારકઃ ૨૧૫
બલભદ્રાહિત ગુણો, ગોકુલ પ્રીતિ દાયકઃ ।
ગોપી સ્નેહૈક નિલયો, ગોપી પ્રાણ સ્થિતિ પ્રદઃ ૨૧૬
વાક્યાતિગામિ યમુના - હલાકર્ષણ વૈભવઃ ।
પૌંડ્રક ત્યાજિત સ્પર્ધઃ, કાશીરાજ વિભેદનઃ ૨૧૭
કાશી નિદાહ કરણઃ, શિવ ભસ્મ પ્રદાયકઃ ।
દ્વિવિદ પ્રાણ ઘાતી ચ, કૌરવા ખર્વ ગર્વનુત્ ૨૧૮

લાંગલાકૃષ્ટ નગરી - સંવિગ્નાખિલ નાગરઃ ।
પ્રપન્નાભયદઃસામ્બ-પ્રાપ્ત સન્માન ભાજનમ્ ૨૧૯
નારદાન્વિષ્ટ ચરણો, ભક્ત વિક્ષેપ નાશકઃ ।
સદાચારૈક નિલયઃ, સુધર્મા ધ્યાસિતાસનઃ ૨૨૦
જરાસંધા વરુદ્ધેન - વિજ્ઞાપિત નિજકલમઃ ।
મન્ત્ર્યુદ્ધવાદિવાક્યોક્ત - પ્રકારૈક પરાયણઃ ૨૨૧
રાજસૂયાદિ મખકૃત્ - સંપ્રાર્થિત સહાય કૃત્ ।
ઈન્દ્રપ્રસ્થ પ્રયાણાર્થ - મહત્ સંભાર સંભૃતિઃ ૨૨૨
જરાસંધ વધ વ્યાજ - મોચિતાશેષ ભૂમિપઃ ।
સન્માર્ગ બોધકો યજ્ઞ- ક્ષિતિ વારણ તત્પરઃ ૨૨૩
શિશુપાલ હતિ વ્યાજ - જય શાપ વિમોચકઃ ।
દુર્યોધનાભિનાબ્ધિ - શોષ બાણ વૃકોદરઃ ૨૨૪
મહાદેવ વર પ્રાપ્ત - પુર શાલ્વ વિનાશકઃ ।
દન્તવક્ત્ર વધ વ્યાજ - વિજયાઘૌઘ નાશકઃ ૨૨૫
વિદૂરથ પ્રાણ હર્તા, ન્યસ્ત શસ્ત્રાસ્ત્ર વિગ્રહઃ ।
ઉપધર્મ વિલિપ્સાંગ - સૂત ઘાતી વર પ્રદઃ ૨૨૬

બલ્વલ પ્રાણ હરણ - પાલિતર્ષિ શ્રુતિ ક્રિયઃ ।
સર્વ તીર્થાઘ નાશાર્થ - તીર્થ યાત્રા વિશારદઃ ૨૨૭
જ્ઞાન ક્રિયા વિભેદેષ્ટ - ફલ સાધન તત્પરઃ ।
સારથ્યાદિ ક્રિયા કર્તા, ભકત વશ્યત્વ બોધકઃ ૨૨૮
સુદામા રંક ભાર્યાર્થા - ભૂમ્યા નીતેન્દ્ર વૈભવઃ ।
રવિગ્રહ નિમિત્તાપ્ત - કુરુક્ષેત્રૈક પાવનઃ ૨૨૯
નૃપગોપી સમસ્ત સ્ત્રી - પાવનાર્થાખિલ ક્રિયઃ
ઋષિ માર્ગ પ્રતિષ્ઠાતા, વસુદેવ મખક્રિયાઃ ૨૩૦
વસુદેવ જ્ઞાનદાતા, દેવકી પુત્ર દાયકઃ ।
અર્જુન સ્ત્રી પ્રદાતા ચ, બહુલાશ્વસ્વરૂપદઃ ૨૩૧
શ્રુતદેવેષ્ટ દાતા ચ, સર્વ શ્રુતિ નિરૂપતિઃ ।
મહાદેવાદ્યતિ શ્રેષ્ઠો, ભક્તિ લક્ષણ નિર્ણયઃ ૨૩૨
વૃક ગ્રસ્ત શિવ ત્રાતા, નાના વાક્ય વિશારદઃ ।
નરગર્વ વિનાશાર્થ - હત બ્રાહ્મણ બાલકઃ ૨૩૩
લોકાલોક પર સ્થાન - સ્થિત બાલક દાયકઃ ।
દ્વારકાસ્થ મહાભોગ - નાના સ્ત્રી રતિ વર્ધનઃ ૨૩૪
મન સ્તિરોધાન કૃત - વ્યગ્ર સ્ત્રી ચિત્ત ભાવિતઃ ।

॥ ઇતિ શ્રી દશમ સ્કંધ ઉતરાર્ધ નામાનિ 卐 નિરોધ લીલા 卐 ॥

卐 એકાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 મુક્તિ લીલા 卐

મુક્તિ લીલા વિહરણો, મૌશલ વ્યાજ સંહૃતિઃ ૨૩૫
શ્રી ભાગવત ધર્માદિ - બોધકો ભક્તિ નીતિ કૃત્ ।
ઉદ્ધવ જ્ઞાન દાતા ચ, પંચ વિંશતિધા ગુરુઃ ૨૩૬
આચારમુક્તિ ભક્ત્યાદિ - વક્તા શબ્દોદ્ભવ સ્થિતિઃ
હંસો ધર્મ પ્રવક્તા ચ, સનકાદ્યુપદેશ કૃત ૨૩૭
ભક્તિ સાધન વક્તા ચ, યોગ સિદ્ધિ પ્રદાયકઃ ।
નાના વિભૂતિ વક્તા ચ, શુદ્ધ ધર્માવબોધકઃ ૨૩૮
માર્ગ ત્રય વિભેદાત્મા, નાના શંકા નિવારકઃ ।
ભિક્ષુગીતા પ્રવક્તા ચ, શુદ્ધ સાંખ્ય પ્રવર્તકઃ ૨૩૯
મનો ગુણ વિશેષાત્મા, જ્ઞાપકોક્ત પુરૂરવાઃ ।
પૂજા વિધિ પ્રવક્તા ચ, સર્વ સિદ્ધાન્ત બોધકઃ ૨૪૦
લઘુ સ્વમાર્ગ વક્તા ચ, સ્વ સ્થાન ગતિ બોધકઃ ।
યાદવાં ગોપ સંહર્તા, સર્વાશ્ચર્ય ગતિક્રિયઃ ૨૪૧

॥ ઇતિ એકાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 મુક્તિ લીલા 卐 ॥

卐 દ્વાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 આશ્રય લીલા 卐

કાલ ધર્મ વિભેદાર્થ-વર્ણ નાશન તત્પરઃ ।
બુદ્ધો ગુપ્તાર્થ વક્તા ચ, નાના શાસ્ત્ર વિધાયકઃ ૨૪૨
નષ્ટ ધર્મ મનુષ્યાદિ - લક્ષણ જ્ઞાપનોત્સુકઃ ।
આશ્રયૈક ગતિ જ્ઞાતા, કલ્કિઃ કલિ મલાપહઃ ૨૪૩
શાસ્ત્ર વૈરાગ્ય સંબોધો, નાના પ્રલય બોધકઃ ।
વિશેષતઃ શુક વ્યાજ - પરીક્ષિજ્ જ્ઞાન બોધકઃ ૨૪૪
શુકેષ્ટ ગતિ રૂપાત્મા, પરીક્ષિદ્ દેહ મોક્ષદઃ ।
શબ્દ રૂપો નાદ રૂપો, વેદ રૂપો વિભેદનઃ ૨૪૫
વ્યાસઃ શાખા પ્રવક્તા ચ, પુરાણાર્થ પ્રવર્તકઃ ।
માર્કણ્ડેય પ્રસન્નાત્મા, વટ પત્ર પુટેશયઃ ૨૪૬
માયા વ્યાપ્ત મહા મોહ-દુઃખ શાન્તિ પ્રવર્તકઃ ।
મહાદેવ સ્વરૂપશ્ચ, ભક્તિદાતા કૃપાનિધિઃ ૨૪૭
આદિત્યાન્તર્ગતઃ કાલઃ, દ્વાદશાત્મા સુપૂજિતઃ ।
શ્રીભાગવતરૂપશ્ચ, સર્વાર્થ ફલદાયકઃ ૨૪૮

॥ ઇતિ દ્વાદશ સ્કંધ નામાનિ 卐 આશ્રય લીલા 卐 ॥

ઇતીદં કીર્તનીયસ્ય, હરે ર્નામ સહસ્ત્રકમ્ ।
પંચસપ્તતિવિસ્તીર્ણં, પુરાણાન્તર ભાષિતમ્ ૨૪૯

ય એતત્ પ્રાતરુત્થાય, શ્રદ્ધાવાન્ સુસમાહિતઃ ।
જપેદર્થાહિતમતિઃ સ ગોવિન્દ પદં વ્રજેત્ ૨૫૦
સર્વ ધર્મ વિનિર્મુક્તઃ, સર્વ સાધન વર્જિતઃ ।
એતદ્ ધારણ માત્રેણ, કૃષ્ણસ્ય પદવીં વ્રજેત્ ૨૫૧
હર્યાવેશિતચિત્તેન, શ્રી ભાગવતસાગરાત્ ।
સમુદ્ધૃતાનિ નાસાનિ, ચિન્તામણિ નિભાનિ હિ
કણ્ઠ સ્થિતાન્યર્થ દીપ્ત્યા, બાધન્તે જ્ઞાનજં તમઃ ।
ભક્તિં શ્રીકૃષ્ણદેવસ્ય, સાધયન્તિ વિનિશ્ચિતમ્ ૨૫૩
કિં બહૂક્તેન ભગવાન્, નામભિઃ સ્તુત ષડ્ ગુણઃ ।
આત્મભાવં નયત્યાશુ ભક્તિં ચ કુરુતે દૃઢામ્ ૨૫૪
યઃ કૃષ્ણ ભક્તિમિહ, વાંછતિ સાધનૌઘૈ-
ર્નામાનિ ભાસુરયશાંસિ, જપેત્ સ નિત્યમ્ ।
તં વૈ હરિઃ સ્વપુરુષં, કુરુતેતિ શીઘ્ર-
માત્માર્પણં સમધિ ગચ્છતિ ભાવતુષ્ટઃ ૨૫૫
શ્રીકૃષ્ણ કૃષ્ણસખ વૃષ્ણિ વૃષાવનીધ્રુક્
રાજન્ય વંશ દહના - નપવર્ગવીર્ય ।
ગોવિન્દ ગોપ વનિતા - વ્રજ ભૃત્ય ગીત
તીર્થ શ્રવઃ શ્રવણ મંગલ પાહિ ભૃત્યાન્ ૨૫૬

॥ ઇતિ શ્રી ભાગવત સાર સમુચ્ચયે વૈશ્વાનરોક્તં શ્રી
પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી ગોકુલેશાષ્ટકમ્ 卐

નંદ ગોપ ભૂપ વંશ - ભૂષણમ્ વિદૂષણં
ભૂમિ ભૂતિ ભૂરિ ભાગ્ય - ભાજનં ભયા પહમ્ ।
ધેનુ ધર્મ રક્ષણા-વતીર્ણ પૂર્ણ વિગ્રહં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૧॥
ગોપ બાલ સુંદરી-ગણાવૃતં કલાનિધિં
રાસ મંડલી વિહાર-કારિ કામ સુંદરમ્ ।
પદ્મ યોનિ શંકરાદિ-દેવ વૃંદ વંદિતં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૨॥
ગોપ રાજ રત્ન રાજિ-મંદિરાનું રિંગણં
ગોપ બાલ બાલિકા-કલાનુરુદ્ધ ગાયનમ્ ।
સુંદરી મનોજ ભાવ-ભાજનાં બુજાનનં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૩॥
કંસ કેશિ કુંજરાજ-દુષ્ટ દૈત્ય દારણમ્
ચેન્દ્ર સૃષ્ટવૃષ્ટિ વારિ-વારણોદ્ધૃતા ચલમ્ ।

કામ ધેનુ કારિતા-ભિધાન ગાન શોભિતં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૪॥
ગોપિકા ગૃહાંત ગુપ્ત-ગવ્ય ચૌર્ય ચંચલં
દુગ્ધ ભાંડ ભેદ ભીત-લજ્જિતાસ્ય પંકજમ્ ।
ધેનુ ધૂલિ ધૂસરાંગ-શોભિ હાર નૂપુરં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૫॥
વત્સ ધેનુ ગોપ બાલ-ભીષણાસ્ય વહ્નિપં
કેકિ પિચ્છ કલ્પિતા-વતંસ શોભિ તાનનમ્ ।
વેણુ વાદ્ય મત્ત ઘોષ-સુંદરી મનોહરં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૬॥
ગર્વિતા મરેન્દ્ર કલ્પ-કલ્પિતાન્ન ભોજનં
શારદાર વિંદ વૃંદ-શોભિ હંસ જારતમ્ ।
દિવ્ય ગંધ લુબ્ધ ભૃંગ-પારિજાત માલિનં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૭॥
વાસરા વસાન ગોષ્ઠ-ગામિ ગો ગણાનુગં
ધેનુ દોહ દેહ ગેહ-મોહ વિસ્મય ક્રિયમ્ ।

સ્વીય ગોકુલેશ દાન-દત્ત ભક્ત રક્ષણં
નીલ વારિ વાહ કાંતિ-ગોકુલેશ માશ્રયે ॥૮॥

॥ ઇતિ શ્રી રઘુનાથજી કૃતં શ્રીગોકુલેશાષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી ગોકુલાષ્ટકમ્ 卐

શ્રીમદ્ ગોકુલ સર્વસ્વં, શ્રીમદ્ ગોકુલ મંડનમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દૃક્તારા, શ્રીમદ્ ગોકુલ જીવનમ્ ૧
શ્રીમદ્ ગોકુલ માત્રેશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ પાલકઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ લીલાબ્ધિઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંશ્રયઃ ૨
શ્રીમદ્ ગોકુલ જીવાત્મા, શ્રીમદ્ ગોકુલ માનસમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દુઃખઘ્ન, શ્રીમદ્ ગોકુલ વીક્ષિતઃ ૩
શ્રીમદ્ ગોકુલ સૌંદર્ય, શ્રીમદ્ ગોકુલ સત્ ફલમ્ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ગોપ્રાણં, શ્રીમદ્ ગોકુલ કામદઃ ૪
શ્રીમદ્ ગોકુલ રાકેશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ તારકઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ પદ્માલિઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંસ્તુતઃ ૫

શ્રીમદ્ ગોકુલ સંગીતઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ લાસ્યકૃત ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ભાવાત્મા, શ્રીમદ્ ગોકુલ પોષકઃ ૬
શ્રીમદ્ ગોકુલ હૃત્ સ્થાનં, શ્રીમદ્ ગોકુલ સંવૃતઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ દૃક્ પુષ્ટં, શ્રીમદ્ ગોકુલ મોદિતઃ ૭
શ્રીમદ્ ગોકુલ ગોપીશઃ, શ્રીમદ્ ગોકુલ લાલિતઃ ।
શ્રીમદ્ ગોકુલ ભોગ્યશ્રી, શ્રીમદ્ ગોકુલ સર્વકૃત ૮
ઈમાનિ શ્રીગોકુલેશ-નામાનિ વદને મમ ।
વસન્તુ સતતં ચૈવ, લીલાશ્ચ હૃદયે સદા ૯

॥ ઇતિ શ્રી વિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતં શ્રી ગોકુલાષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 જન્મવૈફલ્યનિરૂપણાષ્ટકમ્ 卐

નાશ્રિતો વલ્લભાધીશો, ન ચ દૃષ્ટા સુબોધિની ।
નારાધિ રાધિકાનાથો, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૧
ન ગૃહીતં હરેર્નામ, નાત્માદ્યખિલમર્પિતમ્ ।
ન કૃષ્ણસેવા વિહિતા, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૨

ન લીલા - ચિંતનં નૈવ, દીનતા વિરહાદ્ધરેઃ ।
ન વા કૃષ્ણાશ્રયઃ પૂર્ણો, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૩
ન નીતા વાર્તયા ઘસ્ત્રાઃ, સાધવો નૈવ સેવિતાઃ ।
ન ગોવિંદ-ગુણા ગીતા, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૪
ન કૃષ્ણરૂપ-સૌન્દર્યે, મનો નૈવ વિરાગિતા ।
ન દુઃસંગ - પરિત્યાગો, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૫
ન ભક્તિઃ પુષ્ટિમાર્ગીયા, ન નિઃસાધનતા હૃદિ ।
ન વિસ્મૃતિઃ પ્રપંચસ્ય, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૬
ન ધર્મપરતા નૈવ, ધર્મમાર્ગે મનોગતિઃ ।
ન ભક્તિ - જ્ઞાન વૈરાગ્યે, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૭
ન નિજસ્વામિ - વિરહ - પરિતાપો ન ભાવના ।
ન દૈત્યં પરમં યસ્ય, વૃથા તજ્જન્મ ભૂતલે ૮

॥ ઇતિ શ્રી હરિદાસોદિતં જન્મવૈફલ્યનિરૂપણાષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

卐 શ્રી ગિરિરાજધાર્યષ્ટકમ્ 卐

ભક્તાભિલાષા - ચરિતાનુસારી,
દુગ્ધાદિ ચૌર્યેણ યશોવિસારી ।

કુમાર તા નંદિત ઘોષનારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી - ગિરિરાજધારી ૧
વ્રજાંગના વૃંદ સદા વિહારી,
અંગે ગૃહા ગારત મોપ હારી ।
ક્રીડા રસાવેશત મોભિસારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી-ગિરિરાજધારી ૨
વેણુસ્વનાનંદિત પન્નગારી,
રસાતલા નૃત્યુ પદ પ્રચારી ।
ક્રીડન્ વયસ્યા કૃતિ દૈત્યમારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી-ગિરિરાજધારી ૩
પુલિંદ દારા હિત શંબરારી,
રમા સદોદાર દયા પ્રકારી ।
ગોવર્ધને કંદ ફલો પહારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી - ગિરિરાજધારી ૪
કલિંદજા કૂલ દુકૂલહારી,
કુમારિકા કામ કલાવિતારી ।

વૃંદાવને ગોધનવૃંદ ચારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી - ગિરિરાજધારી ૫
વ્રજેંદ્ર સર્વાધિક શર્મકારી,
મહેન્દ્રગર્વાધિક ગર્વહારી ।
વૃંદાવને કંદ ફલોપહારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી-ગિરિરાજધારી ૬
મનઃ કલાનાથ તમોવિદારી
વંશીર વાકારિત તત્ કુમારી ।
રાસોત્સવો દ્વેલ્લર સાબ્ધિસારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી - ગિરિરાજધારી ૭
મત્ત દ્વિપોદ્દા મગતાનુકારી,
લુંઠત્ પ્રસૂના પ્રપદીનહારી ।
રામો રસ સ્પર્શ કર પ્રસારી,
મમ પ્રભુઃ શ્રી - ગિરિરાજધારી ૮

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં ગિરિરાજધાર્યષ્ટકં સંપૂર્ણમ્ ॥

ભક્તિ યોગ (અધ્યાય ૧૨મો)

અર્જુન ઉવાચ

એવં સતતયુક્તા યે ભક્તાસ્તવાં પર્યુપાસતે,
યે ચાપ્યક્ષરવ્યકતં તેષાં કે યોગવિત્તમા ઃ ૧

શ્રી ભગવાનુવાચ

મય્યોવેશ્ય મનો યે માં નિત્યયુક્તા ઉપાસતે,
શ્રદ્ધયા પરયોપેતાસ્તે મે યુક્તતમા મતાઃ ૨

યે ત્વક્ષરમનિર્દેશ્યમવ્યકતં પર્યુપાસતે,
સર્વત્રાગમચિત્યં ચ કૂટસ્થમચલં ધ્રુવમ્. ૩

સંનિયમ્યેન્દ્રિગ્રામં સર્વત્ર સમબુદ્ધયઃ,
તે પ્રાપ્નુવન્તિ મામેવ સર્વભૂતહિતે રતાઃ ૪

કલેશોઽધિકતરસ્તેષામવ્યકતાસકતચેતસામ્,
અવ્યકતા હિ ગતિર્દુ:ખં દેહવૃદ્ભિભવાપ્યતે. ૫

યે તુ સર્વાણિ કર્માણિ મયિ સંન્યસ્ય મત્પરાઃ,
અનન્યેનૈવ યોગેન માં ધ્યાયન્ત ઉપાસતે. ૬

તેષામહં સમુદ્ધર્ત્તા મૃત્યુસંસારસાગરાત્,
ભવામિ ન ચિરાત્પાર્થ મય્યાવેશિતચેતસામ્,. ૭

મય્યેવ મન આધત્સ્વ મયિ બુદ્ધિ નિવેશય,
નિવસિષ્યસિ મય્યેવ અત ઊર્ધ્વ ન સંશયઃ ૮

અથ ચિત્તં સમાધાતું ન શક્ નોષિ મયિ સ્થિરમ્,
અભ્યાસયોગેન તતો મામિચ્છાપ્તું ધનંજય. ૯

અભ્યાસેડપ્યસમર્થોડસિ મત્કર્મપરમો ભવ,
મદર્થમપિ કર્માણિ કુર્વન્સિસિદ્ધવાપ્સ્યસિ. ૧૦

અર્થૈતદપ્યશકતોડસિ કર્તું મદ્યોગમાશ્રિતઃ,
સર્વકર્મફલત્યાગં તતઃ કુરુ યાતાત્મવાન્. ૧૧

શ્રેયો હિ જ્ઞાનમભ્યાસાજ જ્ઞાનાધ્યાનં વિશિષ્યતે,
ધ્યાનાત્કર્મફલત્યાગસ્ત્યા ગાચ્છાન્તિરન્તરમ્. ૧૨

અદ્વેષ્ટા સર્વભૂતાનાં મૈત્રઃ કરુણ એવ ચ,
નિર્મમો નિરહંકારઃ સમદુઃખ સુખઃ ક્ષમી. ૧૩

સંતુષ્ટ સતતં યોગી યતાત્મા દ્રઢનિશ્ચયઃ,
મય્યર્પિતમનોબુદ્ધિર્યો મદભક્તઃ સ મે પ્રિયઃ ૧૪

યસ્માન્નોદ્વિજતે લોકો લોકાંન્નોદ્વિજતે ચ યઃ,
હર્ષામર્ષભયોદ્વેગૈર્મુક્તો યઃ સ ચ મે પ્રિયઃ ૧૫

અનપેક્ષઃ શુચિર્દક્ષ ઉદાસીનો ગતવ્યથઃ,
સર્વારમ્ભ પરિત્યાગી યો મદભક્તઃ સ મે પ્રિયઃ ૧૬

યો ન હૃષ્યતિ ન દ્વૈદષ્ટિ ન શોચતિ ન કાંક્ષતિ,
શુભાશુભપરિત્યાગી ભક્તિમાન્યઃ સ મે પ્રિયઃ ૧૭

સમઃ શત્રૌ ચ મિત્રે ચ તથા માનાપમાનયોઃ,
શીતોષ્ણસુખદુઃખેષુ સમઃ સઙવિવર્જિતઃ. ૧૮

તુલ્યનિન્દાસ્તુતિર્મૌની સંતુષ્ટો યેન કેનચિત્,
અનિકેતઃ સ્થિરમતિર્ભક્તિમામે પ્રિયો નરઃ. ૧૯

યે તુ ધમ્યાર્મૃતમિદં યથોક્તં પર્યુપાસતે,
શ્રદ્ધાના મત્પરમા ભક્તાસ્તેડતીવ મે પ્રિયાઃ. ૨૦

(ઇતિ - શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા ભક્તિયોગઃ)

શ્રી પુરુષોત્તમ યોગઃ (અધ્યાય ૧૫મો)

શ્રી ભગવાનુવાચ

ઉર્ધ્વમૂલમધઃ શાખમશ્વત્થં પ્રાહુરવ્યયમ,
છંદાસિ યસ્ય પર્ણાનિ યસ્તં વેદ સે વેદવિત્. ૧

અધશ્ચોર્ધ્વં પ્રસૃતાસ્તસ્ય શાખા ગુણપ્રવૃદ્ધા વિષયપ્રવાલાઃ,
અધશ્ચ મૂલાન્યનુસંતતાનિ કર્માનુબંધીનિ મનુષ્યલોકે. ૨

ન રૂપમસ્યેહ તથોપલભ્યતે નાન્તો ન ચાદિર્ન ચ સંપ્રતિષ્ઠા.
અશ્વત્થમેનં સુવિરૂઢમૂલમસંગશસ્ત્રેણં દૃઢેન છિત્વા. ૩

તતઃ પદં તત્પરિમાર્ગિતવ્યં યસ્મિન્ગતા ન નિવર્તન્તિ ભૂયઃ,
તમેવ ચાદ્યં પુરુષં પ્રપદ્યે યતઃ પ્રવૃત્તિઃ પ્રસૃતા પુરાણી. ૪

નિર્માનમોહા જિતસંઙગદોષા અધ્યાત્મનિત્યા વિનિવૃત્તકામાઃ,
દ્વન્દ્વૈર્વિમુક્તાં સુખદુઃખસંજ્ઞૈર્ગચ્છન્ત્યમૂઢાઃ પદમવ્યયં તત્. ૫

ન તદ્દ્ભાસયતે સૂર્યો ન શશાંકો ન પાવકઃ,
યદ્દ્ ગત્વા ન નિવર્તન્તે તદ્ધામ પરમં મમ. ૬

મમૈવાંશો જીવલોકે જીવભૂતઃ સનાતનઃ,
મનઃપષ્ઠાનીન્દ્રિયાણિ પ્રકૃતિસ્થાનિ કર્ષતિ. ૭

શરીરં યદવાપ્નોતિ યચ્ચાપ્યુત્ક્રામતીશ્વરઃ,
ગૃહીત્વૈતાનિ સંયાતિ વાયુર્ગંધાનિવાશયાત્. ૮

શ્રોતં ચક્ષુઃ સ્પર્શનં ચ રસન ઘ્રાણમેવ ચ,
અધિષ્ઠાય મનશ્ચાયં વિષયાનુસેવતે. ૯

ઉત્ક્રામન્તં સ્થિતં વાપિ ભુંજાનં વા ગુણાન્વિતમ,
વિમૂઢા ન'નુપશ્યંતિ પશ્યંતિ જ્ઞાનચક્ષુષઃ.૧૦

યતંતો યોગિનશ્ચૈનં પશ્યંત્યાત્મન્યવસ્થિતમ્,
યતંતોડપ્યકૃતાત્માનો નૈનં પશ્યંત્યચેતસઃ. ૧૧

યદાદિત્યગતં તેજો જગદ્ભાસયેતેડખિલમ્,
યચ્ચંદ્રમસિ યચ્ચાગ્નૌ તત્તેજો વિદ્ધિ મામકમ્. ૧૨

ગામાવિશ્ય ચ ભૂતાનિ ધારયામ્યહમોજસા,
પુષ્ણામિ ચૌષધીઃ સર્વાઃ સોમો ભૂત્વા રસાત્મકઃ. ૧૩

અહં વૈશ્વાનરો ભૂત્વા પ્રાણિનાં દેહમાશ્રિતઃ,
પ્રાણાપાનસમાયુક્તઃ પચામ્યન્નં ચતુર્વિધમ્. ૧૪

સર્વસ્ય ચાહં હૃદિ સંનિવિષ્ટો મત્તઃ સ્મૃતિજ્ઞાનમપોહનં ચ,
વેદૈશ્ચ સર્વૈરહમેવ વેદ્યો વેદાંતકૃદ્વેદવિદેવ ચાહમ્. ૧૫

દ્વાવિમૌ પુરુષૌ લોકે ક્ષરશ્ચાક્ષર એવ ચ,
ક્ષરઃ સર્વાણિ ભૂતાનિ કૂટસ્થોડક્ષરઉચ્યતે. ૧૬

ઉત્તમઃ પુરુષસ્ત્વન્યઃ પરમાત્મેત્યુદાહૃતઃ,
યો લોકત્રયમાવિશ્ય બિભર્ત્યવ્યય ઈશ્વરઃ. ૧૭

યસ્માત્ક્ષરમતીતોડહમક્ષરાદપિ ચોત્તમઃ,
અતોડસ્મિ લોકે વેદે ચ પ્રથિતઃ પુરુષોત્તમઃ. ૧૮

યો મામે વસંમૂઢો જાનાતિ પુરુષોત્તમમ્,
સ સર્વવિદ્ભજતિ માં સર્વભાવેન ભારત. ૧૯

ઈતિ ગુત્યતમં શાસ્ત્રમિદ્દુક્તં મયાડનઘ,
એતદ્બુદ્ધ્ધવા બુદ્ધિમાન્સ્યાત્ કૃતકૃત્યશ્ચ ભારત. ૨૦

(ઈતિ-શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા શ્રી પુરુષોત્તમ યોગઃ)

॥ શ્રી નામરત્નાખ્ય સ્તોત્રમ્ ॥

યન્નામાર્કોદયાત્પાપ-ધ્વાન્તરાશિઃ પ્રશામ્યતિ ।
વિકસન્તિ હૃદબ્જાનિ, તન્નામાનિ સદાશ્રયે ૧
આનુષ્ટુભમિહચ્છંદ, ઋષિરગ્નિકુમારજઃ ।
સર્વશક્તિસમાયુક્તો, દેવઃ શ્રી વલ્લભાત્મજઃ ૨
વિનિયોગઃ સમસ્તેષ્ટ-સિદ્ધ્યર્થે વિનિરૂપિતઃ ।
શ્રીવિઠ્ઠલઃ કૃપાસિંધુ-ર્ભક્તવશ્યોતિસુંદરઃ ૩
કૃષ્ણલીલારસાવિષ્ટઃ શ્રીમાન્ વલ્લભનંદનઃ ।
દુર્દૃશ્યો ભક્તસંદૃશ્યો, ભક્તિગમ્યો ભયાપહઃ ૪
અનન્યભક્તહૃદયો, દીનાના થૈકસંશ્રયઃ ।
રાજીવલોચનો રાસ-લીલા રસમહોદધિઃ ૫
ધર્મસેતુર્ભક્તિસેતુઃ સુખ સેવ્યો વ્રજેશ્વરઃ ।
ભક્તશોકાપહઃ શાંતઃ સર્વજ્ઞઃ સર્વકામદઃ ૬
રુક્મિણીરમણઃ શ્રીશો, ભક્તરત્નપરીક્ષકઃ ।
ભક્તરક્ષૈકદક્ષઃ શ્રી-કૃષ્ણભક્તિપ્રવર્તકઃ ૭

મહાસુરતિરસ્કર્તા, સર્વશાસ્ત્રવિદગ્રણીઃ ।
કર્મજાડ્યભિદુષ્ણાંશુ - ર્ભક્તનેત્રસુધારકરઃ ૮
મહાલક્ષ્મીગર્ભરત્નં, કૃષ્ણવર્ત્મસમુદ્ભવઃ ।
ભક્તચિંતામણિર્ભક્તિ -કલ્પદ્રુમનવાંકુરઃ ૯
શ્રીગોકુલકૃતાવાસઃ કાલિંદી પુલિનપ્રિયઃ ।
ગોવર્ધનાગમરતઃ, પ્રિયવૃંદાવનાચલઃ ૧૦
ગોવર્ધનાદ્રિમખકૃન્ - મહેન્દ્રમદભિત્ પ્રિયઃ ।
કૃષ્ણલીલૈકસર્વસ્વઃ, શ્રીભાગવતભાવવિત્ ૧૧
પિતૃપ્રવર્તિતપથ - પ્રચારસુવિચારકઃ ।
વ્રજેશ્વરપ્રીતિકર્તા, તન્નિમંત્રણભોજકઃ ૧૨
બાલલીલાદિસુપ્રીતો, ગોપીસંબંધિસત્કથઃ ।
અતિગંભીરતાત્પર્યઃ, કથનીયગુણાકરઃ ૧૩
પિતૃવંશોદધિવિધુઃ, સ્વાનુરૂપસુતપ્રસૂઃ ।
દિક્ચક્રવર્તિસત્કીર્તિ-ર્મહોજ્જવલચરિત્રવાન્ ૧૪
અનેકક્ષિતિપશ્રેણિ - મૂર્દ્ધા સક્ત પદાંબુજઃ ।
વિપ્રદારિદ્રયદાવાગ્નિ ર્ભૂદેવાગ્નિપ્રપૂજકઃ ૧૫

ગોબ્રાહ્મણપ્રાણરક્ષા - પરઃ સત્યપરાયણઃ ।
પ્રિયશ્રુતિપથઃ શશ્વન્ મહામખકરઃ પ્રભુઃ ૧૬
કૃષ્ણાનુગ્રહસંલભ્યો, મહાપતિતપાવનઃ ।
અનેકમાર્ગસંકિલષ્ટ-જીવસ્વાસ્થ્યપ્રદો મહાન્૧૭
નાનાભ્રમનિરાકર્તા, ભક્તાજ્ઞાનભિદુત્તમઃ ।
મહાપુરુષસત્ખ્યાતિ - ર્મહાપુરુષવિગ્રહઃ ૧૮
દર્શનીયતમો વાગ્મી, માયાવાદનિરાસકૃત્ ।
સદા પ્રસન્નવદનો, મુગ્ધસ્મિતમુખાંબુજઃ ૧૯
પ્રેમાર્દદૃગ વિશાલાક્ષઃ, ક્ષિતિમંડલમંડનઃ ।
ત્રિજગદ્વ્યાપિસત્કીર્તિ-ર્ધવલીકૃત મેચકઃ ૨૦
વાક્ સુધાકૃષ્ટભક્તાંતઃ-કરણઃ શત્રુતાપનઃ ।
ભક્તસંપ્રાર્થિતકરો, દાસદાસીપ્સિતપ્રદઃ ૨૧
અચિંત્યમહિમામેયો, વિસ્મયાસ્પદવિગ્રહઃ ।
ભક્તક્લેશાસહઃ સર્વ-સહો ભક્તકૃતે વશઃ ૨૨
આચાર્યરત્નં સર્વાનુ-ગ્રહ કૃન્મંત્રવિત્તમઃ ।
સર્વસ્વદાનકુશલો, ગીતસંગીતસાગરઃ ૨૩

ગોવર્ધનાચલસખો, ગોપગોગોપિકાપ્રિયઃ ।
ચિંતિતજ્ઞો મહાબુદ્ધિ-ર્જગદ્વંદ્ય પદાંબુજઃ ૨૪
જગદાશ્ચર્યરસકૃત્, સદા કૃષ્ણ કથાપ્રિયઃ ।
સુખોદર્કકૃતિઃ સર્વ-સંદેહચ્છેદદક્ષિણઃ ૨૫
સ્વપક્ષરક્ષણે દક્ષઃ પ્રતિપક્ષ-ક્ષયંકરઃ ।
ગોપિકાવિરહાવિષ્ટઃ, કૃષ્ણાત્મા સ્વસમર્પકઃ ૨૬
નિવેદિભક્તસર્વસ્વઃ, શરણાધ્વપ્રદર્શકઃ ।
શ્રીકૃષ્ણાનુગૃહીતૈક-પ્રાર્થનીય પદાંબુજમ્ ।
ધ્યાત્વા તદેકશરણો, યઃ પઠેત્ સહરિં લભેત્ ૨૮
યદ્યન્મનસ્યભિધ્યાયેત્ - તત્તદાપ્નોત્યસંશયમ્ ।
નામરત્નાભિધમિદં, સ્તોત્રં યઃ પ્રપઠેત્સુધીઃ ૨૯
ત્વદીયં તં ગૃહાણાશુ પ્રાર્થ્યમેતન્મમ પ્રભો ।
શ્રી વિઠ્ઠલપદાંભોજ - મકરંદજુષોનિશમ્ ૩૦
ઈયં શ્રી રઘુનાથસ્ય, કૃતિર્વિજયતેતમામ્ ૩૦॥

ઇતિશ્રી રઘુનાથ વિરચિતં નામરત્નાખ્ય સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્

卐 રાસ લીલામૃત 卐

બજત કુંજમેં મંજુ બાઁસુરી,
　　બ્રજ બધૂ બઁધી પ્રેમ-રાસ રી,
ઘર તજ્યો ગઈ કૃષ્ણ-પાસ રી,
　　શરદ-ચંદ કીનો ઉજાસ રી. ૧
હરિ કિયો જબે મંદ હાસ રી,
　　નિરખિકેં ભયો તાપ નાસ રી,
સુમન કુંજ રાજેં વિકાસ રી,
　　ભ્રમર-પુંજ ગુંજે સુવાસ રી. ૨
ગુન ભરી તિયા રૂપ-રાસ રી,
　　પુન પ્રબીન હૈં પ્રેમ-ગાઁસ રી,
અતનુ મોદ ભાવ પ્રકાસ રી,
　　મિલ ગુપાલ કીનેં વિલાસ રી. ૩
મદ ગુમાન હી જાઁન તાસુ રી,
　　હૃદયમેં છિપે શ્રીનિવાસ રી,

બિરહ જાત બાઢ્યો હુતાસ રી,
　　તરુ લતાન પૂંછે ઉદાસ રી. ૪
સઘન કુંજ કીની તલાસ રી,
　　ગુન કથા રચી યાહિ આસ રી,
ભરત નૈન ઊંચે ઉસાસ રી,
　　કરિ કૃપા મિલે પીત વાસ રી. ૫
વદન કંજ હે ચારુ હાઁસ રી,
　　મદન માન જાતેં નિરાસ રી,
કર ગહે જુરી આસ પાસ રી,
　　ભરત અંક બાઢ્યો હુલાસ રી. ૬
અધર પાન કીને હું પ્યાસ રી,
　　મિટત નાઁહિ જૈસે ઉપાસ રી,
લિપટ સ્યામસોં ઐસી ભાસ રી,
　　ઘન સુદામિની ભાદ્ર માસ રી. ૭
કરત કૃષ્ણ કે સંગ રાસ રી,
　　સરસ રાગ ગાવેં ખુલાસ રી,

સુર જુ સપ્ત નીકે નિકાસ રી,
મુરજ બીન બાજેં મિઠાસ રી. ૮
બજત મંજુ મંજીર લાસ રી,
નચત મોર છાઁડે. અવાસ રી,
સુર વિમાન છાયે અકાસ રી,
પરત પુષ્પ વૃષ્ટિ તહાઁ સુરી. ૯
કટ ગઈ તબે ગેહ-ફાઁસ રી,
હટ ગયો જુ સંસાર-ત્રાસ રી,
ચરનમાઁઝ દીજે નિવાસ રી,
સરન 'ગોકુલાધીશ' દાસ રી. ૧૦

॥ ઇતિ શ્રીગોકુલાધીશ - વિરચિતા
રાસલીલામૃતશ્લોકાઃ સમાપ્તાઃ ॥

卐 શ્રી સર્વોત્તમજીનું ધોળ 卐

ભલે પ્રકટયા શ્રીવલ્લભદેવ, શ્રીપુરુષોત્તમ ભૂતલ ફરી જી,
નહિ પ્રાકૃત ધર્મનો લેશ, અપ્રાકૃત નિજ વપુ ધરી જી. ૧
કરે નિગમ નિરૂપણ એમ, તે સાકારની સ્તુતિ કરી જી,
મહાકલિ કાલાદિક દોષ, પંડિત-દૃષ્ટિ તિમિર ભરી જી. ૨
મહિમા નવ જાણે જેહ, તે કહિયે ખરા સુર-અરિ જી,
વહાલે દયા કરી મુખ રૂપ, નિજ લીલા પ્રકટ કરી જી. ૩
જેની વાણી અતિ દુર્બોધ, થાય સુબોધ જેને કરી જી,
જેનાં અષ્ટોત્તરશત નામ, તે કહીએ મહા અઘ હરી જી. ૪
જેનાં ઋષિવર અગ્નિકુમાર, જગતી છંદ નામે ધરી જી,
શ્રી કૃષ્ણ કમલ મુખ દેવ, બીજ દૃષ્ટિ કરુણા ભરી જી. ૫
જેની ભક્તિમાં અંતરાય, તે નાશનું પ્રયોજન સહી જી,
આપે અધરામૃતની સિદ્ધિ, તે મધ્યે નિશ્ચય કરી જી. ૬

卐 ઢાળ 卐

વહાલો આનંદ પરમાનંદ કહેવાય,
શ્રીકૃષ્ણ કમલ મુખ કૃપાનિધિ થાય. ૭

વહાલો દૈવી ઉદ્ધારણ પ્રયત્ન ઉપાય,
જેનાં સ્મરણ માત્રથી આરતિ જાય. ૮
શ્રી ભાગવત ગૂઢાર્થ પ્રકટાય,
સાકાર બ્રહ્મનો વાદ સ્થપાય. ૯
વેદ-પારંગ ચૌદ ભુવન કહેવાય,
માયાવાદ નિરાકૃત સહુ મળી ગાય. ૧૦
સર્વ વાદિ નિરાસ કીધા તે લખાય,
ભક્તિમાર્ગ સરસ કમલ વિકસાય. ૧૧
સ્ત્રી-શૂદ્રાદિકને ઉદ્ધારવા સમર્થ,
જેના સાધન-બળથી ન થાય અર્થ. ૧૨
અંગીકાર માત્રથી સર્વ સ્વકીયે,
કીધા શ્રીગોપીજન પતિને પ્રિયે. ૧૩
અંગીકાર કરે મર્યાદા અનુસાર,
મહા કરુણાવંત સમર્થ અપાર. ૧૪
વહાલો અદેય દાન દેવાને ચતુર,
મહા ઉદાર ચરિત્ર કરે ભરપૂર. ૧૫

લીલા દેખાડી પ્રાકૃતની જેહ,
તે મિષે મોહ્યા સુર-રિપુ તેહ. ૧૬
વૈશ્વાનર શ્રી વલ્લભ છે નામ,
વહાલો સુંદર રૂપ સ્વજન હિત કામ. ૧૭
કૃષ્ણ ભક્તિ કરે જન શિક્ષા કાજ,
આપે અખિલ ઈષ્ટ શ્રી વલ્લભરાજ. ૧૮
સર્વ લક્ષણથી સંપન્ન વિવેક,
શ્રીકૃષ્ણ જ્ઞાન દાતા ગુરુ એક. ૧૯
પોતાના આનંદ થકી બહુ પુષ્ટ,
એનાં કમલપત્ર શાં નેત્ર સંતુષ્ટ. ૨૦
કૃપા દૃષ્ટિથી વૃષ્ટિથી હરખ્યાં મન,
તે દાસ-દાસી પ્રિય પતિને અનન્ય. ૨૧
રોષ દૃષ્ટિ કરે ભક્તિ-શત્રુ પ્રજાળ,
ભક્ત સેવંતાં સુખ સેવા રસાલ. ૨૨
એમની ભક્તિ વિના નહિ સેવા સાધ્યા,
તે કારણથી કહિએ દુરારાધ્ય. ૨૩

જેનાં ચરણ-સરોજ દુર્લભ દરશાય,
તેના ઉગ્ર પ્રતાપ ત્રૈલોકમાં કહેવાય. ૨૪
વચનામૃત કરી પૂર્યા સેવકના અર્થ,
શ્રીભાગવત અમૃત મથન સમર્થ. ૨૫
તેનો સાર સહીએ વ્રજ-સુંદરીનો ભાવ,
તે પરિપૂરણ છે દેહ ભરાવ. ૨૬
સાન્નિધ્ય માત્ર કરે કૃષ્ણ પ્રેમ,
ભક્તિ મુક્તિ દેવાનું એહુનું નેમ. ૨૭
એક રાસલીલામાં તેમનુ તાન,
પ્રભુ કૃપા કરીને કરે કથાનું દાન. ૨૮
વહાલો વિરહના અનુભવને હિત કાજ,
સર્વ ત્યાગ જણાવ્યો શ્રી વલ્લભરાજ. ૨૯
ઉપદેશ કર્યો ભક્તિમાર્ગ આચાર,
લોક માંહે જણાવ્યો કર્મ માર્ગ પ્રચાર. ૩૦
વેદ શાસ્ત્ર કહ્યાં યજ્ઞાદિક દાન,
તેનું ફળ મર્યાદા ભક્તિ નિદાન. ૩૧

પ્રભુ પૂર્ણાનંદ છે પૂરણ કામ,
સરસ્વતિના પતિ દેવ ઈશ અભિરામ. ૩૨
વહાલે સહસ્ર કહ્યાં પુરુષોત્તમ નામ,
નિજજનને આશ્રયનું છે ધામ. ૩૩
ભક્તિમાર્ગની રીતે કરવા ઉપદેશ,
બહુ ગ્રંથ કરીને ટાળ્યો સંશયનો લેશ. ૩૪
જેને પામવાને છોડ્યા પ્રાણથી પ્રિયે,
એવા ભક્ત સમાજ બિરાજે શ્રીયે. ૩૫
આપ સાધન કરે નિજ દાસને કાજ,
એવા સમર્થ શ્રી વલ્લભ મહારાજ. ૩૬
કરવા ભક્તિ પ્રચાર જ ભૂતલ માંહી,
વંશ કીધા પિતા થઈને ગ્રહી બાંહી. ૩૭
સર્વ સામર્થ્ય ધર્યું પોતાને વંશ,
ગર્વ દૂર કરી ટાળ્યો સંશયનો અંશ. ૩૮
પ્રભુ પતિવ્રતાના પતિ સાક્ષાત્,
કરે યહ લોક પર લોક દાન વિખ્યાત. ૩૯

જેના અંતઃકરણ છે ગૂઢ અપાર,
અંગીકૃતને જણાવ્યો મનનો વિચાર. ૪૦
ઉપાસનાદિ મારગ જે અન્ય,
તેના મોહ ટાળીને કીધા સેવક અનન્ય. ૪૧
કર્યો નિશ્ચય જે ભક્તિ સર્વથી વિશેષ,
કીધો શરણ માર્ગનો જુજવો ઉપદેશ. ૪૨
શ્રીકૃષ્ણનાં મનની જાણે વાત,
લીલા કુંજવિહારી પરિપૂરણ ગાત. ૪૩
કથા-રસ-મગ્ન સદા છે ચિત્ત,
વિસર્યું સૌ તે થકી બીજુ ચિત્ત. ૪૪
પ્રિય છે ઘણું વ્રજ, ને વ્રજનો વાસ,
કરે પુષ્ટિ-લીલા એકાં[illegible] વિલાસ. ૪૫
કરે ભક્ત ઈચ્છા પરિપૂરણ દાન,
નહીં નિજ લીલાનુ કોઈને જ્ઞાન. ૪૬
અતિ મોહિત જેનું શીલ ઘણું
નહીં લોક વિષે આસક્તિ અણું. ૪૭

નિજ ભક્ત વિષે આસક્તિ છે એક,
પ્રભુ પાવન કીધા પતિત અનેક. ૪૮
જે કરે પોતાના ગુણનું ગાન,
તેનાં હૃદય-કમલ રહેવાનું સ્થાન. ૪૯
નિજ યશરૂપી અમૃત લહરી,
તેથી ભીંજવી સર્વ રસ વાસના હરિ. ૫૦
પ્રભુ પોતે સર્વ થકી છે પર,
ન કરે તુલ્યતા કોઈ અવર. ૫૧
લીલા રસ અમૃત તરંગ બહુ
ભીંજવ્યાં છે ભક્ત શરીર સહુ. ૫૨
રુચિ આવે ગિરિ ગોવર્ધન વાસ,
તે લીલામાં છે અતિશય ઉલ્લાસ. ૫૩
કરે યજ્ઞ ભોગ, ને યજ્ઞ કર્મ,
આપે અર્થ, કામ, ને મોક્ષ ધર્મ. ૫૪
પ્રભુ સત્ય વચન છે ત્રિગુણાતીત,
નીતિ ચતુરાઈ છે અતિ અગણિત. ૫૫

કરવા પોતાની કીર્તિ પ્રકાશ,
કર્યું વ્યાસસૂત્રનું નૂતન ભાષ્ય. ૫૬
અતિ તુચ્છ તૂલ જે માયા વાદ,
કરી ભસ્માગ્નિ સ્થાપ્યો બ્રહ્મ વાદ. ૫૭
અપ્રાકૃત ભૂષણની અતિ કાંતિ,
હસતાં મુખ શોભે છે બહુ ભાંતિ. ૫૮
પ્રભુ ત્રણ લોકના ભૂષણ સાર,
પ્રકટ્યા ધરણીનું ભાગ્ય અપાર. ૫૯
પ્રભુ સુંદરતા છે અતિશે અનુપ,
કેમ વર્ણન કરી શકું એ સ્વરૂપ. ૬૦
સૌ માગે છે પોતાના જન,
ચરણારવિંદની રજ જે ધન. ૬૧

卐 વલણ 卐

એ કહ્યાં એકસોને આઠે નામ,
શ્રી વલ્લભ આનંદનું છે ધામ. ૬૨
જે કોઈ શ્રદ્ધા કરી નિત્ય ગાય રે,
તેનું મન પહેલું સ્થિર થાય રે ૬૩

અધરામૃતની સિદ્ધિ પામે રે,
તેમાં સંશયનું નહીં નામ રે. ૬૪
એ પામ્યા વિના મોક્ષ છે હીન રે,
તેનાં ફળમાં મુક્તિ છે લીન રે. ૬૫
તેથી 'સર્વોત્તમ' જપ કરવો રે,
શ્રીકૃષ્ણ રસે મન ભરવો રે. ૬૬
'શ્રીવિઠ્ઠલ' ઉચ્ચરિત એ નામ રે,
જે કોઈ ગાય પૂરે તેનાં કામ રે. ૬૭
તેનો જન્મ સફલ કરી લેખે રે,
તે શ્રીવ્રજભૂષણજીનાં સુખ દેખે રે. ૬૮

卐 શ્રી નવરત્નનું ધોળ 卐

શ્રીમદ્ વલ્લભ શ્રી મહાપ્રભુજીને નમું જી,
શ્રી વિઠ્ઠલેશ પ્રભુ લાગું પાય,
શ્રીબાલકૃષ્ણજીને પ્રણમું જી,
શ્રીવ્રજભૂષણજી પરમ કૃપાળ...શ્રીમદ્૦ ૧

શ્રી વલ્લભ દેવે મહા કરુણા કરી જી,
જેથી જીવનું કારજ થાય,
સર્વ વૈષ્ણવની કૃતિ એહ છે જી,
સઘળી ચિંતા નિવૃત્ત થાય...શ્રીમદ્‌૦ ૨
દઢ આશ્રય શ્રી મહાપ્રભુજીનો રાખીએ જી,
ચિંતા નવ ધરીએ લગાર,
સર્વે આત્મા શ્રીજીને સમર્પીએ જી,
એ છે ભક્ત તણા આધાર...શ્રીમદ્‌૦ ૩
પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સદા જી,
જી કીધા છે અંગીકાર,
લૈકિકની ગતિ ન આપે કદા જી,
પ્રભુ નથી જોતા અધિકાર...શ્રીમદ્‌૦ ૪
"નામ-નિવેદન" કીધા થકી જી,
પ્રભુ રાખે પોતાની પાસ,
વશ ન થાય એ પ્રભુ કો' થકી જી,
વશ થઈ રહ્યા વલ્લભી પાસ...શ્રીમદ્‌૦ ૫

"નિવેદન-મંત્ર"નું નું સ્મરણ કરવું જી,
સર્વદા ભગવદીય સાથ,
અવૈષ્ણવની સંગે ન ફરવું જી,
કૃપા થાય તાદૃશી હાથ...શ્રીમદ્‌૦ ૬
ફળની ચિંતા નવ રાખીએ જી,
પ્રભુ સર્વેશ્વર કહેવાય,
સર્વનો આત્મા શ્રીજી સાક્ષી છે જી,
દૂર ભક્તથી કેમ રહેવાય ?...શ્રીમદ્‌૦ ૭
પ્રભુને ગમે તે ખરું એમ જાણવું જી,
હરિનું બિરદ છે દીન-દયાળ,
સ્ત્રી-પુત્રાદિક પુષ્ટિમાં આણવા જી,
યોગ્યતા ન વિચારે દયાળ...શ્રીમદ્‌૦ ૮
નિવેદન કરવું સર્વે સંગાથશું જી,
અન્ય વિનિયોગની ચિંતા ન આણ,
અજ્ઞાની હોય કિંવા જ્ઞાની શું જી,
સમજું છું અધિક એવું ન જાણ...શ્રીમદ્‌૦ ૯
જેણે 'આત્મનિવેદદન' કીધું છે જી,
તેના ઉદ્ધારનો સંદેહ ન આણ,

પ્રાણ સંગાથે શ્રી મહાપ્રભુજીને દીધું છે જી,
તેથી સંશય મનમાં ન આણ. શ્રીમદ્૦ ૧૦
'સમર્પણ મંત્ર' મહા સમર્થ છે જી.
ન જાણસો ઓછી વાત,
એ કોઈ અંશ કળા નથી પૂર્ણ છે જી,
શ્રીજી પુરુષોત્તમ સાક્ષાત્...શ્રીમદ્૦ ૧૧
પ્રભુ પોતે સર્વથી પર છે જી,
વળી મહા સમર્થ છે એ નાથ,
ભક્તનાં દુઃખ હરતા, સુખકારી છે જી,
ચિંતા નવ કીજીએ માથે નાથ...શ્રીમદ્૦ ૧૨
લૌકિક-વૈદિક જે કર્મ છે જી,
તે હરિ સિદ્ધ થવા દે નહીં;
તોએ 'સેવા-સ્મરણ' ધર્મ છે જી,
તેથી મન દૂર કીજે નહીં...શ્રીમદ્૦ ૧૩
પષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સદા જી,
વળી જીવનું કીધું શું હોય?
પ્રભુ કરે તે સુખ માની રહીએ જી,
સાક્ષી થઈ રહે સુખ હોય...શ્રીમદ્૦ ૧૪

દીનતા ભાવ મનમાં રાખીએ જી,
બીજા સાધનનું નથી કામ,
સર્વદા સેવા કરી શ્રીજી સાધવા જી,
ગુરુની આજ્ઞા થકી એ કામ...શ્રીમદ્૦ ૧૫
ગુરુની આજ્ઞા ઉલ્લંઘન નવ કીજીએ જી,
શ્રી જી ની ઈચ્છાએ થાય તે થાય,
આપણું મન ગુરુને દીજીએ જી,
પ્રભુથી અધિક રાખીએ ભાવ...શ્રીમદ્૦ ૧૬
સેવા કરો નિત્ય ચિત્ત પ્રીતશું જી,
તો સુખી થાશો આ જગમાંય,
પરીક્ષા અર્થે શ્રીજી કદા નવ સુણે જી,
ન ઉદ્વેગ ધરો મનમાંય...શ્રીમદ્૦ ૧૭
તો એ ધીરજ રાખી સેવા કરવી જી,
પ્રભુ સુખ કર્તા છે સત્ય,
એમની લીલા જોઈ ચિંતા દૂર કરવી જી,
વૈષ્ણવને એ રે જુગત્ય...શ્રીમદ્૦૧૮

એકાદશ ઈન્દ્રિય પ્રભુને સન્મુખ જી,
સેવામાં દિવસને ને રાત,
એકે ઈન્દ્રિય વિમુખ નવ કીજીએ જી,
સર્વાત્મા ભક્તિ કરો અહોરાત...શ્રીમદ્૦ ૧૯
'શ્રી કૃષ્ણઃ શરણં મમ' સદા જપો જી,
ન વિસારશો પળ એક માત્ર,
એ જુગતેથી ચિંતા દૂર કરો જી,
થાશો શ્રીજીના કૃપાપાત્ર...શ્રીમદ્૦ ૨૦
'શ્રી મહાપ્રભુજી' કહે અમારી એ મતિ જી,
વળી એ જ છે નિરધાર,
સર્વે વૈષ્ણવ રાખજો ચિત્ત ધરી જી,
શ્રીવલ્લભજી પ્રાણ - આધાર...શ્રીમદ્૦ ૨૧
એ અમૂલ્ય 'રત્ન' જે કોઈ ચિત્ત ધરે જી,
તેને પુષ્ટિભક્તિ દૃઢ ફળ હોય,
જે આ ધોળ ગાયે ને ચિત્ત ધરે જી,
તેને પરમ આનંદ સુખ હોય...શ્રીમદ્૦ ૨૨

* * *

卐 ચતુશ્લોકીનું ધોળ 卐

ભજનીય નિત્ય વ્રજરાય,
સર્વભાવે ભજનીય નિત્ય વ્રજરાય,
ખરેખર એ ધર્મ પોતાનો, અન્ય નહીં જ કદાય. ૧
યોગ ક્ષેમ પ્રભુ પોતે કરશે, સેવો સદા વ્રજરાય,
પ્રભુ સર્વ સમર્થ છે, તેથી નિશ્ચિંત રહેવું સદાય. ૨
જો કદી નિજ હૃદય વિષે, શ્રી ગોકુલાધીશ ધરાય,
તો પછી લૌકિક વૈદિક કેરી, ચિંતા કરે છે બલાય. ૩
સ્મરણ-ભજન શ્રીકૃષ્ણચંદ્રનું, ત્યજવું નહીં જ જરાય,
ભક્ત-વત્સલ પ્રભુ વલ્લભ કેરી, શિખ ધરો ઉરમાંય. ૪

卐 સિદ્ધાંત-રહસ્યનું ધોળ 卐

સિદ્ધાંત-રહસ્ય સાંભળો, કહું શ્રીમુખની એ વાત,
શ્રી વલ્લબ પ્રત્યે કહી, શ્રી હરિ સાક્ષાત્ ૧
એક સમે શ્રી વલ્લભને મન, ચિંતા ઉપની એહ,
જીવ મહા કલિકાલના, ઉદ્ધાર કરવા તેહ. ૨

શ્રી વલ્લભના મનની ચિંતા જાણીને, શ્રીહરિ આવ્યા ત્યાંય,
પ્રસન્ન થઈ પુરુષોત્તમ બોલ્યા, ચિંતા ન ધરશો કાંઈ. ૩
શ્રાવણ માસે ને શુક્લ પક્ષે, ઉદિત એકાદશી સાર,
અર્ધ નિશાએ મન્મથ - મન્મથ, પ્રકટિયા તે વાર. ૪
શ્રીગોકુલમાં શ્રીગોવિંદઘાટે, નિજલીલા અખંડ વિલાસ,
શ્રીગોકુલચંદ્રમાજી આવિયા, શ્રીવલ્લભની પાસ. ૫
રૂપ રાશિ ને મધુરતા, અંગો અંગ પ્રત્યે જેહ,
મધુરાષ્ટક કર્યું તે સમે, જ્યાં શ્રી વલ્લભ દેવ. ૬
વળતાં ત્યાં કરી વિનંતિ, સાંભળો જગદાધાર,
પાપી દીન મહાદુષ્ટ જીવ, તેનો કેમ થાશે ઉદ્ધાર ? ૭
પરમ કૃપાળુ ને દયા સિંધુ, આજ્ઞા કરી શ્રી ગોકુલચંદ,
દોષ સર્વે દૂર થશે, જીવને કરાવો બ્રહ્મ સંબંધ. ૮
ખાળ ખાળનું જળ જઈ જ્યમ, ગંગામાં થાય પ્રવેશ,
ગંગાજળ થાય તતક્ષણ, તેમાં સંશય નહિ લવલેશ. ૯
ભમરીની સંગે ભમરી થાય છે, કીટકની જ્યમ ભેદ,
કૃષ્ણ ભજે કૃષ્ણ તુલ્ય છે, તેમાં અચરજ નહિ લવલેશ. ૧૦

જે જેનો સંગમ કરે, તે થાય છે તદ્‌રૂપ,
અગ્નિમાં વસ્તુ જે પડે તે, થાય અગ્નિ સ્વરૂપ. ૧૧
સહજ દેશને કાલ સંજોગે, ને સ્પર્શના દોષ છે જેહ,
બ્રહ્મ સંબંધ કર્યા થકી, નિવૃત્ત થાય જ દેહ. ૧૨
આ સંસારી જીવ તેને તમે, કરોને અંગીકાર,
બ્રહ્મ સંબંધ કરાવો સૌને, તો જીવ પામે પાર. ૧૩
જાત વર્ણ સાધન કે તેની, ક્રિયા ન જોશો કાંઈ,
જે મુજને તમે સોંપશો, તેની હું ઝાલીશ બાંય. ૧૪
શ્રી વલ્લભ ગોપીજન વલ્લભ, એમનાં વચનામૃત ફલરૂપ,
ધન્ય ધન્ય અનુભવ જે કરે, તે થાય છે અનુકૂળ. ૧૫
શ્રી હરિએ કરુણા કરી, ઈચ્છા કીધી નિજ સાર,
ધન્ય ધન્ય બ્રહ્માદિક કહે, વલ્લભી સૃષ્ટિના ભાગ્ય અપાર. ૧૬
પુષ્ટિમાર્ગ ઉદય થયો, ભૂમિ તે ઉપર ભાણ,
પ્રેમનો પ્રકાશ પ્રસર્યો, મટી ગયું અજ્ઞાન. ૧૭
પવિત્રું કર્યું સૂત્રનું, તેના તાર ત્રણસેં ને ત્રણ વીશ,
કેસરી રંગે રંગિયું, પહેરાવ્યું શ્રી જગદીશ. ૧૮

કોર છેડા કર્યા કેસરી, ધોતી ઉપરણા સાર,
મિશ્રી ભોગ સામગ્રી છે, પવિત્રા ઉત્સવ થાય. ૧૯
ભોગ ધરીને પ્રણામ કીધા, સામા ઉભા શ્રી વલ્લભરાય,
શ્રીગોકુલચંદ્રમાજી નિરખતાં, નયનાં તે તૃપ્ત ન થાય. ૨૦
તે સમે સુખ શાં કહું, મુખડે કહ્યાં નવ જાય,
હરિદાસ કહે ગિરિધરણને, બલિહારી જાઉં વારંવાર. ૨૧

卐 બ્રહ્મ સંબંધનો ભાવાર્થ 卐

ભગવાન કૃષ્ણથી વિખૂટા પડે હજારો વર્ષોનો સમય વ્યતીત થવાથી ભગવાનની પ્રાપ્તિને માટે હૃદયમાં જે તાપ-ક્લેશનો આનંદ થવો જોઈએ તે જેને તિરોધાન થયો છે એવો હું જીવ, ભગવાન કૃષ્ણ (શ્રીગોપીજનવલ્લભ)ને દેહ, ઇન્દ્રિય, પ્રાણ, અન્તઃકરણ, તેના ધર્મો, સ્ત્રી, ઘર, પુત્ર, કુટુંબ, ધન, આલોક અને પરલોક, આત્મા સહિત સમર્પણ કરું છું. હું દાસ છું, 'હે કૃષ્ણ ! હું તમારો છું.'

* * *

卐 શ્રી કૃષ્ણાશ્રયનું ધોળ 卐

(શ્રી...ની સન્મુખ ગાવું)

સર્વ માર્ગનો નાશ થયેથી, કલિ ખલ ધર્મનો ધારી છે,
પાખંડથી ભરપૂર લોકમાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૧
મ્લેચ્છાક્રાન્ત આ દેશ થયેથી, પાપ પુંજ અતિ ભારી છે,
સાધુ-પીડાશી વ્યગ્ર લોકમાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૨
ગંગાદિક અતિ શ્રેષ્ઠ તીર્થમાં, મૂર્ખજનો અધિકારી છે,
આધિદૈવિક અંતર્ધાનમાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૩
પાપ પંથ પરવર્યા સાધુ પણ, મૂઢ અને અહંકારી છે,
યત્નશીલ સહુ લાભ પૂજામાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૪
યોગી થયા વ્રત ટેક વિનાના, મંત્ર શક્તિ પણ હારી છે,
નાશ અર્થનો ભાગ્ય તણો ત્યાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૫
અનેક વાદથી ભ્રામિત કર્મમાં, વૃત્તિ જનોની ભારી છે,
યત્ન એક પાખંડ તણો ત્યાં, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૬

અજામિલાદિકની મલિનતા, જેણે કૃપાથી સંહારી છે,
માહાત્મ્ય સઘળું પ્રકટ કરંતા, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૭
પ્રાકૃત સર્વે દેવ મંડળી, ગણ્યો આનંદ દેનારી છે,
પૂર્ણાનંદના દાતા પ્રભુ તેથી , કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૮
વિવેક ધૈર્યનો ધ્વંસ થયો છે, ભક્તિ પણ નહીં ધારી છે,
પાપ વિષે આસક્ત દીન જન, કૃષ્ણ તે જ ગતિ મારી છે. ૯
સર્વ સામર્થ્ય સહિત દયાળુ સર્વ અર્થ કરનારાને,
શરણાગત ઉદ્ધાર કરંતા, જણાવું છું પ્રભુ મારાને. ૧૦
કૃષ્ણાશ્રય આ સ્તોત્ર તણો જે, પાઠ કરે પ્રભુ પાસે જાય,
શ્રીમદ્ વલ્લભ એમ કહે છે, કૃષ્ણ તણો તેને આશ્રય થાય. ૧૧

શ્રી જન્માષ્ટમીનું ધોળ

આનંદ સાગર ઉલટ્યો રે લોલ
શ્રી વાસુદેવ દેવકીને દ્વાર જો
આઠમ ભાદરવા વદી રે લોલ.
રોહીણી નક્ષત્ર બુધવાર જો.
પ્રગટ્યા શ્રી કૃષ્ણ મન ભાવતા રે લોલ. ૧
પીળાં પીતાંબર પેહેરીયાં રે લોલ
ઓઢ્યા ઉપરણાં સાર જો
મસ્તકે મુકુટ બીરાજતા રે લોલ.
કુંડલ ઝલકે છે. કાન જો...પ્રગટ્યા. ૨
ભાલે તીલક મૃગ મદ તણાં રે લોલ.
ખીટલિયાળા કેશ જો.
ચારે ભુજાએ આયુધ ધર્યા રે લોલ.
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ જો... પ્રગટ્યા. ૩
નાકે નકવેસર શોભીતાં રે લોલ
ચુની છે લાલ ગુલાલ જો

અધર ઉપર મોતી ઢળકતાં રે લોલ.
હડપચીએ હીરલાની કાન્તિ જો...પ્રગટ્યા. ૪
બાંહે બાજુબંધ બેરખા રે લોલ.
પહોંચી છે રત્ન જડાવ જો
હાથે હાથફુલ સોહે મુદ્રિકા રે લોલ
ઉર ગજ મોતીના હાર જો... પ્રગટ્યા. ૫
કહેડે સોહે કટી મેખળા રે લોલ.
ચરણે ઝાંઝરનો ઝમકાર જો
એવા પ્રભુજીને નિરખતાં રે લોલ
દુઃખ ગયાં સરવે દુર જો... પ્રકટ્યા. ૬
વસુદેવ દેવકીજી હરખીયા રે લોલ
નિરખ્યાં શ્રીમુખ સ્વરૂપ જો
એવા પ્રભુને ક્યાં રાખશું રે લોલ
કોપ્યો છે કંસરાય ભુપ જો...પ્રગટ્યા. ૭
ત્યારે બાલક એમ બોલીયા રે લોલ
સાંભળો અમારી વાત જો

નંદ તણા દરબારમાં રે લોલ
મેલી આવો મુજને તાત જો... પ્રગટ્યા. ૮
કન્યા લઈને વહેલા આવજો રે લોલ
સરશે તમરાં કાજ જો,
તે તમે કંસને દેખાડજો રે લોલ
મોડશે એના માન જો... પ્રગટ્યા. ૯
એમ કહીને માયા ફેરવી રે લોલ
ધર્યું છે બાલ સ્વરૂપ જો,
વિસ્મય થયા વાસુદેવ દેવીકી રે લોલ
સ્વપ્નું થયું કે સત્ય જો... પ્રકટ્યા. ૧૦
ભાંગી ભૂંગળ ખોલ્યા બારણાં રે લોલ
સુતા છે સહુ દરવાન જો
મસ્તક ધરી હરિનો નિસર્યા રે લોલ
લીધી શ્રીગોકુલની વાટ જો... પ્રંગટ્યા. ૧૧
ઝરમર વરસે છે મેહુલા રે લોલ
ચહુંદિશ ચમકે છે વીજ જો

આગળ સિંહ ધડુકતા રે લોલ
શેષ નાગે કીધી છે છાંય જો... પ્રગટ્યા. ૧૨
શ્રીયમુનાજી વહે છે ભરપુરમાં રે લોલ
ઊઠે છે લહેર તરંગ જો
ચરણ કમલ હરિનાં સ્પરસશું રે લોલ
નીચા થયાં તે નીર જો,... પ્રગટ્યા. ૧૩
દીધો માર્ગ ચાલ્યા ઉતરી રે લોલ
પહોંચ્યા શ્રીનંદ દરબાર જો
સુતા દીઠા સહુ સાથને રે લોલ
મનમાં કીધો છે વિચાર જો...પ્રગટ્યા. ૧૪
શ્રીજશોદાજીની ગોદમાં રે લોલ
પોઢાડ્યા શ્રીગિરિધરલાલ જો
કન્યા લઈ પાછા વળ્યા રે લોલ
જોજો પ્રભુજીના ખ્યાલ જો... પ્રગટ્યા. ૧૫
જાગ્યા જશોદાજી તે સમેરે લોલ
નિરખ્યા શ્રી સુંદરશ્યામ જો
નંદ અતિ ઘણું હરખીયા રે લોલ
આપ્યા છે રત્ન કેરાં દાન જો... પ્રગટ્યા. ૧૬

ઘેર ઘેર તોરણ બાંધીયા રે લોલ
માનિની મંગલ ગાય જો
સહુ વ્રજ ઉમંગ્યો પ્રેમશું રે લોલ
આનંદ ઉત્સવ થાય જો... પ્રગટ્યા. ૧૭
હલધર દહી ઘૃત દૂધની રે લોલ
મચી છે તહાં કોઈ કીચ જો
તાળી પાડે ને ફરે કૂદડી રે લોલ
નાચે છે સૌ નરનાર જો... પ્રગટ્યા. ૧૮
શિવ બ્રહ્માને મુનિ દેવતા રે લોલ
બોલે છે જય જય કાર જો
દેવતાના દુંદુભી વાજીયા રે લોલ
વરસે છે કુસુમ અપાર જો... પ્રગટ્યા. ૧૯
એ સુખ શોભા શી કહું રે લોલ
કહેતા ન આવે પાર જો
શ્રી વલ્લભચરણ પ્રતાપથી રે લોલ
હરિદાસ ગાય જાય બલિહાર જો... પ્રગટ્યા. ૨૦

* * *

卐 શ્રી ગોવર્ધન નાથજીના પ્રાગટ્યનું ધોળ 卐

ગિરિકંદરાથી પ્રગટ થયા પ્રભુ આપ ગોવર્ધન નાથ રે;
નંદ-જશોમતિ કેરા લાલન, વ્રજ સૌ કીધું સનાથ
- ગોવર્ધન રસિયા રે;

મારે મન વાસેયા વ્રજનાથ, મધુરુ હસિયા રે...(ટેક)
શ્રાવણ સુદ પાંચમના દહાડે, થયું ભુજા દરશન રે;
ગિરિકંદરામાં બિરાજે વહાલો, શું કહું પ્રસન્ન વદન-ગો૦
ઘણા દિવસ ભુજાનું પૂજન, ચાલ્યું તે વ્રજમાંય રે;
દૂધ લઈને સ્નાન કરાવે, મહિમા કહ્યો ન જાય-ગો૦
છિદ્ર સહિત શિલા ગિરિવરની, તેમાં શ્યામ સ્વરૂપ રે,
એક ગાય ત્યાં નિત્ય જાય છે, દૂધ સ્રવે તદ્ રૂપ-ગો૦
એક બ્રાહ્મણની ગાય હતી તેણે, પૂછી ગોવાળિયાને પેર રે;
દૂધ ઘટે છે નિત્ય કેમ મારું ? દોહિ લઈ જાય તું ઘેર-ગો૦
ત્યારે ગોવાળિયાએ એમ કહ્યું, ખબર કાઢું નિરધાર રે;
કોણ પ્રકાર થાય છે આ ગૌનો, કહું સમજાવી સાર-ગો૦

સાંજ-સવાર ગૌ ટોળામાંથી, ગિરિવર ઉપર જાય રે;
ઉભી રહીને દૂધ સ્રવે નિત્ય, પ્રાણ જીવનને પાય-ગો૦
ગૌ પ્રકાર જોઈ ગોવાળિયો, બ્રાહ્મણને લાવ્યો સંગે રે;
અચરજ જોઈ વિસ્મય થયું મન, કહાવ્યું સૌને ઉમંગે-ગો૦
સૌ વ્રજવાસી ગિરિ પર આવ્યા, બોલ્યા મુખથી બોલ રે;
કોઈ દેવતા કે દિવ્ય હોય એમ, કીધો મુખથી તોલ-ગો૦
ગિરિ શિલા ઉંચકીને જોયું, તો દીઠા સુંદર શ્યામ રે;
પૂછ્યું દેવતા પર્વત કેરા, શું છે તમારું નામ ?-ગો૦
પ્રાણ જીવન ત્યારે એમ બોલ્યા કે, દેવ દમન મુજ નામ રે;
મહિમા ચાલ્યો વ્રજમાં ઝાઝો, પૂર્ણ કરે મન કામ-ગો૦
દહીં-દૂધ વ્રજવાસી કેરા, આરોગે નંદલાલ રે;
ઝારખંડમાં જઈ મહાપ્રભુજીને, આજ્ઞા કરી તત્કાલ-ગો૦
ઈંદ્ર નાગ ને દેવ દમને તે, પ્રગટ થયા વ્રજમાંહે રે;
ગિરિવર ઉપર આપ પધારી, સેવા ચલાવોને ત્યાંહ-ગો૦
મહાપ્રભુજી વ્રજમાં પધાર્યા, સદ્દુ પાંડેને ઘેર રે;
વચન સૂણ્યાં ગિરિવર પ્રભુનાં, વાત પૂછી કરી પેર-ગો૦

સદુ પાંડે શ્રી મહાપ્રભુજીને, કહે છે પ્રાગટ્યનો પ્રકાર રે;
દેવ દમન નામે પ્રગટ્યા છે, મહિમા અપરંપાર-ગો૦
ગિરિવર ઉપર આપ પધાર્યા, સામા મળ્યા નિજ નાથ રે;
અંગોઅંગ ભેટી સુખ ઉપન્યું, જોડ્યાં પછી બે હાથ-ગો૦
ગોવર્ધન ઉદ્ધરણ ધીરનું, નામ ધર્યું શ્રીનાથ રે;
મોર પિચ્છનો મુગટ ધરાવ્યો, બંસી દીધી હાથ-ગો૦
પાટે બેસાડીને ભોગ ધરાવ્યો, ત્યાથી પધાર્યા આપ રે;
નિજજન મન આનંદ વધાર્યો, દૂર કીધા તન તાપ-ગો૦

卐 પુષ્ટિ માર્ગનાં પાંચ તત્ત્વનું ધોળ 卐

પુષ્ટિ માર્ગનાં પાંચ તત્ત્વ નિત્ય ગાયે જી,
તેના જન્મો જન્મનાં પાપ સર્વે જાયે જી. ૧
શ્રીજી શ્રી નવનીતપ્રિયા સુખકારી જી,
સમરો શ્રી મથુરાનાથ કુંજબિહારી જી. ૨
શ્રી વિઠ્ઠલેશરાય દ્વારકેશરાય ગિરિધારી જી,
શ્રી ગોકુલચંદ્રમાજી શ્રીમદનમોહન પર વારી જી. ૩

બીજું તત્ત્વ શ્રી વલ્લભ કુળને ભજીયે જી,
કુળ લોકલાજ ને કાં'ન સર્વે તજીયે જી. ૪
ત્રીજું તત્ત્વ શ્રી ગોવર્ધન-ગ્રંથ ગાઈએ જી,
ગમતું શ્રી નટવરલાલજીનું થાએ જી. ૫
ચોથું તત્ત્વ શ્રીયમુનાજીને જાણો જી,
કરો દર્શન ને પય પાન એ સુખ માણો જી. ૬
પાંચમું તત્ત્વ શ્રી વ્રજભૂમિજીને ગાઈએ જી,
નિત્ય ઉઠી વૈષ્ણવ જન પદ રજ લઈએ જી. ૭
પાંચ તત્ત્વનું ધ્યાન નિરંતર ધરીએ જી,
તો મન વાંચ્છિતાં ફલ સરવે પાઈએ જી. ૮
પાંચ તત્ત્વ શિવ-બ્રહ્માદિકને દુર્લભ જી,
શ્રી વલ્લભપ્રભુ પ્રગટ્યા પ્રમાણ કીધાં સર્વે સુલભ જી. ૯
એ શોભા જોઈ હરિદાસ જાય બલિહારી જી,
એ લીલા ગાજો નિત્ય નરને નારી જી. ૧૦

* * *

卐 ત્રિવિધ લીલા નામાવલી 卐

૧ 卐 અથ બાલ લીલા નામાનિ 卐

નામાવલીં પ્રવક્ષ્યામિ, કેશવસ્યાતિવલ્લભામ્ ।
યસ્યાં સંકીર્તનાદ્વિષ્ણુ-રાત્માનં સંપ્રયચ્છતિ ॥

૧ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ
૨ નરાકૃતયે નમઃ
૩ પર બ્રહ્મણે નમઃ
૪ યદુકુલચૂડામણયે નમઃ
૫ વસુદેવનંદનાય નમઃ
૬ ભૂમિક્લેશભારહારાય નમઃ
૭ પુણ્યશ્રવણકીર્તનાય નમઃ
૮ કલિમલસંહતિકલનયશઃ પુંજાય નમઃ
૯ ભક્તિમાર્ગપ્રવર્તકાય નમઃ
૧૦ ભક્તજનકલ્પવૃક્ષાય નમઃ
૧૧ દેવકીનંદનાય નમ.

૧૨ વસુદેવદેવકીપુણ્યપુંજફલાય નમઃ
૧૩ દેવકીમનઃપ્રમોદજનકાય નમઃ
૧૪ બ્રહ્માદિભક્તવાક્પરિપાલકાય નમઃ
૧૫ શેષાદિભક્તસેવિતચરણાય નમઃ
૧૬ કાલિન્દીવેગહર્ત્રે નમઃ
૧૭ યોગમાયાધિપતયે નમઃ
૧૮ ગોકુલપતયે નમઃ
૧૯ ગોપીજનવલ્લભાય નમઃ
૨૦ ગોકુલોત્સવાય નમઃ
૨૧ અખિલાશાપૂરકાય નમઃ
૨૨ યશોદાસ્તનન્ધયાય નમઃ
૨૩ નંદમનોમોદકાય નમઃ
૨૪ પૂતનાન્તકાય નમઃ
૨૫ સુકૃતજ્ઞાય નમઃ
૨૬ પૂતનામોક્ષદાત્રે નમઃ
૨૭ ભક્તમનોરોધકાય નમઃ

૨૮ ગોકુલાભયદાનચરિત્રાય નમઃ
૨૯ ભક્તપ્રપંચવિસ્મારકાય નમઃ
૩૦ શકટભેદનબાલચરિત્રાય નમઃ
૩૧ તુણાવર્તવિમર્દકાય નમઃ
૩૨ ભક્તિસ્વાસક્તિજનકાય નમઃ
૩૩ યશોદામોહનાશકાય નમઃ
૩૪ રામાનુજાય નમઃ
૩૫ કૃષ્ણાય નમઃ
૩૬ વાસુદેવાય નમઃ
૩૭ અનંતગુણગભીરાય નમઃ
૩૮ અદ્‌ભુતકર્મણે નમઃ
૩૯ ગોકુલચિન્તામણયે નમઃ
૪૦ ગોપગોકુલનંદનાય નમઃ
૪૧ ભક્તસર્વદુઃખનિવારકાય નમઃ
૪૨ મહાનુભાવાય નમઃ
૪૩ અચિંત્યગુણકર્મણે નમઃ

૪૪ નારાયણાય નમઃ
૪૫ વ્રજાંગણરિંગણજાનુચરણારવિન્દાય નમઃ
૪૬ વ્રજપંકાંગલેપનાય નમઃ
૪૭ ભક્ત-પરીક્ષા-પરિપાલકાય નમઃ
૪૮ વ્રજહીરમણયે નમઃ
૪૯ ગોકુલધૂર્તચરિત્રાય નમઃ
૫૦ ભક્તવશીકરણચરિત્રાય નમઃ
૫૧ નવનીતલવાહારાય નમઃ
૫૨ દધિદુગ્ધપ્રિયાય નમઃ
૫૩ ક્ષીરકણાવલીઢમુખારવિન્દાય નમઃ
૫૪ મૃત્સ્નાભક્ષણભીતયશોદાતાડન-
સંત્રાસનયનારવિંદાય નમઃ
૫૫ સર્વવિમોહકાય નમઃ
૫૬ માહાત્મ્ય-પ્રદર્શકાય નમઃ
૫૭ પરબ્રહ્મત્વબોધકાય નમઃ
૫૮ સર્વજ્ઞીનમાહાત્મ્યાય નમઃ

૫૯ દધિભાંડભેત્ત્રે નમઃ
૬૦ ચૌર્યવિશંકિતેક્ષણાય નમઃ
૬૧ ભક્તાધીનાય નમઃ
૬૨ દામોદરાય નમઃ
૬૩ યમલાર્જુનભંજનાય નમઃ
૬૪ ભક્તવાક્યપરિપૂરકાય નમઃ
૬૫ ભક્તિદાત્રે નમઃ
૬૬ સર્વેશ્વરાય નમઃ
૬૭ સર્વાય નમઃ
૬૮ નંદિવિમોચિતબંધનાય નમઃ
૬૯ ઉપનંદપ્રિયાય નમઃ
૭૦ માતુરુત્સંગગતાય નમઃ
૭૧ વૃન્દાવનક્રીડારતાય નમઃ
૭૨ વત્સવાટચરાય નમઃ
૭૩ વત્સાસુરહન્ત્રે નમઃ
૭૪ બકવિદારણાય નમઃ

૭૫ વૃન્દાવનચારિણે નમઃ
૭૬ ધેનુકાસુરખંડનાય નમઃ
૭૭ ઉત્તાલતાલભેત્ત્રે નમઃ
૭૮ સર્વપ્રાણિસુખસંચારકર્ત્રે નમઃ
૭૯ ગોકુલસુખવાસાય નમઃ
૮૦ ગોરજઃચ્છુરિતકુન્તલાય નમઃ
૮૧ વેણુવાદ-વિશારદાય નમઃ
૮૨ વનકુસુમાવલીરચિતાકલ્પાય નમઃ
૮૩ અનુગગીયમાનયશઃપુંજાય નમઃ
૮૪ ગોપીતાપહારકાય નમઃ
૮૫ ગોપીનયનારવિન્દાર્ચિતાય નમઃ
૮૬ લૌકિકલીલા પ્રદર્શકાય નમઃ
૮૭ વિષવિમૂર્ચ્છિતગોગોપાલજીવનદષ્ટયે નમઃ
૮૮ ભક્તપરીક્ષકાય નમઃ
૮૯ કાલિયફણિમાણિક્યંરજિતશ્રીપદાંબુજાય નમઃ
૯૦ નાગપત્નીસમર્ચિતાય નમઃ

૯૧ ભક્તાશ્રયજલસ્થલવિશોધકાય નમઃ
૯૨ નાનાવિધક્રીડારતાય નમઃ
૯૩ પ્રલંબઘાતકાય નમઃ
૯૪ દાવાગ્નિપતિતગોકુલરક્ષકાય નમઃ
૯૫ અગ્નિમુખાય નમઃ
૯૬ સર્વર્તુક્રીડાવિલાસાય નમઃ
૯૭ ગોકુલચારુવિચિત્રચરિત્રાય નમઃ
૯૮ ગોપિકાધૈર્યવિમોચકવેણુનાદાય નમઃ
૯૯ ગોપિકાનયનપાનૈકપાત્રાય નમઃ
૧૦૦ શ્રુતિરૂપગોપિકાવર્ણિતનિખિલગુણાય નમઃ
૧૦૧ ગોપકન્યાવ્રતફલાય નમઃ
૧૦૨ જલક્રીડાસમાસક્તગોપીવસ્ત્રાપહારકાય નમઃ
૧૦૩ મુક્તોપસર્પકાય નમઃ
૧૦૪ વૃંદાવનબોધકાય નમઃ
૧૦૫ યજ્ઞભોક્ત્રે નમઃ
૧૦૬ યજ્ઞભાગભુજે નમઃ

૧૦૭ ધર્મરક્ષકાય નમઃ
૧૦૮ યજ્ઞપત્નીપ્રસાદકાય નમઃ
૧૦૯ સર્વાજ્ઞાનનિવારકાય નમઃ

ઇતિ બાલચરિત્રસ્ય, નામ્નામષ્ટોત્તરં શતમ્ ।
કૃષ્ણ ભક્તિ હૃદાનંદિ, કીર્તનાદ્ ભક્તિ બોધકમ્ ॥

૨ 卐 અથ પ્રૌઢ લીલા નામાનિ 卐

નામન્યથ પ્રવક્ષ્યામિ, યૈઃ સંતુષ્યતિ કેશવઃ ।
વક્ષ્યામિ ભક્તહૃદયે, પરમાનંદદાયકઃ ॥૧॥

૧ અદ્ભુતબાલકાય નમઃ
૨ અંબુજેક્ષણાય નમઃ
૩ ચતુર્ભુજાત્તચક્રાસિ-ગદાશંખાદ્યુદાયુધાય નમઃ
૪ શ્રીવત્સલક્ષ્મણે નમઃ
૫ કૌસ્તુભાભરણગ્રીવાય નમઃ
૬ પીતાંબરધારિણે નમઃ
૭ નીલમેઘશ્યામાય નમઃ

૮ નાનાકલ્પવિરાજિતાય નમઃ
૯ આત્મવિસ્માપકમાનુષવેષસૌંદર્ય નિધયે નમઃ
૧૦ રમાલાલિતપાદપદ્માય નમઃ
૧૧ ભક્તહિતોપદેશકાય નમઃ
૧૨ હવિર્મંત્રદેવતામૂલબોધકાય નમઃ
૧૩ કૃતવેષમોહિતદેવપરીક્ષકાય નમઃ
૧૪ એક દેશવૃષ્ટિવાયુદેવતાક્ષોભજનકાય નમઃ
૧૫ સર્વરૂપાય નમઃ
૧૬ વેદમાર્ગરક્ષકાય નમઃ
૧૭ ભક્તિમાર્ગ પ્રવર્તકાય નમઃ
૧૮ ગોવર્ધનોદ્ધરણધીરાય નમઃ
૧૯ સર્વજનીનમાહાત્મ્યબોધકાય નમઃ
૨૦ ભક્તવિસ્માપકાય નમઃ
૨૧ મોહનપ્રબોધોભયરક્ષકાદ્‌ભુતચરિત્રાય નમઃ
૨૨ લોકવેદોલ્લંઘનકરપ્રપન્નભક્તસર્વદુઃખ નિવારકાય નમઃ

૨૩ ઈંદ્રસુરભીપ્રસાદકાય નમઃ
૨૪ ગોવિંદાય નમઃ
૨૫ અત્યંતભક્તનિરોધકાય નમઃ
૨૬ વરુણાદિદેવપ્રબોધકાય નમઃ
૨૭ વ્યાપિવૈકુણ્ઠપ્રદર્શકાય નમઃ
૨૮ વૈકુંઠસ્થિત્યધિકભક્તગૃહ સ્થિતિબોધકાય નમઃ
૨૯ મદનગોપાલાય નમઃ
૩૦ અનાદિબ્રહ્મચારિણે નમઃ
૩૧ કંદર્પકોટિલાવણ્યાય નમઃ
૩૨ સર્વોપનિષત્તાત્પર્યગોચરાય નમઃ
૩૩ ગોપિકારમણાય નમઃ
૩૪ સકલયોગાધિપતયે નમઃ
૩૫ અલૌકિકપૂર્ણકામજનકાય નમઃ
૩૬ આશાપૂરકસત્યાત્મકામદીકાય નમઃ
૩૭ શૃંગારવિભાવાદિયુક્તાય નમઃ
૩૮ સત્યવાચે નમઃ

૩૯ કામોન્મત્તગોપાંગનામુક્તિદાત્રે નમઃ
૪૦ મુક્ત્યાધિકફલગોપીમનોમોહકાય નમઃ
૪૧ લોકવેદસર્વધર્મપરિત્યક્તગોપી સેવિતચરણારવિન્દાય નમઃ
૪૨ ભક્તપ્રતિબંધનિવારકાય નમઃ
૪૩ અલબ્ધરાસગોપીસદ્યોમુક્તિપ્રદાયકાય નમઃ
૪૪ પરીક્ષિતગોપવધૂસેવિતચરણાય નમઃ
૪૫ નિજજનસ્મયધ્વંસનસ્મિતાય નમઃ
૪૬ કાયિકતિરોભાવિતગોપીપુંજાય નમઃ
૪૭ રાધાસહચરાય નમઃ
૪૮ વિરહવ્યાકુલગોપાંગનાન્વેષિતમાર્ગાય નમઃ
૪૯ જ્ઞાનતુલ્યભક્તભ્રાંતિજનકાય નમઃ
૫૦ નિકટસ્થિતિબોધકાય નમઃ
૫૧ ગોપીવર્ણિતનિખિલગુણાય નમઃ
૫૨ ભક્તશુદ્ધિવિલંબનાય નમઃ
૫૩ દીનકૃપાપ્રકટિતરૂપાય નમઃ

૫૪ સર્વમનોનયનાહ્લાદકાય નમઃ
૫૫ ગોપિકાવાક્યવિચારકાય નમઃ
૫૬ સ્વધર્મનિર્ધારકાય નમઃ
૫૭ સર્વરસાભિજ્ઞાય નમઃ
૫૮ રાસમંડલાનેકરૂપાય નમઃ
૫૯ ઉદ્દીપ્તકામરસપૂરકાય નમઃ
૬૦ અતિક્રાંતમર્યાદાય નમઃ
૬૧ ભક્તદૈન્યનિવારકાય નમઃ
૬૨ યમુનાકીર્તિજનકાય નમઃ
૬૩ સુદર્શન મોચકાય નમઃ
૬૪ બલદેવાભીષ્ટદાત્રે નમઃ
૬૫ શંખચૂડઘાતકાય નમઃ
૬૬ ગોપીકલેશનાશકગુણાર્ણવાય નમઃ
૬૭ સ્વસમાનગુણાય નમઃ
૬૮ સર્વવશીકરણદ્વાદશવિધચરિત્રાય નમઃ
૬૯ વૃષભાસુરવિધ્વંસિને નમઃ

૭૦ નારદાદિબોધિતાકલિષ્ટકર્મણે નમઃ
૭૧ દુષ્ટદુર્બુદ્ધિનાશહેતવે નમઃ
૭૨ શિષ્ટજ્ઞાનદીપકાય નમઃ
૭૩ કેશ્યાદિમહાદુષ્ટનિબર્હણાય નમઃ
૭૪ નારદાદિવંદિતચરણાય નમઃ
૭૫ વ્યોમાદિદુષ્ટ પીડિતગોપગોપીરક્ષકાય નમઃ
૭૬ સદ્ભક્તિહેતવે નમઃ
૭૭ અક્રૂરાદિભક્તમનોરથ પરિપૂરકાય નમઃ
૭૮ નંદાદિગોપમથુરાગમનોત્સવહેતવે નમઃ
૭૯ ભક્તદુઃખમૂલોચ્છેદકાય નમઃ
૮૦ ગોપિકામનઃકાર્પણ્યશીલહેતવે નમઃ
૮૧ ગોપિકાવિરહનાશકવાક્યપુંજાય નમઃ
૮૨ ભક્તસંશયચ્છેદકાય નમઃ
૮૩ વ્યાપિવૈકુંઠવાસિને નમઃ
૮૪ અક્રૂરાદિભક્તસ્તુતાનંતગુણાય નમઃ
૮૫ સત્યપ્રતિજ્ઞાય નમઃ

૮૬ સ્વગુણ પ્રતિબોધકાય નમઃ
૮૭ મથુરાદર્શનોત્સુકાય નમઃ
૮૮ સ્વાધારવૈકુણ્ઠસ્થાપકાય નમઃ
૮૯ પૌરપુરન્ધ્રીપુણ્યજનકાય નમઃ
૯૦ રજકાદિદુષ્ટનાશકાય નમઃ
૯૧ વસ્ત્રાદ્યનેકાકલ્પભૂષિતરૂપાય નમઃ
૯૨ અત્યુદારાય નમઃ
૯૪ કુબ્જાનુલેપાલંકૃતાય નમઃ
૯૫ કુબ્જાદિભક્તસહજદોષદૂરીકરણાય નમઃ
૯૬ સ્વલીલૌપયિકરૂપાભિવ્યંજકાય નમઃ
૯૭ મથુરામહોત્સવાય નમઃ
૯૮ દૈત્યધર્મનિવારકાય નમઃ
૯૯ ધનુર્ભંગબોધિતકાલાય નમઃ
૧૦૦ અતિસામર્થ્યબોધિતાકિલષ્ટકર્મચરિત્રાય નમઃ
૧૦૧ મૃત્યુધર્મબોધકાય નમઃ
૧૦૨ કુવલયાપીડઘાતકાય નમઃ

૧૦૩ ગજદંતવરાયુધાય નમઃ
૧૦૪ નિખિલજનમનોનયનાહ્લાદકાય નમઃ
૧૦૫ સર્વરસાવિર્ભાવકાય નમઃ
૧૦૬ નિખિલકામિનીપ્રેમાવલોકિતાય નમઃ
૧૦૭ ચાણૂરાદિમહામલ્લદૈત્યગર્વનિબર્હણાય નમઃ
૧૦૮ કંસઘાતકાય નમઃ
૧૦૯ વસુદેવદેવકીદુઃખનિવારકાય નમઃ
૧૧૦ યદુકુલનલિનીવિકાશકાય નમઃ
૧૧૧ કાલદુઃખનિવારકાય નમઃ
૧૧૨ પ્રદર્શિતસદાચારાય નમઃ
૧૧૩ સાંદીપનિમૃતાપરત્યદાત્રે નમઃ
૧૧૪ નંદાદિજ્ઞાનબોધકાય નમઃ
૧૧૫ યશોદાસ્નેહરક્ષકાય નમઃ
૧૧૬ ગોપિકાદિલૌકિકભાવદોષદૂરીકરણાય નમઃ
૧૧૭ ઉદ્ધવાદિમધ્યમભાવબોધકાય નમઃ

૧૧૮ સ્વનિષ્ઠમનોદોષનાશકાય નમઃ
૧૧૯ કુબ્જાદિમનોરથપૂરકાય નમઃ
૧૨૦ અક્રૂરાદિભક્તસન્માનહેતવે નમઃ
૧૨૧ ભક્તહિતચિંતકાય નમઃ
૧૨૨ પાંડવસ્થાપકાય નમઃ
૧૨૩ કુંતીપ્રીતિહેતવે નમઃ
૧૨૪ પ્રૌઢલીલાવબોધકાય નમઃ
૧૨૫ ભક્તપક્ષબોધકાય નમઃ
૧૨૬ ધૃતરાષ્ટ્રજ્ઞાનબોધકાય નમઃ
૧૨૭ ઈચ્છાવાદસ્થાપકાય નમઃ
૧૨૮ માયાપ્રવર્તકાય નમઃ
૧૨૯ સર્વાભિવંદિતચરણાય નમઃ

એવં શ્રી કૃષ્ણનામાનિ. પ્રૌઢલીલાવબોધને ।
કીર્તિતાન્યતિપુણ્યાનિ, શતં વિંશતિરષ્ટ ચ ॥

૩ 卐 અથ રાજ લીલા નામાનિ 卐

અતઃ પરં પ્રવક્ષ્યામિ, રાજલીલામુપાશ્રિતઃ ।
કૃતવાન્ યાનિ કર્માણિ, તાનિ નામાનિ મુક્તયે ।૧।

૧ ક્ષાત્રધર્મપ્રવર્તકાય નમઃ
૨ દિવ્યયુદ્ધવિશારદાય નમઃ
૩ જરાસંધસમાનીત સૈન્યઘાતકાય નમઃ
૪ દ્વારકાપુરનિર્માણહેતવે નમઃ
૫ ભક્તાચિંત્યસુખદાત્રે નમઃ
૬ યવનાંતકાયનમઃ
૭ મુચુકુંદપ્રસાદકાય નમઃ
૮ સર્વદેવતામનોરથપૂરકાય નમઃ
૯ શિવબ્રાહ્મણવાક્યપરિપાલકાય નમઃ
૧૦ દૈત્યમોહનચરિત્રાય નમઃ
૧૧ રુક્મિણીમનોરથપૂરકાય નમઃ
૧૨ રુક્મિણીગાંધર્વવિવાહાય નમઃ
૧૩ રુક્મિણીપ્રાણપતયે નમઃ

૧૪ રુક્મિપ્રભૃતિદુષ્ટમાનસદુઃખદાય નમઃ
૧૫ રુક્મિણીવિવાહપ્રદર્શિતગૃહસ્થધર્માય નમઃ
૧૬ ત્રિવિધવિવાહકર્ત્રે નમઃ
૧૭ કામજનકાય નમઃ
૧૮ શમ્બરઘાતક પ્રદ્યુમ્નાય નમઃ
૧૯ જામ્બવતી પ્રાણપતયે નમઃ
૨૦ લોકનિર્મિતસર્વાર્થજ્ઞાપકાય નમઃ
૨૧ સત્યભામાવલ્લભાય નમઃ
૨૨ સત્રાજિત્ સ્વર્ગહેતવે નમઃ
૨૩ સ્યમંતકમણિહર્ત્રે નમઃ
૨૪ શુદ્ધકીર્તિસ્થાપકાય નમઃ
૨૫ અક્રૂરાદિભક્તદોષનિવારકાય નમઃ
૨૬ કાલિંદી પતયે નમઃ
૨૭ પાંડવરાજ્યસ્થાપકાય નમઃ
૨૮ મિત્રવિંદા પતયે નમઃ
૨૯ સત્યાપતયે નમઃ

૩૦ ભદ્રા પતયે નમઃ
૩૧ લક્ષ્મણા પતયે નમઃ
૩૨ રોહિણી પતયે નમઃ
૩૩ ષોડશસહસ્ત્રનાયિકા પતયે નમઃ
૩૪ મુરારયે નમઃ
૩૫ નરકાંતકાય નમઃ
૩૬ વસુધાપૂજિતચરણાય નમઃ
૩૭ સર્વજનીનસુખહેતવે નમઃ
૩૮ પારિજાતાપહરણાય નમઃ
૩૯ મહેન્દ્રાદિદુષ્ટબુદ્ધિનિવારકાય નમઃ
૪૦ સર્વરત્નકોશાદિપૂરિતગૃહાય નમઃ
૪૧ રુક્મિણ્યાદિસ્ત્રીમનઃપરીક્ષકાય નમઃ
૪૨ લૌકિકલીલાવાક્યવિશારદાય નમઃ
૪૩ શ્રુત્યર્થપ્રતિપાદકદશદશપુત્રાય નમઃ
૪૪ કલિધર્મપ્રતિપાદકવંશાદિકકર્ત્રે નમઃ
૪૫ બાણાસુરબલાંતકર્ત્રે નમઃ

---

૪૬ મહાદેવાદિસમ્માનહેતવે નમઃ
૪૭ જ્વરાદિદોષનાશકાય નમઃ
૪૮ પ્રહ્લાદાદિભક્તવંશરક્ષકાય નમઃ
૪૯ દાનાદિધર્મબોધકાય નમઃ
૫૦ નૃગમોક્ષહેતવે નમઃ
૫૧ બ્રહ્મણ્યાય નમઃ
૫૨ પુષ્ટિમાર્ગપ્રવર્તકાય નમઃ
૫૩ યમુનાકર્ષણહેતવે નમઃ
૫૪ સ્પર્ધાદિદુષ્ટવિમોચકાય નમઃ
૫૫ પૌંડ્રકકાશીરાજહંત્રે નમઃ
૫૬ દેવતાંતરવરદૃપ્તગર્વનાશકાય નમઃ
૫૭ કાશીદાહકાય નમઃ
૫૮ દુષ્ટનિવાસદોષનાશકાય નમઃ
૫૯ મુક્તિહેતવે નમઃ
૬૦ દુઃસંગદૃપ્તદ્વિવિદાદિવધહેતવે નમઃ
૬૧ રાજ્યાદિદૃપ્તકૌરવગર્વનાશકાય નમઃ

૬૨ મર્યાદાભક્તિદૈત્યભક્તમોહનાશકાય નમઃ
૬૩ જીવાધિકારશાસ્ત્રગર્વનાશકાય નમઃ
૬૪ સુધર્માલંકૃતચરણાય નમઃ
૬૫ ભક્તાપેક્ષાવભાસહેતવે નમઃ
૬૬ ઉદ્ધવાદિબુદ્ધ્યનુસારિણે નમઃ
૬૭ જીવધર્માવબોધકાય નમઃ
૬૮ હીનધર્માવલંબન જીવકાર્યકર્ત્રે નમઃ
૬૯ ભક્તજ્ઞાનહેતવે નમઃ
૭૦ પુષ્ટિનિમિત્તજ્ઞાપકાય નમઃ
૭૧ રાજસૂયાદિપ્રવર્તકાય નમઃ
૭૨ શિશુપાલાદિભક્તવૈકુણ્ઠપ્રાપ્તિહેતવે નમઃ
૭૩ દુર્યોધનાદિદુષ્ટમાનભંગહેતવે નમઃ
૭૪ યુધિષ્ઠિરાદિભક્તગર્વનાશકાય નમઃ
૭૫ પ્રદ્યુમ્નાદિયાદવગર્વપ્રહારકાય નમઃ
૭૬ તપસ્યાદિદૈત્યશાલ્વાદિઘાતકાય નમઃ
૭૭ પુણ્યાદિહીનધર્મજ્ઞાપનહેતવે નમઃ
૭૮ મુખ્યસિદ્ધાંતપ્રવર્તકાય નમઃ

૭૯ દંતવક્ત્રવિદૂરથાદિમુક્તિહેતવે નમઃ
૮૦ ક્ષત્રિયધર્મનાટ્યોપસંહારકાય નમઃ
૮૧ ન્યસ્તશસ્ત્રાય નમઃ
૮૨ બલદેવતીર્થયાત્રાપ્રવર્ત્તકાય નમઃ
૮૩ સૂતઘાતકાય નમઃ
૮૪ પાર્થસારથયે નમઃ
૮૫ અવ્યક્તગીતામૃતમહોદધિપ્રવર્તકાય નમઃ
૮૬ કૌરવબલાંતકર્ત્રે નમઃ
૮૭ ઈતરપક્ષપાતનાશકાય નમઃ
૮૮ સુદામારંકભાર્યાર્થભૂમ્યાનીતેંદ્રવૈભવાય નમઃ
૮૯ હેતુસ્થાપકાય નમઃ
૯૦ દેશકાલાદિધર્મહેત્વનુસારિણે નમઃ
૯૧ યાત્રોત્સવપ્રવર્તકાય નમઃ
૯૨ અખિલનયનામૃતાબ્ધિપૂરકાય નમઃ
૯૩ ગોપિકાદિસાક્ષાત્કારહેતવે નમઃ
૯૪ રુક્મિણ્યાદિભક્તિસ્થાપકાય નમઃ

૯૫ સન્માર્ગસ્થાપકાય નમઃ
૯૬ વસિષ્ઠાદિસેવિતચરણાય નમઃ
૯૭ વસુદેવયજ્ઞમહોત્સવકર્ત્રે નમઃ
૯૮ વસુદેવજ્ઞાનબોધકાય નમઃ
૯૯ દેવકીમનઃપીડાપનોદકાય નમઃ
૧૦૦ દેવાદિભક્તશાપાદિદોષનાશકાય નમઃ
૧૦૧ દેવકીમૃતાપત્યદાત્રે નમઃ
૧૦૨ દેવકીસ્તનંધયાય નમઃ
૧૦૩ ભક્તાચિંત્યસુખદાત્રે નમઃ
૧૦૪ સુભદ્રાવિવાહહેતવે નમઃ
૧૦૫ જનકાદિજ્ઞાનિમનોરથપૂરકાય નમઃ
૧૦૬ શ્રુતદેવાદ્યુપાસકસન્માર્ગબોધકાય નમઃ
૧૦૭ અખિલનિગમનિજજનસંસ્તુતાય નમઃ
૧૦૮ સર્વાગમ્યસ્વરૂપાય નમઃ
૧૦૯ ઐશ્વર્યાદિષડ્ધર્મસ્થાપકાય નમઃ
૧૧૦ ભક્તદુષ્ટવૈભવનાશકાય નમઃ

૧૧૧ ભક્તસંકટનિવારકાય નમઃ
૧૧૨ વૃકાદિદુષ્ટઘાતકાય નમઃ
૧૧૩ બ્રહ્મશિવાદિવંદિત ચરણાય નમઃ
૧૧૪ સર્વોત્કર્ષબોધકાય નમઃ
૧૧૫ વિપ્રમૃતાપત્યદાત્રે નમઃ
૧૧૬ અર્જુનાદિગર્વપ્રહારકાય નમઃ
૧૧૭ દ્વારિકાનાયકાય નમઃ
૧૧૮ નાનાવિલાસવિલતિસુખાબ્ધયે નમઃ
૧૧૯ નિખિલનિજજનપ્રપંચવિસ્મારકાય નમઃ

ઇત્યેવં રાજલીલાયાં, નામ્નામષ્ટાદશં શતમ્ ।
નિરોધલીલામાશ્રિત્ય, ભક્ત્યૈ ભક્તે નિરૂપિતમ્ ૧
બાલલીલાનામપાઠાત્, શ્રી કૃષ્ણે પ્રેમ જાયતે ।
આસક્તિઃ પ્રૌઢલીલાયા, નામપાઠાદ્ ભાવિષ્યતિ ૨
વ્યસનં કૃષ્ણચરણે, રાજલીલાભિધાનતઃ ।
તસ્માન્નામત્રયં જાપ્યં, ભક્તિપ્રાપ્તીચ્છુભિઃસદા ૩

ઇતિ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય વિરચિતા
ત્રિવિધ લીલા નામાવલી સંપૂર્ણા ॥

卐 પંચ ગીત (મૂલ) 卐

卐 શ્રી વેણુ-ગીત 卐

(શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૧૦ અધ્યાય (૧૮+૩) ૨૧)

શ્રી શુક ઉવાચ ।

છંદ : અનુષ્ટુપ્

ઈત્થં શરત્-સ્વચ્છજલં, પદ્માકર-સુગંધિના ।
ન્યવિશદ્વાયુનાવાતં, સ-ગો ગોપાલકો-ચ્યુતઃ ૧

છંદ : પુષ્પિતાગ્રા

કુસુમિતવનરાજિશુષ્મિભૃંગ-
દ્વિજ કુલજુષ્ટસરઃ સરિન્મહીધ્રમ્ ।
મધુપતિરવગાહ્ય ચારયન ગાઃ
સહપશુપાલબલશ્ચુકૂજ વેણુમ્ ॥૨॥

છંદ : અનુષ્ટુપ્

તદ્ વ્રજસ્ત્રિય આશ્રુત્ય, વેણુગીતં સ્મરોદયમ્
કાશ્ચિત્ પરોક્ષં કૃષ્ણસ્ય, સ્વસખીભ્યોન્વવર્ણયન્
તદ્વર્ણયિતુમારબ્ધાઃ, સ્મરન્ત્યઃ કૃષ્ણચેષ્ટિતમ્
નાશકન્ સ્મરવેગેન, વિક્ષિપ્તમનસો નૃપ ॥૪॥

છંદ : મંદાક્રાન્તા

બર્હાપીડં, નટવરવપુઃ, કર્ણયોઃ કર્ણિકારં
બિભ્રદ્વાસઃ, કનકકપિશં, વૈજયન્તીંચ માલામ્
રન્ધ્રાન્ વેણો-રધરસુધયા, પૂરયન્ ગોપવૃન્દૈ-
ર્વન્દારણ્યં, સ્વપદરમણં, પ્રાવિશદ્ ગીતકીર્તિઃ

છંદ : અનુષ્ટુપ્

ઈતિ વેણુરવં રાજન્, સર્વ ભૂતમનોહરમ્ ।
શ્રુત્વા વ્રજસ્ત્રિયઃ સર્વા, વર્ણયન્ત્યોભિરેભિરે ॥૬॥

ગોપ્ય ઊચુઃ ।

છંદઃ વસંત-તિલકા

અક્ષણ્વતાં ફલમિદં, ન પરં વિદામઃ
સખ્યઃ પશૂનનુ નિવે-શયતોર્વયસ્યૈઃ ।
વક્ત્રં વ્રજેશ સુતયો-રનુ વેણુ જુષ્ટં
યૈર્વા નિપીત મનુર - ક્તકટાક્ષ મોક્ષમ્ ॥૭॥
ચૂતપ્રવાલબર્હ - સ્તબકોત્પલાબ્જ-
માલાનુપૃક્તપરિધા-નવિચિત્રવેષૌ ।
મધ્યે વિરેજતુરલં, પશુપાલગોષ્ઠ્યાં-
રંગે યથા નટવરૌ, કવ ચ ગાયમાનૌ ॥૮॥
ગોપ્યઃ કિમાચરદયં, કુશલં સ્મ વેણુ-
ર્દામોદરાધરસુધા - મપિ ગોપિકાનામ્ ।
ભુંક્તે સ્વયં યદવશિ-ષ્ટરસં હ્રદિન્યો
હૃષ્યત્ત્વચોશ્રુ મુમુચુ-સ્તરવો યથાર્યાઃ ॥૯॥
વૃંદાવનં સખિ ભુવો, વિતનોતિ કીર્તિં
યદ્ દવકીસુતપદા - મ્બુજલબ્ધલક્ષ્મિ ।

ગોવિંદવેણુમનુમ-ત્તયૂરનૃત્યં ।
પ્રેક્ષ્યાદ્રિસાન્વવરતા - ન્યસમસ્તસત્ત્વમ્ ॥૧૦॥
ધન્યાસ્તુ મૂઢમતયો-પિ હરિણ્ય એતા ।
યા નન્દનન્દનમુપા - ત્તવિચિત્રવેષમ્ ।
આકર્ણ્ય વેણુરણિતં, સહ કૃષ્ણસારાઃ
પૂજાં દધુર્વિરચિતાં, પ્રણયાવલોકૈઃ ॥૧૧॥
કૃષ્ણં નિરીક્ષ્ય વનિતો-ત્સવ ચારુવેષમ્
શ્રુત્વા ચ તત્કવણિતવે-ણુવિચિત્રગીતમ્ ।
દેવ્યો વિમાનગતયઃ, સ્મરનુન્નસારા
ભ્રશ્યત્ પ્રસૂનકબરા, મુમુહુર્વિનીવ્યઃ ॥૧૨॥
ગાવશ્ચ કૃષ્ણ મુખનિ-ર્ગતવેણુગીત-
પીયૂષમુત્તભિતક-ર્ણ પુટૈઃ પિબન્ત્યઃ ।
શાવાઃ સ્નુતસ્તન પયઃ, કવલાઃ સ્મ તસ્થુ-
ર્ગોવિન્દમાત્મનિ દશા-શ્રુકલાઃ સ્પૃશન્ત્યઃ ॥૧૩॥
પ્રાયો બતામ્બ વિહગા, મુનયો વનેસ્મિન્
કૃષ્ણેક્ષિતં તદુદિતં, કલવેણુગીતમ્ ।

આરુહ્ય યે દ્રુમભુજાન્, રુચિરપ્રવાલાન્
શૃણ્વન્તિ મીલિતદશો, વિગતાન્યવાચઃ ॥૧૪॥
નદ્યસ્તદા તદુપધા-ર્ય મુકુન્દગીત-
માવર્તલક્ષિતમનો - ભવભગ્નવેગાઃ ।
આલિંગનસ્થગિતમૂ - ર્મિભુજૈર્મુરારે-
ર્ગૃહ્ણન્તિ પાદયુગલં, કમલોપહારાઃ ॥૧૫॥
દષ્ટ્વાતપં વ્રજપશૂન્, સહરામગોપૈઃ
સંચારયન્તમનુ વે-ણુમુદીયન્તમ્ ।
પ્રેમ પ્રવૃદ્ધ ઉદિતઃ કુસુમાવલીભિઃ
સખ્યુર્વ્યધાત્ સ્વવપુષા-મ્બુદ આતપત્રમ્ ॥૧૬॥
પૂર્ણાઃ પુલિન્ધ ઉરુગા-ય પદાબ્જરાગ-
શ્રીકુંકુમેન દયિતા-સ્ત નમણ્ડિતેન ।
તદ્દર્શન સ્મરરુજ - સ્તૃણ રૂષિતેન
લિમ્પત્યન્ત્ય આનનકુચે - ષુ જહુસ્તદાધિમ્ ॥૧૭॥

હન્તાયમદ્રિરબલા, હરિદાસવર્યો
યદ્ રામકૃષ્ણચરણ-સ્પર્શપ્રમોદઃ ।
માનં તનોતિ સહગો-ગણયોતયોર્યત્
પાનીયસૂયવસક-ન્દરકન્દમૂલૈઃ ॥૧૮॥
ગા ગોપકૈરનુવનં, નયતોરુદાર-
વેણુસ્વનૈઃ કલપદૈ-સ્તનુભૃત્સુ સખ્યઃ ।
અસ્પન્દનં ગતિમતાં, પુલકસ્તરૂણાં
નિર્યોગ પાશકૃતલ-ક્ષણયોર્વિચિત્રમ્ ॥૧૯॥

શ્રી શુકઉવાચ ।

છંદ : અનુષ્ટુપ્

એવંવિધા ભગવતો, યા વૃન્દાવનચારિણઃ ।
વર્ણયન્ત્યોમિથોગોપ્યઃ, ક્રીડાસ્તન્મયતાંયયુઃ ॥૨૦॥

શ્રી વેણુ-ગીત સંપૂર્ણ

卐 શ્રી ગોપી-ગીત 卐

(શ્રીમદ્ ભાગવત્ સ્કંધ ૧૦ અધ્યાય (૨૮+૩) ૩૧)

ગોપ્ય ઊચુઃ । છંદ : લલિત(ઇન્દિરા)

જયતિ તેધિકં, જન્મના વ્રજઃ
શ્રયત ઈન્દિરા, શશ્વદત્ર હિ ।
દયિત દશ્યતાં, દિક્ષુ તાવકા-
સ્ત્વયિ ધૃતાસવ-સ્ત્વાં વિચિન્વતે ॥૧॥
શરદુદાશયે, સાધુજાતસત્-
સરસિજોદર-શ્રીમુષા દશા ।
સુરતનાથ તે શુલ્કદાસિકા
વરદ નિઘ્નતો, નેહ કિં વધઃ ॥૨॥
વિષજલાપ્યયાદ્-વ્યાલરાક્ષસાત્
વર્ષમારુતાદ્-વૈદ્યુતાનલાત્ ।
વૃષમયાત્મજાદ્-વિશ્વતો ભયાત્
ઋષભ તે વયં, રક્ષિતા મુહુઃ ॥૩॥

ન ખલુ ગોપિકા-નન્દનો ભવાન્
અખિલદેહિનામ-ન્તરાત્મદૃક્ ।
વિખનસાર્થિતો, વિશ્વગુપ્તયે-
સખ ઉદેયિવાન્, સાત્વતાં કુલે ॥૪॥
વિરચિતાભયં, વૃષ્ણિધુર્ય તે
શરણમીયુષાં, સંસૃતેર્ભયાત્ ।
કરસરોરુહં, કાન્ત કામદં
શિરસિ ધેહિ નઃ, શ્રી કરગ્રહમ્ ॥૫॥
વ્રજજનાર્તિહન્, વીર યોષિતાં
નિજજનસ્મય-ધ્વંસનસ્મિત ।
ભજ સખે ભવત્-કિંકરીઃ સ્મ નો
જલરુહાનનં, ચારુદર્શય ॥૬॥
પ્રણતદેહિનાં, પાપકર્ષણં
તૃણચરાનુગં, શ્રીનિકેતનમ્ ।
ફણિફણાર્પિતં, તે પદામ્બુજં
કૃણુ કુચેષુ નઃ, કૃન્ધિ હૃચ્છયમ્ ॥૭॥

મધુરયા ગિરા, વલ્ગુવાક્યયા
બુધ મનોજ્ઞયા, પુષ્કરેક્ષણ ।
વિધિકરીરિમા, વીર મુહ્યતી-
રધર-સીધુના-પ્યાય-યસ્વ નઃ ॥૮॥
તવ કથામૃતં, તપ્તજીવનં
કવિભિરીડતં, કલ્મષાપહમ્ ।
શ્રવણમંગલં, શ્રીમદાતતં
ભુવિ ગૃણન્તિ તે, ભૂરિદાઃ જનાઃ ॥૯॥
પ્રહસિતં પ્રિય, પ્રેમવીક્ષિતં
વિહરણં ચ તે, ધ્યાન મંગલમ્ ।
રહસિ સંવિદો, યા હૃદિસ્પૃશઃ
કુહક નો મનઃ, ક્ષોભયન્તિ હિ ॥૧૦॥
ચલસિ યદ્ વ્રજાત્-ચારયન્ પશૂન્
નલિનસુન્દરં, નાથ તે પદમ્
શિલતૃણાંકુરૈઃ, સીદતીતિ નઃ
કલિલતાં મનઃ, કાન્ત ગચ્છતિ ॥૧૧॥

દિન પરિક્ષયે, નીલ કુન્તલૈ-
ર્વનરુહાનનં, બિભ્રદાવૃતમ્ ।
ધનરજસ્વલં, દર્શયન્ મુહુ-
ર્મનસિનઃસ્મરં, વીર યચ્છસિ ॥૧૨॥
પ્રણતકામદં, પદ્મજાર્ચિતં
ધરણિમણ્ડનં, ધ્યેયમાપદિ ।
ચરણપંકજં, શન્તમં ચ તે
રમણ નઃ સ્તને-ષ્વર્પયાધિહન્ ॥૧૩॥
સુરતવર્ધનં, શોકનાશનં
સ્વરિતવેણુના, સુષ્ઠુચુમ્બિતમ્ ।
ઈતરરાગ વિ-સ્મારણં નૃણાં
વિતર વીર ન-સ્તેધરામૃતમ્ ॥૧૪॥
અટતિ યદ્ ભવાન્-અહ્નિ કાનનં
ત્રુટિર્યુગાયતે, ત્વામપશ્યતામ્ ।
કુટિલકુન્તલં, શ્રીમુખં ચ તે
જડ ઉદીક્ષતાં, પક્ષ્મકૃદ્દશામ્ ॥૧૫॥

પતિસુતાન્વય-ભ્રાતૃબાન્ધવા-
નતિવિલંઘ્ય તેન-ત્યચ્યુતાગતાઃ ।
ગતિવિદસ્તવોદ્-ગીતમોહિતાઃ
કિતવ યોષિતઃ, કસ્ત્યજેન્નિસિ ॥૧૬॥
રહસિ સંવિદં, હૃચ્છયોદયં
પ્રહસિતાનનં, પ્રેમવીક્ષણમ્ ।
બૃહદુરઃ શ્રિયો, વીક્ષ્ય ધામ તે
મુહુરતિસ્પૃહં, મુહ્યતે મનઃ ॥૧૭॥
વ્રજવનૌકસાં, વ્યક્તિરંગ તે
વૃજિનહન્ત્ર્યલં, વિશ્વમંગલમ્ ।
ત્યજ મનાક્ ચ નઃ-ત્વત્સ્પૃહાત્મનાં
સ્વજનહૃદ્રુજાં, યન્નિષૂદનમ્ ॥૧૮॥

છંક : વસંત-તિલકા

યત્તે સુજા-તચરણામ્બરુહં સ્તનેષુ
ભીતાઃ શનૈઃ, પ્રિય દધીમહિ કર્કશેષુ ।
તેનાટવી-મટસિ તદ્ વ્યથતે કિંસ્વિત્
કૂર્પાદિભિ-ર્ભ્રમતિધી-ર્ભવદાયુષાં નઃ ॥૧૯॥

શ્રી શુક ઉવાચ । છંદ : અનુષ્ટુપ્

ઈતિ ગોપ્યઃ પ્રગાયન્ત્યઃ, પ્રલપન્ત્યશ્ચ ચિત્રધા ।
રુરુદુઃ સુસ્વરં રાજન્, કૃષ્ણદર્શન-લાલસાઃ ॥
તાસામાવિરભૂત્શૌરિઃ, સ્મયમાન-મુખામ્બુજઃ
પીતામ્બરધરઃ સ્રગ્વી, સાક્ષાન્ મન્મથ-મન્મથઃ

શ્રી ગોપી-ગીત સંપૂર્ણ

卐 શ્રી યુગલ-ગીત 卐

(શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૧૦ અધ્યાય (૩૨+૩) ૩૫)

શ્રી શુક ઉવાચ । છંદ : અનુષ્ટુપ્

ગોપ્યઃ કૃષ્ણે વનં યાતે, તમનુદ્રુત-ચેતસઃ ।
કૃષ્ણ-લીલાઃ પ્રગાયન્ત્યો, નિન્યુર્દુઃખેનવાસરાન્ ૧

ગોપ્ય ઊચુઃ । છંદ : સ્વાગતા

વામ - બાહુ - કૃત - વામ - કપોલો,
વલ્ગિત - ભ્રુ - રધરાર્પિત - વેણુમ્ ।
કોમલાં - ગુલિભિ - રાશ્રિતમાર્ગં,
ગોપ્ય ઈરયતિ યત્ર મુકુન્દઃ ॥૨॥

વ્યોમ-યાન-વનિતાઃ સહ સિદ્ધૈ-
ર્વિસ્મિતા-સ્તદુપ-ધાર્ય સલજ્જાઃ ।
કામ-માર્ગણ-સમર્પિત-ચિત્તાઃ
કશ્મલં યયુ-ર પસ્મૃત-નીવ્યઃ ॥૩॥
હન્ત ચિત્ર-મબલાઃ શૃણુ-તેદં,
હારહાસ ઉરસિ સ્થિર-વિદ્યુત્ ।
નન્દ સૂનુ-રય માર્ત-જનાનાં,
નર્મદો યર્હિ કૂજિત-વેણુઃ ॥૪॥
વૃન્દશો વ્રજવૃષા મૃગગાવો,
વેણુવાદ્ય-હૃતચેતસ આરાત્ ।
દન્ત દષ્ટ-કવલા ધૃત-કર્ણા,
નિદ્રિતાલિખિત-ચિત્ર-મિવાસન્ ॥૫॥
બર્હિણઃ સ્તબક-ધાતુ-પલાશૈ-
ર્બદ્ધ - મલ્લ - પરિબર્હ - વિડમ્બઃ ।
કર્હિચિત્ સબલ આલિ સગોપૈ-
ર્ગાઃ સમા-હ્વયતિ યત્ર મુકુન્દઃ ॥૬॥

તર્હિ ભગ્ન-ગતયઃ સરિતો વૈ,
તત્ પદામ્બુજ-રજો-નિલ-નીતમ્ ।
સ્પૃહયતી-ર્વયમિવા-બહુ પુણ્યાઃ,
પ્રેમ-વેપિત ભુજાઃસ્તિમિ-તાપઃ ॥૭॥
અનુચરૈઃ સમનુ-વર્ણિત-વીર્ય,
આદિ-પૂરુષ ઈવા-ચલ-ભૂતિઃ ।
વનચરો ગિરિ-તટેષુ ચરન્તી-
ર્વેણુના-હ્વયતિ ગાઃ સ યદા હિ ॥૮॥
વનલતા-સ્તરવ આત્મનિ વિષ્ણું,
વ્યંજ-યન્ત્ય ઈવ પુષ્પ-ફલાઢ્યાઃ ।
પ્રણત-ભાર-વિટપા મધુ-ધારાઃ
પ્રેમ-હૃષ્ટ-તનવઃ સસૃજુઃ સ્મ ॥૯॥
દર્શનીય-તિલકો વનમાલા-
દિવ્ય-ગન્ધ-તુલસી-મધુમત્તૈઃ ।
અલિકુલૈ-રલઘુગીત-મભીષ્ટ-
માદ્રિયન્ યર્હિ કૂજિત-વેણુઃ ॥૧૦॥

સરસિ સારસ-હંસ-વિહંગાઃ,
ચારુ-ગીત-હૃત-ચેતસ એત્ય ।
હરિ-મુપાસત તેયત-ચિત્તાઃ,
હન્ત મીલિત દૃશો ધૃતમૌનાઃ ॥૧૧॥
સહબલઃ સ્રગ-વતંસ-વિલાસઃ,
સાનુષુ ક્ષિતિ-ભૃતો વ્રજ-દેવ્યઃ ।
હર્ષયન્ યર્હિ વેણુ-રવેણ,
જાત-હર્ષ ઉપરમ્ભતિ વિશ્વમ્ ॥૧૨॥
મહ-દતિક્રમણ-શંકિત-ચેતા,
મન્દ-મન્દ-મનુ-ગર્જતિ મેઘઃ ।
સુહૃદ-મભ્ય-વર્ષત્ સુમનોભિ-
શ્છાયયા ચ વિદધત્ પ્રત-પત્રમ્ ॥૧૩॥
વિવિધ-ગોપ-ચરણેષુ વિદગ્ધો,
વેણુવાદ્ય ઉરુધા નિજ-શિક્ષાઃ ।
તવ સુતઃ સતિ યદાધર-બિમ્બે,
દત્તવેણુ-રનયત્ સ્વરજાતીઃ ॥૧૪॥

સવનશ-સ્તદુપ-ધાર્ય સુરેશાઃ,
શક્ર-સર્વ-પરમેષ્ઠિ-પુરોગાઃ ।
કવય આનત-કન્ધર-ચિત્તાઃ,
કશ્મલં યયુ-રનિશ્ચિત-તત્ત્વાઃ ॥૧૫॥
નિજ-પદાબ્જ-દલૈ-ર્ધ્વજ-વજ-
નીરજા-કૃતિ-વિચિત્ર-લલામૈઃ ।
વ્રજભુવઃ શમયન્ ખુરતોદં,
વર્ષ્મ-ધુર્ય-ગતિ-રીરિત-વેણુઃ ॥૧૬॥
વ્રજતિ તેન વયં સવિલાસ-
વીક્ષણાર્પિત-મનો-ભવ-વેગાઃ ।
કુજગતિં ગમિતા ન વિદામઃ,
કશ્મલેન કબરં વસનં વા ॥૧૭॥
મણિધરઃ ક્વચિદા-ગણયન્ ગાઃ,
માલયા દયિત-ગન્ધ-તુલસ્યાઃ ।
પ્રણયિનોનુ-ચરસ્ય કદાંસે,
પ્રક્ષિપન્ ભુજમ-ગાયત યત્ર ॥૧૮॥

કવણિત-વેણુરવ-વંચિત-ચિતાઃ,
કૃષ્ણ-મન્વાસત કૃષ્ણ-ગૃહિણ્યઃ ।
ગુણ-ગણાર્ણ-મનુગત્ય હરિણ્યો,
ગોપિકા ઈવ વિમુક્ત-ગૃહાશાઃ ॥૧૯॥
કુન્દ-દા મ-કૃત-કૌતુક-વેષો,
ગોપ-ગોધન-વૃતો યમુના-યામ્ ।
નન્દ સૂનુ- રનઘેતવ વત્સો,
નર્મદઃ પ્રણયિનાં વિજહાર ॥૨૦॥
મન્દ વાયુ - રુપવાત્ય-નુકૂલં,
માનયન્મલયજ-સ્પર્શેન ।
બન્દિનઃ તમુંપ-દેવગણા યે,
વાદ્યગીત-બલિભિઃ પરિવવ્રુઃ ॥૨૧॥
વત્સલો વ્રજગવાં યદગધ્રો,
વન્દ્યમાન-ચરણઃ પથિ વૃદ્ધૈઃ ।
કૃત્સ્ન-ગોધન-મુપોહ્ય દિનાન્તે,
ગીત-વેણુ-રનુગેડિત-કીર્તિઃ ॥૨૨॥

ઉત્સવં શ્રમ-રુચાપિ દશીના-
મુન્નયન્ ખુરરજ-શ્છુરિતસ્રક્ ।
દિત્સયૈતિ સુહૃદા-શિષ એષ,
દેવકી-જઠર-ભૂરુડુરાજઃ ॥૨૩॥
મદ-વિઘૂર્ણિત-લોચન ઈષન્-,
માનદઃ સ્વ-સુહૃદાં વનમાલી ।
બદર-પાણ્ડુ-વદનો મૃદુ-ગણ્ડં,
મણ્ડયન્ કનક-કુણ્ડલ-લક્ષ્મ્યા ॥૨૪॥
યદુપતિ-દ્વિરદ-રાજ-વિહારો,
યામિની-પતિ-રિવૈષ દિનાન્તે ।
મુદિત-વક્ત્ર ઉપ-યાતિ દુરન્તં,
મોચયન્ વ્રજ-ગવાં દિન-તાપમ્ ॥૨૫॥

શ્રી શુક ઉવાચ । છંદ : અનુષ્ટુપ્

એવં વ્રજસ્ત્રિયો રાજન્, કૃષ્ણલીલા-નુગાયતીઃ
રેમિરેહઃસુ તચ્ચિત્તાં-તન્મનસ્કા મહોદયાઃ

શ્રી યુગલ-ગીત સંપૂર્ણ

卐 શ્રી ભ્રમર-ગીત 卐

(શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૧૦અ. ૪૭ શ્લોક ૧૨ થી ૨૧)

છંદ : માલિની

મધુપકિતવબન્ધો, મા સ્પૃશાંઘ્રિં સપત્ન્યાઃ
કુચવિલુલિતમાલા-કુંકુમશ્મશ્રુભિર્નઃ ।
વહતુ મધુપતિસ્તન્-માનિનીનાં પ્રસાદં
યદુસદસિ વિડમ્બ્યં, યસ્ય દૂતસ્ત્વમીદૃક્ ૧/૧૨
સકૃદધરસુધાં સ્વાં, મોહિનીં પાયયિત્વા
સુમનસ ઈવ સદ્ય-સ્તત્ત્યજેસ્માન્ ભવાદૃક્ ।
પરિચરતિ કથં તત્ પાદપદ્મં તુ પદ્મા
હ્યપિ બત હતચેતા, ઉત્તમશ્લોકજલ્પૈઃ ૨/૧૩
કિમિહ બહુ ષડંઘ્રે, ગાયસિ ત્વં યદૂનાં
અધિપતિમગૃહાણા-મગ્રતો નઃ પુરાણમ્ ।
વિજયસખસખીનાં, ગીયતાં તત્પ્રસંગઃ
ક્ષપિતકુચરુજસ્તે, કલ્પયન્તીષ્ટ મિષ્ટાઃ ૩/૧૪

દિવિભુવિચ રસાયાં, કાઃ સ્ત્રિયસ્તદ્ દુરાપાઃ
કપટરુચિરહાસ-ભ્રૂવિજૄહમ્ભસ્ય યાઃ સ્યુઃ ।
ચરણરજ ઉપાસ્તે, યસ્ય ભૂતિર્વયં કા
અપિ ચ કૃપણપક્ષે, હ્યુત્તમશ્લોકશબ્દઃ ૪/૧૫
વિસૃજ શિરસિ પાદં, વેદ્મ્યહં ચાટુકારૈ-
રનુનયવિદુષસ્તેભ્યે-ત્ય દૌત્યૈર્મુકુન્દાત્ ।
સ્વકૃત ઈહ વિસૃષ્ટા-પત્યપત્યન્યલોકા
વ્યસૃજદકૃતચેતાઃ, કિં નુ સંધેયમસ્મિન્ ૫/૧૬
મૃગયુરિવ કપીન્દ્રં, વિવ્યધે લુબ્ધધર્મા
સ્ત્રિયમકૃત વિરૂપાં, સ્ત્રીજિતઃ કામયાનામ્ ।
બલિમપિ બલિમત્ત્વા-વેષ્ટયદ્ ધ્વાંક્ષવદ્ય
સ્તદલમસિતસખ્યૈ-ર્દુસ્ત્યજસ્તત્કથાર્થઃ ૬/૧૭
યદનુચરિતલીલા-કર્ણપીયૂષવિપ્રૂટ-
સકૃદદનવિધૂત-દ્વન્દ્વધર્મા વિનષ્ટાઃ
સપદિ ગૃહકુટુમ્બં, દીનમુત્સૃજ્ય દીના
બહવ ઈહ વિહંગા, ભિક્ષુચર્યાં ચરન્તિ ૭/૧૮

વયમૃતમિવ જિહ્મ-વ્યાહૃતં શ્રદ્‌ધાનાઃ
કુલિકરુતમિવાજ્ઞાઃ, કૃષ્ણવધ્વો હરિણ્યઃ ।
દદૃશુરસકૃદેતત્, તન્નખસ્પર્શતીવ્ર-
સ્મરરુજ ઉપમન્ત્રિન્, ભણ્યતામન્યવાર્તા ૮/૧૯
પ્રિયસખ પુનરાગાઃ, પ્રેયસા પ્રેષિતઃ કિં
વરય કિમનુરુન્ધે, માનનીયોસિ મેંગ ।
નયસિ કથમિહાસ્માન્, દુસ્ત્યજનદ્વન્દ્વપાર્શ્વં
સતતમુરસિ સૌમ્ય, શ્રીર્વધૂઃ સાકમાસ્તે ૯/૨૦
અપિ બત મધુપુર્યા-માર્યપુત્રોધુનાસ્તે
સ્મરતિસ પિતૃગેહાન્, સૌમ્યબન્ધૂંશ્ચ ગોપાન્ ।
ક્વચિદપિસ કથા નઃ, કિંકરીણાં ગૃણીતે
ભુજમગરુસુગન્ધં, મૂર્ધ્ન્યધાસ્યત્ કદાનુ ૧૦/૨૧

શ્રી ભ્રમર ગીત સંપૂર્ણ

卐 શ્રી ઉદ્ધવ-ગીત 卐

શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૧૦અ-૪૪ થી ૪૭
શ્લોક ૫૯થી ૬૪

છંદ : વસંત-તિલકા

એતાઃ પરં તનુભૃતો, ભુવિ ગોપવધ્વો
ગોવિંદ એવ નિખિલાત્મનિ રૂઢભાવાઃ ।
વાંછન્તિ યદ્ ભવભિયો મુનયો વયં ચ,
કિં બ્રહ્મજન્મભિરનંતકથારસસ્ય ૧/૫૯
ક્વેમાઃ સ્ત્રિયો વનચરીઃ, વ્યભિચાર-દુષ્ટાઃ
કૃષ્ણે ક્વ ચૈષ, પરમાત્મનિ રૂઢભાવઃ ।
નન્વીશ્વરોનુભજતો-વિદુષોપિ સાક્ષાત્
શ્રેયસ્તનોત્યગદરાજ, ઈવોપયુક્તઃ ૨/૬૦
નાયં શ્રિયોંગ, ઉ નિતાન્તરતેઃ પ્રસાદઃ
સ્વર્યોષિતાં, નલિનગન્ધરુચાં કુતોન્યાઃ ।
રાસોત્સવેસ્ય, ભુજદણ્ડ ગૃહીતકણ્ઠ-
લબ્ધાશિષાં, ય ઉદગાદ્ વ્રજવલ્લવીનામ્ ૩/૬૧

આસામહો, ચરણરેણુજુષામહં સ્યામ્
વૃન્દાવને, કિમપિ ગુલ્મલતૌષધીનામ્ ।
યા દુસ્ત્યજં, સ્વજનમાર્યપથં ચ હિત્વા
ભેજુર્મુકુંદપદવીં, શ્રુતિભિર્વિમૃગ્યામ્ ૪/૬૨
યા વૈ શ્રિયાર્ચિતમજા-દિભિરાપ્તકામૈ-
ર્યોગેશ્વરૈરપિ, યદાત્મનિ રાસગોઠ્યામ્ ।
કૃષ્ણસ્ય તદ્-ભગવતશ્ચરણારવિંદં
ન્યસ્તં સ્તનેષુ વિજહુઃ પરિભ્ય તાપમ્ ૫/૬૩

છંદ અનુષ્ટુપ

વન્દે નન્દવ્રજસ્ત્રીણાં, પાદરેણુમભીક્ષ્ણશઃ ।
યાસાં હરિકથોદ્ગીતં, પુનાતિ ભુવનત્રયમ્ ૬/૬૪

* * *

શ્રી હરિ ચિન્તનિકા

(ગોવિન્દ દામોદર માધવ-સ્તોત્ર)

કરારવિન્દેન પદારવિન્દં ।
મુખારવિન્દે વિનિવેશયન્તમ્ ।
વટસ્ય પત્રસ્ય પુટે શયાનં ।
બાલં મુકુન્દં મનસા સ્મરામિ ॥૧॥
શ્રી કૃષ્ણ ગોવિન્દ હરે મુરારે ।
હે નાથ નારાયણ વાસુદેવ ।
જિહ્વે પિબસ્વામૃતમેતદેવ ।
ગોવિન્દ દામોદર માધવેતિ ॥૨॥
વિક્રેતુકામા કિલ ગોપ કન્યા ।
મુરારિપાદા-ર્પિતચિત્તવૃત્તિઃ ।
દધ્યાદિકં મોહવશાદવોચત્ । ગોવિન્દ...૩
ગૃહે ગૃહે ગોપવધૂકદમ્બાઃ ।
સર્વે મિલિત્વાસમવાપ્ય યોગમ્ ।
પુણ્યાનિનામાનિ પઠન્તિનિત્યં । ગોવિન્દ...૪

સુખં શયાના નિલેય નિજેપિ ।
નામાનિ વિષ્ણોઃ પ્રવદન્તિ મર્ત્યાઃ ।
તે નિશ્ચિતં તન્મયતાં વ્રજન્તિ । ગોવિન્દ...૫
જિહ્વે સદૈવં ભજ સુન્દરાણિ ।
નામાનિ કૃષ્ણસ્ય મનોહરાણિ ।
સમસ્ત ભક્તાર્તિ વિનાશનાનિ । ગોવિન્દ...૬
સુખાવસાને ઈદમેવ સારં ।
દુઃખાવસાને ઈદમેવ જ્ઞેયમ્ ।
દેહાવસાને ઈદમેવ જાપ્યં । ગોવિન્દ...૭
શ્રીકૃષ્ણ રાધાવર ગોકુલેશ ।
ગોપાલ ગોવર્ધન-નાથ વિષ્ણો ।
જિહ્વે પિબસ્વામૃતમેતદેવ । ગોવિન્દ...૮
જિહ્વે રસજ્ઞે મધુરપ્રિયા ત્વં ।
સત્યં હિતં ત્વાં પરમં ત્વાં પરમં વદામિ ।
આવર્ણયેથા મધુરાક્ષરાણિ । ગોવિન્દ...૯
ત્વામેવ યાચે મમ દેહિ જિહ્વે ।
સમાગતે દણ્ડધરે કૃતાન્તે ।
વક્તવ્યમેવં મધુરં સુભક્ત્યા । ગોવિન્દ...૧૦

* * *

શ્રી વૃત્રાસુર ચતુઃશ્લોકી

(શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ-૬ અ-૧૧ શ્લોક ૨૪ થી ૨૭)

છંદ : ઉપજાતિ

અહં હરે તવ, પાદૈકમૂલ-
દાસાનુદાસો, ભવિતાસ્મિ ભૂયઃ ।
મનઃ સ્મરેતા-સુપતેર્ગુણાંસ્તે
ગૃણીત વાક્ક-ર્મ કરોતુ કાયઃ ૧/૨૪
ન નાકપૃષ્ઠં, ન ચ પારમેષ્ઠ્યં
ન સાર્વભૌમં, ન રસાધિપત્યમ્ ।
ન યોગસિદ્ધી - રપુનર્ભવં વા
સમંજસ ત્વા, વિરહય્ય કાંક્ષે ૨/૨૫
અજાત પક્ષા, ઈવ માતરં ખગાઃ
સ્તન્યં યથા વ-ત્સતરાઃ ક્ષુધાર્તાઃ ।

પ્રિયં પ્રિયેવ, વ્યુષિતં વિષણ્ણા
મનોરવિંદા-ક્ષ દિદક્ષતે ત્વામ્ ૩/૨૬
મમોત્તમ શ્લો-ક જનેષુ સખ્યં
સંસારચક્રે, ભ્રમતઃ સ્વકર્મભિઃ ।
ત્વન્માયયાત્મા-ત્મજદારગેહે-
ષ્વાસક્તચિત્ત-સ્ય ન નાથ ભૂયાત્ ૪/૨૭

* * *

卐 શ્રી હરિરાયજી કૃત નિત્ય લીલા 卐

卐 ૧. મંગલ ભોગ 卐

પ્રાત સમૈ ઊઠીં બ્રજ બાલા,
ગાવતિ મંગલ ગીત રસાલા. ૧
કરિ સિંગાર મથનિયાઁ ધોવેં,
અપનો અપનો દહ્યો બિલોવેં. ૨
મથન કરેં મોહન-જસ ગાવેં,
સુમિરિ સુમિરિ હરિ ગુન સચુ પાવેં. ૩
માખન મિશ્રી દહ્યો મલાઈ,
ઔટ્યો દૂધ કપૂર મિલાઈ. ૪
કછુક મનોરથ કે પકવાન,
થાર સઁજોવતિ સુંદર બાન. ૫
નયે બસન ભૂષન હરિ લાયક,
લૈ જુ ચલીં સુંદર સુખદાયક. ૬
અતિ હી સુરંગ ખિલૌના લીને,
વિવિધ મનોરથ મન મેં કીને. ૭

ઉઠે ગ્વાલ ખિરક કોં ચલે,
અતિ આતુર ગાયન સોં મિલે. ૮
ટેર કરત સુરભિ સમુદાઈ,
કારી પિયરી ધોરી આઈ. ૯
કાજર ધૂમર ઔર મજીઠી,
સબ ગુન પૂરન સબૈ અનૂઠી. ૧૦
ઘંટાનાદ કરત સબ ડોલેં,
અપને અપને બછરન બોલેં. ૧૧
સંખનાદ ખિરકન મેં સોહે,
સ્રવન સુનત સબ ક મન મોહે. ૧૨
મંગલ સબ્દ કાન જબ પર્યો,
સકલ સાજ કર મેં લૈ ધર્યો. ૧૩
ઈહિ બિધિ ઘર-ઘર તેં સબ ચલીં,
નંદ-નંદન કો દેખન અલીં. ૧૪
સુખ સિજ્યા પૌઢે હરિરાઈ,
બાર બારિ કેં જસુમતિ માઈ. ૧૫

ફિરિ ઝાઁકે ફિરિ ફિરિ કેં આવેં,
કમલ-નયન કોં નાંહિ જગાવેં. ૧૬
તાહિ સમેં આઈ બ્રજ બાલા,
માનો મત્ત ગયંદ કી ચાલા. ૧૭
નૂપુર કી ધુનિ સુનિ નઁદરાઈ,
ચૌંકિ ઉઠે તબ કુંવર કન્હાઈ. ૧૮
નિકટ ગઈ તહાઁ જસુમતિ માઈ,
બદન દેખિ કેં લેત બલાઈ. ૧૯
બિથુરી અલક, લટપટી પાગ,
પીક કપોલ, મુખ અંજન લાગ. ૨૦
ચંદન ઉર પર, બિન ગુન માલ,
ભૂષન ઈત ઉત પરમ રસાલ. ૨૧
યહ સોભા નિરખત બ્રજ બાલા,
રસમસે નૈન દેખે નઁદલાલા. ૨૨
જસુમતિ ધાઈ ઉછંગહિ લીનો,
ચૂમિ બદન ઉર સીતલ કીનો. ૨૩

મંગલ ભોગ આનિકે રાખ્યૌ,
ગિરિધર લાલ સ્વાદ સોં ચાખ્યૌ. ૨૪
માખન મિસરી માત ચટાવૈ,
ધૌરી કૌ પય અતિ હી ભાવૈ. ૨૫
દધિ કી છીંટ લગીં તન સોભિત,
માનોં ઉડુગન અંબર ઓપિત. ૨૬
લપટાનો મુખ જસુમતિ દેખેં,
અપુનો જનમ સુફલ કરિ લેખેં. ૨૭
ઉંચક જમુના જલ સોં ધોવૈ,
પોંછિ બદન અંચલ સોં જોવૈં. ૨૮
પુનિ અઁચવાય ખવાવૈ બીરી
સકલ સાજ સજિ લાઈ અહીરી. ૨૯
મંગલા કી આરતી ઉતારી,
શોભા દેખિ રહીં બ્રજ નારી. ૩૦

* * *

卐 સ્નાન 卐

કનક પાટ બૈઠે મનમોહન,
લાગિ રહી જસુમતિ અતિ ગોહન. ૩૧
કોઊ હરિ કોં તેલ લગાવૈ,
પરસત અંગ પરમ સચુ પાવૈ. ૩૨
કોઊ અંગ ઉબટનૌ કરેં,
બિબિધ મનોરથ મન મેં ધરેં. ૩૩
કોઊ બેંની કર મેં ધરેં,
તા ઉપર પુનિ કંગઈ કરેં. ૩૪
કોઊ કનક ઘટ જલ લૈ રહેં,
કોઊ પદ-અંબુજ કર ગહેં. ૩૫
કોઊ હરિ કોં સ્નાન કરાવૈ,
અંગ બસન કરિ અતિ સચુ પાવૈ. ૩૬

卐 ૨. શૃંગાર 卐

કોઊ તનિયા અંગ પહિરાવેં,
કોઊ સૂથન સરસ બનાવેં. ૩૭

કોઊ બાગૌ પટુકા કરેં,
કોઊ બહુ બિધિ ભૂષન ધરેં. ૩૮
કોઊ કુલહ સુરંગ ધરેં સીસ,
પાગ બઁધાવેં ગોકુલ ઈસ. ૩૯
તુમ તો હો બ્રજરાજ લડૈતે,
સબ લરિકન મેં ગુનન બડેતે. ૪૦
મોર ચંદ્રિકા ગુંજા હાર,
બ્રજજન કે તુમ પ્રાન આધાર. ૪૧
કોઊ નૈનનિ અંજન અઁજવાવે,
કોઊ મૃગમદ તિલક બનાવે. ૪૨
પોહોપ માલ લૈ કંઠ ધરાવે,
સંકેત સદન કી ઠૌર બતાવૈ. ૪૩
રતન જટિત મુરલી કર દઈ,
મોહન પરમ પ્રીતિ સોં લઈ. ૪૪
તબ આઈ વૃષભાન - કુમારિ,
છબિ પર વારોં કોટિક માર. ૪૫

હઠ કરિ હરિ સિંગાર કરાવૈ,
બહુ બિધિ ભૂષન બસન બનાવૈ. ૪૬
અંજન દગ, કેસર કી આડ,
સબ જુવતિન મેં લાડિલી લાલ. ૪૭
નખસિખ લોં સિંગાર કરાવૈ,
દેખિ ગોપાલ પરમ સચુ પાવૈ. ૪૮
મધુ મેવા પકવાન મિઠાઈ,
મુદિત જસોમતિ ગોદ ભરાઈ. ૪૯
સંમુખ આય રહી બ્રજનારી,
દર્પન દેખહુ કુંજબિહારી ! ૫૦
વે તો હરિ મુખકમલ નિહારે,
હરિ રાધા બિધુ બદન નિહારે. ૫૧
માનહુ મધુપ કમલ રસ ચાખ્યો,
કૈ જાનોં પ્રીતિ અમૃત રસ બાઁટ્યો. ૫૨
નિરખિ નિરખિ ફૂલીં બ્રજનારી,
દરસન દેત હૈ કુંજબિહારી. ૫૩

સોભા દેખિ રહીં બ્રજનારી,
હઁસિ હઁસિ દેત પરસ્પર તારી. ૫૪

卐 ૩. ગોપી વલ્લભ - ભોગ 卐

ગોપી વલ્લભ ભોગ લૈ ધર્યો,
સો તો ભવન ભવન પ્રતિ કર્યો. ૫૫
પૂરી, દહી, સંધાનો, સાક,
માખન, બૂરો, બહુબિધિ પાક. ૫૬
સબહિન કે મન રંજન કારન,
પ્રેમ સહિત લીનો મન ભાવન. ૫૭
ભોગ સરાય બીરા જબ દીનો,
બિબિધ ભાઁતિ મનોરથ કીનો. ૫૮
મનસા પૂરન નંદકુમાર,
ઠાડે હૈં જસુમતિ કે દ્વાર. ૫૯
મૈયા મથિ મથિ ધૈયા પ્યાવે
બાર બાર ઉર અંતર લાવે. ૬૦

બેની બઢે લાલ ! પય પીજે,
ઈતનો કહ્યો હમારો કીજે. ૬૧
ધૌરી કો પય પરમ રસાલ.
સાત ઘૂંટ ભર પીજે લાલ ! ૬૨
બદન ધોય બીરા જબ લીનો,
મૈયા તબ હી ખિલૌના દીનો. ૬૩
ઠાડી રહી રોહિની રાની,
મીઠી બાત કહી મનમાની. ૬૪
ખીર સિરાત સ્વાદ નહીં આવે,
ગ્રાસ દ્વૈક લેહુ જો ભાવે. ૬૫
અતિ હિત સોં તબ ભોજન કીનો,
માત જસુમતિ કોં સુખ દીનો. ૬૬
ખેલત ફિરત સખા સંગ લીને,
ખરિક ખોર ગિરિ ગહ્વર ભીને. ૬૭
અતિ પ્રબીન જસુમતિ કો પૂત,
સબહિન કોં મન લીનો ધૂત. ૬૮

ચોરી કરિ સબહિન સુખ દેત,
ગોપીન કો સરબસુ હરિ લેત. ૬૯
કરિ સંકેત બુલાઈ ગોપી,
ઈન તો સબ મરજાદા લોપી. ૭૦
સબહિન કો કીયો મન ભાયો,
તા કારન યહ બ્રજ મેં આયો. ૭૧
જસુમતિ સખિયન કોં જુ બુલાવૈ,
કમલ નૈન કોં કહુઁ ન પાવૈ. ૭૨

卐 ૪. રાજભોગ 卐

દેખો રી ગુપાલ કહાઁ ખેલત,
કહો જાય જસુમતિ તોહિ બોલત. ૭૩
ભોજન કોં બૈઠે નંદરાય,
તુમ સંગ ભોજન કરહુ આય. ૭૪
જબ મૈયા કી જાની પ્રીત,
આય ગયે ગિરિધર સહ મીત. ૭૫

બૈઠે આય કનક આસન પર,
નંદરાય પકરે કર સોં કર. ૭૬
કનક બરન ઝારી જમુના જલ,
ભરિ લાઈ જસુમતિ અતિ ઉજ્જવલ. ૭૭
પનવારો જોર્યો વિસ્તાર,
તા પર ધર્યો કનક કો થાર. ૭૮
બેલા છોટે મોટે ધરે,
ચમચા રત્ન જડિત તહાઁ ખરે. ૭૯
અગર ધૂપ કીન્હો તા ઠૌર,
હિત સોં પ્રભુજી લીનો કૌર. ૮૦
અતિ સુગંધ ચાઁવર કો ભાત,
આનિ ધર્યો હે જસુમતિ માત. ૮૧
ઠાડે મૂંગ અરુ દારિ બનાઈ,
તા કે સંગ કઢી લૈ આઈ. ૮૨
મિરચન કે કીને બહુ સાક,
હિત સોં જસુમતિ કીને પાક. ૮૩

સિખરન ઔર દહી કો ભાત,
ખાટો-મીઠો બડી કો ભાત. ૮૪
તીન ભાઁતિ કી તુરઈ કરી,
પાપડ ભૂંજે તિલબડી તરી. ૮૫
ભરતા બેંગન ચક્તા કરે,
અરવી સૂરન સેવ લૈ ધરે. ૮૬
કરેલા, મુરેલા, કઁકોડા કરે,
ખંડવા, ખંડવી, ગલકા ધરે. ૮૭
સકરકંદ કો મીઠો સાક,
પેંઠા મેં મિશ્રી કો પાક. ૮૮
રાઈતે કીને ઈકઈસ ભાઁતિ,
સંધાને કી કેતિક પાઁતિ. ૮૯
બિલસારૂ કીનો જુ બનાઈ,
જેંવત હરિ કો મન ન અઘાઈ. ૯૦
ભાઁતિ ભાઁતિ કી ભાજી કરી,
બહુતક ભાઁતિ કચરિયાઁ તરી. ૯૧

બિંજન બહુબિધિ ગિને ન જાઈ,
બારંબાર જસોદા લાઈ. ૯૨
પૂરી રોટી લીટી કરી,
મીસી રોટી ઘી સોં ભરી. ૯૩
માખન બૂરો પાસ ધરાયો,
લુચઈ લૈ સિખરન સોં ખાયો. ૯૪
સેવ બહુત બૂરા સોં કરી,
સો તો જાય નિકટ લૈ ધરી. ૯૫
બડા મઠા કે અતિ રસ ભીને,
તિનકૂડા અતિ સુંદર કીને. ૯૬
મૈયા ! મોકોં સિખરન ભાવૈ,
બેલા ભરિ ભરિ રોહિની લાવૈ. ૯૭
સુરભી ઘૃત સોં બેલા ભર્યો,
સો લૈ ભાત સિખર પર ધર્યો. ૯૮
ઔટ્યો દૂધ-દહીં કો બેલા,
મીઠે આમ અરુ સુંદર કેલા. ૯૯

આમન કો સીરા જુ કીનો,
સો તો હરિ જૂ રુચિ સોં લીનો. ૧૦૦
ખરબૂજા અરુ આલો મેવા,
ઈહ બિધિ જસુમતિ કીની સેવા. ૧૦૧
છોંક્યો મઠા પરમ સુખદાયક,
સો તો કેવલ હરિ જુ કે લાયક. ૧૦૨
ઈહ બિધિ લાલન ભોજન કીનો,
માત જસુમતિ કોં સુખ દીનો. ૧૦૩
કરિ અઁચવન ઠાડે આઁગન મેં,
અતિ સુગંધ બીરા આનન મેં. ૧૦૪
શ્રીકર મેં બીરા બહુ લીને,
સો તો બાઁટિ સબન કોં દીને. ૧૦૫
થાક બિચિત્ર કુંદ કી માલા,
લૈ આઈ પહરે નંદલાલા. ૧૦૬
કર મુરલી અરુ બેંત ગહાઈ,
બ્રજ બનિતા દેખેં સુખ પાઈ. ૧૦૭

નીરાજન બહુ બિધિ સોં કીનો,
સોભા નિરખિ વારનો લીનો. ૧૦૮
જૌલોં હરિ ભોજન કરી આવેં,
તૌલોં સહચરી કુંજ બનાવેં. ૧૦૯
ઓલી ભરિ ભરિ પહુપ લૈ આવેં,
પરમ પ્રીતિ સોં સેજ બિછાવેં. ૧૧૦
ફૂલ કે મહલ, ખંભ. ચૌબારે,
ફૂલન કે કલસા અતિ ભારે. ૧૧૧
ફૂલન કી સૈયા લૈ રચી,
તકિયા ગેંદુવા ફૂલન સચી. ૧૧૨
સેજ બંદ ફૂલન કે કરે,
રંગ - રંગ ફૂલન સોં ભરે. ૧૧૩
ફૂલન કી ચોકી લૈ કરી,
તા પર કરવા કુંજા ધરી. ૧૧૪
અંગરાગ કે બેલા ભરે,
અતિ સુગંધ બીડા તહાઁ ધરે. ૧૧૫

પહુપ માલ અતિ સુંદર કરી,
સો તો પ્યારી ઉર પર ધરી. ૧૧૬
ફૂલન કે પંખા લૈ આવેં,
સો તો કમલનૈન કોં ભાવેં. ૧૧૭
સકલ પદારથ આગેં ધરે,
બિબિધ મનોરથ મન મેં કરે. ૧૧૮
પોઢે પિય પ્યારી કે સંગ,
બિબિધ ભાઁતિ બરખત રસ રંગ. ૧૧૯
બહુત ભાઁતિ પિય કે સંગ ખેલી,
રસ મર્યાદા સબ લૈ લોપી. ૧૨૦
સ્રમકન સુભગ અંગ પર આઈ,
રસભર પોઢે કુંવર કન્હાઈ. ૧૨૧
જાલરંધ્ર હ્વૈ સહચરી દેખેં,
અપુનો જનમ સુફલ કરિ લેખેં. ૧૨૨

卐 ૫. ઉત્થાપન - ભોગ 卐

ઘંટાનાદ ભયો ચહુઁ ઓર,
સંખનાદ કી ધુનિ સબ ઠૌર. ૧૨૩

ધુનિ સુનિ ગોવર્ધન ધર જાગે,
માનહુઁ પ્રેમ-સિંધુ મેં પાગે. ૧૨૪
કાકડી બીજ ખોવા અરુ પના,
કેલા આમ ખરબૂજા ઘના. ૧૨૫
કંદ મૂલ કે ભાજન ભરે,
સો તો કુંજસદન મેં ધરે. ૧૨૬
ગોપ અઘાને, સુરભી દેખી,
ફિર કુછ મન મેં મનસા લેખી. ૧૨૭
બેનુ-બેંત લૈ ચલે કન્હાઈ,
દેખિ સહચરી અતિ સચુ પાઈ. ૧૨૮
આગેં ગોધન, પાછેં ગ્વાલ,
મધ્ય બિરાજત ગિરિધરલાલ. ૧૨૯
ગો-રજ મંડિત મુખપર કેસ,
સોભિત હૈ અતિ સુંદર ભેસ. ૧૩૦
મનિ માલા ગુંજા ફલ ગરે,
ગારી રાગ બેનુ મેં કરે. ૧૩૧

બ્રજ બનિતા આઈ ચહુઁ કોદ,
દેખત શ્રીમુખ ભયો પ્રમોદ. ૧૩૨
ગોવિંદ ગોપિન કો સુખ દીનો,
કછુક મનોરથ મન મેં કીનો. ૧૩૩
કરિ સત્કાર ચલે આગેં તે,
કરિ સંકેત રહે પાછેં તે. ૧૩૪
અતિ બિરહિન જે બ્રજ કી બાલા,
ઘેરી લિયે તબ મદન ગુપાલા. ૧૩૫

卐 ૬. સંધ્યા ભોગ 卐

સંધ્યા ભોગ હૈ જાકો નામ,
સો તો લીનો વાહી ઠામ. ૧૩૬
નંદભવન મેં ઠાડે આય,
પ્રમુદિત ભઈ જસોમતિ માય. ૧૩૭

卐 ૭. સંધ્યા આરતી 卐

અતિ હિત સોં આરતી ઉતારી,
કર મેં લિયે કનક કી થારી. ૧૩૮
ભીતર ભવન પધારે લાલ,
આય જુરીં સબ બ્રજ કી બાલ. ૧૩૯
કોઊ બડે સિંગાર કરાવેં,
કોઊ તેલ ફુલેલ લૈ આવેં. ૧૪૦
કોઊ મર્દન મજ્જન કરેં,
બિબિધ મનોરથ મન મેં ધરેં. ૧૪૧
કોઊ જલ લૈ સ્નાન કરાવેં,
અંગ વસ્ત્ર કરિ અતિ સચુ પાવેં. ૧૪૨
કોઊ તનિયા અંગ પહિરાવેં,
બહુ બિધિ ભૂષન-બસન ધરાવેં. ૧૪૩
સેલિ કંધ, બેનુ કર લયે,
હરિ જૂ તબહિ ખિરક મેં ગયે. ૧૪૪

સહજ સિંગાર કિયો અતિ સોભિત,
નિરખત તન-મન અતિસે લોભિત. ૧૪૫
ધૌરી, ધૂમર, ગાંગ બુલાઈ,
કાજર, પિયરી દૌરી આઈ. ૧૪૬
યહ તો બ્રજ-બનિતન સંકેત,
વે સબહિન કોં બોલેં લેત. ૧૪૭
બિબિધ ભાઁતિ હરિ દોહન કરેં,
સબ ભાજન લૈ રસ સોં ભરેં. ૧૪૮

૮. શયન આરતી

ગ્વાલ ભોગ લીનો રસ રીત,
બ્રજ-બનિતા કી જાની પ્રીત. ૧૪૯
સબહિન કો કીયો મન ભાયો,
જા કરન યહ બ્રજ મેં આયો. ૧૫૦
જસુમતિ ભોજન કીનો સાજ,
બેગી આઈઓ મોહન ! આજ. ૧૫૧

જમુના જલ સોં ઝારી ભરી,
લૈ ઉઠાય હરિ પાસ જુ ધરી. ૧૫૨
દોરિ મૈયા ભોજન કો આવેં,
જસુમતિ કનક થાર ભરિ લાવેં. ૧૫૩
દાર-ભાત મિરચન કો સાક,
હિત સોં રોહિની કીનો પાક. ૧૫૪
દૂધ-ભાત અતિ મોકોં ભાવે,
ડબરા ભરિ ભરિ જસુમતિ લાવે. ૧૫૫
ઈહબિધિ લાલન ભોજન કીનો,
માત જસુમતિ કોં સુખ દીનો. ૧૫૬
કરિ બ્યારૂ ઉઠે મન-મોહન,
લાગિ રહી જસુમતિ અતિ ગોહન. ૧૫૭
ઔટ્યો દૂધ કપૂર મિલાઈ,
બેલા ભરિકે રોહિની લાઈ. ૧૫૮
ઈચ્છા ભોજન કરિ સુખ પાયો,
તબ રાની અઁચવન કરવાયો. ૧૫૯

અતિ સુગંધ બીરી મુખ ધરી,
પહુપ માલ શ્રીકંઠ જુ ધરી. ૧૬૦
કરિ આરતી શ્રીમુખ જબ દેખ્યો,
અપુનો જનમ સુફલ કરિ લેખ્યો. ૧૬૧
રુનઝુન કરત અંગુરિયા ગહે,
માત જસોમતિ સબ સુખ લહે. ૧૬૨
સુખ સજ્યા પોઢે હરિરાય,
ચાંપત ચરન જસોદા માય. ૧૬૩
ભાઁતિ ભાઁતિ કી કહાની કહે,
હરિ હુંકારી ફિર ફિર લહે. ૧૬૪
નિસિ લીલા કહો કેસે કહેં ?
સો તો બ્રજજન મન મેં લહેં. ૧૬૫
નઁદભવન કી લીલા કહે,
માનુષ દેહ ધરિ સબ સુખ લહે. ૧૬૬
શ્રી ગિરિવરધર કી લીલા ગાવે,
'રસિક' ચરન કમલ રજ પાવે. ૧૬૭

॥ ઇતિ શ્રી હરિરાયજીકૃત નિત્યલીલા સંપૂર્ણ ॥

卐 શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ 卐

શ્રી ગુરુ યુગ પદ કમલ રજ, હું વંદું નિત્ય ધરી નેમ,
દુઃખ હરણ સુખ શ્રેય-નિધિ, ફળદાયક ભક્તિ પ્રેમ. ૧
શ્રી વલ્લભ-શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ, શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ કામ,
ચોરાશી મહાભક્ત તેહનાં, કરું વર્ણન નામ. ૨
જેનું સ્મરણ કર્યા થકી, અઘ દુઃખ કલેશ પળાય,
પુષ્ટિ -પંથ પ્રભુ પ્રસન્ન હોય, મહા-પતિત પાવન થાય. ૩
મન - વાંછિત ફળ શીઘ્ર પામે, ગાતાં એ અભિધાન,
શ્રીમહાપ્રભુજી નિજાનંદનું, કરે તેહને દાન. ૪

卐 ઢાળ 卐

શ્રી દામોદર દાસ હરસાની રે,
કૃષ્ણદાસ મેઘન વદે વાણી રે,
સંભરવાળા દામોદરદાસ રે,
જેનો કનોજ મધ્યે નિવાસ રે. ૫
પદ્મનાભદાસ હરિભક્ત રે,
તુલસાં પ્રભુ-પદ-આસક્ત રે,

વધૂ તેની કહિયે પાર્વતી રે,
સુત રઘુનાથદાસ સુમતિ રે. ૬
રજોબાઈ વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી રે,
સેવ્યા શ્રી વલ્લભ રતિ આણી રે,
વૈષ્ણવ શેઠ પુરુષોત્તમદાસ રે,
જેનો કાશીપુરીમાં નિવાસ રે. ૭
બાઈ રુક્ષ્મણિ પુત્રી તેહની રે,
સેવા અતુલિત કહીએ જેહની રે,
શેઠના સુત ગોપાલદાસ રે,
સેવા-સ્મરણમાં ઉલ્લાસ રે. ૮
રામદાસ હરિ-રંગ રાતા રે,
ગદાધરદાસ જગ-વિખ્યાતા રે,
વેણી-દાસ માધવદાસ બે ભાઈ રે,
હરિવંશ પાઠક સુખદાઈ રે. ૯
વૈષ્ણવ કહીએ અમ્મા ક્ષત્રાણી રે,
ગોવિંદદાસ ભલ્લા લો વખાણી રે,

ગજન ધાવને સેવ્યા મુરારિ રે,
દાસ નારાયણ બ્રહ્મચારી રે. ૧૦
મહાવનની વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણિ રે,
જીયાદાસ સુરી લ્યો જાણી રે,
ક્ષત્રી વૈષ્ણવ દેવાકપૂર રે,
શેઠ દિનકર પ્રેમી ઉર રે. ૧૧
મુકુંદદાસ મહા વૈષ્ણવ મોટા રે,
ક્ષત્રી પ્રભુદાસ જલોટા રે,
પ્રભુદાસ ભાટ હરિ-જન રે,
દાસ પુરુષોત્તમ ધન્ય ધન્ય રે. ૧૨
ત્રિપુરદાસ વૈષ્ણવ કાયસ્થ રે,
પૂરણમલ્લ રસિક રસ મસ્ત રે,
યાદવેંદ્રદાસ પ્રજાપત્ય રે,
ગુસાંઈદાસે સેવ્યા હરિ અત્ય રે. ૧૩
માધવભટ્ટ કાશ્મિરમાં વાસ રે,
વાંસવાડાના ગોપાલદાસ રે,

પદ્મા રાવલની અતિ સેવા રે,
પુરુષોત્તમ જોષી તેવા રે. ૧૪
જગન્નાથ જોષી તેના ભ્રાતા રે,
વળી વૈષ્ણવ તેમની માતા રે,
જોષી નરહરિ હરિના દાસ રે,
ગામ ગોધરે રાણા વ્યાસ રે. ૧૫
વૈષ્ણવ રજપૂતાણી હરિની દાસી રે,
રામદાસ ગુજરાતના વાસી રે,
દવે ગોવિંદ હરિ રસ-માતા રે,
રાજા-માધવ દવે બેઉ ભ્રાતા રે. ૧૬
ઉત્તમશ્લોકદાસ સેવા ભારી રે,
સેવક શ્રીજીના કહેતા મેહેતારી રે,
ઈશ્વરદાસ દવે રસ મગ્ન રે,
હરિ-હરિજન શું ચિત્ત લગ્ન રે. ૧૭
વૈષ્ણવ છકડા વાસુદેવદાસ રે,
સેવા અર્થે રહેતા પ્રભુ પાસ રે,

કૃષ્ણદાસ ઘઘરી સુખકંદ રે,
બાબા-વેણુ રહિત દુઃખદ્વંદ રે. ૧૮
એ બેહુનો એક ખવાસ રે,
જેનું નામ તે જાદવદાસ રે,
થાનેશ્વરના વિપ્ર જગતાનંદ રે,
સેવ્યા શ્રીહરિ અતિ આનંદ રે. ૧૯
બ્રાહ્મણી અડેલની વૈષ્ણવ બાઈ રે,
આનંદદાસ વિશ્વભંરદાસ બે ભાઈ રે,
વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી પ્રભુ-પદ-પ્રીત રે,
રામદાસ મીરાંના પ્રોહિત રે. ૨૦
કૃષ્ણદાસી ખવાસણી જાણી રે,
જેની વાણી શ્રીવલ્લભે માની રે,
બુલામિશ્ર શ્રીવલ્લભવરના રે,
રામાનંદ પંડિત થાનેશ્વરના રે. ૨૧
વિષ્ણુદાસ છીપા રસ પૂર રે,
જીવણદાસ ક્ષત્રીય કપૂર રે,

સારસ્વત દ્વિજ ભગવાનદાસ રે,
જેનું ચિત્ત સદા પ્રભુ પાસ રે. ૨૨
વૈષ્ણવ ભગવાનદાસ ભીતરિયા રે,
શ્રીજીની સેવામાં ઠરિયા રે,
અચ્યુતદાસ સનોડીયા કહિયે રે,
ગૌડ વિપ્ર અચ્યુતદાસ લહિયે રે. ૨૩
સારસ્વત દ્વિજ અચ્યુતદાસ રે,
નારાયણદાસ અંબાલે વાસ રે,
નારાયણદાસ ભાટ મથુરાના રે,
નારાયણદાસ લુહાણા ઠઠ્ઠાના રે ૨૪
ક્ષત્રાણી ગોરજા ને સમરાઈ રે,
સાસુ-વહુ બે વૈષ્ણવ બાઈ રે,
સિંહનંદના ક્ષત્રી સાર રે,
વૈષ્ણવ અડેલના એક સુતાર રે. ૨૫
એક વૈષ્ણવ હરિ ગુણ ગાતા રે,
દામોદરદાસની માતા રે,

સિંહનંદ ક્ષત્રાણીનો વાસ રે,
કવિ લઘુ પુરુષોત્તમદાસ રે. ૨૬
કવિરાજ ભાટ ગુણ ગાવે રે,
ગોપાલદાસ ઈટોલાના કહાવે રે,
જનાર્દનદાસ વૈષ્ણવ ક્ષત્રી રે,
ગરુડ સ્વામી બ્રાહ્મણ હરિની મૈત્રી રે. ૨૭
કન્હૈયાશાલ ક્ષત્રી પ્રકાશ રે,
વિપ્ર ગોડિયા નરહરિદાસ રે,
બાલકૃષ્ણ - બાદરાયણદાસ રે,
સેવા-સ્મરણનો અભ્યાસ રે. ૨૮
વૈષ્ણવ રામદાસ ચૌહાણ રે,
સેવા-સ્મરણ માંહે સુજાણ રે,
માણેકચંદ સદૂપાંડે ભવાની રે,
નરોબાઈ હરિ-મન માની રે. ૨૯
નરહર સંન્યાસી હરિના ભક્ત રે,
જેની હરિ-પદ નિર્મળ મત્ય રે,

ગોપાલદાસ કહીએ જટાધારી રે,
વસી વ્રજમાં સેવ્યા ગિરિધારી રે. ૩૦
સંત પોષ્યા સત ના ચૂકી નારી રે,
કૃષ્ણદાસે સોંપી પરને પ્યારી રે,
આગ્રે ચોપડા સંતદાસ રે,
સુંદરદાસે સેવ્યા અવિનાશ રે. ૩૧
પટેલ માવજી-વિરજો સહિત રે,
પતિ-પત્ની પ્રભુ-પદ ચિત્ત રે,
ગોપાલદાસ નરોડાના કહાવે રે,
સેવે શ્યામને હરખે હુલરાવે રે. ૩૨
સૂરદાસ શિરોમણિ ભક્ત રે,
સેવ્યા શ્રી ગિરિધર જાણે જગત રે,
સર્વોપરિ દાસ પરમાનંદ રે,
ગાયા ગુણ નિધિ બાલ મુકુંદ રે. ૩૩
કુંભનદાસ મહા રસ કંદ રે,
સખા ભાવે સેવ્યા શ્રીગોવિંદ રે,

સુત કૃષ્ણદાસ દૃઢ એવા રે,
છોડ્યા પ્રાણ, ન છોડી ગૌ સેવા રે. ૩૪
કૃષ્ણદાસ કહીએ અધિકારી રે,
ગાયા-સેવ્યા શ્રીરાસબિહારી રે,
ગાયા વૈષ્ણવ એહ ચોરાશી રે,
શ્રી વલ્લભ-પદ નિકટના વાસી રે. ૩૫
વલણ : સકલ તત્ત્વનું તત્ત્વ છે,
એ સાર માંહે સાર;
પાઠ કરતા માત્રમાં,
વશ થાય શ્રીનંદકુમાર. ૩૬
શ્રીવલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલપ્રભુને,
જો પ્રસન્ન કરવા ચહાય;
નથી અવર ઉપાય બીજો,
હરિ-ભક્તના ગુણ ગાય. ૩૭
શ્રીઆચાર્યજી - શ્રીમહાપ્રભુજીના,
અંતરંગ એ ભક્ત;

મુજ ઉપર કરુણા કરો,
શ્રીવલ્લભ - પદ - આસક્ત ૩૮
એ વૈષ્ણવ-પદ-રજ-રતિની,
છે ઘણી મુજને આશ;
ગાય ગુણ હરિ-દાસના,
'દયારામ' દાસનો દાસ. ૩૯

* * *

卐 શ્રી બસોબાવન વૈષ્ણવનું ધોળ 卐

શ્રીમદ્ વલ્લભ પ્રભુને નમું શ્રી વિઠ્ઠલેશ,
સાત સ્વરૂપ સહિત સઘળો વંશાત્મક વિશેષ. ૧
સેવક શ્રીવિઠ્ઠલેશજીના બસો ને બાવન,
જેનું નામ ઉચ્ચાર માત્રથી સૌ પાવન. ૨
ગુણ ગોવિંદદાસના ગાઈયે રે,
છીતસ્વીમી પરમ ચિત્ત લઈયે રે. ૩
નંદદાસ શ્રીકૃષ્ણ આસક્ત રે,
ચતુર્ભુજદાસ સદા અનુરક્ત રે. ૪
નિત્ય નાગજીભાઈ ઓચરીએ રે,
કૃષ્ણભટ્ટજીને મન ધરીએ રે. ૫
ચાચાજી નારાયણદાસ રે,
વિઠ્ઠલદાસ ભક્ત ઉલ્લાસ રે. ૬
કૃષ્ણદાસ મુરારિદાસ રે,
બાપ બેટા મન ઉલ્લાસ રે. ૭
હરિદાસ જનાર્દનદાસ રે,
રૂપમુરારી રસરાસ રે. ૮

અલીખાન વળી ખાનજાદી રે,
જેમલ રજપુત હરિ વાદી રે. ૯
માધવદાસ ને નાહાલચંદ રે,
માધવદાસ કાયસ્થ ગુણવંત રે. ૧૦
કાયસ્થ ધણી ને ધણીઆણી રે,
રૂપચંદનંદ શુભ વાણી રે. ૧૧
એક બ્રાહ્મણ રાઘવદાસ રે,
ગોપાલદાસ ગુજરાતના વાસી રે. ૧૨
રાજા લાખા ને એક બાઈ રે,
હરિદાસ ખવાસ સુખદાઈ રે. ૧૩
શેઠ જ્ઞાનચંદ જદુનાથ રે,
ભાઈલા કોઠારી હરિ હાથ રે. ૧૪
માણેકચંદ ને એઉની નારી રે,
હરજી કોઠારી ગુણ ભારી રે. ૧૫
ગોપાલદાસ બ્રાહ્મણ બંગાળી રે,
વ્યાસ ગણેશ બહુ ભાગ્યશાળી રે. ૧૬

મધુસૂદનદાસ છે હરિ વાલા રે,
એક કણબી માળાવાળા રે. ૧૭
એક વૈષ્ણવની છે કન્યા રે,
રામાનંદને પરણાવી કન્યા રે. ૧૮
એક વૈષ્ણવની બેટી ટેકી રે,
તે તો પરણી ધર્મ વિવેકી રે. ૧૯
વૈષ્ણવ એક તરુના સંગી રે,
પાથો ગુજરી હરિરસ સંગી રે. ૨૦
એક વ્રજવાસી સુત નારી રે,
ગોપીનાથદાસ ગૌચરી રે. ૨૧
કણબી ગુજરાતી બે ભાઈ રે,
દ્વિજપત્ની આગરાઈ રે. ૨૨
એક ગોડીઓ પંડિત શોભે રે,
એક રઘુપતિ દર્શન લોભે રે. ૨૩
એક પંડિત ને કહાનબાઈ રે,
વૈષ્ણવ ક્ષત્રિય છે આગરાઈ રે. ૨૪

મેહા ઢીમર ને દ્વિજ રેડા રે,
નારાયણદાસે હેરીને તેડ્યા રે. ૨૫
એક વૈષ્ણવ સુતરવાળા રે,
રાજા આશકરણ પ્રભુ વહાલા રે. ૨૬
બે હતીત પતિત ને કણબી રે,
વહુ અજબ કુંવરી બહુ ધર્મી રે. ૨૭
એક પુરોહિત વેશ્યા કન્યા રે,
ગંગાબાઈ છે પૂર્ણ ધન્યા રે. ૨૮
એક રાજા ને એક ધોબી રે,
બે સાચોરા રસ લોભી રે. ૨૯
એક વૈષ્ણવ મદન ગોપાળ રે,
બે કણબી પટેલ રસાળ રે. ૩૦
સેવક એક વિરક્ત રે,
દયા ભવૈયા આસક્ત રે. ૩૧
એક વાણીઆ ને એક નારી રે,
બેઉ પરમ વૈષ્ણવતા ધારી રે. ૩૨

એક ક્ષત્રાણી વિરક્ત રે,
વાઘજી રજપૂત આસક્ત રે. ૩૩
એક ગોપાળદાસ ભીતરિયા રે,
બીજા આઠ સેવક અનુસરિયા રે. ૩૪
ગોપાળદાસ સિંઘલ ભોળાભાઈ રે,
શેઠ પુત્રી દીવાનની જાઈ રે. ૩૫
એક કુંજડી રૂપાભાઈ રે,
હરિદાસ-સુતા સુખદાઈ રે. ૩૬
એક ક્ષત્રિય વૈષ્ણવ બાઈ રે,
રાજા રાણી પુત્ર ને દાઈ રે. ૩૭
શાહુકારનો બેટો વિલાસી રે,
એક વૈષ્ણવ કૃષ્ણ પ્રકાશી રે. ૩૮
એક વેશ્યા ભુવનની વાસી રે,
તે હરિગુણ માંહી નિવાસી રે. ૩૯
પુત્રજી વડો વિરક્ત રે,
વેણીદાસ છીપા છે ભક્ત રે. ૪૦

એક શામળદાસ એક નાઈ રે,
પુત્ર પઠાણનો સુખદાઈ રે. ૪૧
ઓઝા દામોદર દાસ છે ભક્ત રે,
બેટી શાહુકારની આસક્ત રે. ૪૨
વૈષ્ણવ એક ખડબુચાવાળો રે,
શેઠ આગરાઈનો મન ભાળો રે. ૪૩
એક કાપડવાળો શોભે રે,
કણબી આંજણો વૈષ્ણવ લોભે રે. ૪૪
એક શાસ્ત્રી મુરારિદાસ રે,
લ'છબાઈ ભાટ ગુણ રાશ રે. ૪૫
રાજારાણી હરિ મન ભાવે રે,
એક વૈષ્ણવ ડોલ ઝુલાવે રે. ૪૬
દ્વિજ શેઠ સોની પરમાનંદ રે,
મેહેરા પુરુષોત્તમ ગુણવંત રે. ૪૭
એક બે ભાઈ ચંદન લાવ્યા રે,
ચોપડા ભંડારીને મન ભાવ્યા રે. ૪૮

ઠગ એક દસ સંગી રે,
માતા બેટી હરિ રસ રંગી રે. ૪૯
એક ગૃહસ્થી ને વિરક્ત રે,
બીજા બે ભાઈ આસક્ત રે. ૫૦
જીવા પારેખને જેપાલ રે,
દોશી માધવદાસ દલાલ રે. ૫૧
બેટો પટેલનો નિત્ય આવે રે,
બેટી પટવારીને મન ભાવે રે. ૫૨
હરિદાસ જમાઈ માણેકચંદ રે,
પ્રભુએ ત્યાગ કર્યો મન રે. ૫૩
એક ગિરિની પરિક્રમા કરતા રે,
એક નિત્ય ઉઠી વ્રજમાં ફરતા રે. ૫૪
એ કણબીએ કરી એવી રે,
લઈ કુવામાં નાંખી દેવી રે. ૫૫
કણબણ ગુજરાતની વાસી રે,
બેટી બીરબલની સુખરાશિ રે. ૫૬

રાજા જોધસિંગ દક્ષિણા રે,
વળી પુરોહિત તેના ઘરના રે. ૫૭
સાસુ વહુ સુરતના વાસી રે,
રાજા પૂર્વેનો સુખરાશિ રે. ૫૮
શેઠ સુત રહેનારો ગુજરાતી રે,
એક બ્રાહ્મણી નાગર જાતિ રે. ૫૯
શ્રી વિઠ્ઠલેશ શ્રીજીને રૂપે રે,
દીધું દર્શન બેને અનૂપે રે. ૬૦
એક દુઃસંગ દીઠો વિરક્ત રે,
બીજો ભાઈ આસક્ત રે. ૬૧
વેણીદાસ છીપા છે ભક્ત રે,
એક રજપૂત કાંઠાના આસક્ત રે. ૬૨
દ્વિજની પત્ની વૈષ્ણવ સંગથી રે,
ખોયો કોઢ પોતાના અંગથી રે. ૬૩
એક ન્યૂન અધિક બે આવે રે,
એક દ્રવ્ય સામગ્રી લાવે રે. ૬૪

એક કણબી ગાય ચરાવે રે,
એક રાસની રીત ચિત્ત લાવે રે. ૬૫
જોડ ઠગ ને એક ગુજરાતી રે,
સીતાબાઈ છે દક્ષણી જાતી રે. ૬૬
એક વૈષ્ણવ ને એક બાઈ રે,
દામોદરદાસ સુખદાઈ રે. ૬૭
વડનગરમાં માધવદાસ રે,
એક વૈષ્ણવ મહાવન વાસ રે. ૬૮
ગુજરાતના દાસ મુરારી રે,
ભક્ત ભીમ અતિ હિત કારી રે. ૬૯
એક દાસ ગોર્દ્ધનધારી રે,
રામદાસ પરમ આચારી રે. ૭૦
જીયાદાસ ને નરહરિદાસ રે,
રાજા ટોડરમલ સુખ રાશ રે. ૭૧
નરસિંહ દાસ ને પીતાંબર દાસ રે,
ધર્મ દાસ ગોવાળ પ્રકાશ રે. ૭૨

એક બ્રાહ્મણ માધવ દાસ રે,
એક વહેપારી સુખ રાશ રે. ૭૩
એક બ્રાહ્મણ એક નારી રે,
એક સ્ત્રી છે સુખકારી રે. ૭૪
એક જન-ભગવાન બે ભાઈ રે,
એક ઢીમર સુખદાઈ રે. ૭૫
દ્વિજપત્ની પત્ની પટેલ રે,
એક સોદાગર રસ રેલ રે. ૭૬
મીસરી દાસ ચતુર્ભુજ ભાવે રે,
ગોપાલ દાસ ગોરવા કહાવે રે. ૭૭
એક ક્ષત્રિય રઘુનાથ રે,
ઓધો ત્રવાડી હરિ હાથ રે. ૭૮
દવે ઈશ્વરદાસ સાચોરા રે,
સંતદાસ ક્ષત્રિય ગુણ ગોરા રે. ૭૯
ક્ષત્રિય સુત ને સુત બ્રાહ્મણનો રે,
એક વૈષ્ણવ રાજનગરનો રે. ૮૦

વૈષ્ણવ ભગવાનદાસ સોહાવે રે,
એક દક્ષણી વૈષ્ણવ આવે રે. ૮૧
સ્વાગી કૃષ્ણદાસ વિલાસી રે,
એક ક્ષત્રિય મથુરાવાસી રે. ૮૨
દ્વિજ જોશી રાજા ભીમા રે,
શાહુકાર સુત સુખ સીમા રે. ૮૩
એક ક્ષત્રિય જાદવદાસ રે,
હરિજન મથુરાવાસ રે. ૮૪
શાહુકાર વળી ક્ષત્રાણી રે,
એક વ્રજવાસી શુભ વાણી રે. ૮૫
દાસ પુરુષોત્તમ પોકરણા રે,
વળી દુર્ગાદાસ ગુણ ગણાણા રે. ૮૬
ક્ષત્રિય ચોપડા ધ્યાનદાસ રે,
લક્ષ્મીદાસ ગુજરાતમાં વાસ રે. ૮૭
તારાચંદને ચતુરબિહારી રે,
વૈષ્ણવ ગુજરાતી અતિ ભારી રે. ૮૮

હરિદાસ મોહનદાસ રે,
માધો સાર સુત ગુણરાશ રે. ૮૯
દ્વિજ બેટી ક્ષત્રિય કન્યા રે,
એક સેવક થયો ધન્યા રે. ૯૦
એક ઉત્તમશ્લોકદાસ રે,
ખેડાવાળ ભગત રસ રાસ રે. ૯૧
સાસુ ને સસરો જ્ઞાની રે,
રજપૂતની બેટી પરમાણી રે. ૯૨
સાચોરા દ્વિજ આનંદ દાસ રે,
એક ભીલડી છે સુખ રાસ રે. ૯૩
સધન દાસ દેવા દાસ કણબી રે,
રાજ પુત્ર મોહન દાસ ધર્મી રે. ૯૪
નરનારી વસે છે પ્રયાગ રે,
માધવ દાસ સુરત અનુરાગ રે. ૯૫
ભટ્ટ કલ્યાણજી વીરાબાઈ રે,
મહારાજ પુરુષોત્તમ સુખ દાઈ રે. ૯૬

રૂડા રતનજી અધિકારી રે,
રૂપા બાઈ પરમ ગુણ ભારી રે. ૯૭
વૈષ્ણવ ક્ષત્રિય છે આગરાઈ રે,
એક મહીધર ને ફૂલબાઈ રે. ૯૮
દેવ ભીમ ભંડારી રે,
રાજા માનસિંહ અધિકારી રે. ૯૯
દવે પુરોહિત સુત વિખ્યાત રે,
કૃષ્ણદાસ ગોરવા જાત રે. ૧૦૦
વડનગરા માધવદાસ રે,
દ્વિજ ઉજ્જનના સુખ રાસ રે. ૧૦૧
નારણદાસ સનોડિયા જ્ઞાનિ રે,
લક્ષ્મીદાસ રજો ક્ષત્રાણી રે. ૧૦૨
રાજા બીરબલ ને તાનસેન રે,
આનંદના પરી સુંદર બેન રે. ૧૦૩
વેણી દાસ દામોદરદાસ રે,
વિજય નગરીમાં વાસ રે. ૧૦૪

એક એક ફળ લખી લીધું રે,
લખી હૈયામાં લીધું રે. ૧૦૫
વલણ : યથામતિ એ કહ્યાં છે,
વળી બીજાં છે અપાર,
પરમ તત્ત્વનું તત્ત્વ છે, એ ભક્તના આધાર...૧૦૬
ભક્તરાજ શિરોમણિ,
ને એકનો આધાર,
કર્યા છે વળી કરે છે,
વળી કરશે નિર્ધાર. ૧૦૭
તે માટે સર્વ પ્રાત ઉઠીને,
નામનો કરો ઉચ્ચાર,
કંઠમાં ધારણ કરો તો,
હરિ મળે સુખ સાર. ૧૦૮
સર્વે ભગવદીયને નમન કરીને,
એ જ માગું નેમ,
શ્રી વિઠ્ઠલવરની સૃષ્ટિ ઉપર,
રહો 'દુર્લભ' પ્રેમ. ૧૦૯

* * *

卐 શ્રી વ્રજ પરિક્રમાનાં ધોળ 卐

卐 શ્રી વ્રજ ચોરાશી કોશની પરિક્રમાનું ધોળ 卐

પ્રથમ શ્રી વલ્લભ પ્રભુજીને જાણું રે,
શ્રી ગુરુદેવના ચરણે ચિત્ત આણું રે;
વ્રજભૂમિનાં ચરિત્ર વખાણું,
ચાલો વનયાત્રાનાં સુખ લઈએ રે....(ટેક) ૧
શ્રી ગુસાંઈજીએ કીધો વિચાર રે,
વનયાત્રા કરવી નિર્ધાર રે;
વ્રજભૂમિની લીલા અપાર....ચાલો. ૨
શ્રી વિઠ્ઠલપ્રભુ પરમ દયાળ રે,
સેન આરતી કરી તત્કાળ રે;
સાથે લીધા શ્રી વલ્લભલાલ....ચાલો. ૩

સંવત સોળસેંની સાલ રે,
ભાદરવા વદિ દ્વાદશી સાર રે;
વહાલો ઉતર્યા શ્રી યમુનાજી પાર....ચાલો. ૪
પધાર્યા શ્રી વિઠ્ઠલનાથ રે,
ચાલ્યો રસિક વૈષ્ણવનો સાથ રે;
સૌને મસ્તક ધરિયા છે હાથ....ચાલો. ૫
ત્યાંથી આવ્યા શ્રી મથુરાજી માંહે રે.
હાથ જોડ કરી છે ત્યાંહે રે;
વિશ્રાંતઘાટ શ્રી યમુનાજી ન્હાયે....ચાલો. ૬
શ્રી વલ્લભ પ્રભુજીની બેઠક છે ત્યાંહે રે,
દર્શન કરીને ત્યાં ભોગ ધરાયે રે;
પછી પરિક્રમા કરવાને જાયે....ચાલો. ૭
ત્યાથી સતધરા માંહે જઈએ રે,
બીજાં અનેક ધામ સર્વે કહીએ રે;
સપ્ત સાગર કૃષ્ણકૂપ લહીએ...ચાલો. ૮

ત્યાંથી મધુવન જઈને રહીએ રે,
ત્યાં શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક કહીએ રે;
ભોગ ધરીને તાલવન જઈએ....ચાલો. ૯
કમોદ વનમાં તે દર્શન કરીએ રે,
ગ્વાલમંડળી કરીને છાક ધરીએ રે;
(શ્રી) મહાપ્રભુજીની બેઠક અનુસરીએ....ચાલો. ૧૦
સાંતન વનમાં સાંતનકુંડ નાહ્યા રે,
ત્યાં પ્રભુ સાત વરસના આવ્યા રે;
ત્યાં તો સતુવાના ભોગ ધરાવ્યા.....ચાલો. ૧૧
બહુલા વનમાં પધાર્યા પ્રભુ આપ રે,
ત્યાં થયો ગાય સિંઘનો મેળાપ રે;
કૃષ્ણકુંડ નાહીને ટાળ્યા તાપ....ચાલો....૧૨
ત્યાં મહાપ્રભુજીની બેઠકનું છે ધામ રે,
ત્યાં બહુલા ગાયનું છે ઠામ રે;
દર્શન કરતાં પૂર્ણ કરે કામ....ચાલો. ૧૩

ત્યાં જીખિન ગામમં જઈએ રે,
શ્રી બલદેવજીનાં દર્શન કરીએ રે;
રેણુકુંડ બલભદ્રકુંડ ન્હાઈએ....ચાલો. ૧૪
શ્રીકુંડ નાહિને પાવન થઈએ રે,
રાધા કૃષ્ણ કુંડે જઈ નાહીએ રે;
(શ્રી) વલ્લભ વિઠ્ઠલની બેઠક ચિત્ત લઈએ....ચાલો. ૧૫
રાજ કદમ મુકુટ દર્શન કરીયાં રે,
ચવર કૃષ્ણવટ જોઈ મન હરીયાં રે;
ત્યાં કૃષ્ણ કૂપે જળ ભરીયાં....ચાલો. ૧૬
ત્યાં પાંચ પાંડવનાં છે ઝાડ રે,
છઠ્ઠા વૃક્ષ નારાયણ અવતાર રે;
ત્યાં વેણુનાદ કર્યો છે સાર....ચાલો. ૧૭
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે ચિત્ત ધરીયે રે,
ત્યાં ભોગ ધરીને અનુસરીયે રે;
ત્યાંથી શ્રીજીનાં દર્શન કરીયે....ચાલો. ૧૮

નારદકુંડ કુસુમોખર વંન રે,
ત્યાં છે રત્ન સિંહાસન ધન્ય રે;
ત્યાં ઉદ્ધવજી થયા છે પ્રસન્ન....ચાલો ૧૯
ત્યાંથી માનસી ગંગા જઈ નાહીયે રે,
મોટું ચક્રતીર્થ ત્યાં કહીયે રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે જઈએ....ચાલો. ૨૦
ત્યાં બ્રહ્મ કુંડનાં સ્નાન રે,
દાન ઘાટી લીધાં પ્રભુ દાન રે;
વ્રજ જુવતીનાં રાખ્યાં છે માન....ચાલો. ૨૧
ત્યાંથી ચાર કુંડ તે કહીએ રે,
રણ મોચન પાપ મોચન નાહીયે રે;
ધર્મ રોચન ગો રોચન જઈયે....ચાલો. ૨૨
લીધી જમુનાવતાની વાટ રે,
ત્યાં શ્રી યમુનાજીનો ઘાટ રે,
અડીંગમાં દાન લઈને ફોડ્યાં માટ....ચાલો. ૨૩

ત્યાંથી ગામ પરાસોલી જઈયે રે,
વડ ચંદ્રકૂપ ત્યાં કહીયે રે;
ત્યાં ચંદ સરોવર નાહિયે....ચાલો. ૨૪
બ્રહ્મ રજની કરીને કીધો રાસ રે,
વ્રજભક્તની પૂરી છે આશ રે;
ખટ માસની કીધી છે રાત....ચાલો. ૨૫
ત્યાં બેઠક શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલવરની રે,
ત્યાં સામગ્રી ભોગ ધરવી રે;
ત્યાં સેના કરો ફૂલઘરની....ચાલો. ૨૬
સંકર્ષણ ગંધર્વ કુંડ નાહિયે,
શ્રી. બલદેવજીના દર્શન જઈએ રે;
આન્યોર મહાપ્રભુની બેઠક કહિયે....ચાલો. ૨૭
ત્યાંથી ચાલી ગોવિંદ કુંડ નાહિયે રે,
મહાપ્રભુ બેઠકે દર્શન કરિયે રે;
[illegible] જન્મ તણાં દુઃખ ખોઈએ....ચાલો. ૨૮

શ્રીજીનાં હસ્તાક્ષરનાં ચિહ્ન રે,
ત્યાં મુકુટ ટોપીનાં દર્શન રે;
ત્યાં ચતુરા નાગાનાં છે વન....ચાલો. ૨૯
અપ્સરા કુંડ થઈ શ્યામ ઢાક જઈયે રે,
ત્યાં શ્રીજી ચરાવે છે ગાય રે;
ત્યાં સુગંધી શીલા કહેવાયે....ચાલો. ૩૦
સિંહાસન ઘટિયા મન ભાવે રે,
ત્યાં પાગના પેચ ધરાવે રે;
પ્રભુ નવ કાંકરી રમ્યા તે સુહાવે....ચાલો. ૩૧
સુરભિ ગાય તણી ખરી નિરખો રે,
ઐરાવત હાથીના પગ પરખો રે;
શ્રીજીનાં ચરણ ચિન્હ જોઈ હરખો....ચાલો. ૩૨
સિંદૂરી શિલાયે સિંદુર થાયે રે,
શ્રી પ્રિયાજીની માંગ ભરાયે રે;
ગાજની વાજની શિલા કહેવાયે....ચાલો. ૩૩

પુંછરી થઈને સુરભિકુંડ નાહિયે રે,
ત્યાં રામદાસજીની ગુફા કહીયે રે;
ગોવિંદ સ્વામીની કદમ ખંડી જઈએ....ચાલો. ૩૪
શ્રી ગોવર્ધન પૂજા કરવાનું છે ઠામ રે,
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક સુખ ધામ રે;
ત્યાં ગોપાલપુર છે ગામ....ચાલો. ૩૫
ત્યાં છે સાત મંદિર તે કહિયે રે,
શ્રી ગુસાંઈજીની બેઠકે જઈએ રે;
એ તો નયને નિરખી સુખ પઈયે....ચાલો. ૩૬
શ્રી ગિરિરાજજીની પૂજા કરવી રે,
ત્યાં સામગ્રી ભોગ ધરવી રે;
સુંદર શિલા જોઈને અનુસરવી....ચાલો. ૩૭
દંડવતી શિલાએ દંડવત્ કરિયે રે,
ત્યાં રુદ્રકુંડ જોઈ લઈએ રે;
ઢાક ચોગાનમાં ચિત્ત દઈએ....ચાલો. ૩૮

ત્યાંથી જાન અજાન વૃક્ષ જઈએ રે,
ત્યાં વ્રજભક્તેં પુછ્યું તે કહીએ રે;
ત્યાંથી પ્રભુજી પધાર્યા તે સુખ લઈએ....ચાલો. ૩૯
ગુલાલ કુંડમાં ગુલાલ બહુ વરસે રે,
તે જોઈ મનડું હરખે રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે સુખ દરસે....ચાલો. ૪૦
વિલછું કુંડ કહીએ શુભ નામ રે,
કદમ ખંડી ગાંઢ્યોલી છે ગામ રે;
એ ગોવર્ધનનાં સર્વે છે ધામ....ચાલો. ૪૧
પરમંદરા કૃષ્ણકુંડ ધામ રે,
ત્યાં શ્રીદામા સખાનું છે ગામ રે;
ત્યાં પ્રભુ છાક આરોગ્યા પૂરી હામ....ચાલો. ૪૨
બદ્રી કુંડ આદિ બદ્રી ધામ રે,
નારાયણ લીલાનું છે ઠામ રે;
અલકગંગા નદીનું છે નામ....ચાલો. ૪૩

નવનીતનો પર્વત રસ ખાણ રે,
ઈન્દ્રોલી ચોરી ગાય ઈન્દ્રે જાણો રે;
ઈન્દ્રકુંડ કૂપ ત્યાં વખાણો....ચાલો. ૪૪
કામવનની પરિક્રમા કહીએ રે,
ત્યાં વિમલ કુંડમાં નાહીએ રે;
લુક લુક આંખ મીંચામણી જઈએ....ચાલો. ૪૫
પહાડી ચરણ પ્રભુ ધરિઆ રે,
વ્રજભક્તને ચકિત કરીયાં રે;
છાક આરોગ્યા હરખ મન ધરીયાં....ચાલો. ૪૬
નંદબટમાં પ્રભુજી બેઠા રે,
સુરભિ કુંડમાં નાહવા પેઠા રે;
ત્યાં મહાપ્રભુજીની બેઠકે જઈ ભેટ્યા....ચાલો. ૪૭
ત્યાંથી ખિસલની શિલા પર આવ્યા રે,
વ્યોમાસુરની ગુફા ત્યાં જાવા રે;
દૈત્ય મારીને ગાય ગોપ લાવ્યા....ચાલો. ૪૮

ભોજન થાલીએ ભોજન કીધાં રે,
સખા મંડલીમાં બહુ સુખ દીધાં રે;
માનસી કુંડમાં આચમન લીધાં....ચાલો. ૪૯
હવે ગામ કહિએ કનવારો રે,
ત્યાં પ્રભુ આરોગ્યા કુંડવારો રે;
વ્રજભક્તનાં કારજ સાર્યાં....ચાલો. ૫૦
કદમ ખંડી સુનહરાની સારી રે,
ત્યાં રાસ રમ્યા ગિરિધારી રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક સુખકારી....ચાલો. ૫૧
ચિત્ર વિચિત્ર શિલા શુભ ધામ રે,
ત્યાં બળદેવજીનું ઊંચું ગામ રે;
ત્યાં રાસ રમ્યા બળરામ....ચાલો. ૫૨
ત્યાં દેહ કુંડનાં સ્નાન રે,
ત્યાં સુવર્ણ કેરાં દાન રે;
દ્વિજ જનનાં કર્યાં સન્માન....ચાલો. ૫૩

હવે ત્યાંથી જઈએ બરસાને રે,
કરો ભાનોખરનાં સ્નાન રે;
ત્યાં રાજ કરે વૃષભાન....ચાલો. ૫૪
ત્યાં શ્રી રાધાજી રૂપ નિધાન રે,
તેઉની અષ્ટ સખી છે સુજાણ રે;
તે તો બહુ વિધનાં કરે ગાન....ચાલો. ૫૫
ત્યાંથી નોવારી ચોવારી જઈએ રે,
ત્યાં રત્ન કુંડ દોહની કુંડ કહીએ રે;
વળી મોહની કુંડ ત્યાં લહીએ....ચાલો. ૫૬
માનગઢમાં તે માન મનાવ્યાં રે,
દાનગઢમાં તે દાન ચુકાવ્યાં રે;
દધિને માટે નૃત્ય કરાવ્યાં....ચાલો. ૫૭
ગહ્વરવન સાંકડી ખોર આવ્યાં રે,
ત્યાંથી પ્રભુજી વનમાં સિધાવ્યા રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે મન ભાવ્યા....ચાલો. ૫૮

વિલાસગઢનાં વિલાસ રાસ કરિયા રે,
મોર કુટીમાં મોર રૂપ ધરિયાં રે;
નૃત્ય કરી શ્રી રાધાનાં મન હરિયાં....ચાલો. ૫૯
ત્યાંથી પીરી પોખર ચાલો રે,
જઈને સંકેત વનને નિહાળો રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકમાં ચાલો....ચાલો. ૬૦
ત્યાંથી સંકેત વનમાં પધાર્યા રે,
પ્રેમ સરોવરે પ્રેમ વધાર્યા રે;
વ્રજ ભક્તનાં કારજ સાર્યા....ચાલો. ૬૧
ત્યાં શ્રી ગુસાંઈજીની બેઠક છાજે રે,
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક ત્યાં બિરાજે રે;
કૃષ્ણકુંડ કદમખંડી ગાજે....ચાલો. ૬૨
ત્યાં શ્રી ચંદ્રાવલીની કુંજ રે,
ત્યાં ચંદ્રાવલી છે કુંડ રે;
(શ્રી) ગુસાંઈજીની બેઠક રસ પુંજ....ચાલો. ૬૩

લલિતા વિશાખાના કુંડ જોઈએ રે.
તેઉની કુંજ જોઈને મન મોહિયે રે;
પૂરન માસી જોઈ સુખ હોય....ચાલો. ૬૪
(શ્રી) જશોદાજીને મંદિરે જાવું રે,
ત્યાં શ્રી પ્રભુજીને જોઈ આવું રે;
ત્યાં શ્રી પ્રભુજીએ જોયાં છે હાઉ....ચાલો. ૬૫
ચાલ્યાં મધુસૂદન કુંડની વાટે રે,
ત્યાં મહિ વલોવ્યાનાં છે માટ રે;
ત્યાં છે ચરણ પહાડીનો ઘાટ....ચાલો. ૬૬
ત્યાંથી પાન સરોવર આવ્યાં રે,
ગાય વાછરડાંને જલ પીવરાવ્યાં રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકમાં સિધાવ્યા....ચાલો. ૬૭
છોકર કદમ વૃક્ષ સ્થલ લીલા રે,
ત્યાં ગાય વાછડાં બાંધવાના ખીલા રે;
જઈને મોતી કુંડમાં ઝીલ્યાં....ચાલો. ૬૮

ગાયોને મોતીની માળા પહેરાવી રે,
તે તો પ્રભુજીને મન ભાવી રે;
ત્યાંથી ટેર કદમ પર આવી....ચાલો. ૬૯
વિલાસ વટની લીલા સુખકારી રે,
વેણી ગુંથી શ્રીકુંજ-વિહારી રે;
કુંડલ વનની છબિ છે ભારી....ચાલો. ૭૦
ત્યાં શ્રીનંદ જશોદાજી નિરખો રે,
બલરામ કૃષ્ણ જોઈ હરખો રે;
નંદ ગામની લીલા પરખો....ચાલો. ૭૧
આગળ આવ્યાં કરહલા ગામ રે,
તે તો ઉપવન કહીયે નામ રે;
ત્યાં કૃષ્ણ કુંડ છે ધામ....ચાલો. ૭૨
ત્યાં કરી રાસલીલા નિર્ધાર રે,
ત્યાં છે કદમખંડી બહુ ભારી રે;
શ્રી મહાપ્રભુની બેઠક પર વારી....ચાલો. ૭૩

ત્યાંથી આંજન ગામમાં રહીએ રે,
અંજનોખરમાં જઈને નાહીએ રે;
અંજન કુંડ વિહાર સુખ લઈએ....ચાલો. ૭૪
તેની પાસે પીસાયો ગામ રે,
ત્યાં જલ આરોગ્યા પૂરણ કામ રે;
ગોપીજને કર્યો વિશ્રામ....ચાલો. ૭૫
આગળ કહીએ ખિદર વન ગામ રે,
ત્યાં ગાયો ખદેડી સુંદર શ્યામ રે;
ત્યાં માર્યો બકાસુર ઠામ....ચાલો. ૭૬
ત્યાંથી પરાસોલી કુંજમાં જઈએ રે,
કોકિલાવન કૃષ્ણકુંડ કહીએ રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકમાં રહીએ....ચાલો. ૭૭
ત્યાંથી ચાલી કોટ વન જઈએ રે,
તેની પાસે જાવક વન કહીએ રે;
આગળ જાવક બટ જોઈ લહીએ....ચાલો. ૭૮

કોકીલા કુંડના જળ હુલ્યાં રે,
ત્યાં કમળ કુમુદિની ફુલ્યાં રે,
ત્યાં અનેક ભ્રમર રસ ભુલ્યા....ચાલો. ૭૯
ત્યાં છોટી બઠેન છે સારી રે,
આગળ જઈ જુવો ચરણ પહાડી રે;
તેને ગોવર્ધન કરી પ્રભુ ધારી....ચાલો. ૮૦
ચરણ કુંડ ચરણ ગંગા જોયાં રે,
ત્યાં પ્રભુ પોતે દહીં વલોવ્યાં રે;
ત્યાં માખણ કાઢીને આરોગ્યા....ચાલો. ૮૧
દધિગામ ને દધિકુંડ કહીએ રે,
જઈને શીતળ કુંડમાં નાહીએ રે;
મહાપ્રભુ બેઠકે દર્શન પઈયે....ચાલો. ૮૨
ત્યાંથી કોટવન માંહે આવ્યાં રે,
સુરજકુંડ જોઈને મન ભાવ્યા રે;
જશોદાજીને રાસ દેખાડ્યા....ચાલો. ૮૩

શેષશાયી ક્ષીરસાગર ભરીયા રે,
ત્યાં શેષજીની સજ્યા કરીયા રે;
લક્ષ્મી નારાયણનાં રૂપ ધરીયાં....ચાલો. ૮૪
પ્રભુજી બલભદ્ર સાથે આવ્યા રે,
શ્રી યમુનાજી પુલિન સિધાવ્યા રે;
બત્રીસ વાર યમુનાજીમાં નાહ્યા....ચાલો. ૮૫
ત્યાંથી લાલ બાગમાં પધાર્યા રે,
ત્યાં વ્રજભક્તે સિંગાર કરાવ્યા રે;
લાલ વસ્ત્ર ભૂષણ પહેરાવ્યાં....ચાલો. ૮૬
ત્યાંથી ચીર ઘાટ માંહે આવ્યાં રે,
ત્યાં વ્રજભક્તે સેહેરા ધરાવ્યાં રે;
ખેલન વનમાં ખેલ કરાવ્યા....ચાલો. ૮૭
ખેલ કરીને આર્તિ કરાવી રે,
ત્યાંથી રામઘાટ પર આવ્યા રે;
શ્રી બલદેવજીએ રાસ રચાવ્યા....ચાલો. ૮૮

રાસ મૂકી હળ મૂશળ લાવ્યા રે,
શ્રી યમુનાજી વાંકાં ચલાવ્યાં રે;
ત્યાં ઉલટાં નીર વહાવ્યાં....ચાલો. ૮૯
ભૂષણ વન નિવારણ વન આવ્યા રે,
ગુંજા વનથી અક્ષય વટ આવ્યા રે;
ત્યાં ગોપી કુંડમાં નાહ્યા....ચાલો. ૯૦
તપોવનમાં વિરહ બહુ ધરિયા રે,
આંસુ નેત્રમાં નીરજ ભરીયાં રે;
તત્કાળ નિવારણ કરીયાં....ચાલો. ૯૧
ગોપી ઘાટ સ્નાન જ કરીયાં રે,
ચીર ઘાટે ચીર પ્રભુ હરીયાં રે;
શ્રી મહાપ્રભુની બેઠકે પરવરીયા....ચાલો. ૯૨
નંદઘાટથી વચ્છવન લીલા રે.
ત્યાં રાસ રમણ પ્રભુ ખેલ્યા રે;
શ્રી મહાપ્રભુની બેઠકે રંગ રેલ્યા....ચાલો. ૯૩

ત્યાંથી શ્રી વૃંદાવનમાં જઈએ રે,
તહાં કાલીય મર્દન કહીએ રે;
કદમ વૃક્ષ કાલી ઘાટ લઈએ....ચાલો. ૯૪
સેવા કુંજ સિંગાર બટ આવ્યા રે,
સામ વેદ મુરલીમાં પ્રભુ ગાયા રે;
વાંસ વૃક્ષ ઋચા સુખ પાયા....ચાલો. ૯૫
ત્યાંથી કેશી ઘાટ પર જઈએ રે,
શ્રી મહાપ્રભુજી બિરાજ્યા તે કહીએ રે;
ત્યાં શ્રી ભાગવતનાં સુખ લઈએ....ચાલો. ૯૬
આગળ ધીર સમીર ઘાટ નાહ્યા રે,
ત્યાંથી બંસી બટમાં આવ્યા રે;
જોઈ રાસ લીલા મન ભાવ્યા....ચાલો. ૯૭
ત્યાં શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક સુખ દાઈ રે,
(શ્રી) વિઠ્ઠલવરની બેઠક મન ભાઈ રે;
ત્યાં નિત્ય વિહાર સુહાઈ....ચાલો. ૯૮

મધુ વનમાં જઈને નિરખો રે,
ત્યાં રાધા બાગ જોઈ હરખો રે;
વેણુ કૂપે વેણુ નાદ પરખો....ચાલો. ૯૯
બેલ વનમાં અનેક દ્રુમ વેલી રે,
માટ વનમાં માટ દધિ રેલી રે;
ત્યાં સિંગાર કરાવ્યા સાહેલી....ચાલો. ૧૦૦
ભાંડિર વન ને ભાંડિર બટ જઈએ રે,
પ્રલંબ દૈત્યનો વધ ત્યાં કહીએ રે,
ભાંડિર કૂપના જલે ત્યાં ન્હાઈએ....ચાલો. ૧૦૧
ત્યાંથી બીજોલા ગામને જાણો રે,
ત્યાંથી પ્રભુજીની બગીચી વખાણો રે;
ત્યાં વ્રજભક્તનાં સુખ ચિત્ત આણો....ચાલો. ૧૦૨
ભદ્ર વનમાં બહુ સુખ દીધાં રે,
ગૌ ઘાટે પ્રભુ જળ પીધાં રે;
દાવાનળનાં પાન ત્યાં કીધાં....ચાલો. ૧૦૩

માન સરોવરે માન મનાવ્યાં રે,
ત્યાં કુંજ લતા દ્રુમ છાયાં રે;
ત્યાં શ્રીમહાપ્રભુજીની બેઠકે આવ્યા....ચાલો. ૧૦૪
ત્યાંથી પિપરોલી ગામ આવ્યાં રે,
શ્રી ગુસાંઈજીએ રાસ કરાવ્યા રે;
માણિક શિલાએ ભોગ ધરાવ્યા....ચાલો. ૧૦૫
ત્યાંથી લોહ વન કૃષ્ણ કુંડ આવ્યા રે,
ત્યાં લોહનાં દાન કરાવ્યા રે;
કૃષ્ણ કૂપના જલે ન્હવરાવ્યા....ચાલો. ૧૦૬
ત્યાંથી ગોપાલપુરમાં જઈએ રે,
ત્યાં રાવલ ઉપવન કહીએ રે;
(શ્રી) લાડીલીજીનાં દરશન કરીએ...ચાલો. ૧૦૭
નંદા વંદી દેવી છે સારી રે,
નંદરાયજીની ગોબર વારી રે;
કરે ગાયોની રખવારી....ચાલો. ૧૦૮

ત્યાંથી શ્રી બલદેવજી જઈએ રે,
બલભદ્ર કુંડમાં નાહીએ રે;
ત્યાં મન વાંછિત ફલ પઈયે....ચાલો. ૧૦૯
ત્યાંથી હથોરા ગામ સુખદાઈ રે,
ત્યાં શ્રી નંદરાયજીની અથાઈ રે;
ત્યાં વ્રજ વાર્તાની ચર્ચા ચલાઈ....ચાલો. ૧૧૦
ચિંતાહરણઘાટ સુખકારી રે,
ત્યાં વ્રજભક્તની ચિંતા નિવારી રે;
(શ્રી) યમુના નીર વહે બહુ ભારી....ચાલો. ૧૧૧
બ્રહ્માંડ ઘાટે પ્રભુ માટી ખાતા રે,
શ્રી બલદેવજીએ કહી સર્વે વાર્તા રે;
તે જાણ્યું શ્રી યશોદાજી માતા....ચાલો. ૧૧૨
મહાવન શ્રી નંદરાયનું ગામ રે,
ત્યાં છઠ્ઠી પલનાનાં છે ઠામ રે;
નંદ કૂપ પૂજવાનું છે ધામ....ચાલો. ૧૧૩

ત્યાં યમલા - અર્જુનને તાર્યારે,
ત્યાં નલકુબેરને ઉદ્ધાર્યા રે;
ત્યાં અનેક દૈત્ય પ્રભુએ માર્યા....ચાલો. ૧૧૪
હવે રમણ રેતીમાં જઈએ રે,
ત્યાં રમણ લીલા સુખ લઈએ રે;
ત્યાં ગોપ કૂપ જલ નાહીએ....ચાલો. ૧૧૫
વલ્લભઘાટ ઉત્તરેશ્વરઘાટ રે,
જોયો વાજના ટીલાનો ઠાઠ રે;
વળી કહીએ જશોદાઘાટ....ચાલો. ૧૧૬
ચાલી નિરખો શ્રી ગોકુલ ગામ રે,
એ છે નિજ લીલાનું ધામ રે;
કરે સર્વના પૂરણ કામ....ચાલો. ૧૧૭
વાસ દરવાજો કરણ કૂપ આવ્યા રે,
ત્યાં પ્રભુજીએ કાન વિંધાવ્યા રે;
ચિંતા મણિ માધો મન ભાવ્યા....ચાલો. ૧૧૮

ત્યાં શ્રી ગુસાંઈજીની બેઠક કહીએ રે,
સાત મંદિરનાં સુખ લઈએ રે;
શ્રી મહાપ્રભુની બેઠકે જઈએ....ચાલો. ૧૧૯
શ્રી નવનીતપ્રિયાજી પાલને ઝૂલે રે,
નંદમહોત્સવ જોઈ મન ફૂલે રે;
સુર નર મુનિ જન કૌતુક ભૂલે....ચાલો. ૧૨૦
ત્યાં બ્રહ્મ છોકર સુખ છાજે રે,
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક બિરાજે રે;
ત્યાં શ્રી મહારાણીજી ગાજે....ચાલો. ૧૨૧
ગોવિંદ ઘાટ ઠકુરાણી ઘાટ જઈએ રે,
ત્યાં શ્રી યમુનાજીમાં નાહીએ રે;
ગૌ ઘાટ અષ્ટ ખંભા કહીએ....ચાલો. ૧૨૨
હાથ જોડ યમુનાજીમાં કરીએ રે,
બહુ આનંદ ઉરમાં ભરીએ રે;
હવે કારજ સર્વે સરીયાં....ચાલો. ૧૨૩
જે કોઈ નિશદિન મનથી ગાય રે,
વનયાત્રાનું ફલ તેને થાય રે;
શ્રી મહાપ્રભુજીને સોહાયે....ચાલો. ૧૨૪

સદા શ્રી ગોકુલ માંહે રહીએ રે,
શ્રી મહાપ્રભુજીના ગુણ ગાઈએ રે;
શ્રી વિઠ્ઠલનાં ચરણ ચિત્ત લઈએ....ચાલો. ૧૨૫
શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલે પૂરી આશ રે,
રાખ્યા ચરણ કમલની પાસ રે;
દાસ માગે શ્રી ગોકુલ વાસ....ચાલો. ૧૨૬

ઇતિ શ્રી વ્રજચોરાશીકોશની પરિક્રમાનું ધોળ સંપૂર્ણ

卐 શ્રી વનયાત્રાનું ધોળ 卐

જીરે પ્રથમ પ્રણામ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ,
એમના સેવક જનનો મળીયો સાથ. ૧
ચાલો ચાલોને વૈષ્ણવ વ્રજ જઈએ,
શ્રી ગિરિધારીજી નિરખી ધણિયાતાં થઈએ. ૨
પહેલાં શ્રી યમુનાજી વિશ્રામ ઘાટ નાહીએ,
પરિક્રમા કરતાં હરિના ગુણ ગાઈએ. ૩

સર્વે ભગવદીય મળી મધુ વન જઈએ,
શ્રી ગિરિધારીજી નિરખી ધણિયાતાં થઈએ. ૨
પહેલાં શ્રી યમુનાજી વિશ્રામ ઘાટ નાહીએ,
પરિક્રમા કરતાં હરિના ગુણ ગાઈએ. ૩
સર્વે ભગવદીય મળી મધુ વન જઈએ,
તાલ વન કુમુદ વન જઈ નાહીએ. ૪
સાંતન કુંડ ભૈસરને બહુલા વન,
ત્યાં તો શ્રી કુંડ નાહી થઈએ પાવન. ૫
નાહીએ રાધા કૃષ્ણ કુંડ પ્રભુને ભજીએ,
શ્રી વલ્લભ શ્રી વિઠ્ઠલની બેઠકે નમીએ. ૬
નાહીએ નારદ કુંડ ને કુસુમોખર જે,
શ્રી પ્રભુનું ભજન મનશું કરજે. ૭
જીરે ગ્વાલ પોખર નાહીએ તેહ,
શ્રી ગિરિરાજની તળેટીમાં લોટીએ દેહ. ૮
ગિરિરાજધરણનાં મંદિર જોવાં,
ત્યાં તો જન્મ મરણનાં દુઃખો ખોવાં. ૯

નાહીએ માનસી ગંગા ને બ્રહ્મ કુંડના સ્નાન,
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે કરીએ પ્રણામ. ૧૦
દાન ઘાટીથી બીલછુ વન જાવું,
ત્યાં તો ચક્ર તીર્થ મોટું નહાવું. ૧૧
પાપ મોચન રણ મોચન વંદન,
લીલાનાં સ્થળ તે તો નંદનંદન. ૧૨
ચંદ્ર કૂપ સરોવર બટ મૂલ,
મહાપ્રભુજીની બેઠકે થઈએ અનુકૂલ. ૧૩
સંકર્ષણ કુંડ ગાંધર્વ કુંડમાં નાહીએ,
ગોવિંદ કુંડ નાહી કૃતાર્થ થઈએ. ૧૪
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે ભોગ ધરીએ,
હેતે હળી મળી હરિ કીર્તન કરીએ. ૧૫
જીરે અપ્સરા કુંડને પૂંછરી જે,
જીરે શિલા વાજતી ને ગૌ-ટેરણી જે. ૧૬
હરિ હાથી ગાયોનાં પગલાં,
એક મુકુટ શિલાનાં દર્શન કરવાં. ૧૭

શ્યામ ઢાકે બેઠક શ્રીજીની,
એક ગુફા ગોવિંદ સ્વામીની. ૧૮
પાગ બાંધણીને સિંદૂરી શિલા રે ભલી,
હરજી પોખર સુરભિ કુંડ રુદ્ર કુંડ વળી. ૧૯
શિલા દંડવતીને નમાવવાં શીશ,
શ્રી ગોવર્ધનધરની શોભા અતિશે. ૨૦
જીરે પૂજની શિલાને ભોગ ધરવા,
આવ્યા વૈષ્ણવ બહુ દર્શન કરવા. ૨૧
જીરે શ્રી બેઠકે ભોગ ધરો પ્રીતે,
શ્રી મહાપ્રભુજીને નિરખો રસ રીતે. ૨૨
ગુલાલ કુંડ ગાંઠોલી પરમંદરાનાં વર્ણન,
જીરે અલક નંદાને બદ્રી નારાયણ. ૨૩
કદમ ખંડીને ઈન્દ્રોલી કામવન,
ધર્મ કુંડ વિમળ કુંડ નિર્મળ વન. ૨૪
બીજા કુંડ ઘણેરા છે નાહીએ ત્યાં,
આંખ મીંચામણની ગુફા જ્યાં. ૨૫

ચરણ પહાડીને ખીસલાની શિલા,
ભોજન થાળીને ભોગ કટોરા ભલા. ૨૬
જીરે ગુફા એક વચ્છાસુર તણી,
સુરભિ કુંડે બેઠક વર વલ્લભની. ૨૭
સુનહરાકી કદમ ખંડી બડે ધામ,
ત્યાં તો ચિત્રામણી શિલાને ચિત્ર સમાન. ૨૮
તે તો દેહ કુંડ નહાવું ઊંચો ગામ,
ત્યાં દર્શન કરવાં રેવતી ને બળરામ. ૨૯
ભાનુ ક્ષેત્રને બરસાના ગામ,
ત્યા તો રાજ કરે રૂડા વૃષભાન. ૩૦
શ્રી રાધિકાજીની સંગે અષ્ટ સખીઓ જાણ,
જીરે સાંકરી ખોરને મહા ઘાટી દાન. ૩૧
જીરે દાન ગઢ માન ગઢમાં દૃઢ મન,
જીરે દાણી કુંડ રત્ન કુંડ ગહવરવન. ૩૨
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠકે મોરકુટી,
જીરે નોબારી ચોબારી ભાનનું વન. ૩૩

પીરી પોખર પ્રેમ સરોવર નાહીએ,
વિમલ કુંડથી કલા કુંડે જઈએ. ૩૪
સંકેત વટ નિકુંજની અતિ રે શોભા,
પાન કુંડ મોતી કુંડ જોઈ મન લોભા. ૩૫
નંદગામને નંદ જશોદા માત,
શ્રી કૃષ્ણની સાથે બલભદ્રજી ભ્રાત. ૩૬
સૂરજ કુંડ મધુવન કુંડે સઘળા,
આવું જોઈને મન થયું વિહ્વલ. ૩૭
ચરણ પહાડી ચરણ અંકુશ શિલા,
દર્શન કરીને ગાવી સઘળી લીલા. ૩૮
લલિતા કુંડને આંજનોખરી જેહ,
ખીદર વન જાઓ બઠેન કોકિલા તેહ. ૩૯
રાસોલી ચરણ પહાડી ચિત્ર શિલા,
જીરે છોટી મોટી બહેનની નિરખો લીલા. ૪૦
દધિ ગામ શેષ કુંડને કોટ વન,
ક્ષીર સાગર શેષ શાયીને ખેલન વન. ૪૧

શ્રી યમુનાજી વાંકાં કીધાં શ્રી બળરામ,
અખેવટ કાત્યાયની વ્રતમાં ઠામ. ૪૨
ગોપી ઘાટ ઘાટ ચીર હરવાનાં,
જીરે નંદ ઘાટે ઉતરવાનાં. ૪૩
ભાંડીર વન જાવું નાવની વાટે,
ભાંડીર કૂવો ને બટ બીજોરી ઘાટે. ૪૪
બેલ વન ભદ્ર વન માન સરોવર સુખ ધામ,
માણેક શિલા પીપરોલીને માટ ગામ. ૪૫
ચાલો વૃંદાવન બંસી બટ ધામ,
પરિક્રમામાં આવે સઘળાં ઠામ. ૪૬
લોહ વન રાવલ પ્રકટ્યાં રાધા,
મહા વન બ્રહ્માંડ ઘાટ માટી ખાતા. ૪૭
શ્રીગોકુલ મંદિર પ્રભુનાં સાત,
રમણ રેતી સ્થળની શી કહું વાત. ૪૮
શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક છે જ્યાંહ,
જી રે બ્રહ્મસંબંધની આજ્ઞા ત્યાંહ. ૪૯

બ્રહ્મ છોકર ઠકુરાણી ઘાટ નાહીએ,
ગોપ કૂવેથી દાઉજી જઈએ. ૫૦
જી રે મથુરા જન્મભૂમિ વિશ્રામ,
જી રે સ્થળ સઘળાં જોવાની હામ. ૫૧
શ્રી યમુનાજી નાહીને જોડો હાથ,
અહર્નિશ ગુણ ગાઓ વ્રજનો સાથ. ૫૨
ચોરાશી કોશની પરિક્રમા કરી,
સર્વે ભગવદીય મળી ગુણ ગાઓ હરિ. ૫૩
જે કોઈ પાઠ કરે નિત્યે ગાય,
તેને વનયાત્રા ફળ અધિક જ થાય. ૫૪
જે કોઈ પાઠ ભણે ને નિત્ય નેમ,
તેને હરિશું બાઢે પ્રેમ. ૫૫
જી રે વન ઉપવન કીધાં કર જોડ,
શ્રી વ્રજભૂષણજીએ પૂર્યાં કોડ. ૫૬
જી રે જન્મ જન્મ આપો વ્રજવાસ,
અહર્નિશ ગુણ ગાય વલ્લભ દાસ. ૫૭

* * *

શ્રી વ્રજ પરિક્રમાનું ધોળ

ગુરુ પ્રતાપે પ્રેમ સહિત શ્રી યમુનાજીમાં ન્હાઈયેજી.
શ્રી મહારાણીજી કૃપા કરે તો વ્રજ પરિક્રમા કરીએ;
મા શ્રી યમુના મહારાણી કી બલીહારી...(ટેક) ૧
વિશ્રામ ઘાટે નેમ લેઈ શ્રી મહાપ્રભુજીમાં આવ્યાજી;
બેઠકથી દંડવત કરીને ભેટ ભોગ ધરાવ્યા. ૨
બીજા ઘાટે આચમન લેઈ શ્રી બળદેવ ઘાટે આવ્યાજી;
ધ્રુવ ઘાટે એક પલક બિરાજે, ત્યાં સંદેશો કહાવ્યો. ૩
મધુવનમાં મહાપ્રભુજીની બેઠક, કૃષ્ણકુંડે ન્હાઈએજી;
તાલ વન કમોદ વન સાંતન કુંડે ન્હાઈએ. ૪
પરિક્રમા કરતાં કરતાં રાધાકૃષ્ણ કુંડે આવ્યાજી;
જુગલ સ્વરૂપ ગઠ જોડે ન્હાઈ, ચાર બેઠક ભોગ ધરાવ્યા. ૫
ગિરિરાજની પરિક્રમા મોટી, ધામ ગણ્યાં નવ જાયજી;
શ્રી મહારાણીજી કૃપા કરીને, દર્શન દો તત્કાળ. ૬

ચંદ્ર સરોવર રમણીય સ્થળ, આદ્ય વૃંદાવન જઈએજી;
શ્રી ગુરુદેવ કૃપા કરે તો, વ્રજ પરિક્રમા કરીએ. ૭
સંકેતવનની શી કહું શોભા, લગ્ન થયાં તે ધામજી;
સંકેત વનમાં શ્રી મહાપ્રભુજીની બેઠક, બરસાના નંદગામ. ૮
ચોરાશી કોશની પરિક્રમા મોટી, ધામ ગણ્યા નવ જાયજી;
કુંડે કુંડે ન્હાય તેનાં, પાપ સર્વે જાય. ૯
વ્રજભૂમિમાં અલૌકિક કુંજો, નૌતમ લીલા થાયજી;
માયા છોડી મન લગાવે, તે લીલામાં જાય. ૧૦
વ્રજભૂમિ મહાપ્રભુજી ગુસાંઈજીની બેઠક ગાજેજી;
સાત લાલ સઘળો પરિવાર, લીલા સહિત બિરાજે. ૧૧
શ્રી ઠાકુરજીનું મોસાળ મહેરાણા, તે જાણીને જઈએજી;
શેષશાયીનાં દર્શન કરી, ક્ષીર સાગરમાં ન્હાઈએ. ૧૨
રામ ઘાટ શ્યામ ઘાટ નંદ ઘાટ કહીએ, ચીર ઘાટની લીલા;
ગોપી ઘાટે પ્રેમ કરી, બાલક સરવે જીલ્યા. ૧૩
વૃંદાવનની સેવા કુંજો, બંસી બટને ચોકજી;
અનેક રૂપ ન્યારે સ્વરૂપ, વાહાલાજી બિરાજે ગોખ. ૧૪

દાઉજીને બરફી, પેંડા, માખન મીશ્રી ધરાવ્યાજી;
રમણ રેતીમાં રંગ રસીયાજી ખેલે, ગોપ કૂવે અનુસરીયે. ૧૫
કોયલા ઘાટે વસુદેવજી, શ્રી ઠાકુરજીને લાવ્યાજી;
અરધી રાતે જશોદામાની સેજમાં પધરાવ્યા. ૧૬
જશોદા ઘાટે આનંદ સાગર, વલ્લભ ઘાટ વખાણુંજી
બીજા ઘાટ ઘણેરા કહીએ, લીલા સહિત મન આણું. ૧૭
ઠકુરાણી ઘાટે ગુપ્ત લીલા, શ્રી મહાપ્રભુજીનાં દર્શન
છોકરજી દંડવત્ કરી, મન થયા પરશન. ૧૮
ગોવિંદ ઘાટ જગન્નાથ ઘાટ કહીયે, ઘાટ ઘણેરા કહીએજી;
જન્મ ઘાટે વહુ બેટી, સ્નાન કરે ત્યાં જઈએ. ૧૯
વલ્લભ કુલ વહુ બેટી વૈષ્ણવ, સૌ મથુરામાં આવ્યાજી;
પરિક્રમા પૂરી થઈ, વિશ્રાંતે નેમ છોડાવ્યા. ૨૦
ચોરાશી કોશની પરિક્રમા મોટી, શીખે સુણેને ગાયજી;
જુગલ જોડીના ચરણારવિંદમાં, પ્રાંપ્તિ તેની થાય. ૨૧

* * *

સાંઝીનું ધોળ

ચાલો તો બરસાને જઈએ લાડીલીજીને સાથે લઈએ
જઈને વાલાને કહીએરે - રસિક પ્યારી.
વ્રજબાલા સર્વ મળી કીરતીજીને દ્વારે ચાલી
જઈને રૂડી વાતો કરીએ રે - રસીક પ્યારી.
સાંજી રમવાને માટે કુંવરીને લીધા સાથે,
જાઉં શ્રી જમુનાને ઘાટે રે - રસીક પ્યારી.
કીર્તીજીએ કુંવરી શણગારી રતી રંભાને વીસારી,
એવી રાધે સુકુમારી રે - રસીક પ્યારી.
વ્રજબાળા આવી ત્યાં શ્રી જમુનાજીના કુંજ માંય,
વિવિધ વૃક્ષની છાંય રે - રસીક પ્યારી.
પુષ્પ વીણે સહુબાળા ત્યાં તો આવ્યા નંદલાલા
કરત વિવિધ ખ્યાલ રે - રસીક પ્યારી.

વાલો મારો ગેંદે રમે વ્રજવનિતાને ગમે,
કોટી કામ આવી નમે રે - રસીક પ્યારી.
બાળા પુછે લાલ ફુલ વીણો છો શું કામ,
ક્યાં છે તમારું ગામ રે - રસીક પ્યારી.
સાંજીની તો રીત ન્યારી જુવો ચતુરાઈ અમારી
એમ કહે છે ગીરીધારી રે - રસીક પ્યારી.
લલીતા વિચાર કરે મન મતી મોદ ભરે.
કેમ તેડી જાઉં ઘરે રે - રસીક પ્યારી.
જુવતી એ જુક્તી વિચારી પહેરાવ્યા ચોળીને સાડી
તોય તે ન જાણે માડી રે - રસીક પ્યારી.
સુંદર શણગાર સજ્યા સબળાના અબળા કર્યા
શ્યામ સખી નામ ધર્યા રે - રસીક પ્યારી.

વ્રજબાળા ચાલી ઘરે સાથે લીધા વનમાળી
કંઠે બાહોલી કાળી રે - રસીક પ્યારી.
ચાલ્યા બહુ મદમાતા હળી મળી ગીત ગાતા
આવ્યા શ્રી કીલીંદી કાંઠે રે - રસીક પ્યારી.
નીરખી કીર્તીજી રાણી મન ઘણું હરખાણી
રમવાની રીત જાણી રે - રસીક પ્યારી.
લલીતાને પુછે માત કોણ છે. તમારી સાથ
કોણ એના માત તાત રે - રસીક પ્યારી.
વાસો વસે નંદ ગામ શ્યામ સખી એનું નામ
સાંજી રમવાની હામ રે - રસીક પ્યારી.
કીર્તીજી રળીયાત થઈ સાથે લીધા રાધે શ્યામ
જઈને ભવનમાં બેઠા રે - રસીક પ્યારી.

રાધેશ્યામ સંગરાજ વ્રજ વનિતા સૌ સમાજે
નીરખી આનંદ લાજે રે, - રસીક પ્યારી.
ચંદને શું લીંપી ભીંત ફુલડે સાંજી ચીત્રીત,
પુષ્પ ઘણા છે શોભીત રે - રસીક પ્યારી.
શ્યામ આહીં ઘર તમારું માનો અહીં કીજે વાળું
એટલું કહ્યું માનો મારું રે - રસીક પ્યારી.
લલીતાજી બીડાં આપે રાધે શ્યામ સંગ રાજે.
પુષ્પ ઘણાં છે શોભીત રે - રસીક પ્યારી.
આળસ ભર્યાં છે નેણ તમારા વ્રજ તેના શુભ સેન
જોઈને ચકીત થયા રે - રસીક પ્યારી.
ઉઠો રાધેશ્યામ પ્યારી આવી મળી વ્રજનારી
વિવિધ સામગ્રી સાઝી રે - રસીક પ્યારી.

સર્વે મળી ભોજન કીધા મુખવાસ બીડલા લીધા,
વ્રજ જનને સુખ દીધા રે, - રસીક પ્યારી.
શ્યામ ચાલ્યા સખી સાથે શ્રી જમુનાજી ન્હાવા ને માટે,
આવ્યા કાલીંદીને કાંઠે રે - રસીક પ્યારી.
વસ્ત્રતો ઉતારી લીધાં વનીતાએ હાથ લીધા.
સહું જનને સુખ દીધાં રે - રસીક પ્યારી.
મૈયા વાટ જુવે ધામ મારે જાવું નંદગામ.
આવી બન્યું એવું કામ રે - રસીક પ્યારી.
જસોદાજી ગોતવા ચાલ્યા લાલ દીઠી મન ભાવ્યા
હેતે કરીને બોલાવ્યા રે - રસીક પ્યારી.
મુખ પર ફેરવી હાથ પુછે છે જસોદા માત
કાન કીંયા રહ્યાં રાત રે - રસીક પ્યારી.

વાલે બનાવી વાત સાંભળો જસોદા માત
ગોવર્ધનમાં રહ્યો રાત રે - રસીક પ્યારી.
પાકા ફળ મુજને આપ્યા પ્રેમે કરી માગી લીધા
એની પાસે સેન કીધા રે - રસીક પ્યારી.
વાલાજીની મુખ વાણી સુણી હસીયા સર્વે પ્રાણી
હસીયા જસોદા રાણી રે, - રસીક પ્યારી.
દીસતા છો પ્રભુ પ્યારા શ્રી ગોવર્ધન મોરલી વાળા
જસોદાના કુંવર કાળા રે - રસીક પ્યારી.

* * *

શ્રી ગોવર્ધનવાસીનું પદ

સાખી

૧. બંક ૨. સમ્ર ૩. રસ ૪. દૃષ્ટ હે ૫. દર્શન ૬. મન અભિલાષ; ૭. પૂરણ ૮. લોક ૯. મન્થન ૧૦. રટણ ૧૧ . કુંજ સદન નિજ બાસ.

શ્યામવરણ ગિરિવરધરણ, ગોપીજન ચિત્તચોર;
બ્રજરાજકુંવર જીયમેં બસો, સુન્દર નન્દ કિશોર

રાગ-ગૌરી

શ્રી ગોવર્ધનવાસી સાંવરેલાલ,
તુમ બિન રહ્યો ન જાય હો;
વ્રજરાજ લડેંતે લાડિલે ॥ ધ્રુવ ॥

બંક ચિતે મુસિકાયકેં લાલ,
સુદર બદન દિખાય;
લોચન તલપેં મીન જ્યોં લાલ,
પલ છિન કલ્પ બિહાય હો. ૧

સપ્તક સ્વર બંધાનસોં લાલ,
મોહન વેણું બજાય;
સુરત સુહાઈ બાંધિકે લાલ,
મધુરે મધુર સ્વર ગાય હો. ૨

રસિક રસીલી બોલની લાલ,
ગિરિ ચઢ ગૈયાં બુલાય;
ગાંગ બુલાઈ ઘુમરી લાલ,
ઉંચી ટેર સુનાય હો. ૩

દૃષ્ટિ પરી જા દિવસ તેં લાલ,
તબતેં રુચિ નહિ આન;
રજની નીંદ ન આવહી મોહિ,
વિસર્યો ભોજન પાન હો. ૪

દરસનકોં નયનાં તપે લાલ,
બચન સુનનકોં કાન;
મિલવેકો હિયરા તપે લાલ,
મેરે જીયકોં જીવન પ્રાન હો. ૫

મન અભિલાષા વ્હૈ રહી લાલ,
લગત નૈયન નિમેષ;
ઈક ટક દેખું આવતો પ્યારો,
નટવર ભેષ હો. ૬

પુરાણ શશિમુખ દેખકે લાલ,
ચિત ચોટ્યો વાહી ઠોર;
રૂપ સુધારસ પાનકેં લલ,
સાદર કુમુદ ચકોર હો. ૭

લોક લાજ કુલ વેદકી લાલ,
છાંડ્યો સકલ વિવેક;
કમલ કલિ રંવિ જ્યોં બઢે લાલ,
છિન છિન પ્રીતિ વિશેષ હો. ૮

મન્મથ કોટિક વારને લાલ,
નિરખત ડગમગી ચાલ;
યુવતિ જન મન ફંદના લાલ,
અંબુજ નયન વિશાલ હો. ૯

યહ રટ લાગી લાડિલે લાલ,
જૈસેં ચાતક મોર;
પ્રેમ નીર બરખા કરો લાલ,
નવઘન નંદ કિશોર હો. ૧૦

કુંજ ભવન ક્રીડા કરો લાલ,
સુખનિધિ મદન ગોપાલ;
હમ શ્રી વૃંદાવન માલતી,
તુમ ભોગી ભ્રમર ભૂપાલ હોં. ૧૧

યુગ યુગ અવિચલ રાખિયેં લાલ,
યહ સુખ શૈલ નિવાસ;
શ્રી ગોવર્ધનધર રૂપપેં,
બલિહારી 'ચતુર્ભુજદાસ' હો. ૧૨

સાખી

યહ મેરે અભિલાષ હૈ, પૂરો નંદકુમાર
યહ છબિ પર કોટિક વારણે, તન મન પ્રાણ આધાર,
કહાં કહું રસના એક હૈ, નહીં લક્ષ કરોડ;
કૈસે કરકે બરનવું, દાસ સદા કરજોડ,

શ્રીકૃષ્ણ-સ્વરૂપ

બર્હાપીડં નટવરવપુઃ કર્ણયોઃ કર્ણીકારં
બિભ્રદ્વાસઃ કનકકપિશં, વૈજ્યન્તીંચ માલામ્
રન્ધ્રાન્ વેણોરધરસુધયા, પૂરયન્ ગોપવૃન્દૈ
વૃન્દારણ્યં સ્વપદરમણં, પ્રાવિશદ્ ગીતકીર્તિઃ

શ્રી ગોવર્દ્ધનો જયતિ

* * *

આશ્રયના પદ

જય શ્રી વલ્લભ જય

જય શ્રી વલ્લભ જય શ્રી વિઠ્ઠલ જય યમુના શ્રીનાથજી.
કલિયુગના તો જીવ ઉદ્ધાર્યા, મસ્તક ધરિયા હાથજી.
મોર મુકુટ ને કાને કુંડલ, ઉર વૈજંતી માલા જી.
નાસિકા ગજ-મોતી સોહે, એ છબિ જોવા જઈએ જી.
આસપાસ ગૌ બિરાજે, ગ્વાલ મંડલી સાથે જી.
મુખથી વ્હાલો વેણુ બજાવે, એ છબિ જોવા જઈએ જી.
જય શ્રી ગિરિધર જયશ્રી ગોવિંદ જય શ્રી બાલકૃષ્ણ જી.
જય શ્રી ગોકુલપતિ જય શ્રી રઘુપતિ,
જય શ્રી યદુપતિ ઘનશ્યામજી.
શ્રી ગોકુલવાલે, નાથ, મેરી દોરી તુમારે હાથ જી.
જય યમુના શ્રીગોવર્ધન નાથ મહાપ્રભુ શ્રી વિઠ્ઠલ નાથ.
જય જય શ્રી ગોકુલેશ, શેષ ના રહે ક્લેશ.
શ્રી વલ્લભ જુગ જુગ રાજ કરો,
શ્રી વલ્લભ જુગ જુગ રાજ કરો.

શ્રી વલ્લભ વિઠ્ઠલ ગોપીનાથ, દેવકીનંદન શ્રી યદુનાથ
યશોદાનંદન નંદકિશોર, શ્રી મુરલીધર માખણચોર.
સૂરદાસ કૃષ્ણદાસજી, પરમાનંદ કુંભનદાસ જી;
ચતુર્ભુજ નંદદાસજી, છીતસ્વામી ગોવિંદ.
શ્રીવલ્લભદેવકી જે, પ્રાણ પ્યારેકી જે, ગોવર્ધનનાથકી જે,
ચોરાસી વૈષ્ણવકી જે, બસો બાવન ભગવદીયકી જે;
અપને અપને ગુરૂદેવ કી જે

શ્રી ગોવર્ધન કી રહીએ

શ્રી ગોવર્ધન કી રહીએ, તરેટી શ્રી ગોવર્ધન કી રહીએ.
નિત્ય પ્રતિ મદન ગોપાલ લાલકે,
ચરણ કમલ ચિત્ત લઈયે-તરેટી
તન પુલકિત વ્રજ રજમેં લોટત, ગોવિંદ કુંડમેં નાહીએ;
'રસિક' પ્રીતમ હીત ચીત કી બાતેં,
શ્રી ગિરિધારીજી સોં કહીએ-તરેટી

* * *

ગાયો ન ગોપાલ મન લાયો

ગાયો ન ગોપાલ મન લાયો ના નિવારી લાજ પાયો ના પ્રસાદ ભક્ત મંડલીમેં જાયકેં । ધાયો ન ધમક વૃંદા બિપિનકી કુંજનમેં, રહ્યો ન સરન જાય વિઠ્ઠલેસ રાયકેં ॥૧॥ દેખે ના શ્રીનાથજીકોં છક્યો ન છબિલી છબિ, સિંઘપોર પર્યો નહિં સીસ હૂ નવાયકેં । કહે 'હરિ દાસ' તોહિ લાજ હૂ ન આઈ જીવ, જનમ ગંવાયો ન કમાયો કછુ આયકેં ॥૨॥

તજિ મન હરિ-વિમુખનકો સંગ

તજિ મન હરિ-વિમુખનકો સંગ । જાકી સંગત કુબુદ્ધિ ઉપજત, પરત ભજનમેં ભંગ ॥૧॥ ખરકોં કહા અરગજા લેપન, મરકટ ભૂષન અંગ । કાગકોં કહા કપૂર ચુગાવત, શ્વાન ન્હવાવત ગંગ ॥૨॥ કહા ભયો પયપાન કરાવત, બિષ નહીં તજત ભુજંગ । 'સૂર દાસ' પ્રભુ કારી કામરિ પર, ચઢત ન દૂજો રંગ ॥૩॥

જૈસો હોં તેસો તિહારો

જૈસો હોં તેસો તિહારો શ્રી વલ્લભ અબ જિન છાંડિ દેહુ મોહિ કરતેં । બાંહ ગહેકી લાજ મન ધરિ હો, નહિ ભરોસોં મોહિ સાધન બલતેં ॥૧॥ તુમ તજિ ઔર ઢોર નહિં મોકોં, જાસોં કહોં જાય દુખ ભરોં । 'રસિક' સિરોમનિ શ્રીવલ્લભ મહાપ્રભુ, રાખૌ ચરન સરન ભવ ડરતેં ॥૨॥

હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ધની

હમારે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ ધની । ભવ સાગરતેં કાઢિ મહા પ્રભુ, રાખૌ સરન અપની ॥૧॥ નિસિદિન જાકો નામ રટત હૈ સેસ સહસ્ર ફની । 'છીતસ્વામી' ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, ત્રિભુવન મુકુટમની ॥૨॥

દૃઢ ઈન ચરણન કેરો ભરોંસો

દઢ ઈન ચરણન કેરો ભરોંસો, દઢ ઈન ચરણન કેરો.
શ્રી વલ્લભ નખચંદ્ર છટા બિન,
સબ જગમાંઝ અંધેરો-ભરોંસો. ૧
સાધન ઔર નહીં યા કલિમેં, જાસૂં હોય નિવેરો;
'સૂર' કહા કહે દ્વિવિધ આંધરો,
બિના મોલ કો ચેરો-ભરોંસો. ૨

* * *

મેરે તો તુમ હો શ્રી વલ્લભ સ્વામી

મેરે તો તુમ હો શ્રી વલ્લભ સ્વામી,
મેરે અંતર કી ગતિ જાણો અંતરજામી
તુમ તો હો બડે દીન દયાલ હોં જૈસો નહીં કામી,
'રસિક' વિનંતિ કરે ચરણ શિષ નામી-મેરે.

* * *

ખેલના દિવસોમાં ગવાતું આશ્રયનું પદ

શ્રી વલ્લભ પ્રભુ કરુણાસાગર,
જગત ઊજાગર ગાઈએ.
શ્રી વલ્લભ કે ચરણકમલ કી
બલ બલ બલ બલ જાઈએ.
શ્રી વલ્લભ સૃષ્ટિ સમાજ સંગમીલ,
જીવન કો ફલ પાઈએ.
શ્રી વલ્લભ ગુન ગાઈએ,
યાં તે રસિક કહાઈએ

* * *

કંઠસરીનો મહિમા

અડેલમાં શ્રી મહાપ્રભુજી બિરાજે,
ગૃહસ્થાશ્રમ ભોગવવા કાજે,
માત ઈલ્લમાગારૂજી સાથે,
અક્કાજી સાથે સોહાય છે રે... (૧)

ત્રિવેણી સંગમ જ્યાં આગળ પાસે,
પુષ્પો મલ્લિકાનાં બહુ મહેકાએ,
અલિગણ ગુંજારવ જ્યાં થાએ,
એવું અડેલ સોહામણું રે... (૨)

સુંદર પક્ષીઓના સાદ સોહાએ,
રમણિય સ્થળ જોઈ સૌ હરખાએ,
વલ્લભને મન આનંદ થાએ,
સુખી શાંતિ બિરાજતા રે... (૩)

પાંચ દેવની પુજા સસરાએ આપી,
ચાર દેવને શ્રી ગંગાજીમાં સ્થાપિ,
(શ્રી) ગોકુલનાથજીને સાથે રાખી,
નવનિત પ્રિયાજી સાથે સેવતા... (૪)

વડીલો પાસેથી મળ્યા મદનમોહનજી,

ત્રણે સ્વરૂપો સેવે તન મન ધનથી,
હળીમળીને સૌ સાથે રહીને,
ગૃહસંસાર નિભાવતાં..... (૫)

પંડિતો ચર્ચા કરવાને આવે,
વલ્લભ આદર દઈને બોલાવે,
વાદ વિવાદમાં વખત વિતાવે,
સેવામાં વિલંબ થાય છે રે..... (૬)

ઉત્થાપન સમયે પ્રભુજી જાગ્યા,
આગળ પાછળ જોવા લાગ્યા,
કોઈ નવ દીઠું પ્રભુજીએ પાસે,
તરસે આકુળ વ્યાકુળ થાય છે રે..... (૭)

ધીરે રહીને કહે નવનિત પ્રિયાજી,
મારી પાસે આવો ઈલ્લમાં માજી,
પ્યાસ લાગી મને પાણી પાઓ,
ઉત્થાપન ભોગ ધરાવજો રે..... (૮)

આનાકાની કરે ઈલ્લમાં ગારુ,
બ્રહ્મસંબંધ નથી થયું અમારું,
વલ્લભ જાણે તો ખીજે અમને,
શી રીતે સેવામાં આવીએ રે..... (૯)

શુધ્ધ સ્થાન કરી અપરસમાં આવો,
તુલસી ક્યારેથી તુલસીદલ લાવો,
બ્રહ્મસંબંધ કરાવું હું તમને,
સેવાનું સુખ પામશો રે..... (૧૦)

આજ્ઞા સુણીને થયા રાજી રાજી,
સ્નાન કરી આવ્યા ઈલ્મા માજી,
ગુરૂ બન્યા શ્રી નવનીત પ્રિયાજી,
બ્રહ્મસંબંધ કરાવીયું રે..... (૧૧)

તુલસીદલ નવનિત પ્રિયાજી લીધા,
(શ્રી) ગોકુલનાથજીના ચરણે દીધાં,
દીક્ષા લઈને સમર્પણ કીધાં,
સેવાનું સુખ પામીયાં રે..... (૧૨)

સ્વચ્છ જળે શ્રી ઝારીજી, ભરીને,
ઉત્થાપને મેવા ભોગ ધરીને,
વલ્લભ કાની' એ આરોગો પ્રભુજી,
વિનંતી મારી સ્વકારજો રે..... (૧૩)

નવનિત પ્રિયાજી થયાં બહુ રાજી,
ભેટ અમારી લાવો માજી,
પ્રફુલ વદને કહે નવનિત પ્રિયાજી,
આનંદ ઉરમાં થાય છે રે..... (૧૪)

કંઠેથી ઉતારી મોતીની માળા,
કંઠે ધરો તમે નંદના લાલ,
બલિહારી જાઉં ઓવારણાં લઉં હું,
મારી સેવા સ્વીકારજો રે..... (૧૫)

કંઠીસરી કંઠે શોભે સદાએ,
માજીના ભાવે સદા ધરતા એ,
માજીની અર્પેલી સઘળી વસ્તુ,
પ્રભુ પ્રીતેથી આરોગતા રે..... (૧૬)

ચર્ચા પુરી થયે વલ્લભ આવ્યા,
સેવામાં માતાને જોઈ ખીજાયા,
પક્ષ લઈ પ્રભુએ કહી દીધું,
બ્રહ્મ સંબંધ મેં કરાવીયું રે..... (૧૭)

સુણી વલ્લભ મનમાં હરખાયા,
નવનિત પ્રિયાજીને લાડ લડાવ્યા,
આનંદ ઉત્સવ માન્યો મોટો,
બહું વિધ ભોગ ધરાવીયા રે..... (૧૮)

કંઠસરી મહિમા ગાવે ગવડાવે,
નવનિત પ્રિયાજી તેના ઉરમાં આવે
નટપુરવાસી પુરૂષોત્તમે ગાયો,
દાસને દર્શન આપજો રે..... (૧૯)

* * *

ગોસ્વામી શ્રી દ્વારકેશજી વિરચિત

શ્રીગિરિરાજ - નામાવલી

૧. શ્રી ગોવર્ધનાય નમઃ
૨. શ્રી ગિરિવરાય નમઃ
૩. શ્રી ગિરિરાજાય નમઃ
૪. શ્રી ગો ગોપગોપી રક્ષકાય નમઃ
૫. શ્રી કૃષ્ણાતપત્રાય નમઃ
૬. શ્રી નંદાદિકૃતપ્રદક્ષિણાય નમઃ
૭. શ્રી મન નવનીતપ્રિય પૂજિતાય નમઃ
૮. શ્રી માનસીગંગા જલસ્નાપિતાય નમઃ
૯. શ્રી શ્વેતગોદુગ્ધસ્નાપિતાય નમઃ
૧૦. શ્રી પુનર્ગંગાજલ પ્રક્ષાલિતાય નમઃ
૧૧. શ્રી ચંદનચર્ચિતાય નમઃ
૧૨. શ્રી કૃતકુંકુમ તિલકાય નમઃ
૧૩. શ્રી પીતાક્ષતશોભિતભાલાય નમઃ

૧૪. શ્રી શોભિતપીતાંબરવપુષે નમ:
૧૫. શ્રી ધૃતનાનાકુસુમસ્રજે નમ:
૧૬. શ્રી હરિદ્રાકત હસ્તાંકિતાય નમ:
૧૭. શ્રી અંગીકૃત ધૂપદીપાય નમ:
૧૮. શ્રી ચતુર્દિગ્ધૃતદીપસમૂહાય નમ:
૧૯. શ્રી પકવાન્નભોજનપરાય નમ:
૨૦. શ્રી ધન્યાર્પિતાંઘ્રિતુલસીનવ દામ્ને નમ:
૨૧. શ્રી કૃતશંખોદકપ્રોક્ષણાય નમ:
૨૨. શ્રી પીતશ્રીયમુનાજલાય નમ:
૨૩. શ્રી કૃત શ્રીયમુના જલ આચમનાય નમ:
૨૪. શ્રી વસ્રપોંછિત મુખાંભુજાય નમ:
૨૫. શ્રી ચર્વિતતાંબૂલ યુગલાય નમ:
૨૬. શ્રી ઉત્તારિતા રાર્તિકાય નમ:
૨૭. શ્રી દત્તગોપાલ ભાલતિલકાય નમ:
૨૮. શ્રી સર્વેભ્યો દત્તપકવાન્ન ભોજનાય નમ:
૨૯. શ્રી ગોપાલશિરોબદ્ધવસનાય નમ:
૩૦. શ્રી ગોપાલપૃષ્ઠકુંકુમારકત હસ્તાંકનાય નમ:

૩૧. શ્રી કારિતગોક્રીડનય નમ:
૩૨. શ્રી કૃષ્ણાન્યતમરૂપાય નમ:
૩૩. શ્રી ગોપવિશ્રંભણગતાય નમ:
૩૪. શ્રી પૂરીતાન્નકૂટાય નમ:
૩૫. શ્રી બૃહદ્વપુષે નમ:
૩૬. શ્રી પ્રકટિત સહસ્રભુજાય નમ:
૩૭. શ્રી અંગીકૃત વિવિધ વ્યંજનાય નમ:
૩૮. શ્રી ભક્ષિતભૂરિબલયે નમ:
૩૯. શ્રી પ્રસારિતબાહૂવે નમ:
૪૦. શ્રી ગૃહીતદૂરસ્થિતબલયે નમ:
૪૧. શ્રી પીતપાનકાય નમ:
૪૨. શ્રી ધૌતમુખહસ્તાંબુજાય નમ:
૪૩. શ્રી મુખવસન પ્રોંછિતાદ્રાંગાય નમ:
૪૪. શ્રી ગૃહીતતાંબૂલ વૃન્દાય નમ:
૪૫. શ્રી સર્વદૃષ્ટાન્નકૂટભુજે નમ:
૪૬. શ્રી શિરોધૃતપીતદુકૂલાય નમ:
૪૭. શ્રી કંઠશોભિત મોકિતકમાલા સમૂહાય નમ:

૪૮. શ્રી ધૃતગુંજાપુંજાય નમઃ
૪૯. શ્રી મયૂરપિચ્છધારિણે નમઃ
૫૦. શ્રી લલિતાદર્શિતાય નમઃ
૫૧. શ્રી વ્રજવાસીસંસ્તુતાય નમઃ
૫૨. શ્રી કૃષ્ણકૃતપ્રદક્ષિણાય નમઃ
૫૩. શ્રી કૃતાનુગ્રહાય નમઃ
૫૪. શ્રી કામરૂપિણે નમઃ
૫૫. શ્રી કૃતાવજ્ઞાજનહંત્રે નમઃ
૫૬. શ્રી સુન્દરસુભગશરીરાય નમઃ
૫૭. શ્રી વિશાલનયનાય નમઃ
૫૮. શ્રી ઈન્દ્રયાગભોક્ત્રે નમઃ
૫૯. શ્રી આત્મગોશર્મણે નમઃ
૬૦. શ્રી કોપિતમહેન્દ્રાય નમઃ
૬૧. શ્રી તુચ્છીકૃતપુરંદરાય નમઃ
૬૨. શ્રી શક્રપ્રેષિતસાંવર્તક મેઘ પશ્યકાય નમઃ
૬૩. શ્રી જલૌઘપ્લાવિતભૂમૌ સ્થિતાય નમઃ
૬૪. શ્રી પાકશાસનપીડિત શરણાગતનંદાય નમઃ

૬૫. શ્રી શરણાગત ગોપાદિકૃતાનું કંપાય નમઃ
૬૬. શ્રી કૃષ્ણેચ્છયાવર્તુલી કૃતાત્મને નમઃ
૬૭. શ્રી કૃષ્ણકરપલ્લવોપરિનૃત્યમાનાય નમઃ
૬૮. શ્રી કૃષ્ણાંગુલિષુ કૃતવિલાસાય નમઃ
૬૯. શ્રી કૃષ્ણ મુરલી સ્વર સ્થિતાય નમઃ
૭૦. શ્રી ગોકુલ પ્રાણકારકાય નમઃ
૭૧. શ્રી કૃષ્ણબાહુકૃતછાયાય નમઃ
૭૨. શ્રી સુદર્શનાતપત્રાય નમઃ
૭૩. શ્રી સ્વતલવાસિતોવ્રજૌકસે નમઃ
૭૪. શ્રી ત્રાણસ્વસ્થિત પશુમૃગ પક્ષિણે નમઃ
૭૫.. શ્રી રસિકજનસંસ્તુતાય નમઃ
૭૬. શ્રી પીતવૃષ્ટ્યુદકાય નમઃ
૭૭. શ્રી કોકિલકૂજિત કુંજપુંજાય નમઃ
૭૮. શ્રી ભૃંગાચ્છાદિત પુષ્પિતદ્રુમાય નમઃ
૭૯. શ્રી બર્હિનૃત્યશોભિતાય નમઃ
૮૦. શ્રી પદ્માચ્છાદિત સરોવર વેષ્ટિતાય નમઃ
૮૧. શ્રી સુનિર્ઝરદરીયુતાય નમઃ

૮૨. શ્રી રત્નધાતુમયાય નમઃ
૮૩. શ્રી મતે નમઃ
૮૪. શ્રી સુપક્ષીગણ સંકુલાય નમઃ
૮૫. શ્રી સમ્રાહમચ્યુતકરસ્થિતાય નમઃ
૮૬. શ્રી ધર્ષિતશક્રસૈન્યાય નમઃ
૮૭. શ્રી પલાયિતસાનુગેન્દ્રનાગાય નમઃ
૮૮. શ્રી બહિઃસ્થાપિતવ્રજ જનાય નમઃ
૮૯. શ્રી કૃષ્ણ વક્ષઃ સ્થલોદ્‌ભવાય નમઃ
૯૦. શ્રી નંદાસિસંસ્તુતાય નમઃ
૯૧. શ્રી શક્રાખર્વગર્વભિદે નમઃ
૯૨. શ્રી સુરભીંદ્રદિકૃતાભિષેકાય નમઃ
૯૩. શ્રી ગોવિંદનામાંકિતાય નમઃ
૯૪. શ્રી સ્થાપિત શ્રીકૃષ્ણહસ્તાંકિતાય નમઃ
૯૫. શ્રી કૃષ્ણચરણાંકિત સર્વ શરીરાય નમઃ
૯૬. શ્રી હરિદાસ વર્યાય નમઃ
૯૭. શ્રી સકલવિધસાનુગ શ્રીકૃષ્ણસેવાકૃત્યે નમઃ
૯૮. શ્રી બલમોહન હૃદ્રુચિતાય નમઃ

૯૯. શ્રી હર્યર્પિત કંદમૂલફલાય નમઃ
૧૦૦. શ્રી શિલામયસિંહાસન કૃતયે નમઃ
૧૦૧. શ્રી પશવ્ય તૃણાચ્છાદિત દેહાય નમઃ
૧૦૨. શ્રી શીતલશિવસલિલ વાહિ નિર્ઝરણાય નમઃ
૧૦૩. શ્રી રામકૃષ્ણ ચરણસ્પર્શ પુલકિત કુસુમિત
દ્રુમાય નમઃ
૧૦૪. શ્રી ગોવિન્દદાસાદિગીતકીર્તયે નમઃ
૧૦૫. શ્રી સંપૃષ્ટનંદાદિનામ્ને નમઃ
૧૦૬. શ્રી શૈલોસ્મીતિ બ્રુવાણાય નમઃ
૧૦૭. શ્રી મહદ્‌ભાગ્યવતે નમઃ
૧૦૮. શ્રી કોમલકરોત્થાપિતાય નમઃ
૧૦૯. શ્રી પ્રેમમુદિત ગોપિકાવર્ણિત ચરિત્રાય નમઃ

।। ઈતિ શ્રીગિરિરાજ-નામાવલી સંપૂર્ણ ।।

શ્રી સુદર્શનકવચ

શ્રી ગોપીજનવલ્લભાય નમઃ ।। ।।શ્રીગોવર્ધનધારિણે નમઃ ।।

વૈષ્ણવાનાં હિ રક્ષાર્થં શ્રીવલ્લભનિરૂપિતઃ,
સુદર્શનમહામન્ત્રો વૈષ્ણવાનાં હિતાવહઃ ૧

વૈષ્ણવોની રક્ષા માટે શ્રી વલ્લભાચાર્યે પ્રગટ કરેલો સુદર્શનકવચ નામનો મહામંત્ર વૈષ્ણવોનો પરમ હિતકારી છે ૧

મંત્રા મધ્યે નિરૂપ્યન્તે ચક્રાકારં ચ લિખ્યતે,
ઉત્તરાગર્ભરક્ષા ચ પરીક્ષિતહિતે રતઃ ૨.

મંત્રો મધ્યમાં નિરૂપવામં આવે છે અને ચક્રાકારે લખાય છે; અને વાંચીને હૃદયમાં ધારણ કરવાથી દરેક વ્યાધિનો નાશ થાય છે; જેમ ઉત્તરાના ગર્ભમાં પરીક્ષિત રાજાનો અશ્વત્થામાએ છોડેલા બ્રહ્માસ્ત્રથી બચાવ થયો ૨

બ્રહ્માસ્ત્રાવરણં ચૈવ ભક્તાનાં ભયભંજનઃ,
વધં ચ દુષ્ટદૈત્યાનાં ખંડં ખંડં ચ કારયેત્. ૩

પરીક્ષિત ઉપર અશ્વત્થામાએ ફેકેલા બ્રહ્માસ્ત્રનું વારણ કરનાર ભગવાન ભક્તોના ભય દૂર કરે છે અને દુષ્ટોનો નાશ ટુકડે ટુકડે કરે છે ૩

વૈષ્ણવાનાં હિતાર્થાય ચક્રં ધારયતે હરિઃ,
પીતામ્બરો પરબ્રહ્મ વનમાલી ગદાધરઃ ૪

વૈષ્ણવોના હિતને માટે આ સુદર્શન ચક્ર પ્રભુ ધારણ કરે છે અને પીતાંબર પરબ્રહ્મ પ્રભુ વનમાળા ધારી હાથમાં ગદા તથા સુદર્શન ચક્ર લઈને ભક્તોનું રક્ષણ કરે છે ૪

કોટિકન્દર્પલાવણ્યો ગોપિકાપ્રાણવલ્લભઃ
શ્રીવલ્લભઃ કૃપાનાથો ગિરિધરઃ શત્રુમર્દનઃ ૫

પ્રભુ કેવા છે? કરોડ કામદેવ જેવા સુંદર અને ગોપીઓના પ્રાણાધાર, પ્રાણવલ્લભ, કૃપાળુ અને ભક્તોને માટે ગોવર્ધન ધારણ કરીને ઈન્દ્રના ગર્વનું ખંડન કરવાવાળા છે ૫

દવાગ્નિદર્પહર્તા ચ ગોપીનાં ભયનાશનઃ,
ગોપાલો ગોપકન્યાભિઃ સમાવૃત્તોઽધિતિષ્ઠતે. ૬

દવાનળ અગ્નિથી અને દર્પથી બચાવનાર, ગોપીઓના ભયનો નાશ કરવાવાળા, ગોપાળ (એટલે ઈંદ્રિયોના સ્વામી અને ગાયોમાં પ્રેમભાવવાળા), ગોપકન્યાઓથી વીંટાયેલા છે ૬

વ્રજમણ્ડલપ્રકાશી ચ કાલિન્દીવિરહાનલઃ,
સ્વરૂપાનન્દદાનાર્થં તાપનોત્તરભાવનઃ ૭

વ્રજમંડળને પ્રકાશ આપવાવાળા તથા યમુનાજીના હૃદયમાં વિરહના અગ્નિરૂપ, ગોપીઓને સ્વરૂપના આનંદનું દાન દેવા પ્રથમ તાપ અપાવી પછી પ્રકટ થનારા પ્રભુ છે ૭

નિકુંજવિહારભાવાગ્ને દેહિ મે નિજદર્શનમ્,
ગોગોપિકાશ્રુતાકીર્ણો વેણુવાદનતત્પરઃ ૮

વ્રજની કુંજોમાં વિહાર કરવાવાળા હે અગ્નિરૂપ પ્રભુ, અમને નિજ દર્શન આપો. ગાય અને ગોપિકાઓના શ્રવણથી ભરેલા અને વેણુનાદથી મોહિત કરવાવાળા ૮

કામરૂપી કલાવાંશ્ચ કામિનીકામદો પ્રભુઃ,
મન્મથો મથુરાનાથો માધવો મકરધ્વજઃ ૯

કામરૂપી એટલે કિશોર અવસ્થાવાળા, સર્વ કલાઓના નિધિ, કામિનીઓને કામનું દાન કરનાર, વિભુ, કામદેવ, મથુરાના નાથ માધવ, અને જેમની ધજાઓ મકર છે તેવા ૯

શ્રીધરઃ શ્રીકરશ્ચૈવ શ્રીનિવાસઃ સતાં ગતિઃ,
મુક્તિદો ભુક્તિદો વિષ્ણુર્ભૂધરો ભૂતભાવનઃ ૧૦

દિવ્ય સંપતિને ધારણ કરનારા, જેનો હાથ લક્ષ્મીરૂપ અને કલ્યાણકારી છે એવા, લક્ષ્મીના નિવાસસ્થાન, સત્યપુરુષોની ગતિરૂપ, મોક્ષ દેનારા, ભોગ દેનારા, વિષ્ણુ (સર્વ વ્યાપક), પૃથ્વીને ધારનારા, સર્વ ભૂતોની ઉત્પતિ અને વૃદ્ધિ કરનારા ૧૦

સર્વદુઃખહરો વીરો દુષ્ટદાનવનાશકઃ,
શ્રીનૃસિંહો મહાવિષ્ણુઃ શ્રીનિવાસઃ સતાંગતિઃ ૧૧

સર્વનાં દુઃખ હરવાવાળા, વીર દુષ્ટ દાનવોનો નાશ કરવા વાળા, શ્રી નરસિંહ, મહાવિષ્ણુ, કમળના ધામ અને સત્પુરુષોની ગતિરૂપ ૧૧

ચિદાનન્દમયો નિત્યઃ પૂર્ણબ્રહ્મ સનાતનઃ,
કોટિભાનુપ્રકાશી ચ કોટિલીલાપ્રકાશવાન્. ૧૨

સત્ ચિત્ આનંદમય, નિત્ય, પૂર્ણબ્રહ્મ, સનાતન એટલે સદા રહેનારા, કરોડો સૂર્યના પ્રકાશવાળા, કરોડો લીલાઓને પ્રકટ કરવાવાળા ૧૨

ભક્તિપ્રિયઃ પદ્મનેત્રો ભક્તાનાં વાંછિતપ્રદઃ
હૃદિ કૃષ્ણો મુખે કૃષ્ણો નેત્રે કૃષ્ણશ્ચ કર્ણયોઃ ૧૩

ભક્તોના પ્યારા, કમળ જેવા નેત્રવાળા, ભક્તોની ઈચ્છા પૂર્ણ કરવાવાળા, હૃદયમાં કૃષ્ણ, મુખમાં કૃષ્ણ, નેત્રમાં કૃષ્ણ, કાનમાં કૃષ્ણ (કૃષ્ણધ્વનિઅહર્નિશ સાંભળી રહું) ૧૩

ભક્તિપ્રિયશ્ચ શ્રીકૃષ્ણઃ સર્વં કૃષ્ણમયં જગત્,
કાલં મૃત્યું યમં, દૂતં ભૂતં પ્રેતં ચ પૂર્યતે. ૧૪

ભક્તિ જેમને વહાલી છે તેવા શ્રીકૃષ્ણ. આખાયે જગતને કૃષ્ણરૂપે દેખુ. કાળ, મૃત્યુ, યમ યમદૂત, ભૂત, પ્રેત એ બધાં જેમાં સમાઈ જાય છે ૧૪

ૐ નમો ભગવતે મહાપ્રતાપાય મહાવિભૂતિપતયે
વજ્રદેહ - વજ્રકાય - વજ્રતુંડ - વજ્રનખ -
વજ્રમુખ - વજ્રબાહુ - વજ્રનેત્ર - વજ્રદંત -

વજ્રકરકમઠભૂમાત્મકરાય.

મહાપ્રતાપી, મહાન વિભૂતિના પતિ, વજ્રદેહી, વજ્રમસ્તકવાળા, વજ્રનખવાળા, વજ્રમુખવાળા, વજ્રબાહુવાળા વજ્ર સમાન નેત્ર, વજ્ર સમાન દંત, વજ્ર સમાન પીઠ, કચ્છપરૂપો મેરુ પર્વતને ધારણ કરવાવાળા ભગવાનને નમસ્કાર.

શ્રીમકરપિંગલાક્ષ - ઉગ્રપ્રલયકાલાગ્નિ - રૌદ્રવીર

- ભદ્રાવતાર - પૂર્ણબ્રહ્મ-પરમાત્મને ઋષિમુનિવન્દ્ય-શિવાસ્ત્ર-બ્રહ્માસ્ત્ર- વૈષ્ણવાસ્ત્ર-નારાયણાસ્ત્ર-કાલશક્તિ-કાલદંડ-કાલપાશ-અધોરાસ્ત્રનિવારણાય પાશુપતાસ્ત્ર-મૃડાસ્ત્ર-સર્વશક્તિપરાસ્તકરાય.

મત્સ્યના જેવા પીળાં નેત્રવાળા, ઉગ્ર પ્રલયમાં કાળઅગ્નિનું રૂપ લેનાર, ભયંકરમાં ભયંકર થઈને રોદ્રરૂપ ધારણ કરવાવાળા, અને પછી ભદ્ર અવતાર લઈ સૌમ્ય થઈને પૂર્ણ પરબ્રહ્મ, ઋષિમુનિઓને વંદન કરવા યોગ્ય, શંકરનું ત્રિશૂળ, યમદંડ, વૈષ્ણવાસ્ત્ર, નારાયણાસ્ત્ર, કાલશક્તિ અને કાળદંડ, કાળપાશ એટલે યમફાંસી અને અધોરાસ્ત્રનું નિવારણ કરવાવાળા, પાશુપતાસ્ત્ર, મૃડાસ્ત્ર અને સર્વ શક્તિને પરાસ્ત કરનારા પ્રભુને નમસ્કાર.

પરવિદ્યાનિવારણાય અતિદીપ્તાય અથર્વવેદ-ઋગ્વેદ-સામવેદ-યજૂર્વેદ-સિદ્ધકરાય નિરાહારાય.

પરિવિદ્યાને દૂર કરવાવાળા, અતિપ્રકાશિત, અથર્વવેદ, ઋગ્વેદ, સામવેદ અને યજુર્વેદને સિદ્ધ કરવાવાળા, નિરાહાર પ્રભુને નમસ્કાર.

વાયુવેગ-મનોવેગ-શ્રીબાલકૃષ્ણ પ્રતિષ્ઠાનન્દકર સ્થલજલાગ્નિગમને ભયં ભેદિભેદિ.

હે વાયુના જેવા વેગવાળા, મનના વેગવાળા, હે બાલકૃષ્ણ, (ભકતની) પ્રતિષ્ઠામાં આનંદ કરનાર પ્રભુ સ્થળ-જળ-અગ્નિની ગતિમાં ભયને ભેદી નાખો.

સર્વશત્રૂન્ છેદિ છેદિ, મમ વૈરિણઃ ખાદયોત્ખાદય, સંજીવન દુઃખપર્વતાનુચ્ચાટયોચ્ચાટય, ડાકિની-શકિનીવિધ્વંસકરાય મહાપ્રતાપાય નિજલીલાપ્રદર્શકાય।

સર્વ શત્રુઓનું છેદન કરો. હે મહાપ્રભુ, મારા શત્રુઓનો નાશ કરો. હે સંજીવન પ્રભુ, દુઃખના

પર્વતોને ઉખેડી નાખો. ડાકણી અને શાકણીનો વિદ્વંસ કરનાર, મહાપ્રતાપી, પોતાની લીલાઓનું દર્શન કરાવનાર, પ્રભુને નમસ્કાર.

નિષ્કલંકૃત્ નન્દકુમારબટુકબ્રહ્મચારિન્નિકુંજસ્થ-ભક્તસ્નેહકરાય દુષ્ટજનસ્મમ્ભનાય સર્વપાપગ્રહ-કુમાર્ગગ્રહાન્ છેદય છેદય, ભિન્દિ ભિન્દિ, ખાદય ખાદય કંટકાન્ તાડય, મારય મારય શોષય શોષય, જ્વાલય જ્વાલય ।

ભક્તોને નિષ્કલંક કરનાર હે નંદકુમાર, બટુક બ્રહ્મચારી, કુંજમાં વિહાર કરવાવાળા, ભક્તોના સ્નેહી, દુષ્ટ વિરોધીજનોને સ્તંભન એટલે મૂઢ બનાવનાર, આપને નમસ્કાર, મારા સર્વ પાપગ્રહો અને પાપગ્રહોનું છેદન કરો, છેદન કરો; ભેદી નાખો; ભેદી નાખો; ખાઈ જાઓ ખાઈ જાઓ; કાંટારૂપ શત્રુઓને પ્રહાર કરો, મારો; સૂકવી નાખો, સૂકવી નાખો, સળગાવી મૂકો, સળગાવી મૂકો.

સંહારય સંહારય (દેવદત્ત) નાશય નાશય અતિ શોષય, શોષય, મમ સર્વત્ર રક્ષ રક્ષ મહાપુરુષાય સર્વદુ:ખવિનાશનાય ગ્રહમંડલભૂતમંડલ-પ્રેતમંડલ પિશાચમંડલ-ઉચ્ચાટન- ઉચ્ચાટનાય.

મારા વેરીઓનો સંહાર કરો, સંહાર કરો, નાશ કરો, નાશ કરો, ખૂબ સૂકવી નાખો, સૂકવી નાખો, મારી સર્વત્ર રક્ષા કરો, રક્ષા કરો. આપ મહાપુરુષ અને સર્વ દુ:ખોનો નાશ કરનારને નમસ્કાર.

ગ્રહમંડળ-ભૂતમંડળ પ્રેત મંડળ અને પિશાચમંડળને ઉખેડી નાખનાર પ્રભુને નમસ્કાર.

અંતર્ભવાદિકજ્વર-માહેશ્વરજ્વર-વૈષ્ણવજ્વર-બ્રહ્મજ્વર-વિષમજ્વર-શીતજ્વર-વાતજ્વર કફજ્વર-એકાહિક-દ્વયહિક-ત્ર્યહિક-ચાતુર્થિક-અર્ધમાસિક-માસિક-ષાણ્માસિક-સંવત્સરા-દિકાન્ ભ્રમિ ભ્રમિ છેદય છેદય ભિન્દિ ભિન્દિ.

આંતરિક, માહેશ્વર, વૈષ્ણવ, બ્રહ્મજ્વર, વિષમ,

ટાઢિયો, વાયુ, કફ, એકાંતરો, બેઆંતરો, તરિયો, ચોથિયો, પાક્ષિક, માસિક છમાસિક અને વાર્ષિક તાવ વગેરેને મૂંઝવી નાખો, મૂંઝવી નાખો, કાપી નાખો, કાપી નાખો, ભેદી નાખો, ભેદી નાખો.

મહાબલપરાક્રમાય મહાવિપત્તિનિવારણાય ભક્તજનકલ્પનાકલ્પ-દ્રુમાય દુષ્ટજનમનોરથસ્તમ્ભનાય.

મહાબળ અને પરાક્રમવાળા, મોટી વિપત્તિનું નિવારણ કરવાવાળા, ભક્તજનોની કલ્પના માટે કલ્પવૃક્ષ (દેવલોકના વૃક્ષની જેમ વસ્તુ માગે તે આપવાવાળા) સમાન, દુષ્ટ શત્રુઓના ખોટા મનોરથને રોકનાર પ્રભુને નમસ્કાર.

કલીં કૃષ્ણાય ગોવિંદાય ગોપીજનવલ્લભાય નમઃ

કૃષ્ણ, ગોવિંદ, ગોપીજનોના પ્રાણવલ્લભ એવા પ્રભુને નમન કરીએ છીએ.

પિશાચન્ રાક્ષસાન્ ચૈવ હૃદિ રોગાંશ્ચ દારુણાન્,
ભૂચરાન્ ખેચરાન્ સર્વડાકિનીઃ શાકિનીસ્તથા.૧૫

પ્રભુ આપ મારા વિરોધી પિશાચ, રાક્ષસ અને દારુણ હૃદય રોગ તથા પૃથ્વી ઉપર અને આકાશમાં વિચરવાવાળા, - બધી ડાકિણી અને શાકિણી ૧૫

નાટકં ચેટકં ચૈવ ચ્છલચ્છિદ્રં ન દશ્યતે,
અકાલે મરણં તસ્ય શોકદોષો ન લભ્યતે. ૧૬

તથા નાટક, ચેટક, ખરાબ સ્વપ્નાં વગેરે ન જોઈ શકાય તેમ જ અકાળ મરણ અને શોક પ્રાપ્ત ન થાય (તેમ કરો) ૧૬

સર્વવિઘ્નં ક્ષયં યાતિ રક્ષસ્વ ગોપિકાપ્રિય,
ભયં દાવાગ્નિચૌરાણાં વિગ્રહે રાજસંકટે. ૧૭

મારાં તમામ વિઘ્નોનો નાશ થાય એવું કરો અને દાવાનળ ચોર આદિ તેમ જ યુદ્ધ અને રાજસંકટના

ભયથી હે ગોપીજનોના પ્રિય એવા શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન મારું રક્ષણ કરો ૧૭

વ્યલવ્યાઘ્રમહાશત્રુવૈરિબન્ધો ન લભ્યતે,
આધિવ્યાધિહરશ્ચેવ ગ્રહપીડાવિનાશને. ૧૮

સર્પ, વાઘ આદિ ભયંકર પ્રાણીઓ તેમજ મહાશત્રુઓ તરફથી વેર બંધન ન થાય એમ કરો, તેમજ ગ્રહપીડા તથા સંસારની આધિવ્યાધિ સર્વના આપ હરણ કરનાર થાઓ ૧૮

સંગ્રામજયદસ્તસ્માદ્ ધ્યાયેદેવં સુદર્શનમ્,
સપ્તદશ ઈમે શ્લોકા યંત્રમધ્ય ચ લિખ્યતે.

સંગ્રામમાં વિજય આપવાવાળા છે તેથી આ સુદર્શન રૂપ દેવનું ધ્યાન ધરવું. આ ૧૭ શ્લોકો છે. આ સુદર્શન કવચ ચક્રાકાર યંત્રમાં લખીને પોતાની પાસે રાખવાથી તમામ પ્રકારના ભયથી મુક્ત થવાય છે.

વૈષ્ણવાનામિદં યંત્રમન્યેભ્યશ્ચ ન દીયતે,
વંશવૃદ્ધિર્ભવેત્તસ્ય શ્રોતા ચ ફલમાપ્નુયાત્.

વૈષ્ણવ એટલે વિષ્ણુના ભક્તોનું આ યંત્ર બીજાઓને દેવાનું નથી. એમ કરવાથી વંની વૃદ્ધિ થાય છે તેમ જ સાંભળનારને પણ ફળ દેનાર છે.

સુદર્શનમહામન્ત્રો લભતે જયમંગલમ્.
સર્વદુઃખહરશ્ચૈષઃ અંગશૂલ-અક્ષશૂલ-ઉદરશૂલ-ગુદશૂલ-કટિશૂલ-કુક્ષિશૂલ-જાનુશૂલ-જંઘાશૂલ-હસ્તશૂલ-પાદશૂલ-વાયુશૂલ-રતનશૂલ-સર્વશૂલાન્ નિર્મૂલય દાનવ-દૈત્ય-કામિની-વેતાલ-બ્રહ્મરાક્ષસ-હલાહલ-અનન્ત-વાસુકિ-કર્કોટક-કાલિક-સ્થલ-રોગ-જલરોગ-નાગપાશ-વિષં નિર્વિષં (કરોતિ).

આ સુદર્શન મહામંત્ર જય મંગળ લાવી આપે છે, તમામ દુઃખો જેવાં કે અંગના દર્દો, આંખના દર્દો, પેટનાં દર્દો, હરસ, કમરનું દુઃખ, આંખ દુખવી, સાથળનું દુખવું, હાથ દુખવા, પગ દુખવા, વાયુથી થતાં શૂળ, છાતીનું શૂળ, વગેરે સર્વ શૂળોને નિર્મૂળ

કરી દાનવદૈત્ય, કામણ-દૂમણ-મંત્ર-તંત્ર, વૈતાળ, બ્રહ્મરાક્ષસ, હલાહલ ઝેર તથા અનંત, વાસુકિ, તક્ષક, કર્કોટક, કાલિયનાગ, એ પાંચે કુળોના નાગના તથા સ્થલરોગ, જલરોગ, નાગપાશ, કાળપાશ વગેરેના ઝેરને નિર્મૂલ કરે છે.

કૃષ્ણ ત્વામહં શરણાગતઃ ।

વૈષ્ણવાર્થં કૃતં યન્ત્રં શ્રીવલ્લભનિરૂપિતમ્.

ઈતિ શ્રીવલ્લભાચાર્યકૃતં સુદર્શનકવચં સંપૂર્ણમ્.

એવા કૃષ્ણપ્રભુ, હું આપને શરણે આવ્યો છું આ સુદર્શન કવચ વૈષ્ણવ જનોના હિતને માટે શ્રી વલ્લભાચાર્યે બનાવેલું છે. એ પ્રમાણે શ્રી વલ્લભાચાર્યે રચેલું સુદર્શન કવચ સંપૂર્ણ થયું.

(આ સુદર્શન કવચનો જે પાઠ ન કરી શકે તેઓને આ સત્તર શ્લોકોનું કવચ લખીને શ્રદ્ધાથી માદળિયામાં નાખી પહેરાવવાથી એમનાં સર્વ સંકટો પ્રભુ દૂર કરે છે. તેમ જ કવચનો પાઠ કરી બાળકોને માથે હાથે ફેરવવાથી એમનાં તમામ જાતનાં કષ્ટો દૂર થાય છે.)

નારાયણ કવચ

પરીક્ષિત રાજા પૂછે છે - હે મુનિ, જે કવચ વડે રક્ષાયેલા ઈન્દ્રે વાહનો સહિત શત્રુના યોદ્ધાઓ જાણે રમતા હોય તેમ હરાવીને ત્રણ લોકની લક્ષ્મીને ભોગવી હતી. ૧

તે નારાયણ નામનું કવચ મને કહો. જે કવચથી રક્ષાયેલા ઈન્દ્રે જે પ્રમાણે આતતાયી શત્રુઓને રણમાં હરાવ્યા હતા.

શ્રી શુકદેવજી કહે છે - હે રાજા, વિશ્વરૂપ કે જે ઈન્દ્રનો પુરોહિત થયો હતો, તેણે ઈન્દ્રને જે નારાયણ કવચ કહ્યું હતું, તે તને કહું છું તે તું એક ચિત્ત થઈ શ્રવણ કર. ૩

વિશ્વરૂપ કહે છે - કોઈ ભયનો સમય પાસે આવ્યો હોય ત્યાં મનુષ્યે હાથ પગ ધોઈ, આચમન કરી પવિત્રી ધારણ કરી, ઉત્તર દિશા તરફ મુખ રાખીને

અષ્ટાક્ષર તથા દ્વાદશાક્ષર મંત્રથી અંગન્યાસ કરી વાણી નિયમમાં રાખી પવિત્રતાથી નારાયણ કવચને ધારણ કરવું (પાઠ કરવો) ૐ નમો નારાયણ અષ્ટાક્ષર મંત્રનો ઓંકારાદિક અક્ષરોનો અનુક્રમે બે પગ, બે ગોઠણ, બે સાથળ, પેટ, હૃદય, વક્ષસ્થળ મુખ તથા મસ્તક એમ આઠ અંગમાં અક્ષરના અનુક્રમે ન્યાસ કરવો અથવા તો અવળા અનુક્રમથી એટલેયથી માંડીને એક એક અક્ષરનો, મસ્તકાદિ અંગોમાં ન્યાસ કરવો. ૪-૫-૬

ત્યાર પછી ૐ **नमो भगवते वासुदेवाय** એ દ્વાદશાક્ષર મંત્ર વડે આંગળીઓની તથા અંગૂઠામાં પર્વોમાંન્યાસ કરવો, તેનો ક્રમ એવો છે કે મંત્રના પ્રત્યેક અક્ષરને ઓંકારથી સંપુટ કરીને જમણા હાથની તર્જની લઈને ડાબા હાથની તર્જની સુધી આઠ આંગળીઓમાં આઠ અક્ષરનો ન્યાસ કરવો અને બે અંગૂઠાના ઉપરના બે પર્વમાં બાકીના ચાર અક્ષરનો ન્યાસ કરવો. ૭

ત્યારપછી ૐ **विष्णवे नमः** એ મંત્રથી અંગન્યાસ કરવો તેમાં ઓંકારનો હૃદયમાં, વિકારનો મસ્તકમાં, ષકારનો ભ્રકુટીની વચ્ચે, મકારનો શિખામાં, વેકારનો નેત્રોમાં, નકારનો સર્વસંબંધીઓમાં ન્યાસ કરવો અને મકારનો મઃ અસ્ત્રાય ફટ એમ કહી સર્વ દિશામાં ન્યાસ કરવો એટલે દિગ્બંધન કરવું. આ પ્રમાણે મંત્રવેત્તાઓએ મંત્રમૂર્તિ (મંત્રરૂપ) થવું. ૮-૯-૧૦

પછી ધ્યાન કરવા યોગ્ય ઐશ્વર્યાદિ છ શક્તિઓ વાળા અને વિદ્યા, તેજ તથા તપ સ્વરૂપ એવા પરમાત્માનું ધ્યાન કરીને નીચે પ્રમાણે નારાયણ કવચનો પાઠ કરવો. ૧૧

ૐ ગરુડજીની પીઠ ઉપર ચરણકમલને ધારણ કરનાર, આઠ સિદ્ધિઓવાળા, આઠ બાહુવાળા અને શંખ, ચક્ર, ઢાલ, તલવાર, ગદા, બાણ, ધનુષ્ય તથા પાશને ધારણ કરનારા શ્રીહરિ મારી સર્વ પ્રકારે રક્ષા કરો. ૧૨

જળમાં મત્સ્યવતારી ભગવાન જળ જંતુ રૂપ વરુણના પાશથી મારી રક્ષા કરો. માયા વડે બટુક બનેલા વામનજી સ્થળમાં મારી રક્ષા કરો; આંખો વિશ્વરૂપ ત્રિવિક્રમ ભગવાન આકાશમાં મારી રક્ષા કરો. ૧૩

અસુરના અધિપતિઓના શત્રુ નૃસિંહ ભગવાન સંકટ કારણ વગડાઓમાં તથા સંગ્રામ વગેરેમાં મારી રક્ષા કરો કે જે નૃસિંહ ખડખડાટ હસ્યા હતા ત્યારે તેના શબ્દથી દસે દિશાઓ ગાજી ઉઠી હતી અને અસુરોની ગર્ભિણી સ્ત્રીઓના ગર્ભો પડી ગયા હતા. ૧૪

પોતાની દાઢ વડે પાતાલમાંથી પૃથ્વીનો ઉદ્ધાર કરનારા ભગવાન યજ્ઞનારાયણ વરાહજી માર્ગમાં મારી રક્ષા કરો, પર્વતોના શિખરો ઉપર મારી રક્ષા કરો, ભરતજીના મોટા ભાઈ રામચંદ્ર તથા લક્ષ્મણ પ્રવાસમાં અમારી રક્ષા કરો. ૧૫

અભિચારી વિગેરે સર્વ ઉગ્ર ધર્મથી તથા કોઈ પ્રમાદથી નારાયણ ભગવાન મારી રક્ષા કરો, નરરૂપી ભગવાન ગર્વથી મારી રક્ષા કરો, યોગેશ્વર દત્તાત્રય યોગભ્રંશથી મારી રક્ષા કરો, કપિલદેવજી કર્મના બંધનથી મારી રક્ષા કરો. ૧૬

સનત્કુમાર કામદેવથી મારી રક્ષા કરો. રસ્તામાં જતા દેવતાઓને પ્રણામ ન કરવારૂપ અપરાધ થાય તે અપરાધમાંથી હયગ્રીવ ભગવાન મારી રક્ષા કરો. દેવર્ષિઓમાં વડામુનિ નારદ, ભગવાનની પૂજામાં જે કાંઈ વિઘ્ન નડે તેમાંથી મારી રક્ષા કરો અને કચ્છપ અવતારી શ્રીહરિ સર્વ પ્રકારના નરકમાંથી મારી રક્ષા કરો. ૧૭

ભગવાન ધન્વંતરી, કુપથ્યમાંથી મારી રક્ષા કરો. જિતેંદ્રિય ભગવાન ઋષભદેવ કામ ક્રોધાદિકના ભયમાંથી મારી રક્ષા કરો, મનુષ્ય તરફથી થનારા ઉપદ્રવોમાં બલભદ્ર મારી રક્ષા કરો અને શેષનાગના ક્રોધથી મારી રક્ષા કરો. ૧૮

ભગવાન વેદવ્યાસ અજ્ઞાનથી મારી રક્ષા કરો. ભગવાન

બુધાવતાર પાખંડીઓથી મારી રક્ષા કરો. ધર્મના રક્ષણને માટે અવતાર લેનાર કલ્કિ ભગવાન કાનના મેલ-રૂપ કલિયુગમાંથી મારી રક્ષા કરો. ૧૯

કેશવ ભગવાન પ્રભાતમાં ગદા વડે મારી રક્ષા કરો. બંસી ધારણ કરનાર ગોવિંદ ભગવાન સંગવકાલ એટલે પ્રાતઃકાલથી છ ઘટિકા સુધીના કાળમાં મારી રક્ષા કરો. સાંગને ધારણ કરનાર નારાયણ ભગવાન પૂર્વાહ્ન કાળમાં મારી રક્ષા કરો, ચક્ર ધારણ કરનાર વિષ્ણુ ભગવાન મધ્ય કાળમાં મારી રક્ષા કરો. ૨૦

ઉગ્ર ધનુષ્યધારી મધુદૈત્યને મારનાર ભગવાન અપરાહ્ણ કાળમાં મારી રક્ષા કરો, બ્રહ્મા વિષ્ણુ તથા રુદ્ર એ ત્રણ મૂર્તિવાળા માધવ ભગવાન સાયંકાળમાં મારી રક્ષા કરો. પદ્મનાભ ભગવાન અર્ધ રાત્રિ સુધી મારી રક્ષા કરો. ૨૧

શ્રીવત્સનું જેને ચિહ્ન છે એવા ભગવાન પાછલી રાત્રે મારી રક્ષા કરો. તલવારધારી ભગવાન જનાર્દન પરોઢીએ મારી રક્ષા કરો. દામોદર ભગવાન પ્રભાતમાં મારી રક્ષા કરો. કાળમૂર્તિ ભગવાન વિશ્વેશ્વર પ્રભાતમાં મારી રક્ષા કરો. ૨૨

ભગવાને મૂકેલું પ્રલયકાળના અગ્નિ જેવી તીક્ષ્ણ ધારવાળું, ચારેકોર ફરતું ચક્ર વાયુનો મિત્ર અગ્નિ જેમ તૃણકાષ્ટને બાળી નાખે તેમ અમારા શત્રુઓનાં સૈન્યને તરત બાળી નાખો. ૨૩

હે વજ્ર જેવા તીક્ષ્ણ સ્પર્શવાળી તણખાઓથી ભરેલી ગદા ! તું ભગવાનને વહાલી છે. તું કુષ્માંડ, વૈતાયક, યક્ષ, રાક્ષસ, ભૂત તથા ગ્રહોને ભાંગીને ભૂકો કરી નાંખ તથા શત્રુઓના ચૂરેચૂરા કરી નાખ. ૨૪

હે પાંચજન્ય શંખ! શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને ફુંકવાથી મહા ભયંકર શબ્દ કરનારો તું ભયંકર શબ્દોથી શત્રુઓના હૃદયોને કંપાવીને રાક્ષસો, પ્રમથો, પ્રેતગણ, માતૃગણ, પિશાચ, બ્રહ્મરાક્ષસ તથા બીજા ઘોર દૃષ્ટિવાળાઓને નસાડી મૂક. ૨૫

હે તીખી ધારવાળી તલવાર, તું ભગવાનના હાથથી પ્રેરાઈને મારા શત્રુઓના સૈન્યને કાપી નાંખ. હે ચંદ્રના જેવી સો ફૂદડીવાળી ઢાલ, તું પાપી શત્રુઓની આંખોને ઢાંકી દે. તથા પાપી નજરવાળાઓની પાપી દૃષ્ટિને હરી લે. ૨૬

અમને ગ્રહોથી, કેતુઓથી, મનુષ્યોથી, સર્પોથી, દાઢવાળા પશુઓથી જે ભય થાય છે તે સર્વ તથા જેઓ અમારા સુખાં વિઘ્ન કરનારા છે તે સર્વ ભગવાનના નામરૂપી અસ્ત્રના કીર્તનથી તુરત જ ક્ષય પામો. ૨૭-૨૮

વૈદિક સ્તોત્રોથી સ્તુતિ કરતા વેદમય અને સમર્થ ગરુડ ભગવાન સઘળાં કષ્ટોથી અમારી રક્ષા કરજો. વિશ્વકસેન ભગવાન પોતાના નામ વડે મારી રક્ષા કરજો ૨૯

શ્રીહરિના નામરૂપ તથા નાના પ્રકારના આયુધો સર્વ આપત્તિઓમાંથી મારી રક્ષા કરો. ૩૦

આ સાકાર નિરાકાર જે કાંઈ જગત છે તે ખરેખર

ભગવાનનું જ સ્વરૂપ છે તો એ સત્યથી અમારા ઉપદ્રવો નાશ પામો. ૩૧

ભગવાન પોતે અભેદ દૃષ્ટિવાળા મનુષ્યોને ભેદ રહિત જ જોવામાં આવે છે તો પણ તે પોતાની માયા વડે આભૂષણો, આયુધો તથા ચિહ્ન નામની શક્તિઓને ધારણ કરે છે. ૩૨

તે સત્ય વાર્તા છે, તે સત્ય પ્રમાણ વડે જ સર્વજ્ઞ, તથા સર્વવ્યાપક ભગવાન શ્રીહરિ સર્વ પ્રકારનાં રૂપો વડે સર્વ ઠેકાણે સર્વદા મારી રક્ષા કરો. ૩૩

નૃસિંહના નામની ગર્જનાથી લોકોના ભયનો નાશ કરનારા તથા પોતાના પ્રભાવી દિગ્ગજ, ઝેર, શસ્ત્ર, પાણી, વાયુ, અગ્નિ વગેરેનાં પ્રભાવને ગળી જનાર ભગવાન દિશાઓમાં, ખૂણાઓમાં, ઊંચે, નીચે, અંદર, બહાર તતા ચોતરફથી મારી રક્ષા કરો. ૩૪

વિશ્વરૂપ કહે છે – હે ઈંદ્ર, આ નારાયણ કવચ તમારી આગળ કહ્યું જે ધારણ (પાઠ) કરવાથી તમે

શ્રમવિના અસુરોના અધિપતિઓને જીતી લેશો. ૩૫

આ નારાયણ કવચને ધારણ કરનાર મનુષ્ય જેની સામે આંખથી જુએ અથવા તો જેને જેને પગ અડાડે તે ભયમાંથી મુક્ત થાય છે. ૩૬

આ નારાયણ કવચની વિદ્યાને ભણનારા પુરુષને કોઈ દિવસ ચોર, વ્યાધ, ગ્રહો આદિ તથા રાજાઓ તરફથી અથવા બીજા કોઈના તરફથી પણ કશો ભય થતો નથી. ૩૭

પૂર્વે કોઈ એક કૌશિક ગોત્રના બ્રાહ્મણે આ વિદ્યા સિદ્ધ કરી હતી અને તેને યોગધારણથી નિર્જળ દેશમાં (મારવાડમાં) પોતાના દેહનો ત્યાગ કર્યો હતો. ૩૮

એક વખતે ગંધર્વનો રાજા ચિત્રરથ સ્ત્રીઓથી વીંટાઈ વિમાનમાં બેસીને આકાશમાર્ગે ફરતો ફરતો જ્યાં આગળ પેલા બ્રાહ્મણે દેહ ત્યાગ કર્યો હતો તે સ્થાન ઉપર જેવો આવ્યો કે તરત જ વિમાન સાથે ઊંધે માથે નીચે પડ્યો. ત્યાર પછી તેને વાલખિલ્ય

ઋષિએ તે બ્રાહ્મણની વાત કહી, તે ઉપરથી તેણે તે બ્રાહ્મણનાં અસ્થિ (હાડકાં) ઓને લઈ પ્રાચીન સરસ્વતીમાં નાંખી ત્યાં સ્નાન કરી આશ્ચર્ય પામી પોતાના લોકમાં ગયો. ૩૯ - ૪૦

: શુક ઉવાચ :

શ્રી શુકદેવજી કહે છે – હે રાજા, જે માણસ આદર સાથે આ નારાયણ કવચને યોગ્ય સમયે સાંભળે અથવા તો પાઠ કરે છે તેને પ્રાણીઓ નમે છે અને તે સર્વ ભયમાંથી મુક્ત થાય છે. ૪૧

આ નારાયણ કવચ ઈંદ્રવિશ્વરૂપ પાસેથી ભણીને રણમાં અસુરોને જીતી લઈને ત્રણે લોકની રાજલક્ષ્મી ભોગવી હતી. ૪૨

ઈતિ શ્રી મહાપુરાણ ભાગવતના ષષ્ટ સ્કંધમાં કહેલો નારાયણ કવચ નામનો આઠમો અધ્યાય સંપૂર્ણ.

* * *

શ્રી ગજેન્દ્ર મોક્ષ

(અષ્ટમ સ્કન્ધ – અધ્યાય ૨ અને ૩)

ગજેન્દ્ર હાથણીઓ સાથે ક્રીડા કરતો જળ પીવા તળાવમાં આવે છે ત્યાં દૈવયોગે ઝૂડ એના પગને પકડે છે ત્યારે ગજેન્દ્ર ભગવાનને યાદ કરે છે. એમાં ભગવાનની માયાવડે મોહિત તે બિચારાને આવી પડનાર દુઃખનો ખ્યાલ સુદ્ધાં ન આવ્યો.

હાથી હાથણીઓને જળ સિંચન કરતો હતો એટલામાં પ્રારબ્ધે પ્રેરેલો ઝુડ નામનો મહા બળવાન જળચર પ્રાણી જળમાં રહેલો હતો તેણે પાણીને ડોળતા હાથીની ઉપર કોપ કર્યો અને એને પગમાંથી અકસ્માત આવી પડેલી આફતમાંથી ઊગરવા બળવાન ગજેન્દ્રે ખૂબ પ્રયત્ન કર્યો પરન્તુ છોડાવી શક્યો નહિ. એમ કરતાં – કરતાં એક હજાર વર્ષ થઈ ગયાં. તેથી ગેજન્દ્રના મનનુ, શરીરનું અને ઈન્દ્રિયોનું બળ ક્ષીણ થયું અને ગ્રાહ તો જલચર હોવાથી એ ગજેન્દ્રને જળમાં વધારે જોરથી ખેંચવા લાગ્યો.

એ સર્વનો ઈશ્વર છે. બળવાન કાળરૂપી સર્પ જે સર્વની પાછળ અત્યન્ત વેગથી દોડે છે તેના ભયથી જેઓ ઈશ્વરને શરણે આવે છે તેને એ છોડાવે છે. કાળરૂપી મૃત્યુ પણ જેનાથી ભય પામે છે તેવા ઈશ્વરને રક્ષક જાણી એને શરણે જઈએ.

(અધ્યાય ૩ – અષ્ટમ સ્કન્ધ)

ગજેન્દ્રે સ્તુતિ કરી ત્યારે પ્રભુએ એનો અને ગ્રાહનો કરેલો ઉદ્ધાર

વિશેષ : ગજેન્દ્રની સતુતિ સાંભળી ભગવાન ત્યાં પધાર્યા અને ગજેન્દ્રનો ઉદ્ધાર કર્યો તથા ગ્રાહનો દેવલ મુનિના શાપથી ઉદ્ધાર કર્યો એ વાત આ ત્રીજા અધ્યાયમાં આવશે.

શ્રીશુકદેવજી બોલ્યા : એ પ્રમાણે ગજેન્દ્રે બુદ્ધિથી નિશ્ચય કરીને મનને હૃદયમાં સ્થિર કર્યું અને પૂર્વ જન્મમાં શીખેલ શ્રેષ્ઠ સ્તોત્રના જપ દ્વારા ભગવાનની સ્તુતિ કરવા લાગ્યો. ।।૧।।

ગજેન્દ્ર બોલ્યો : આ જગત્ જેનાવડે

ચેતનાત્મક થાય છે તે ભગવાનને હું નામું છું. એ જ પુરુષરૂપ છે. બીજરૂપ છે અને પરેશ છે; એ ભગવાનનું અમે ધ્યાન કરીએ છીએ ।।૨।।

જેમાં આ જગત્ રહે છે, જેનાથી આ જગત્ થાય છે, જે કારણવડે આ થાય છે અને જે રૂપ આ બધું છે, જે આ અને બીજાથી જુદાં છે તે સ્વતન્ત્ર ભગવાનને હું શરણે જાઉં છું ।।૩।।

જે પોતાની ઈચ્છાશક્તિવડે ક્વચિત નામરૂપે પ્રકટ થતું તો ક્વચિત્ નામરૂપના ભેદ વગર સ્વરૂપમાં રહેતું તેવા કાર્ય કારણાત્મક જગતને જે નિત્યજ્ઞાનવડે સાક્ષીરૂપે જુએ છે. તે બધાનું મૂલ છે અને પોતાનું મૂલ પણ તે જ છે. કોઈ બીજું તેમનું મૂલ નથી. તે જ સમસ્ત કાર્ય અને કારણ થી અતીત પ્રભુ મારી રક્ષા કરે ।।૪।।

બધા લોક એના પાલકો અને એ લોકના કારણરૂપ ભૂતો કાળે કરીને નાથ પામે છે ત્યારે કેવળ ગહન અને ગમ્ભીર અન્ધકાર રહે છે. એ અન્ધકારથી પણ પર બિરાજનાર સમર્થ ભગવાન્ માર રક્ષક હો ।।૫।।

જેની લીલાઓના રહસ્યને દેવો કે ઋષિઓ પણ જાણતા નથી તો જીવ તો એની પાસે જવાને કે તેનું વર્ણન કરવાને કેમ લાયક થઈ શકે? જેમ નવા વેશ કરનાર નટને કોઈ જાણી શકતું નથી તેમ જેનું દુઃખે કરીને પણ ન જણાય તેવું ચરિત્ર છે તે મારું રક્ષણ કરો ।।૬।।

જમેના પરમ મઙ્ગલમય સ્વરૂપનાં દર્શન કરવા માટે મહાત્મા લોકો સંસારની સમસ્ત આસક્તિઓનો પરિત્યાગ કરી દે છે અને વનમાં જઈને અખણ્ડ બ્રહ્મચર્ય વગેરે અલૌકિક વ્રતોનું પાલન કરે છે તથા પોતાના આત્માને બધાના હૃદયમાં બિરાજમાન્ જોઈને સ્વાભાવિક રીતે જ બધાનું હિત કરે છે તે જ મુનિઓના સર્વસ્વ ભગવાન મારા સહાયક છે તે જ મારી ગતિ છે ।।૭।।

જેને જન્મ કે કર્મ નથી, નામ કે રૂપ નથી, ગુણ કે દોષ નથી, છતાં એ લોકની સૃષ્ટિ અને સંહાર કરવા માટે નામ - રૂપ, જન્મ - કર્મ અને ગુણ - દોષ પોતાની માયા શક્તિવડે સમયને અનુસરીને સ્વીકારે છે ।।૮।।

એ અનન્ત શક્તિવાળા પરમેશ્વર રૂપરહિત છે,

બહુ રૂપવાળા છે એમનાં કર્મ અત્યંન્ત આશ્ચર્યમય છે એમને મારા નમસ્કાર હો ।।૯।।

આત્મપ્રકાશરૂપ, સાક્ષીરૂપ, પરમાત્મરૂપ અને વાણી, મન અને વાણી, મન અને ચિત્ત થી સુદૂર એવા પ્રભુને મારા નમસ્કાર હો ।।૧૦।।

વિવેકી પુરુષ કર્મ - સન્યાસ અથવા કર્મ - સમર્પણ દ્વારા પોતાનું અન્તઃકરણ શુધ્ધ કરીને જેમને પ્રાપ્ત કરે છે તથા જે સ્વયં તો નિત્ય મુક્ત, પરમાનન્દ અને જ્ઞાન સ્વરૂપ છે જ પણ બીજાને કૈવલ્ય મુક્તિ દેવાનું સામર્થ્ય પણ કેવલ એમનામાં જ છે એવા પ્રભુને હું નમસ્કાર કરું છું ।।૧૧।।

જે સત્ત્વ, રજ, તમ આ ત્રણ ગુણોનો ધર્મ સ્વીકાર કરી ક્રમશઃ શાન્ત, ઘોર અને મૂઢ અવસ્થા પણ ધારણ કરે છે એ ભેદ રહિત, સમભાવથી સ્થિત, જ્ઞાનઘન પ્રભુને મારા નમસ્કાર હો ।।૧૨।।

હે પ્રભુ! આપ ક્ષેત્રજ્ઞ છો, સર્વના અધ્યક્ષ છો, સાક્ષી છો, પુરુષ અને જીવના પણ મૂળરૂપ છો, મૂળ પ્રકૃતિરૂપ પણ છો તેવા આપને મારાં નમન હો ।।૧૩।।

આપ સર્વ ઈન્દ્રિય ગુણના દૃષ્ટા છો, સમસ્ત પ્રતીતિના આધાર છો, અસત્ અહકારાદિવડે છાયારૂપે દેખાઓ છો અને સત્પદાર્થના આભાસરૂપે દેખાઓ છો તેવા આપને મારા નમસ્કાર હો ।।૧૪।।

આપ બધાનું મૂલ કારણ છો, આપનું કારણ કોઈ નથી. અને આપ કારણ સ્વરૂપ હોવા છતાં આપમાં વિકાર યા પરિણામ થતું નથી તેથી આપ અનોખું કારણ છો, જેમ બધા નદી-ઝરણાં આદિનો પરમ આશ્રય સમુદ્ર છે તેમજ આપ સમસ્ત વેદ અને શાસ્ત્રોનું પરમ તાત્પર્ય છો. આપ મોક્ષસ્વરૂપ છો અને સમસ્ત ભક્ત આપનું જ શરણ સ્વીકારે છે. તેથી આપને હું નમસ્કાર કરું છું ।।૧૫।।

જેમ યજ્ઞના કાષ્ઠ અરણિમાં અગ્નિ ગુપ્ત રહે છે તેમજ આપે આપના જ્ઞાનને ગુણોની માયાથી ઢાંકી રાખ્યું છે. ગુણોમાં ક્ષોભ થતાં એ દ્વારા વિવિધ પ્રકારની સૃષ્ટિ રચવાનો આપ સકલ્પ કરો છો. જે લોકો કર્મ - સન્યાસ અથવા કર્મ - સમર્પણ દ્વારા આત્મતત્ત્વની ભાવના કરી વેદશાસ્ત્રોથી પર થઈ જાય છે એમના આત્માના રૂપમાં આપ સ્વયં જ પ્રકાશિત થઈ જાઓ

છો. આપને હું નમસ્કાર કરું છું ।।૧૬।।

જેમ કોઈ દયાળુ પુરુષ જાળમાં સપડાયેલા પશુની જાળ કાપી નાખે તેવી જે રીતે આપ મારા જેવા શરણાગતોની ફાંસી કાપી નાખો છો. આપ નિત્ય મુક્ત છો, અત્યન્ત કરુણામય છો અને ભક્તોનું કલ્યાણ કરવામાં આપ ક્યારેય આળસ કરતા નથી. બધાં પ્રાણીઓના હૃદયમાં પોતાના અંશદ્વારા અન્તરાત્માના રૂપમાં આપ પ્રાપ્ત થતા રહો છો. આપ સર્વ ઐશ્વર્યોથી પૂર્ણ અને અનન્ત છો. આપને હું નમસ્કાર કરું છું ।।૧૭।।

દેહ, પુત્ર, ગુરુજન, ગૃહ, ધન, સ્વજન વગેરેમાં જેઓ આસક્ત છે તેમને એ ભગવાનની પ્રાપ્તિ અત્યન્ત કઠિન છે. કારણ કે તે પોતે તો ગુણોની આસક્તિથી રહિત છે. જીવનમુક્ત પુરુષો અને પોતાના હૃદયમાં ભાવનાથી ધારણ કરી શકે છે; તેવા જ્ઞાનરૂપ ઈશ્વરને મારા નમસ્કાર હો ।।૧૮।।

ચતુર્વર્ગની ઈચ્છાવાળા એમનું ભજન કરી ઈચ્છિત ગતિ મેળવી શકે છે એટલું જ નહિ પણ એ ભજનાર ભક્તિવડે નિત્ય દેહને પણ પ્રાપ્ત કરે છે. વળી

અન્ય ઈચ્છિત પદાર્થો પણ ભગવાન્ એને આપે છે તેવા અત્યન્ત દયાળુ મારો મોક્ષ કરો ।।૧૯।।

ભગવાનને શરણે જઈ જેઓ એક એને જ ભજનારા છે તેઓ ભગવાન પાસેથી કાંઈ પણ લેવાની ઈચ્છા કરતા નથી, પરન્તુ એમના અતિ અદ્‌ભુત ચરિત્રનું ગાન કરતા આનન્દ સમુદ્રમાં મગ્ન રહે છે; તેવા ભગવાનની હું સ્તુતિ કરું છું ।।૨૦।।

એ જ અક્ષર બ્રહ્મરૂપ તેમજ પર બ્રહ્મરૂપ છે. એ સ્પષ્ટ જણાતા નથી છતાં માણસ આધ્યાત્મિક યોગવડે એમની પાસે જઈ શકે છે. એ ઈન્દ્રિયની વૃત્તિથી ગ્રહણ થઈ શકતા નથી, અતિસૂક્ષ્મ છતાં પરિપૂર્ણ છે, આદિ અને અન્ત રહિત છે તેવા ભગવાનની હું સ્તુતિ કરું છું ।।૨૧।।

એમની તુચ્છ કલાથી અનેક નામ અને રૂપ ના ભેદભાવથી યુક્ત બ્રહ્માદિ દેવ, વેદ અને સ્થાવર જઙ્ગમ લોકો ઉત્પન્ન થયા છે ।।૨૨।।

જેમ અગ્નિમાંથી જવાળા નીકળે અને એમાં સમાય, જેમ સૂર્યમાંથી કિરણો બહાર પડે અને એમાં જ

લય પામે તેમ બુદ્ધિ, મન, ઈન્દ્રિય અને દેહ આદિનો પ્રવાહ ભગવાન્‌માંથી પેદા થાય છે અને ભગવાન્‌માં જ પાછો સમાપ્ત થાય છે તે ભગવાન્ સર્વોત્કર્ષવડે શોભો ।।૨૩।।

જે ભગવાન દેવ, અસુર, મનુષ્ય, પશુ, સ્ત્રી, નપુંસક, પુરુષ, જીવ વગેરે નથી, જે ગુણ કે કર્મ નથી, જે સત્ કે અસત્ નથી; બધું નિષેધ કરતાં જે રહે તે એ પોતે છે. એ જ સર્વનો આશ્રય છે. તે ભગવાન્‌નો જય હો ।।૨૪।।

હું ગ્રાહથી મુકત થઈને જીવવાની ઈચ્છા કરતો નથી; અન્દર અને બહારથી અજ્ઞાનવડે આચ્છાદિત આ હાથીના શરીરથી મારે શું કરવાનું છે? પરન્તુ કાળે કરીને પણ જેનો નાશ નથી તેવા આત્માને ઢાંકનાર આવરણથી છૂટવાની ઈચ્છા કરું છું ।।૨૫।।

વિપત્તિના વાદળમાં ઘેરાયેલો હું એ પરબ્રહ્મ પરમાત્માને શરણે છું જે વિશ્વરહિત હોવા છતાં વિશ્વના ઘડનારા અને વિશ્વરૂપ છે. સાથે - સાથે જે વિશ્વના અન્તરાત્માના રૂપમાં વિશ્વરૂપ સામગ્રીની સાથે ક્રીડા પણ કરતા રહે છે. એ અજન્મા પરમપદ સ્વરૂપ બ્રહ્મને હું

નમસ્કાર કરું છું ।।૨૬।।

જેણે યોગવડે કર્મનો પરિપાક કર્યો હોય, જે યોગવડે યોગીઓ પોતાના હૃદયમાં ભાવનાથી જેને જોઈ શકે છે તેવા યોગીના નિયન્તાને હું નમું છું ।।૨૭।।

અસહ્ય જેનો વેગ છે તેવી ત્રણ શક્તિઓ વિશિષ્ટ બુદ્ધિના બધા ગુણયુક્ત, શરણાગતરક્ષક, અચિંત્ય શક્તિવાળા, ક્ષુદ્ર ઈંદ્રિયસુખ માગનારને અગમ્ય તેવા ભગવાનને હું અનેકવાર નમું છું ।।૨૮।।

એમની માયાશક્તિવડે અહંકાર થતાં માણસ સર્વમાં વ્યાપી રહેલા પોતાના આત્માને જોઈ શકતો નથી જેનું એવું અનન્ત મહાત્મ્ય છે તેવા ભગવાન્‌ને હું શરણે જાઉં છું ।।૨૯।।

શ્રીશુકદેવજી બોલ્યા : એવી રીતે ગજેન્દ્રે કોઈના વિશેષ નામ વગરનું ભગવાનનું વર્ણન કર્યું ત્યારે બ્રહ્મા આદિ દેવો નાના પ્રકારના રજસ આદિ ભાવના અભિમાનવાળા હોવાથી ત્યાં ગયા નહિ પણ હરિ ભગવાન્ સર્વાત્મા અને સર્વ દેવસ્વરૂપ હોવાથી ત્યાં પ્રકટ થઈ ગયા ।।૩૦।।

જગતના આધારરૂપ ભગવાને ગજેન્દ્રને અત્યન્ત પીડાતો જોયો એણે કરેલી સ્તુતિ સાંભળી અને પછી વેદમય ગરુડ ઉપર બિરાજેલા અને દેવતાઓ જેમની સ્તુતિ કરતા હતા તેવા ચક્રધારી ભગવાન્ જ્યાં ગજેન્દ્ર હતો ત્યાં જલદી આવી પહોંચ્યા ।।૩૧।।

હાથીને તો મહા બળવાન ઝૂડે પાણીમાં પકડી રાખ્યો હતો તેથી એ અત્યન્ત દુઃખી હતો. એણે હાથમાં ચક્ર ધારણ કરેલા હરિ ભગવાન્‌ને ગરુડ ઉપર બિરાજેલા જોયા એટલે પોતાની સૂંઢમાં એક કમળ લઈ એણે ઉપર ઉઠાવ્યું અને દીન આર્તિ પૂર્વક બોલ્યો “નારાયણ! અખિલગુરો! ભગવાન્ આપને હું નમું છું” ।।૩૨।।

અજન્મા ભગવાને એને દુઃખી જોઈને કૃપા કરી તળાવમાંથી ગ્રાહ સાથે ગજેન્દ્રને બહાર ખેંચી કાઢ્યો અને ચક્રવડે દેવોના દેખતાં ગ્રાહના મોઢાને ચીરીને હાથીને ગ્રાહથી છૂટો કર્યો ।।૩૩।।

ઈતિ શ્રીભાગવત અષ્ટમસ્કન્ધમાં “ગજેન્દ્રે સ્તુતિ કરી ત્યારે પ્રભુએ એનો અને ગ્રાહનો કરેલો ઉદ્ધાર”

* * *